

TERVEZET

Helyi Esélyegyenlőségi Program

**Mezőberény Város
Önkormányzata**

2022-2026.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatás.....	4
Értékeink, küldetésünk.....	11
Célok.....	11
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	13
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	13
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	15
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	18
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége.....	65
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	102
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	111
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	123
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	139
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	141
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	143
1. A HEP IT részletei.....	143
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	143
Jövőképünk.....	147
Az intézkedési területek részletes kifejtése	148
2. Összegző táblázat – A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	162
3. Megvalósulás.....	169
3.1 A megvalósítás előkészítése.....	169
3.2 A megvalósítás folyamata.....	169
3.3 Monitoring és visszacsatolás.....	171
3.4 Nyilvánosság.....	172
3.5 Kötelezettségek és felelősség.....	172
3.6 Érvényesülés, módosítás.....	173
4. Elfogadás módja és dátuma.....	174

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva, Mezőberény Város Önkormányzata** Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az esélyegyenlőség (vagy azonos lehetőségek) fogalma az emberi jogok általános felfogásán alapszik. Az emberek egyenlőségét hangsúlyozza nemre, fajra, nemzetiségre, korra, egészségi állapotra, társadalmi helyzetre stb. való tekintet nélkül. Az esélyegyenlőség azt jelenti, hogy nem elég kinyilatkoztatni, hogy mindenki egyenlő, hanem biztosítani is kell ennek az egyenlőségnek az ésszerű feltételeit. Az esélyegyenlőség tehát maga után vonja, hogy ahol az esélyek egyenlősége nem garantált, ott kompenzációs intézkedésekre van szükség.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja és folytatása a 272/2013.(VI.24.)sz. határozattal elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Program dokumentumnak.

Mezőberényben ahhoz, hogy 2022-ben is hatékonyan, illetve még hatékonyabban tudja működtetni az intézményhálózatát, illetőleg ellátni az önkormányzati kötelező feladatokat és lehetőség szerint az önként vállalt feladatok és a fejlesztések terén is tudjon előre lépni, ismételten szükséges a feladatok felülvizsgálata, illetve a mutatószámok változása függvényében az intézményi létszámok felülvizsgálatára is sort kell keríteni.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Integrált Településfejlesztési Stratégia, TESZK, Településfejlesztési koncepció

A település bemutatása

Mezőberény (németül: *Maisbrünn, Berin*, szlovákul: *Pol'ný Berinčok*) Békés megyében, a Békési járásban, Békéscsabától északra, Békés és Köröstarcsa közt fekvő háromnemzetiségű (magyar, német, szlovák) kisváros.

Mezőberény a nehéz gazdasági helyzet ellenére biztosítja lakosai számára a stabil intézményhálózatot és a meglévő szolgáltatások színvonalát is igyekszik megtartani, lehetőségéhez mérten bővíteni.

Mezőberény 2012. óta Befektetőbarát Település és Családbarát Önkormányzat. 2013. évben elnyerte a Kerékpárosbarát Település címet. 2014. évben a legtürelmesebb városok között szerepelt Mezőberény a Budapesti Korruptiókutató Központ (CRCB) magyar önkormányzatok törvénytisztelőt és átláthatóságot kutató felmérése alapján.

A lakosság lehetőségeinek bővítése érdekében az önkormányzat nagy hangsúlyt fektet nemzetközi, testvérvárosi kapcsolataira, ápolja, erősíti azokat, elsősorban a kultúra, az oktatás és a sport területén, de a gazdaság szereplői között is közvetítő szerepet vállal.

Testvérvárosok:

Város neve	Ország	Tartomány, tájegység	Létesítés éve
Gronau	Németország	Észak-Rajna Westfalia	1991.
Münsingen	Németország	Baden-Württemberg	1993.
Kolárovo (Gúta)	Szlovákia	Csallóköz	2001.
Szováta	Románia	Sóvidék	2002.
Csantavér	Szerbia	Vajdaság	2005.

Az iskolák között elsősorban sport, kulturális kapcsolatok alakultak ki német településsel (Wurzen), több romániai település magyar iskoláival (Szováta, Marosvásárhely, Székelyudvarhely), valamint egy szlovákiai (Poprád) iskolai sportegyesülettel. Emellett számottevők a Mezőberényből kitelepített német és szlovák lakosokkal való kapcsolattartás a hagyományápoló egyesületeknek, családoknak, rokonoknak, egyházaknak illetve más külföldi települések civil szervezeteivel, intézményeivel.

Gazdaság

Mezőberény Város Önkormányzata a rövid és a hosszú távú gazdaságélénkítési és fejlesztési programjában is elsődleges célként fogalmazta meg a lakosságmegtartó erő növelését. Ennek érdekében továbbra is kiemelt feladatként kezeli a városban lévő munkahelyek megőrzését, új munkahelyek és munkalehetőségek létrehozásának közvetlen és közvetett segítségét, a gazdaságélénkítés feltételeinek javítását. A pályázati lehetőségek kihasználásával, az ipari területek növelésével befektetők és munkahelyek számának növelése, munkanélküliség csökkentése a célja.

2018 óta a 3 ipari területtel jelentősen nőtt többek között a helyi vállalkozások számára biztosított új telephely igénybevételi lehetőség, és ezáltal az önkormányzat gazdaságélénkítési tevékenysége.

Mezőberény földrajzi és talajadottságai igen kedvezőek a mezőgazdasági termelés számára.

A település agrárgazdaságára döntően a növénytermesztés, és csak kisebb mértékben az állattenyésztés a jellemző. Sajnálatos módon nincs jelen a településen az agrárium által megtermelteket feldolgozó ipari háttér (konzervgyár, hűtőház, gyümölcsaszaló, malom stb.), néhány esetben helyi kisvállalkozások, családi vállalkozások formájában működnek.

A koronavírus járvány 2020. évi megjelenése az önkormányzati adóbevételek nagyságára, és a városban működő gazdálkodó szervezetek helyzetére is jelentős hatással volt. Az önkormányzatok gazdálkodásában bizonytalanságot teremtett, hogy 2020. január 01. napjától a gépjárműadóból származó bevétel teljes egészében a központi költségvetéshez került. Ezzel megszűnt gépjárműadó bevétel 40 %-ának, mint átengedett központi bevételnek az önkormányzatok által való felhasználhatósága. Eltörlésre került a HIPA feltöltési kötelezettség, ami átmeneti likviditási problémákhoz vezetett. 2021. I. félévében az IFA fizetési kötelezettség felfüggesztésre került, és ezen időszakra állami támogatás sem járt. A HIPA mértéke 2021-2022 évekre 1 %-ban került központilag megállapításra, meghatározott önkormányzatok a kieső bevétel összegével megegyező összegben, a központi költségvetésből támogatásra váltak jogosulttá. További nehézséget jelent az önkormányzat működésében, hogy a növekvő inflációt, árakat nem, vagy csak kisebb mértékben követi az állami támogatások összege.

Helyi vállalkozások

2020-ban a 2019. évi bevételek alapján Mezőberényben közel 801 működő vállalkozást tartanak nyilván, ebből a legtöbb 294 társas vállalkozási formában, 268 egyéni vállalkozóként és 239 őstermelőként.

A mezőgazdaság helyi gazdaságban betöltött szerepét jól jelzi, hogy 239 őstermelő és 38 társas vállalkozás, illetve 30 egyéni vállalkozó tevékenykedett az ágazatban, ami az összes regisztrált vállalkozás 38,3%-a.

A mezőgazdaságban tevékenykedő cégek, személyek magas száma részben Mezőberény mezővárosi múltjából, másodsorban a természeti adottságaiból fakad. A termőföld minősége, az öntözési lehetőségek, a szaktudás mind hozzájárulnak, hogy Mezőberény területén a mezőgazdasági tevékenység jól jövedelmező legyen és biztosítsa a személyek, családok, vállalkozások megélhetését. Egyik fontos - ha nem a legfontosabb - alappillére a város gazdasági stabilitásának, elsősorban az ágazat által befizetett iparüzési adó, másodsorban az ebből élő családok vásárlóereje okán. A mezőgazdaság egyik kiugró lehetősége is lehet a városnak az itt megtermelt alapanyagok feldolgozásával. Sok nagyvállalat biztosítja termelését az itt előállított termékkel, ám a nagy hozzáadott értéket képviselő tevékenység, mint: feldolgozás, csomagolás haszna nem itt csapódik le, ennek helyben tartása munkahelyteremtő hatású lehet. Amennyiben kedvező ökonómiai feltételeket biztosít a város és idecsalogatja a feldolgozókat, legyen az zöldség esetén konzervgyár, gabona esetén malom, úgy a megnövekedett iparüzési adó miatt további forrásokhoz jut, gazdasága még stabilabb és a bővített újratemelés segítő lesz.

A társas vállalkozások közül a szolgáltató iparban tevékenykednek a legtöbben, majd az iparban. Mezőberény múltjában a betelepítések alkalmával „hozott” iparosok adják a történelmi tőkéjét az ipar részarányának magas százalékához. Az ipar, mint nagy termelési értéket előállító ágazat fontos a város gazdasági életében. A mezőgépgyártás és gépalkatrészgyártás mindig is jelen volt a városban működő ipar „repertoárjában”, a létesített ipari park(ok) és több ipari vállalkozás megjelenésével tovább erősíthető gazdasági súllyal bírhat a város életében.

A kereskedelemben és vendéglátásban tevékenykedő társas vállalkozások stabilan hozzák gazdasági részarányukat. A turizmus és vendéglátás fejlesztése fontos a város gazdaságának, amihez látványosságok, programok és kiszolgáló egységek, mint kereskedések, vendéglátóhelyek kellenek. A sok kisebb vállalkozás színesebb és szerteágazóbb tevékenységével is vonzó tud lenni a turisták számára, egyúttal akár plusz vonzerőként is megjelenhet.

Mezőberényben kiskereskedelmi üzletek száma 2022. I. negyedévig: 173.

Üzemanyagtöltő állomás: 2, gépjármű alkatrész szaküzlet: 5, élelmiszer vegyes-üzlet: 22, vegyes- iparcikk üzlet: 14, festék-, vasáru-, barkács-, építőanyag üzlet: 11, nagykereskedelmi raktár: 20, élelmiszer nagykereskedelmi raktár: 5, háztartási cikk nagykereskedelmi raktár: 0, illatszer üzlet, drogéria: 5, újság- papír-írószert: 1, számítógép-szoftver üzlet: 2, virág-kertészeti cikk: 5. Vendéglátóhelyek száma: 45. Panzió, szálláshely: 5. Férőhelyek száma (nem kollégiumi): 117.

Mezőberény Város Önkormányzata és a vállalkozók együttműködő kapcsolatát mutatja, hogy önkormányzati rendeletben biztosított lehetőségét arra, hogy a vállalkozó befizetett adója 1+1%-át meghatározott célra, a rendeletben meghatározottak szerint regisztrált szervezetek részére felajánlhatja. Ez a lehetőség hivatott biztosítani a helyi iparüzési adót fizetőknek, hogy a befizetett adójuk felhasználásáról, meghatározott keretek között, szabadon rendelkezessenek.

Megközelíthetőség

Mezőberény közlekedési helyzete kedvező. A település közúti kapcsolatrendszere jó, ami a 47-es, a 46-os, valamint a 470-es fő közlekedési utak kereszteződéséből adódik. A regionális központok (Szeged és Debrecen) elérése mellett a 47-es út lehetőséget ad az M5–M43, valamint az M35–M3 gyorsforgalmi utak elérésére is. A 46-os útnak köszönhetően közvetlenül elérhető a 4-es számú főútvonal Szolnok–Budapest, valamint Hajdúszoboszló–Debrecen–Nyíregyháza felé. A 470-es út Mezőberény–Békés–Békéscsaba irányába kínál alternatív elérési utat. Alsóbbrendű utakkal elérhető akár Szarvas is, amely fontos megyei felsőoktatási központ. A zökkenőmentes közúti közlekedést segíti a településen a MOL által üzemeltetett benzinkút, ami a központtól nem messze, a 470-es út mentén, illetve az ATLASZ-PLUSZ TRANSZ Kft. - üzemanyagtöltő állomása, mely a 47-es főút mellett található. A MOL benzinkút közelében, szintén a 470-es út mentén adták át a közelmúltban Mezőberény első elektromos autótöltő állomását is.

A vasúti személyközlekedésben a város adottságai kedvezőek. A város vasútállomása a 120-as számú Szolnok–Békéscsaba–Lőkösháza–Arad vasútvonalán érhető el.

2014-ben korszerűsítették a Gyoma–Békéscsaba szakaszt és eredményeként biztonságos magas peronok épültek Mezőberényben, melyek az esélyegyenlőség biztosítása érdekében akadálymentes aluljárókon keresztül közelíthetők meg. A megyeszékhelyre napi közel két tucat vonatpár közlekedik, innen rövid átszállási idővel a másodlagos intézményi központot, Gyulát is napi 14 járatral el lehet érni. A közeli települések közül Gyomaendrőd, Csárdaszállás, Murony elérése a vasúton közlekedők számára nem jelent gondot. A nagyvárosok közül Szolnok, illetve a főváros felé napi 15-15 vonatpár jár, ami mindkét irányban lehetővé teszi – többek mellett – a gazdasági kapcsolatok fenntartását. A vasúti szerelvények számottevő hányada tovább közlekedik az országhatáron túlra is, így Arad, Marosvásárhely, Temesvár, vagy Bukarest elérése sem megoldhatatlan e közlekedési mód igénybevételével.

A városban megáll a Budapest–Békéscsaba–Lökösháza vonalon közlekedő minden hazai és számos nemzetközi szerelvény. A 120-as számú vasúti törzsvonal felújításai 2014-től lehetővé tették a „kvázi-gyorsvasúti”, azaz a 160 km/h maximális sebességgel közlekedő szerelvények beállítását is. A törzsvonal a hazai áruszállításnak is fontos ütvégre, s része az EU által 1997-ben kijelölt „Transzeurópai hálózatának” (IV. Korridor).

Az Orient és a Rajna–Duna korridor a nyugat-európai országok és Európa dél-keleti régiója, a német és a román, bolgár, görög tengeri kikötők között biztosít összeköttetést.

A város önkormányzati belterületi útjai 99,8%-ban aszfaltburkolattal ellátottak, csupán 1 km burkolása hiányzik a Zsák és Fürjes utcákban. A járdahálózat kiépítettnek tekinthető, bár számos utcában csak az egyik oldalon épült ki. 2012-től térköb burkolatot kapott a Fő utca a Gyomai úttól a Luther térig, a Hősök útja, a Petőfi utca a Városházától a kollégiumig, a Liget tér keleti oldala.

A város járdahálózatának felújítására 2020-ban a képviselő-testület négy éves tervet fogadott el, melynek első ütemében két utcában – Kereki, Fürjes – még hiányzó legalább egyoldali járda építése, más területeken több teljes felújítása valósult meg. A jelenlegi fejlesztési forrástömeggel számolva a legszükségesebb javítások, fejlesztések 4-5 év alatt valósulhatnak meg.

A belterületi úthálózat esetében jelentős probléma az aszfaltburkolat rossz állapota számos szakaszon. A külterületi úthálózat esetében elsősorban a városból a mezőgazdasági üzemközpontokig, valamint a sűrűbb tanyás területekig, kerteségekig terjedő szakaszok esetében történtek erőfeszítések a közlekedési lehetőségek javítására. Elkészült az Ókert utca valamint a boldisháti üdülőtelepig vezető út, valamint szakaszok a Laposi kertek város felőli oldalán, a Körös-gát tetején, mind a Vésztői úton aszfaltburkolattal, a legforgalmasabb dűlőút szakaszok és a kertes területek megközelítésében fontos szakaszok útalappal való ellátásában is jelentős előrelépés történt. Ugyanakkor a Mezőberény–Szarvas és a Mezőberény–Bélmegyer útszakaszok állapota annyira rossz, hogy az már a város megközelíthetőségét korlátozza, költsége azonban messze meghaladja a források lehetőségeit. Jelentősen javítja a városlakók közlekedés biztonságát a Szarvasi út felújítása a Kálvin tértől a Szarvasi úti vasúti sorompóig.

A város elkerülő úttal nem rendelkezik, így a városon átmenő forgalom továbbra is rendkívül nagy.

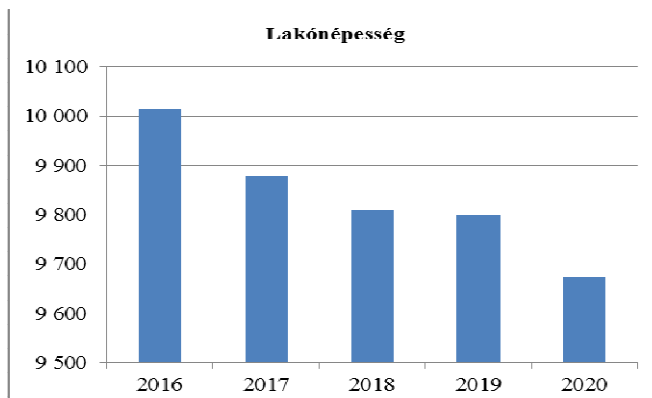
Népesség

Mezőberény állandó lakossága: 2022. január 1-jén 10.032 fő, melyből férfiak száma: 4806 fő, nők száma: 5226 fő. (Forrás: Belügyminisztérium)

Mezőberény közigazgatási területe 11.853 ha, ebből belterület 667 ha, külterülete 11.186 ha. Átlagos népsűrűsége 87 fő/km².

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő	Változás
2016	10 013	bázis év
2017	9 880	98,67%
2018	9 809	99,28%
2019	9 800	99,91%
2020	9 672	98,69%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

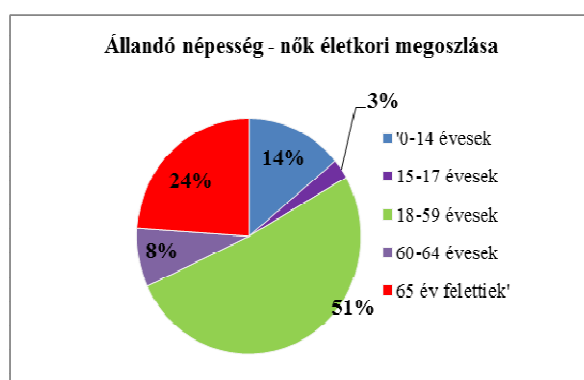
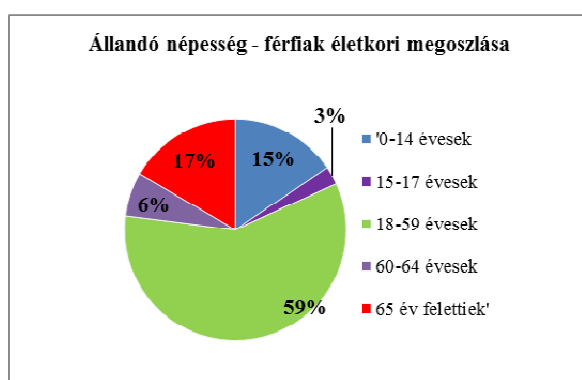

A fenti adatokból megállapítható, hogy Mezőberény város lakónépessége (lakóhellyel és tartózkodási hellyel rendelkezők száma) folyamatosan csökken, 2016. és 2020. év között 341 fővel.

A 2. sz. táblázat, illetve a kördiagramok a 2019. évi állandó népesség (bejelentett állandó népesség) adatait tartalmazza, korosztályos és nemenkénti bontásban. A táblázatból és a kördiagramokból megállapítható, hogy a 0-17 évesek arányának csökkenése, a 65 éven felüli korcsoport növekedése egy folyamatosan idősödő mezőberényi társadalom képét vetíti előre. Az Európai Unió országaira jellemző kettős öregedés folyamata Mezőberény helyi társadalmára is jellemző a fenti adatok értelmében.

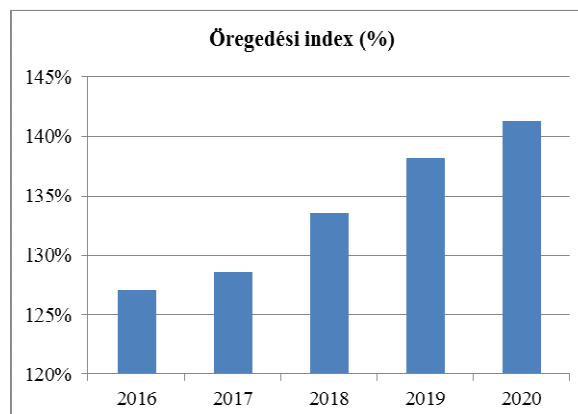
2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2019)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen	Férfiak	Nők
Állandó népesség száma:	4917	5337	10254	47,95%	52,05%
0-2 évesek			300	2,93%	
0-14 éves	765	748	1513	7,46%	7,29%
15-17 éves	130	143	273	1,27%	1,39%
18-59 éves	2891	2742	5633	28,19%	26,74%
60-64 éves	315	429	744	3,07%	4,18%
65 év feletti	816	1275	2091	7,96%	12,43%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A 3. sz. táblázatból, az öregedési index adataiból szintén megállapítható, hogy a lakónépesség számának csökkenése mellett párhuzamosan csökken a fiatalok aránya, s emelkedő tendenciát mutat a lakosságon belül a 65 év feletti korosztály részaránya.

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index %
2016	1 912	1 504	127,13%
2017	1 950	1 516	128,63%
2018	2 007	1 503	133,53%
2019	2 091	1 513	138,20%
2020	2 105	1 489	141,37%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Hatalmas gondot jelent a város életében a folyamatos elvándorlás, bár 2018-ban és 2019-ben az odavándorlások száma pozitív volt.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

Év	állandó jellegű odavándorlás	elvándorlás	egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő)
2015	140	209	-69	-9,95
2016	197	243	-46	-3,08
2017	219	234	-15	-9,65
2018	232	218	14	-0,51
2019	231	214	17	2,86
2020	209	232	-23	n.a

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

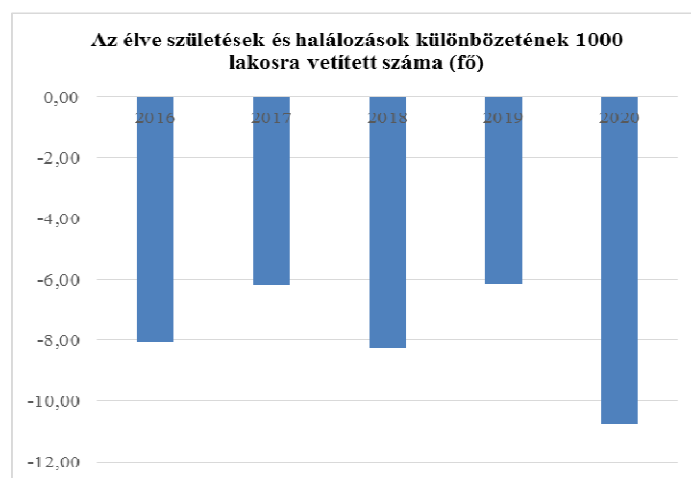

Az 5. sz. táblázat statisztikai alapinformációi alapján Mezőberényben a természetes szaporodás/fogyás mutatószáma 2020-ban -104 fő (-10,75), ami szintén a lakosság előregedését mutatja.

Mezőberény népességének csökkenésében döntően a természetes fogyás játszik szerepet. A halálozások száma a vizsgált időszak mindegyikében jóval meghaladta a születések számát. Az élve születések és a halálozások különbözete 2020-ban kiugróan magas volt, a 204 fő elhunytal szemben mindössze 100 fő született.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás				
Év	élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)	Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő)
2016	78	159	-81	-8,08
2017	106	167	-61	-6,17
2018	76	157	-81	-8,25
2019	85	145	-60	-6,12
2020	100	204	-104	-10,75

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A diagram is szemlélteti az élve születések és a halálozások különbözetét az elmúlt 5 év viszonylatában.

Értékeink, küldetésünk

A HEP a 321/2011.(XII.27.) Korm. rend. 1.§ (2) bekezdés előírása értelmében kiemelt figyelmet fordít célcsoportjai, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen **a mélyszegénységben élők, romák, gyermekek, nők, idősek, fogyatékkal élők helyzetére.**

Mezőberény Város Önkormányzata mindent megtesz annak érdekében, hogy az érintett célcsoportok a saját településen jussanak lehetőséghez az oktatás, a kultúra, a sport, a szociális és egészségügyi szolgáltatás, a foglalkoztatás, a lakhatás, valamint a közlekedés és a kommunikáció területén. Lehetőséget teremt arra, hogy helyi pályázatok meghirdetésével anyagi támogatásban részesítse az esélyegyenlőség biztosítására irányuló törekvéseket.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Mezőberény Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Cél a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További cél meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén cél meghatározni annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

Az öt munkacsoport:

1. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete
2. A gyerekek helyzete
3. A nők helyzete
4. Az idősök helyzete
5. A fogyatékkal élők helyzete

A HEP-nek kiemelten foglalkoznia kell:

- a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányainak csökkentésével, foglalkozási esélyeinek javításával,
- a munkaerő-piaci szegregáció visszaszorításával,
- hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók hátrányainak kompenzálásával,
- a foglalkoztatási, oktatási, egészségügyi, szociális, igazgatási és területfejlesztési célok összehangolásával,
- a közszolgáltatásokhoz és az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításával,
- az esetleges lakóhelyi szegregáció felszámolásával,
- a mélyszegénységben élők, romák, nők, kisgyermekesek esélyegyenlőségével és az egyenlő bánásmód érvényesítésével a megfelelő pénzügyi, természetbeni juttatásokhoz való hozzájárulásával,
- az esélyegyenlőség javításához kapcsolódó prioritási sorrend meghatározásával,
- a helyben élő nehezebb sorsú, tartós betegségben lévő, fogyatékkal élő, szegénységgel küszködők, hátrányos helyzetben levők segítségével,
- az emberi méltóság tiszteletben tartásával,
- akadálymentes közlekedés biztosításával.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nktv.)

előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Az állampolgári **öngondoskodás, együttműködési készség erősítését szolgálja** az a törvényi felhatalmazás, amely szerint a képviselő-testület egyes közszolgáltatások igénybevételét rendeletében feltételekhez kötheti, a feladat- és hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben – törvény által biztosított keretek között – önállóan mérlegelhet.

A HEP figyelembe veszi Mezőberény Város Önkormányzata által hozott rendeleteket, dokumentumokat:

- **20/2016.(V.31.)** önkormányzati rendelete **a gyermekvédelem helyi rendszeréről.**
- **a 6/2016.(III.01.)** önkormányzati rendelete **lakások és helyiségek bérletéről és elidegenítéséről.**
- **4/2015.(II.24.)** önkormányzati rendelete **a pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokról.**
- **1/2014.(I.28.)** önkormányzati rendelete **a helyi munkahelyteremtést, munkahelymegőrzést segítő támogatásról.**

- **16/2013.(V.28.)** számú a **közösségi együttélés alapvető szabályairól** szóló rendelete.
- **18/2008.(V.26.)** MÖK számú rendelet a **személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások helyi rendszeréről**.
- **20/2004.(VI.01.)** MÖK számú, a **helyi szociálpolitikai kerekasztalról** szóló.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapdokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait, igazodva a következő nemzeti szintű stratégiákhoz:

Új Roma Stratégia (2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A helyi stratégiákkal, települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal összhangban kerül megalkotásra a HEP, melyek a következők:

- 18/2008.(V.26.) MÖK számú rendelet: A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások helyi rendszeréről
- Mezőberény Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója 2020. *(felülvizsgálat: 2022.)*
- Mezőberény Város Településfejlesztési Koncepciója (2021.)
- Mezőberény Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája (2021.)
- Mezőberény Város Ifjúsági Koncepciója 2021-2025.
- Mezőberény Város Közlekedési Koncepciója 2022-2026.
- Mezőberény Város Sportkoncepciója 2021-2025.
- Mezőberény Város Nemzetközi Kapcsolatok Koncepciója 2021-2025.
- Mezőberény Város Önkormányzati Képviselő-testülete 2020-2024. évekre szóló gazdasági programja
- Mezőberény Város Önkormányzatának Bűnmegelőzési és közbiztonsági koncepciója 2019-2023.

- Mezőberény Város Idegenforgalmi Stratégiája 2015. *(felülvizsgálat: 2022.)*
- Mezőberény Város Fenntartható Fejlődés Helyi Programja (Local Agenda 21)
- Mezőberény Város Kulturális Konceptiója 2021-2025.
- Családbarát önkormányzat 2012. – Nagycsaládosok Egyesülete pályázati anyaga
- Költségvetési rendeletek
- Intézményi esélyegyenlőségi programok és akciótervek
- Környezetvédelmi programja *(felülvizsgálat: 2022.)*

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Mezőberény 2004. július 15-től a Békési Kistérségi Társulás tagja. E többcélú társulást tíz (Békés, Gyoma, Mezőberény, Csárdaszállás, Bélmegyer, Kamut, Murony, Tarhos, Köröstarcsa, Hunya) település részvételével alakult meg egyes közszolgáltatási és kistérségi területfejlesztési feladatok ellátására. Békés lett a szerveződés központja, jól kiépített intézményrendszerével azonban Mezőberény is átvállalt bizonyos térségi feladatokat. 2008 elejétől két település másik kistérséghez tartozik, Gyoma és Hunya települések.

2013-tól a kistérségek mellett államigazgatási (közigazgatási) területi egységként járásokat is kialakítottak, a két területi beosztás nem esett egybe. A kistérségek közigazgatási szerepe ezzel jelentősen átalakult, az ország számos területén megszűntek. A Békési Kistérségi Társulás a járási rendszer kialakításával, a centralizáció erősödésével elvesztette jelentőségét, egyedül a kistérségi informatikai hálózat tart össze egy laza szövetséget, melynek tagjai: Békés, Csárdaszállás, Kamut, Köröstarcsa, Mezőberény, Murony, Tarhos, Doboz.

Mezőberény Város Önkormányzata az önkormányzati törvény által ráruházott jogkörökön túl a településfejlesztés területén önként vállalt feladatokat is ellát - turisztikai és környezetvédelmi feladatokat - a Körösök Völgye Natúrpark Egyesülettel, kiemelten az Élővíz-csatorna és Kettős-Körös turisztikai célú hasznosítására, külön megállapodás alapján.

A Délkelet-Alföld Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszer Létrehozását Célzó Önkormányzati Társulás (DAREH) 2006 márciusában alakult. A tagtelepülések közös célja, hogy a Társulás területén található bezárt, megfelelő műszaki védelemmel nem rendelkező lakossági hulladéklerakókat rekultiválja, valamint korszerű hulladékgazdálkodási rendszer létrehozásával, az újrahasznosítást szolgáló szelektív hulladékgyűjtés és a komposztálás széles körű elterjesztésével csökkentse a lerakóhelyekre kerülő hulladék mennyiségét.

A város része a „Közép-Békési Térség” Ivóvízminőség-javító Önkormányzati Társulásnak, mely feladatát betöltve 2022 végéig megszűnik. A társulás fő célja a helyi önkormányzatokat terhelő egészséges ivóvíz-ellátási közfeladat hatékony, de ugyanakkor a lakossági díjterhek jelentős növelése nélküli ellátása.

A térségi, társulási kapcsolódások mellett szem előtt tartandóak a Magyarország számára 2020-2023. között rendelkezésre álló források felhasználására létrehozott operatív programok, melyek a humánerőforrás és a társadalmi környezet javítását.

(Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program - EFOP), környezet védelmét (Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program - KEHOP) a foglalkoztatás arányának emelését, a munkavállalók képességeinek fejlesztését (Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program - GINOP) a helyi társadalomra, környezetre irányuló fejlesztéseket (Terület- és Településfejlesztési Operatív Program – TOP, TOP Plusz) segítik elő.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A város és intézményei különböző szolgáltatásfejlesztésekre rendszeresen pályáznak, amelyekhez helyi adatgyűjtések történnek, azonban a település teljes helyzetképére vonatkozó kutatások nem valósultak meg, nem készültek.

A felhasznált statisztikai adatok többnyire a TEIR adatbázisból, helyi önkormányzati adatokból, statisztikákból, a helyi nyilvántartásokból kerültek összegyűjtésre, figyelembe véve a helyi szakemberek, intézmények, civil szervezetek beszámolóit, tapasztalatait. Több helyen jelezve lett adathiány, mivel a megelőző évi hivatalos statisztikai adatok több helyen még nem állnak rendelkezésre. A különböző forrásokból szerzett, ugyanazon területet érintő adatok több esetben eltérést mutatnak.

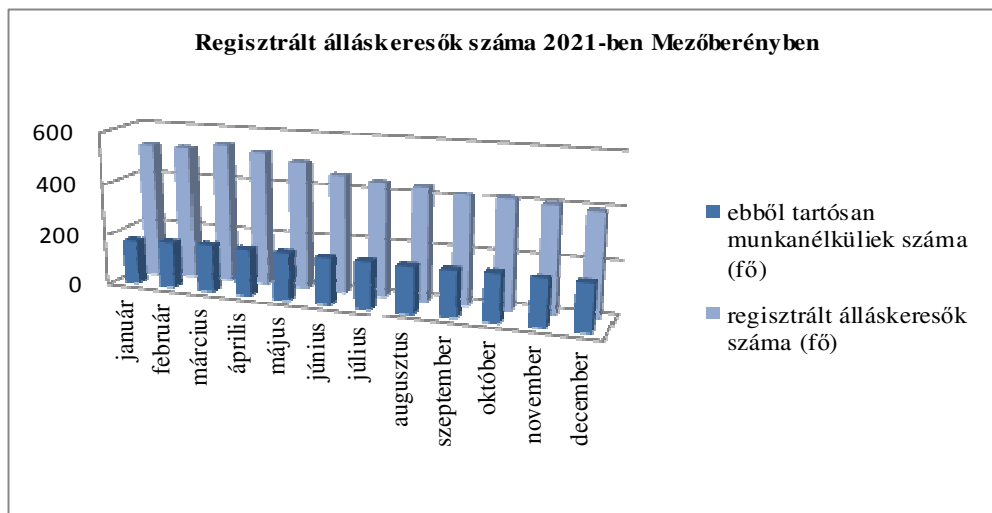
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A mélyszegénység nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége is és azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

Mezőberényben a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat tapasztalatai alapján összességében elmondható, hogy az ellátottaik körében tendenciaként értelmezhetően nem változott a tartósan szegény családok, ezzel párhuzamosan a veszélyeztetett gyermekek száma, csökkent a szülők motiváltsága, érdektelenné, apatikussá váltak. A településen élő, szolgálatukkal kapcsolatba kerülő családok jelentős része rendkívül alacsony jövedelemből és egyre rosszabb lakás- és szociális körülmények között él. A pandémia megjelenése óta egyre több család jelentkezik napi szinten élelmiszeradományért. Összetételük heterogén, a gyermekes családok, a munkanélküli aktív korúak, a megváltozott munkaképességűek, a nyugdíjasok mind megjelennek az adományokért. A gyermekes családoknál az esetek jelentős részében egyik, illetve mindkét szülő álláskereső, az ezzel járó anyagi nehézségek a legtöbb családnál konfliktusokat idéznek elő, melyek kezelése több esetben igényelt segítséget. A higiénés körülmények, és a szülők egészségi állapota is romlást mutat, így a gyermekek testi, lelki fejlődésének feltételei is kedvezőtlenebbek, melyek iskolai sikertelenségekhez, lelki betegségekhez és devianciákhoz vezethetnek.

A célcsoporton belül a roma lakosság egy jelentős részére jellemző, hogy még a halmozottan hátrányos helyzetű csoporton belül is a legkedvezőtlenebb helyzethez tartoznak. A településen a roma lakosságra vonatkozó hivatalos adatok nem állnak rendelkezésre, mert azok saját bevalláson alapulnak.

A mélyszegénységet összetett jelenségként kell kezelni, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, egészségi állapot, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. Az inaktívak között nagyobb arányban fordulnak elő, ahol jellemző a családok gyermekszáma, megváltozott munkaképességűek és romák. A kiváltó okok közül a foglalkoztatás hiányát ideiglenesen kompenzálva a helyi önkormányzat feladat- és hatásköreinek ellátása során – törvényben meghatározott módon és mértékben – biztosítja a közfoglalkoztatási jogviszonyban lévő személyek feladatellátásba történő bevonását. Az utóbbi években, Mezőberényben ennek következtében is érezhetően csökkent az álláskeresők száma. Míg 2010-ben 1018 regisztrált munkanélkülit tartottak számon a városban, addig 2020-ban 520 főt, 2021-ben pedig átlagosan 465 főt. A változás oka lehet a munkalehetőségek bővülése, kisebb mértékben a munkaképes korú lakosság elvándorlása.

Forrás: <https://nfsz.munka.hu>

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

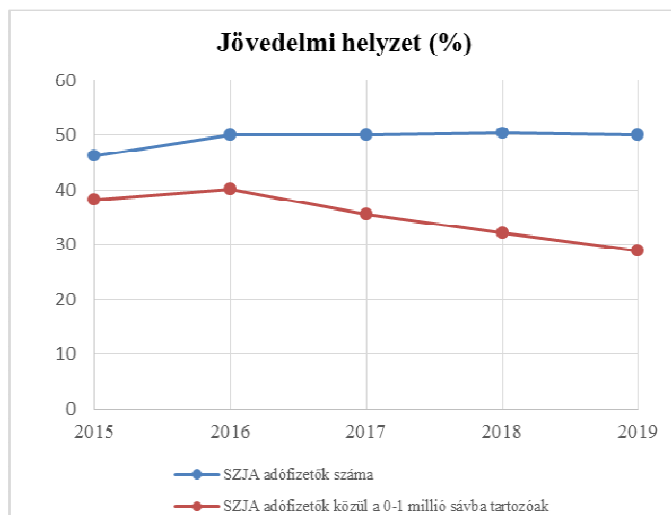
A mélyszegénység egyik mutatója a jövedelem és a vagyoni helyzet szintje. A célcsoporthoz tartozók jellemzően szociális ellátásokból élnek. Az alacsony jövedelműek bevételeinek nagy része (szociális) pénzbeli juttatásokból áll. A szociálpolitika eszközei ennek a célcsoportnak a szolgáltatásban alakultak ki. Mezőberény lakosságának jövedelmi, vagyoni helyzetéről az alábbi táblázat nyújt áttekintést.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Adófizetők száma (fő) /halmozott/	8.112	8.121	8630	8801	8920	6680
Adóerő-képesség	155.507.964	171.766.710	154.102.332	181.420.613	203.177.807	218.243.492
Személygépjárművek száma	2.606	2.711	2.819	3301	3396	n.a
Személygépjárművek- éves adó (kivetett) *	13.135.294	13.970.286	14.228.636	18.201.178	18.666.818	n.a
Magánszemélyek kommunális adója hátralék	17926778	14.793.197	14.321.856	13.486.731	15.551.674	14.187.273

2021. január 01. napjától a gépjármű adóztatással kapcsolatos hatáskör gyakorlása átkerült a Nemzeti Adó- és Vámhivatalhoz, így ezen időponttól településünkre vonatkozóan a gépjárműállomány számáról, a megállapított adó összegéről adattal nem rendelkezünk.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában	az állandó népesség %-ában
2015	46,27	38,28
2016	50,08	40, 4
2017	49,99	35,63
2018	50,45	32,09
2019	49,92	28,8

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Möt-v-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

A helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) 8. § (4) bekezdése értelmében külön törvényben meghatározott foglalkoztatási feladatainak ellátása során

- közfoglalkoztatást szervez,
- figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását,
- döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai következményeit,
- az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt.

A táblázatokban szereplő adatok segítségével a településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni. A helyi adatokat más adatokkal is összevetjük.

- foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

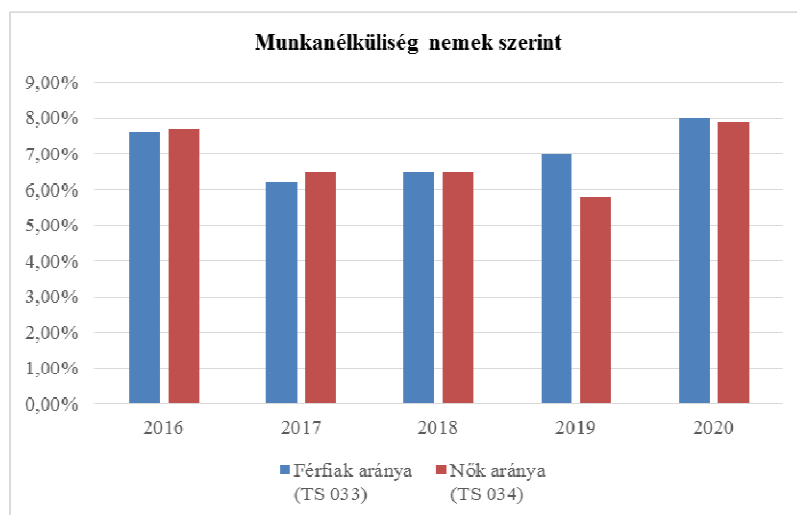
Mezőberényben is az egyik legjelentősebb szociális kérdés a munkanélküliség és azon belül a tartós munkanélküliség. A 3.2.1. számú táblázat éves szinten mutatja a településen élő aktív korú lakosság és az adott évben nyilvántartott álláskereső nemek szerinti százalékos arányát. Látható, hogy az aktív lakossághoz képest a munkanélküliek száma 2016-tól kisebb csökkenést, majd stagnálást mutatott, nemek szerinti bontásban hasonló tendencia mutatkozik meg. 2020-ban azonban ez a javulás megtorpant, vélhetően a járványhelyzet okozta

nehézségek miatt 1,6 %-kal nőtt az álláskeresők száma. Korcsoportonkénti bontásban a 2021. évi adatok még nem állnak rendelkezésünkre.

3.2.1. számú táblázat – Munkanélküliségi ráta nemek szerint

év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében								
	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2016	3467	3541	7008	266	7,7%	270	7,6%	536	7,6%
2017	3408	3480	6888	222	6,5%	217	6,2%	439	6,4%
2018	3359	3411	6770	217	6,5%	221	6,5%	438	6,5%
2019	3314	3336	6650	193	5,8%	235	7,0%	428	6,4%
2020	3238	3296	6534	257	7,9%	263	8,0%	520	8,0%

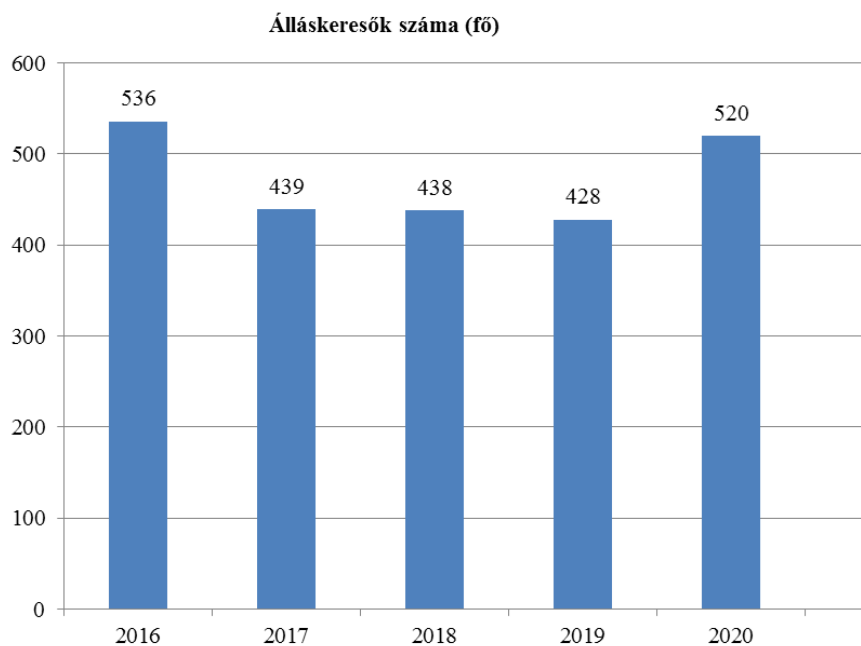
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal, <https://nfsz.munka.hu>

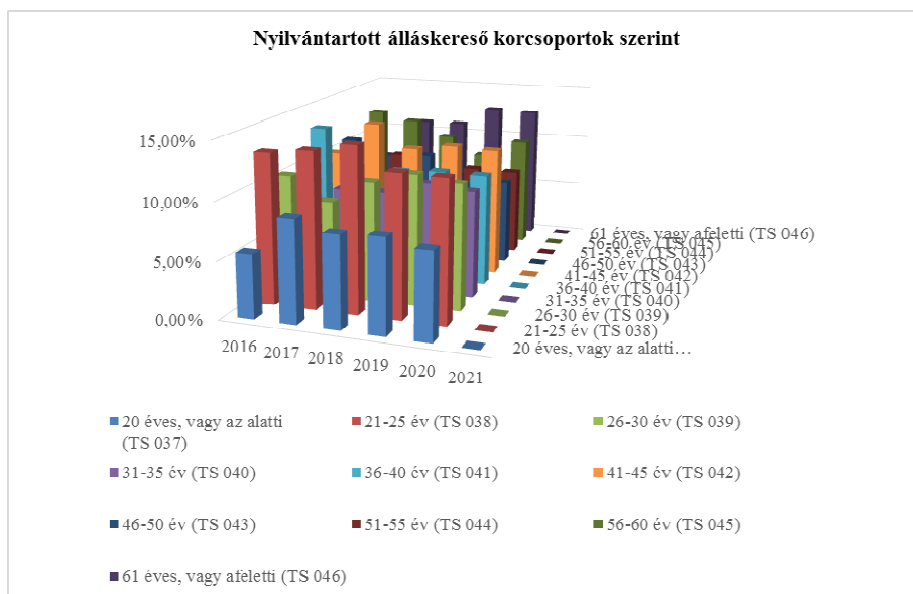

Amennyiben a nyilvántartott álláskeresők csoportját szűkebb korcsoportokra tovább bontva vizsgáljuk, látható, hogy legkisebb arányban a 20 éven aluli lakosság körében találhatók regisztrált munkanélküliek. Ennek magyarázata lehet, hogy a 16. életévüket betöltött lakosok többsége még az oktatási rendszerben foglal helyet, középiskolában, vagy azt követően felsőfokú szakképzésben vagy felsőoktatásban vesz részt. Ehhez képest csökkenő tendenciával, de még mindig magas a 21-25 év közötti lakosok körében az álláskeresők aránya. Ebben a korosztályban a pályakezdő fiatalok munkaerő-piaci nehézségei állnak a magas arányszámok hátterében, az egyre szélesebb körben igényelhető munkáltatói támogatások vélhetően javítani fogják a jövőben a korosztály tagjainak elhelyezkedési lehetőségeit. Kiugró növekedés tapasztalható a 61 év feletti lakosság körében, mely a 2010 óta zajló, lépcsőzetes nyugdíjkorhatár emeléssel, valamint a karkedvezményes nyugdíj megszüntetésével állhat összefüggésben. Ezen felül általánosságban is megállapítható, hogy idősebb korban a mobilitási képesség csökkenésével egyenes arányban növekszik a kiszolgáltatottság is, amennyiben helyben nincs lehetőség a foglalkoztatásra, az idősebb korosztály tagjai gyakrabban válnak munkanélkülivé. Az önkormányzat által működtetett közfoglalkoztatási programok próbálják ellensúlyozni az idősebb korosztályra és egyéb hátrányos helyzetben lévő lakosokra nehezedő, főként az alacsony mobilitási lehetőségeiből fakadó terheket azzal, hogy helyben biztosítanak álláslehetőséget számukra.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint						
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020
	Fő összesen	536	439	438	428	520
20 éves, vagy az alatti	Fő	30	39	35	35	39
	%	5,60%	8,88%	7,99%	8,18%	7,50%
21-25 év	Fő	71	60	63	53	64
	%	13,25%	13,67%	14,38%	12,38%	12,31%
26-30 év	Fő	56	37	46	49	57
	%	10,45%	8,43%	10,50%	11,45%	10,96%
31-35 év	Fő	42	38	38	42	49
	%	7,84%	8,66%	8,68%	9,81%	9,42%
36-40 év	Fő	71	36	43	43	52
	%	13,25%	8,20%	9,82%	10,05%	10,00%
41-45 év	Fő	55	58	49	50	60
	%	10,26%	13,21%	11,19%	11,68%	11,54%
46-50 év	Fő	58	33	43	31	40
	%	10,82%	7,52%	9,82%	7,24%	7,69%
51-55 év	Fő	49	39	28	34	41
	%	9,14%	8,88%	6,39%	7,94%	7,88%
56-60 év	Fő	66	51	45	37	53
	%	12,31%	11,62%	10,27%	8,64%	10,19%
61 éves, vagy afeletti	Fő	38	48	48	54	65
	%	7,09%	10,93%	10,96%	12,62%	12,50%

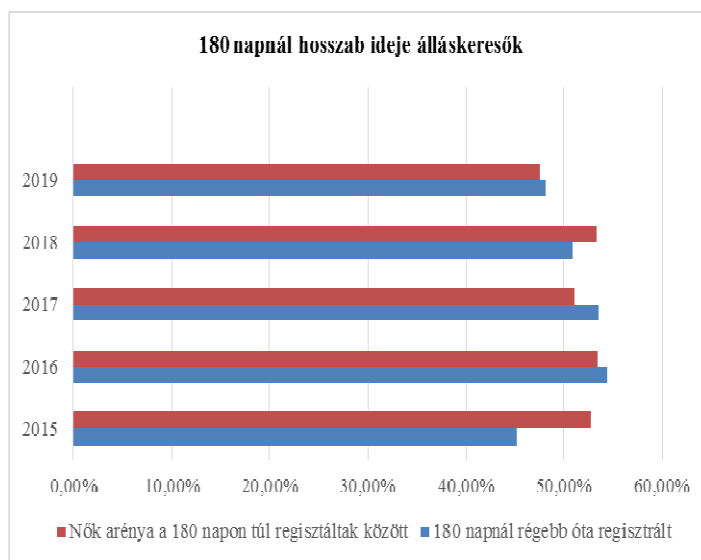
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 3.2.3. számú táblázat jól mutatja, hogy bár a regisztrált munkanélküliek aránya csökkent a településen, továbbra is súlyos problémát okoz az állásnéküliek visszakerülése a munkaerőpiacra. A nyilvántartott állásskeresők között a tartós munkanélküliek arányának növekedése láttatja, hogy többségük olyan, a munkaerőpiacon hátrányt okozó tényezővel bírhat, mely megléte tartósan akadályozza az elhelyezkedésben. Ilyen tényező lehet a már említett idős kor, az alacsony iskolai végzettség, vagy akár a szakmában szerzett gyakorlat hiánya is.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott állásskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott állásskeresőknél
	%	%
2015	45,13%	52,79%
2016	54,48%	53,42%
2017	53,53%	51,06%
2018	50,91%	53,36%
2019	48,13%	47,57%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

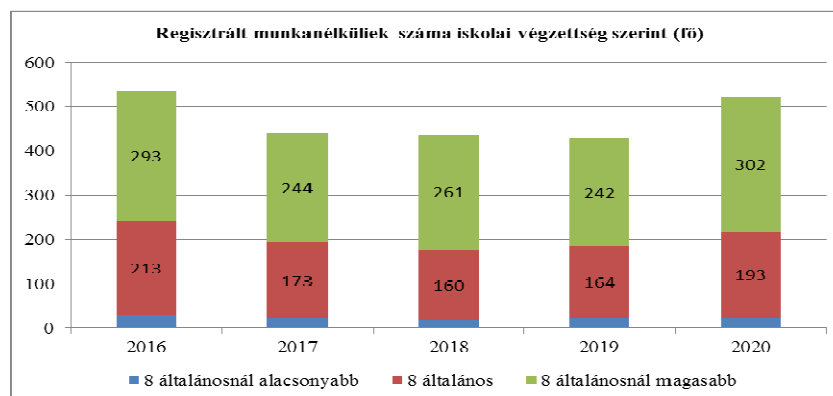
Az iskolai végzettség, szakképzettség fontos szempontja a foglalkoztatásnak, mely mind a szegénység vizsgálatánál, mind a jövedelmi és a vagyoni helyzet elemzésénél is kiemelésre kerül. A mai, rohamosan fejlődő világban a szakmák, munkakörök egyre erőteljesebben

specifikálódnak, azok műveléséhez, betöltéséhez speciális iskolai végzettségek, szakképesítések szükségesek. Természetesen a munkaerő-piac bizonyos szegmensei továbbra is felszívják az alacsony iskolai végzettségű lakosok egy részét, azonban ezen munkakörök száma is véges, így a megfelelő iskolai szakképesítés, végzettség hiánya egyértelműen hátrányt okoz a munkaerő-piacon való elhelyezkedésben.

A 3.2.4. táblázatban látható, hogy 2016 és 2020 között a nyilvántartott álláskeresőik iskolai végzettség szerinti megoszlása csak kis mértékben változott. Az összesített adatok nem nyújtanak lehetőséget arra, hogy a 8 általánosnál magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők arányát tovább bontsuk, így nincs információnk arról, hogy közülük hányan rendelkeznek befejezett középfokú vagy akár felsőfokú végzettséggel. Összességében azonban elmondható, hogy az álláskeresőik még mindig közel 42 %-a 8 általánosnál alacsonyabb vagy általános iskolai végzettséggel rendelkezik, tehát a településen nyilvántartott munkanélküliek között még mindig nagyon magas azok aránya, akik csak alapfokú végzettséggel rendelkeznek. Középfokú végzettség hiányában a szakképesítések többsége sem szerezhető meg, így ezeknek a lakosoknak a többsége a munkaerő-piac csak olyan területein tud elhelyezkedni, ahol semmilyen speciális szaktudásra nincs szüksége. A 16. életév betöltésével Magyarországon megszűnik a tankötelezettség, így semmilyen jogszabály által biztosított forma nincs arra, hogy a fiatalokat „rákényszerítsük” a középfokú képzés megszerzésére. Az iskolarendszeren kívüli szakképzés megszerzésének egyik lehetőségeként alakult ki az utóbbi években, hogy a nyilvántartott álláskereső az illetékes Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályán keresztül pl. közfoglalkoztatási program keretein belül, a munkavégzés alól felmentve szerez valamilyen dokumentált szakképzést.

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresőik száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresőik száma összesen	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresőik megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		Általános iskolai végzettség		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	536	30	5,60%	213	39,74%	293	54,66%
2017	439	22	5,01%	173	39,41%	244	55,58%
2018	438	17	3,88%	160	36,53%	261	59,59%
2019	428	22	5,14%	164	38,32%	242	56,54%
2020	520	25	4,81%	193	37,12%	302	58,08%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

Mezőberényben az önkormányzat és intézményeinek közfoglalkoztatási programjának fontos szerepe van a munkaerő foglalkoztatásban. A közfoglalkoztatás egy, a munkaviszonytól elkülönülten kezelendő, állam által részben vagy egészben finanszírozott speciális jogviszony, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerő-piacra. A közfoglalkoztatás a jelenlegi piaci és gazdasági környezetben számottevő lehetőséget jelent a hátrányos helyzetű álláskereső – kiemelten a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra (a továbbiakban: FHT) jogosultak – átmeneti jellegű, határozott időtartamú foglalkoztatására.

A közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény meghatározza, hogy közfoglalkoztatottként melyek azok a természetes személyek, akik foglalkoztathatóak.

2013-tól az állam által meghatározott célok elérésének egyik meghatározó programja volt a kistérségi start mintaprogram, melyre a jelenleg is működő start-munkaprogram is épült. 2016-ban a már korábban is meglévő mezőgazdaság, belvíz és helyi programok mellett útrő és illegális hulladéklerakók felszámolása céljából is indított programot a város. Utóbbi célja volt, hogy a kül- és belterületen található lerakott, elhagyott hulladék eltávolításra kerüljön, továbbá a felszaporodott illegális hulladéklerakók megszüntetésével és az ismétlődő lerakások megakadályozásával a környezetet rendben tartsuk, ápoljuk. 2017-től a közút programban a belterületi úthálózat javítása, karbantartása, a járdák építése, javítása, térburkoló kő lerakása, utak padkázása, vagyis a meglévő értékeink állagmegóvása, valamint az előregedett járdaszakaszok felújítása volt a célunk. A helyi sajátosságokra épülő programelemben több, különböző területen tevékenykedtek a közfoglalkoztatottak: térköveket gyártottak, melyek lerakása a fent említett közút programon keresztül valósult meg; facsemetéket (kőris, szil, nyárfa) telepítettek a város szélén, vízelvezető árkok mentén; a már telepített erdőterületet, illetve a meglévő fasorokat gondozták, önkormányzati tulajdonú földterületeken parlagfű mentesítést végeztek, ami nagyban hozzájárult a pollenszennyeződés csökkenéséhez; az intézményekben felújítást végeztek, ezzel is növelve meglévő értékeinket. 2016-tól a helyi sajátosságú programon belül a mezőgazdasági programban termelt cirokból seprűket készítettek a közfoglalkoztatottak, 2017-től pedig rongyszőnyegszövéssel bővült a programelem. A mezőgazdasági programelemben önkormányzati tulajdonú területeken zöldségnövények /burgonya, vöröshagyma, étkezési tök/ termesztése valósult meg. Minden évben a termés egy része szociálisan hátrányos helyzetű emberek, családok megsegítésére, természetben nyújtott szociális segély formájában került kiosztásra, valamint a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat konyhájának és a Városi Bölcsőde konyhájának zöldség alapanyaggal való ellátását segítettük térítésmentesen. A megtermelt növények egy része a következő évben szaporítóanyagként kerül felhasználásra. Az önkormányzati tulajdonú kertészetben fóliaház felépítését valósítottuk meg, teljes mértékben közfoglalkoztatottak munkájával. A fóliaház építésének célja az volt, hogy a későbbiekben kiültetni kívánt virágpalántákat neveljünk, majd a következő években zöldségnövények termesztésével a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat konyhája számára, többféle alapanyag kerüljön beszállításra. A programok további kiemelt sajátossága maga az értékteremtés, a közfoglalkoztatottak munkájukkal hozzájárulnak a település ápolásához, a gyermekétkeztetés támogatásához, a szociális természetbeni ellátások megteremtéséhez, közben elsajátíthatnak a munkavállaláshoz szükséges kompetenciákat is. 2018-ban a belvízelvezetés támogatására

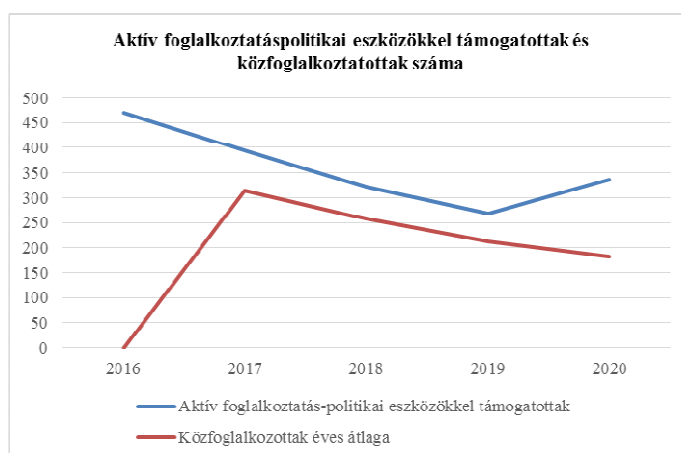
szóló program megszűnt, 2019-től a korábbi illegális hulladéklerakók felszámolására és belterületi közutak karbantartására vonatkozó támogatások összeolvadtak és a korábbi helyi sajátosságokra épülő és mezőgazdasági programok mellett szociális jellegű program keretében váltak támogathatóvá az önkormányzat számára.

Az önkormányzatok, mint közfoglalkoztatók esetében a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás keretében, más foglalkoztatóknál az országos közfoglalkoztatási programokhoz kapcsolódóan a közfoglalkoztatók igényei szerint indultak szakmai képzések, amelyek – a képzés jellegétől függően - tanúsítvány vagy OKJ-s bizonyítvány megszerzésével zárultak. A képzéseknek kettős célja volt, ezek jelenleg is kiemelten fontosak: a foglalkoztatók már meglévő dolgozóikat is támogathatják azzal, hogy munkájuk elvégzéséhez szükséges szakképesítés megszerzéséhez segítik őket, de az alacsony iskolai végzettségű álláskereső beiskolázására önálló programok is indulnak. Az elérni kívánt eredmény mindkét esetben az, hogy az új szakképesítéssel a dolgozók (re)integrálódjanak az elsődleges munkaerőpiacra.

A 3.2.5. számú táblázatban látható, hogy az elmúlt öt évben mind az aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak (pl. képzési vagy elhelyezkedési támogatás), mind a közfoglalkoztatásban résztvevők száma csökkent. Az aktív eszközökkel való támogatás esetén kisebb mértékű a változás, vélhetően azért, mert még mindig magas a befejezett általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők száma a településen, akik nagyobb eséllyel válnak tartósan munkanélkülivé, így a képzések támogatására a jövőben is kiemelten szükség lesz. A közfoglalkoztatotti létszám csökkenése az elmúlt években folyamatos, mely a támogatottság csökkenéséből fakad.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma	Közfoglalkoztatottak száma
	Fő	(éves átlag - fő)
2016	469	n.a.
2017	394	313
2018	321	258
2019	268	212
2020	337	182

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Ezzel összefüggésben hangsúlyozandó, hogy a közfoglalkoztatás csak átmeneti megoldást nyújthat a munka nélkül maradt lakosság számára, nem lehet tartós célként meghatározni a közfoglalkoztatási programban való részvételt. Egy lépés lehet az elsődleges munkaerőpiacon való elhelyezkedéshez!

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

A foglalkoztatás mutatója lehet a munkahelyek, vállalkozások száma a városban. A táblázat adataiból jól látható a 2020 év, mely jelentős csökkenést mutat. A járványügyi helyzet okozta változások a vállalkozások esetében is jól nyomon követhető.

A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – vállalkozások

év	Adózóként bejelentkezett vállalkozások száma a településen	Kiskereskedelmi üzletek száma	vendéglátóhelyek száma
2016	886	201	58
2017	973	201	58
2018	1049	n.a	n.a
2019	1002	n.a	n.a
2020	801	n.a	n.a
2021	1039	173	45

Forrás: TEIR, T-Star, önkormányzat adatai

A táblázat adatai szemléltetik, hogy az elmúlt 5 évben hogyan változott a kiskereskedelmi üzletek és vendéglátóhelyek száma, hogyan alakultak a vállalkozások. A Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya „Álláskereső vállalkozóvá válását elősegítő” támogatással segíti az álláskeresőt. Az 1500 feletti vállalkozói szám magában foglalja a „kényszer” vállalkozásokat is.

A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - közlekedés

	elérhetőség átlagos ideje autóval	autóbusz járatpárok száma munkana- pokon	átlagos utazási idő autóbuszal	vonatjáratok átlagos száma munkana- pokon	átlagos utazási idő vonattal	kerékpár- úton való megközelít- hetőség	átlagos utazási idő kerékpáron
Legközelebbi centrum (Békés)	10-15 perc	26	20 perc	nincs	nincs	van	35-40 perc
Megyeszékhely (Békéscsaba)	20-30 perc	45	40 perc	25-25 db	25 perc	van	60-80 perc
Főváros (Budapest)	150-180 perc	1	4 óra	15-15 db	150-180 perc	nincs	0

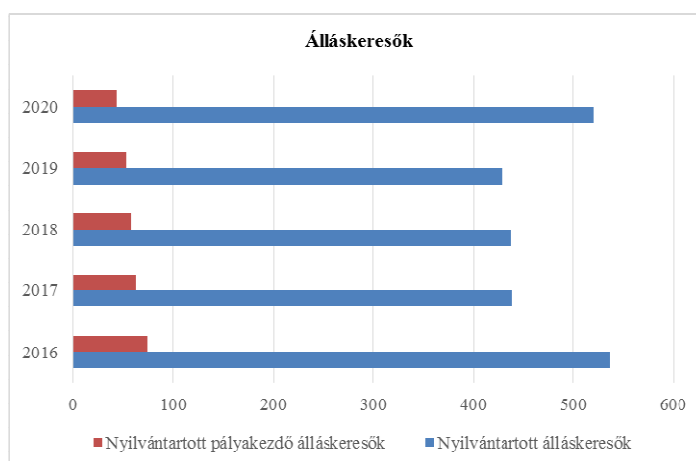
Forrás: helyi autóbusz társaság, MÁV, önkormányzat adatai

A helyi vállalkozások az aktív korú népesség csak egy részét képesek foglalkoztatni, ezért a munkahelykeresés és munkavállalás során fontos a vonzáskörzetekben lévő munkahelyek elérhetősége. Mezőberény központi helyet foglal el a térségben, viszonylag nagy az átmenő forgalom és a tömegközlekedés rendszere is jól kiépült a városban. A foglalkoztatást segíti, hogy nagyobb cégek, vállalkozások saját buszközlekedést szervezve oldja meg a munkavállalók utaztatását.

- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma
	Fő	Fő
2016	536	74
2017	439	62
2018	438	57
2019	428	53
2020	520	43

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A helyi vállalkozások álláshirdetéseit nyomon követve folyamatosan munkaerőgondokkal küzdenek. Kevés a szakmunkás, a képzett szakember, a fiatal utánpótlás. Megoldásban a fiatalok számára a mentorálás, a betanítás, a képzéshez segítség a jellemző.

A 3.2.6. számú táblázat adatai alapján, annak ellenére, hogy a nyilvántartott állás keresők számában emelkedés észlelhető, 2021. évben a pályakezdő állás keresők száma csökkent.

GINOP-6.1.1-15. „Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése”

A kiemelt projekt keretében támogatásban részesülhetnek a kevésbé fejlett régiókban tankötelezettségüket teljesített, elsősorban alacsony iskolai végzettségű munkavállalási korú felnőtt személyek, akik közfoglalkoztatási jogviszonyban vagy munkaviszonyban állnak.

A program keretében az alábbi képzéshez kapcsolódó támogatások nyújthatók:

- a képzési költség és vizsgadíj,
- bizonyítványmásodlat kiváltásának költsége,
- egészségügyi alkalmasságának vizsgálata és egyéb a képzéssel összefüggésben előírt, a képzés elvégzéséhez szükséges speciális vizsgálat és kapcsolódó védőoltás igazolt költsége,
- a képzéséhez kapcsolódó (helyi/helyközi) utazási költségek.

A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – fiatalok

	van/nincs	Felsorolás
fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programok a településen	van	• civil szervezetek képzései, pályázati programjai
fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programok a vonzásközpontban	van	• Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály képzései, programjai
az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen	van	• gyakorlőhelyek biztosítása a település intézményeinél, vállalkozóinál • közösségi szolgálat teljesítése érdekében tanulók fogadása a jogszabályban meghatározott intézményeknél, szervezeteknél
az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a vonzásközpontban	van	• Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály programok

Forrás: helyi adatgyűjtés

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

Mezőberényben jónak mondható az együttműködés a Polgármesteri Hivatal, a Mezőberény '17 Városüzemeltetési Kft. a többi önkormányzati intézmény, a Békési Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, valamint a város civil szervezetei között. Lehetőségeikhez mérten valamennyien pályázatok és a programlehetőségek kihasználása mellett segítik a munkaerőpiaci-szolgáltatásokhoz való hozzáférést, a képzések és foglalkoztatás bővítését.

A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – felnőttek

	van/nincs	Felsorolás
felnőttképző programok a településen	van	- Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály képzései, programjai <u>DJP</u> - Eszközök használata
felnőttképző programok a vonzásközpontban	van	- Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály képzései, programjai
egyéb munkaerőpiaci-szolgáltatások a településen	van	- Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály képzései, programjai
egyéb munkaerőpiaci-szolgáltatások a vonzásközpontban	van	- Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály képzései, programjai - állásbörzék - tájékoztatók
Helyi foglalkoztatási programok a településen	van	- közfoglalkoztatás - START munkaprogram - Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály képzései, programjai
Helyi foglalkoztatási programok a vonzásközpontban	van	- Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály képzései, programjai

Forrás: helyi adatgyűjtés

- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

A településen az érintett célcsoport esetében az önkormányzati foglalkoztatás javarészt a közfoglalkoztatási programokon keresztül valósul meg és alkalmaznak többek között a roma lakosságot. A környező nagyvárosok cégei EU-s projekteknek köszönhetően a célcsoport bevonásával elsősorban betanított munkásként alkalmaznak a roma lakosságot. Az önkormányzat intézményeit áttekintve elmondható, hogy a helyi roma lakosok is jelen vannak a foglalkoztatottjai között közfoglalkoztatotti és közalkalmazotti státuszban egyaránt. Az állandó foglalkoztatási lehetőséget a képzettség hiánya nagymértékben befolyásolja.

- h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény összesen húszféle közvetlen hátrányos megkülönböztetést eredményezhető tulajdonságot sorol fel, például a faji hovatartozás, egészségi állapot, anyaság (terhesség)

vagy apaság, foglalkoztatási jogviszonynak vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonynak részmunkaidős jellege, illetve határozott időtartama, vagy épp a nemi identitás. A törvény szerint hátrányos megkülönböztetésnek minősül minden olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt személyi kvalitása miatt kedvezőtlenebb bánásmódban részesül, mint más, összehasonlítható helyzetben levő személy vagy csoport.

A foglalkoztatási diszkrimináció elsősorban a munkahelyi felvételnél, másodsorban az elbocsátásoknál érezteti hatását. A foglalkoztatási diszkrimináció mértéke és a munkaerőpiaci státusz között erős összefüggés található. A nem foglalkoztatottak csoportja (munkanélküliek és inaktívak együtt) és azokon belül a roma származású nem foglalkoztatottak szenvedték el legnagyobb valószínűséggel a hátrányos megkülönböztetést eddigi életútjuk során. A munkaerőpiacról való korai kiszoruláshoz leginkább az egészségi állapottal, a származással és az életkorral összefüggő foglalkoztatási diszkrimináció járul hozzá.²

A diszkriminációs gyakorlat visszaszorítása szempontjából fontos a foglalkoztatási viszonyok ellenőrzése, szükség esetén az Egyenlő Bánásmód Hatóság bevonása, a tájékoztató kampányok, vagy a területtel foglalkozó társadalmi szervezetekkel történő együttműködés.

A foglalkoztatás és a munkavégzés lehetősége a mindenki számára biztosítandó esélyegyenlőség kulcselemei, s jelentősen hozzájárulnak az emberek gazdasági, társadalmi és kulturális életben való teljes jogú részvételéhez.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

A városban minden jelentősebb internetszolgáltató (közte a koncessziós távközlési szolgáltató Invitech (korábban Invitel), PolárNet és Overnet Kft, a Digi, UPC, továbbá a Telekom) működik, ADSL, kábelnet, műholdas és optikai csatlakozást lehetővé téve, illetve a város teljes belterületét lefedi a kábeltelevíziós hálózat is. 2020. év elejétől a szélessávú internetelérés lehetőségével pályázati úton lehetőség nyílt a város jelentősebb forgalmi pontjain, 9 helyszínen ingyenes wifi használatára is.

Magyarország kormánya által 2015 végén – az internetről és a digitális fejlesztésekről szóló nemzeti konzultáció, az InternetKon eredményei alapján – elindított, a digitális ökoszisztéma egészét érintő Digitális Jólét Program (DJP) célja, hogy Magyarország minden polgára és vállalkozása a digitalizáció nyertesei közé kerülhessen.

A településen az önkormányzat intézményében az Orlai Petrics Soma Könyvtár, Muzeális Gyűjtemény és Művelődési Központban, helyileg a könyvtárban DJP működik, mely célja a digitális ismeretek megszerzésének és hozzáférés lehetőségének biztosítása. A civil szervezetek közül a Mezőberényi Szlovákok Szervezete biztosítja a DJP program által nyújtott lehetőségekhez való hozzáférést. A pályázati program keretében eszközök, képzések nyújtanak segítséget.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

² http://www.egyenlobanasmod.hu/tanulmanyok/hu/Foglalkozasi_Tardos_Katalin.pdf

E fejezetben kiemeljük a pénzbeli és természetbeni szociális támogatásokat, valamint a munkaerőpiaci-szolgáltatásokat és az álláskeresőkre számára elérhető támogatásokat.

A törvénymódosítás értelmében 2015. január 1-től a szociális terület is jelentős változáson ment át és ezzel összhangban az önkormányzati rendelet is módosításra került.

Mezőberény Város Önkormányzata által hozott rendeletek esetében a 10/2011.(III.29.) számú önkormányzati rendelete helyett a 4/2015.(II.24.) önkormányzati rendelete a pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokról lépett életbe:

1.§ (2) A Képviselő-testület az ellátások biztosításával a szociális szempontból rászorult családok életminőségén kíván javítani, valamint segítséget nyújtani az önhibájukon kívül rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek és családjuk részére.

Az állam és az önkormányzatok segélyezéssel kapcsolatos feladatai egyértelműen elváltak egymástól, és átalakult a finanszírozás rendszere.

Valamennyi jövedelemkompenzáló támogatás, így a korábban jegyzői hatáskörben lévő aktív korúak ellátásának megállapítása a járási hivatalok hatáskörébe került. Az aktív korúak ellátásával kapcsolatban kétféle ellátástípus állapítható meg, egyrészt a foglalkozást helyettesítő támogatás, másrészt az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (ez utóbbi a megszűnő rendszeres szociális segély helyébe lépett). Járási hatáskörben maradt az időskorúak járadéka, az ápolási díj, a közgyógyellátások, az egészségügyi szolgáltatásokra való jogosultság, gyermekek otthongondozási díja, tartós ápolást végzők időskori támogatása. Az önkormányzatoknál kiadáskompenzáló támogatások igényelhetők, melyek egységesen „települési támogatás” elnevezésre hallgatnak. Ide tartoznak a korábbi átmeneti, családi krízis-, lakásfenntartási, gyógyszerkiadási, ápolási célra vagy más címen kifizetett segélyek.

Lakhatási célú települési támogatás

A lakásfenntartással összefüggő rendszeres kiadásokhoz nyújtott támogatásban 2021. évben összesen 89/fő/hó/átlag szociálisan rászoruló háztartás részesült 4.099.000 Ft támogatási összegben. A támogatásra az jogosult, akinek háztartásában az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 250%-át (71.250,- Ft), és a háztartás tagjai egyikének sincs vagyona.

A mezőberényi háztartások a közüzemi díjak esetén közvetlenül a szolgáltatóknak történő utalás formájában részesülnek támogatásban.

Rendkívüli települési támogatás

A város képviselő-testülete a rendeletében meghatározottak szerint rendkívüli települési támogatást nyújt azoknak a személyeknek, akik önmaguk, vagy családjuk létfenntartásáról más módon gondoskodni nem tudnak, vagy alkalmanként jelentkező, nem várt többletkiadások (betegség, haláleset, elemi kár, krízishelyzet, munkahely elvesztése, gyermek megtartása, fogadásának előkészítése, családba való visszakerülésének elősegítése, iskoláztatás, nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartása) vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorulnak.

A segély adható eseti jelleggel, melynek legkisebb összege 5.000,- Ft.

Rendkívüli települési támogatásban részesülők száma, és a támogatásra felhasznált összeg, 2021.

Döntések típusa	Kérelemnek helyt adó ügyek		Megszűntetés / lejárt	2021. évi	Tám.-ban részesülők száma (fő)	Támogatásra felhasznált összeg 2021. évi hatása (Ft)	Tám. felhaszn. összeg %-ban
Ellátás megnevezése	db (ügy)	Megáll. támogatás Ft/átlag/hó	db (ügy)	Ktgv-ben felhasználható Ft			
Pénzbeli juttatás							
Ápolási célú települési támogatás							
Rendkívüli települési támogatás (eseti jellegű, gyógyszer, gyermek neveléséhez)	1	34000		5555300	204	5555300	100
Rendkívüli települési támogatás (gyermek strandbérlet)				13552002	2464	13552002	100
Rendkívüli települési támogatás (tűzifa)				13500000	350	13482700	99,87
Felsőoktatási intézményben tanulók támogatása				600000	19	570000	95
Iskolakezdési támogatás				2550000	170	2550000	100
Temetési kölcsön			1	421500	2	180000	42,7
Természetbeni juttatás							
Lakhatási célú települési támogatás				4190698	78	4099000	97,81
Köztemetés				500000	1	214488	42,89
Strandbérlet támogatás				1001000	182	1001000	100
Összesen:	1		1	41870500	3337	41204490	98,40

Forrás: Polgármesteri Hivatal

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság a gyermekvédelmi rendszer részét képezi ugyan, bemutatását a koncepcióban mégis azért tartjuk indokoltnak, mert érzékeny indikátora az adott település jövedelmi viszonyainak. Megmutatja, hogy hány gyermek él olyan családban, ahol az egy főre jutó jövedelem egyedülálló esetében nem éri el a nyugdíj legkisebb összegének 145 %-át (41.325 Ft), a gyermekvédelmi törvény által meghatározott esetekben, családban 135 %-át (38.475 Ft).

A Mezőberényben élő 0-18 éves gyermekek 37,51 %-a jogosult a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, vagyis minden harmadik gyermek olyan családban él, ahol az egy főre jutó jövedelem nem éri el a nyugdíjminimum másfélszeresét. A gyermeknevelés a szegénység egyik rizikófaktorának számít.

2021. évben a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők közül hátrányos helyzetű 31 fő, halmozottan hátrányos helyzetű 112 fő gyermek, amely a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők 9,77 %-át, illetve 35,33 %-át teszi ki.

Munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Az 1991. évi IV. törvényt a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való jog gyakorlásának elősegítése, a foglalkoztatási feszültségek feloldása, valamint az álláskereső támogatásának biztosítása érdekében alkotta az Országgyűlés.

Az Flt-ben meghatározott feltételek fennállása esetén az állami foglalkoztatási szerv különféle támogatásokat (pénzbeli) és szolgáltatásokat nyújt az álláskeresőnek.

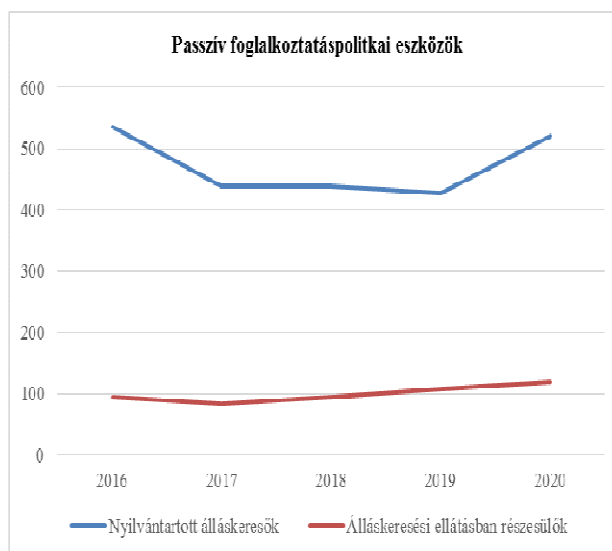
Az állami foglalkoztatási szerv és az állami felnőttképzési intézmény által nyújtott szolgáltatások:

- munkaerő-piaci és foglalkozási információ nyújtása,
- munka-, pálya-, álláskeresési, rehabilitációs, helyi (térségi) foglalkoztatási tanácsadás,
- munkaközvetítés.

Munkáltatók részére nyújtott támogatás

A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. tv. 16. §-a, a foglalkoztatást elősegítő támogatásokról, valamint a Munkaerőpiaci Alapból foglalkoztatási válsághelyzetek kezelésére nyújtható támogatásról szóló 6/1996.(VII.16.) MÜM rendelet 11. §-a, az Európai Közösséget létrehozó Szerződés 87. és 88. cikke alkalmazásában a támogatások bizonyos fajtáinak a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról szóló 2008. augusztus 6-i 800/2008/EK bizottsági rendelet szabályozza a foglalkoztatás bővítését szolgáló bértámogatás nyújtásának feltételeit

3.3.1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	536	8,12%	95	17,72%
2017	439	6,4%	83	18,91%
2018	438	6,95%	95	21,69%
2019	428	6,91%	107	25,00%
2020	520	8,56%	119	22,88%

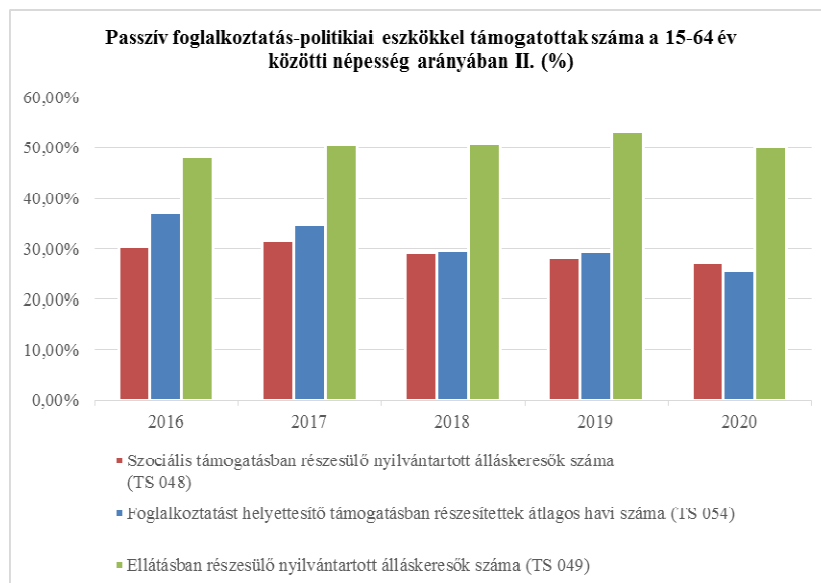

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A táblázat adatsora azt jelzi, hogy településünkön a szociális és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás milyen mértékben van jelen.

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.						
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	163	30,41%	200	37,31%	258	48,13%
2017	139	31,66%	152	34,62%	222	50,57%
2018	128	29,22%	130	29,68%	223	50,91%
2019	121	28,27%	126	29,44%	228	53,27%
2020	142	27,31%	133	25,58%	261	50,19%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3 számú táblázat szemlélteti a településen egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást igénybe vettek számát is, mely csökkenő tendenciát mutat. A táblázatban szereplő számok a tárgyév december 31-én támogatásban részesülők számát mutatják.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás		
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma	
	fő	
2016	16	
2017	18	
2018	18	
2019	17	
2020	14	

Forrás: TeIR, KSH

Közfoglalkoztatásban csak a kirendeltség által közvetített álláskeresők, elsősorban FHT-ra jogosult személyek foglalkoztathatóak, akik a felajánlott munkalehetőséget az iskolai végzettség és szakképzettség figyelembevételével kötelesek elfogadni, emellett az önkormányzat rendeletben előírhatja jogosultsági feltételként, hogy a juttatásban részesülő a lakókörnyezetét tartsa rendben.

A területhez tartozó ügyintézés, feladatellátást a Polgármesteri Hivatal biztosítja, a mezőberényi munkanélkülieket a Békési Járási Hivatal tartja nyilván.

A település szempontjából nagy előrelépés volt, hogy 2016-ban a Kormányablak megnyitásával helyben is megoldottá vált az egyéb lakosságot érintő ügyintézés.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

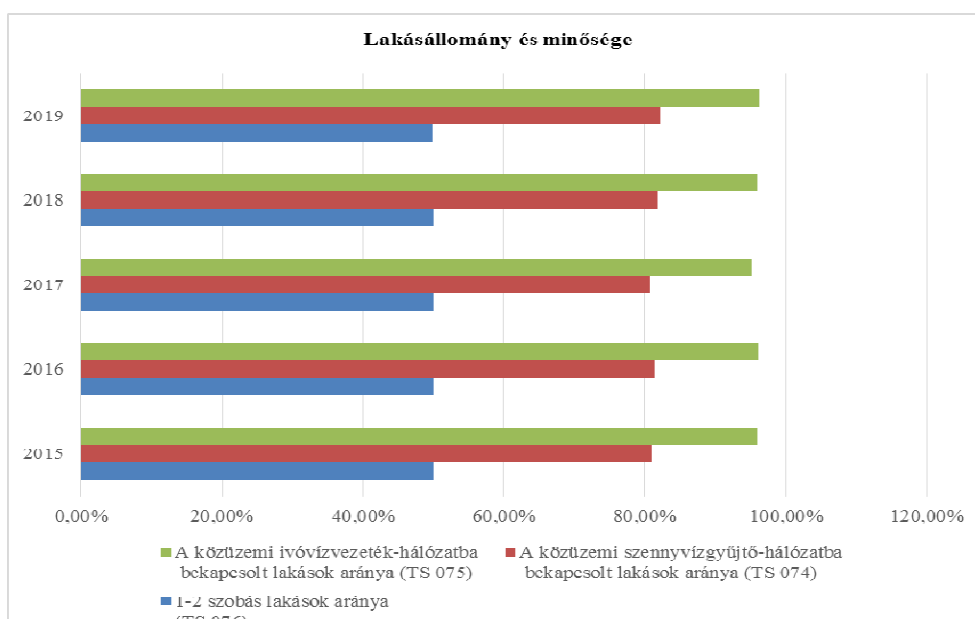
E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve az önkormányzati bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

A lakások száma Mezőberényben (2020-ban) 4512 db.

- egyszobás lakások száma 424 (9,4 %)
- kétszobás lakások száma (a másfél szobásokkal együtt) 1825 (40,4 %)
- háromszobás lakások száma (a két és félszobásokkal együtt) 1557 (34,5 %)
- négy és több szobás lakások száma (a három és félszobásokkal együtt) 706 (15,6 %)

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db)	Épített lakások száma	Épített lakások száma 1000 lakásra	1-2 szobás lakások aránya	A közüemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya	A közüemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya
	db	db	db	%	%	%
2015	4519	4	1	49,99%	80,99%	95,97%
2016	4516	n.a.	n.a.	49,96%	81,36%	96,10%
2017	4514	n.a.	n.a.	49,96%	80,79%	95,24%
2018	4512	n.a.	n.a.	49,93%	81,80%	95,99%
2019	4511	4	1	49,86%	82,15%	96,28%

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A település lakosságának 95 %-a belterületen él, a külterületen a tanyasi életforma az általános. A lakáskörülményekre a családi házas építési forma jellemző. A városközpontban a '70-es évek végén, '80-as évek elején épültek az első tömblakások és a 2000-es évektől épültek többszintes lakóépületek az önkormányzati bérlakás (Széchenyi) program keretén belül, majd 2018-ban pedig az önkormányzat önerőből építtetett 10 db piaci alapú lakást és 20 db bérlakást.

Pontos adat nem áll rendelkezésre, de jelentős azon lakások száma, amelyek a devizahitel károsultak tulajdonából a Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodóhoz kerültek. Az állami programnak köszönhetően a jogosult devizahitel károsultak előbb bérelhették, majd kedvezményes hitel igénybe vételével vissza is vásárolhatták saját ingatlanjaikat. Mára már azonban több ilyen ingatlan sajnos üresen áll. Jelentős azon elsősorban időskorúak száma, akik az elvándorlás miatt családi segítség nélkül maradnak, saját ingatlanukat már nehezen tudnák fenntartani, karbantartani.

Talán ez is közrejátszik abban, hogy folyamatosan nagy az érdeklődés az önkormányzati bérlakások iránt, a lakhatás feltételeinek biztosítására. Az elmúlt években érzékelhetően megnőtt a fiatal, közös életet kezdeni kívánó lakásigénylők száma is.

A fiatalabb gyermekes családok részére a kormányzati támogatások (CSOK, babaváró hitel, lakásfelújítási támogatás) miatti építkezések száma a településen sajnos elenyészőnek mondhatóak, leginkább a régebbi házak adás-vétele és felújítása jellemző az elmúlt évekre.

a) bérlakás-állomány

Mezőberény Város Önkormányzatának tulajdonában valamennyi lakástípust figyelembe véve 2021. június 30-ig 153 db bérlakás van.

Az önkormányzat tulajdonában álló lakások és helyiségek bérletére és elidegenítésére vonatkozó egyes szabályokról a 6/2016 (III.01.) sz. önkormányzati rendelet rendelkezik. A rendelet mellékleteiben felsorolt lakásvagyon megoszlása a következőképpen alakul:

Mezőberény város önkormányzati lakásvagyon

	Darab
Szociális bérlakás	16
Fecske (garzon) lakások	14
Költségalapú összkomfortos lakások	84
Egyéb piaci alapú összkomfortos lakások	3
Egyéb piaci alapú komfortos lakások	6
Egyéb piaci alapú félkomfortos lakások	4
Egyéb piaci alapú komfort nélküli lakások	3
Bérlőkijelölési joggal érintett lakások	3
Mikszáth Kálmán utcai lakások	20

Forrás: 6/2016.(III.01.) önkormányzati rendelet

A településen jellemzően 2000 után történt bérlakásépítés növelte az állomány számát. Ezek a lakások azóta is ezt a funkciót töltik be és döntően piaci feltételek szerint kerülnek bérbeadásra.

Mezőberény Város Önkormányzata nagy hangsúlyt fektet arra, hogy a lakhatás feltételeinek

megteremtésével, illetve javításával a fiatalokat, a családokat a városban tartsa, illetve biztosítani tudja a felmerülő igényeket. Ennek kívánt megfelelni az önkormányzati bérlakás (Széchenyi) program keretén belül történt bérlakásépítés után a 10 lakásos társasházépítés (Békési út 12.) majd a 2018. november 26-i képviselő-testületi döntés alapján a Mikszáth Kálmán utca 3. számú ingatlan 20 lakásos lakóépület építési beruházása, ahova - mint piaci alapú bérlakásokba - 2021. november 1-től folyamatos a beköltözés.

Teljes állomány						
2021.06.30						
<i>lakás típusa</i>	<i>összkomf. db</i>	<i>komfortos db</i>	<i>félkomf. db</i>	<i>komfort nélküli db</i>	<i>összesen db</i>	<i>Ebből „A Város Tiétek a Város Értetek” elnevezésű pályázatban szerepel</i>
Szociális bérlakás	16	-	-	-	16	
Fiatalkor garzonlakása ("Fecskelakás")	14	-	-	-	14	
Költség alapú bérlakás	84	-	-	-	84	14
Piaci alapú bérlakás	6	6	3	3	18	2
Piaci alapú bérlakás Mikszáth 3.	20	-	-	-	20	
összesen	140	6	3	3	152	16

Forrás: 6/2016.(III.01.) önkormányzati rendelet (2021.12.31.)

A Széchenyi program keretein belül épült bérlakások között van 14 db ún. „fecskelakás”, mely 5 évre juttatja lakáshoz azokat az önálló életre vágyó, családot alapítani szándékozó 35 éven aluli fiatalokat, akik lakás-elő takarékosági szerződést kötöttek. A lakás-elő takarékosági szerződések állami támogatásának megszűnésével a program kifutóban van. A bérlakások tekintetében 3 db lakás felett a rendőrség rendelkezik bérlőkijelölési joggal, a többi bérlakás odaítélése polgármesteri hatáskör.

„A Város Tiétek a Város Értetek” elnevezésű, EFOP-1.2.11-16-2017-00002 azonosító szám alatti projekt (a továbbiakban: Projekt) keretében a 153 bérlakásban 16 db pályázat alatt fut. Ezekből 14 db lakás költség alapú bérlakás (Békési úti lakások), 2 db kertés ház pedig a Petőfi u. 31. szám alatt, mint piaci alapú lakás található. A maximum 24 hónapig díjmentesen igénybe vehető lakhatási támogatás 2019-től pályáztatás útján kerül kijelölésre.

Mezőberényben nincs pontos adat arra vonatkozóan, hogy a település összes lakásállománya viszonylatában mennyi az elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma. Betudható ez annak is, hogy nincs meghatározva ennek szempontrendszere. A lakhatatlanná nyilvánítás ma a Járási Hivatal feladata és építéshatóságilag alátámasztható tények indokolják.

b) szociális lakhatás

Az önkormányzati bérlakásépítés részeként szociális bérlakások is épültek 2000-től (Vésztői út). Az érdeklődőknek pályázniuk kell a bérleményre és a szociális szempontok figyelembe vételével jelölhető ki a lakó. Egyre nagyobb igény mutatkozik erre a típusú lakhatási formára, egyenes arányban a szociális helyzet romlásával, sőt komfort nélküli lakásokra is igény lenne, azok alacsony bérleti költségei miatt. A kifejezetten szociális célra épült bérlakások

összkomfortosak, de a hátrányos helyzetből érkező réteg az összkomfortos berendezéseket nem tudja rendeltetésszerűen használni, s ezen lakások állapota rohamosan romlik.

Az eltelt évek alatt kizárólag ad hoc jelleggel történtek felújítások az önkormányzati bérlakásokban. 2021-ben megtörtént a bérlakások helyzetének felülvizsgálata, és a 2021. november 29-i ülésen a képviselő-testület a bérlakások felújítását célozta meg.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

A településen nem jellemző a nem lakáscélú ingatlanokban történő lakhatás. A városközpontban van néhány iroda, üzlethelyiség, melyet ideiglenesen használatba vonnak, minimális átalakítással lakhatóvá alakítják, de tartós lakhatásra nem használják.

A zártkertekben (Laposi-kertek) több személy életvitelszerűen él az ott lévő igen csak különböző minőségű "hétvégi" házakban.

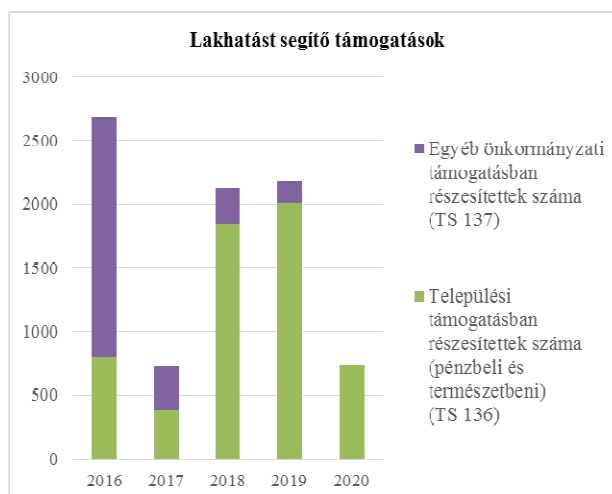
A településen, a szociális területen dolgozó szakembereknek nincs tudomása hajléktalanról. Szükség esetén az illetékes területi hajléktalan szállásra irányíthatók a rászoruló.

d) lakhatást segítő támogatások

A mindennapi létfenntartás mellett a lakás fenntartására fordított kiadások igen megterhelőek különösen a célcsoport családjai számára. A terhek enyhítését szolgálja az Szt.-ben és a helyi rendeletben meghatározott feltételek fennállása esetén igénybe vehető lakhatási támogatás. A támogatás pénzbeli és természetbeni ellátásként is folyósítható. Településünkön természetbeni ellátásként elsősorban szolgáltatóhoz utalással történik a támogatás megállapítása.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma(pénzbeli és természetbeni)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma
	Fő	Fő
2016	793	n.a.
2017	384	1892
2018	1839	344
2019	2010	290
2020	735	173

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat intézménye a Család- és Gyermejkölési Szolgálat emellett személyre szabott segítőhálót nyújt a családoknak és keres megoldást problémájukra.

A kormány által létrehozott családtámogatási programok központilag kívánnak segítséget nyújtani a népesség megtartásához, növekedéséhez a lakhatás megoldásával. Ennek hatásairól, számairól településünk vonatkozásában nem rendelkezünk adatokkal.

e) eladósodottság

Komoly problémát jelent napjainkban az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő, vagy alacsony jövedelmű idős, vagy többgyermekes családok esetében.

A lakosság eladósodását mutatja a hivatalhoz érkezett Végrehajtó Iroda által küldött hirdetmények száma is, mely 2021. évben 12 db volt.

A bérlakások adósságtartozása 2021. december 31-i állapot szerint: 10.771.083,- Ft (lakbér) volt, ebből a kiköltözöttek által hátrahagyott tartozás: 10.126.702,- Ft. Továbbszámlázásból eredő tartozás nincs benne.

A számok is az eladósodás jelenséget mutatják, az adósságspirál megjelenését körvonalazzák és az átörökítés nehéz kérdését is felvetik.

f) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Városunk - mezőgazdasági jellegéből adódóan vonzáskörzetében - több tanya ingatlan található, amelyek jellemzően magántulajdonban állnak. A tanya ingatlanok elektromos csatlakozási lehetőséggel igen, de a többsége egyéb közművel nem rendelkezik. Elszigetelten, a várostól távolabbi területeken helyezkednek el. Lakosságuk jellemzően előregedő.

Az utóbbi években több ingatlant gazdálkodás céljából felvásároltak és minimális közműfejlesztést végrehajtottak rajtuk. A város külterületéhez tartozó, régen mezőgazdasági központként funkcionáló bérlakásokat is magába foglaló ingatlanterület több lakatlan ingatlan, épületegyüttessel, jelenleg újrahatszónításra vár (pl. Blanka major, mely magántulajdonban van). A Csabai úti iparterület kialakítása érintheti a külterület fejlesztését, hosszú távon nemcsak munkahely, de akár lakhatási lehetőséget is jelenthet.

A legnépesebb külterületi lakott hely az Ókert, közvetlen a várost nyugat, észak-nyugat felől átölelve, belterületéhez kapcsolódva. E rész infrastruktúrája részben kiépült, a szolgáltatások bővítésére magánereő szükséges.

A másik külterületi hely a Laposi-kertek, melyeket kezdetben zártkertként, szőlős- és gyümölcsöskertként tartottak számon. A kertek jelentős részéhez tartozik „kunyhó”, hétvégi ház, téliesített házikó, melyet az utóbbi években a társadalomból kiszorult, munkanélküli, „otthonról elköltözött”, magát hajléktalannak nevező személyek belaktak. Az infrastruktúra áramellátás szempontjából részben kiépült ezen a területen, tulajdonosi és önkormányzati összefogással.

A Körös-parton található Boldishát a telkek eladásával kezdett benépesülni, de elsősorban üdülőövezetként funkcionál, jellemzően nem lakóhelyként használják.

Elsősorban a felsorolt helyeken nehezíti a mindennapi életet a kerékpárút, a járda, az infrastruktúra hiánya, állapota.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

2011-ben végzett Gyerekszegénység Elleni Programiroda kutatása szerint a hazai népesség mintegy 3 %, megközelítőleg 300 ezer ember él szegregált lakókörnyezetben. A felmérés szerint a telepek közel 60 százaléka a községekben, 38 %-a városban és 2 %-a Budapesten található. A telepek kétharmada a települések szélén, további 14 %-a külterületen helyezkedik el, 20 %-a pedig szerves része az adott településnek.

A lakhatási helyzetkép megértéséhez szükséges a következő fogalmak meghatározása:

Belterület: a település zárt beépített része,

Külterület: a település zártan beépített részén kívüli szórvány lakóhelyek (majorsági épületek, tanyák, puszták, külterületi lakott helyek)

Szegregált lakóterület: ahol egyes védett tulajdonságokkal rendelkező csoportok (főleg etnikai csoportok tagjai) egy adott településrészen belül elkülönülnek.

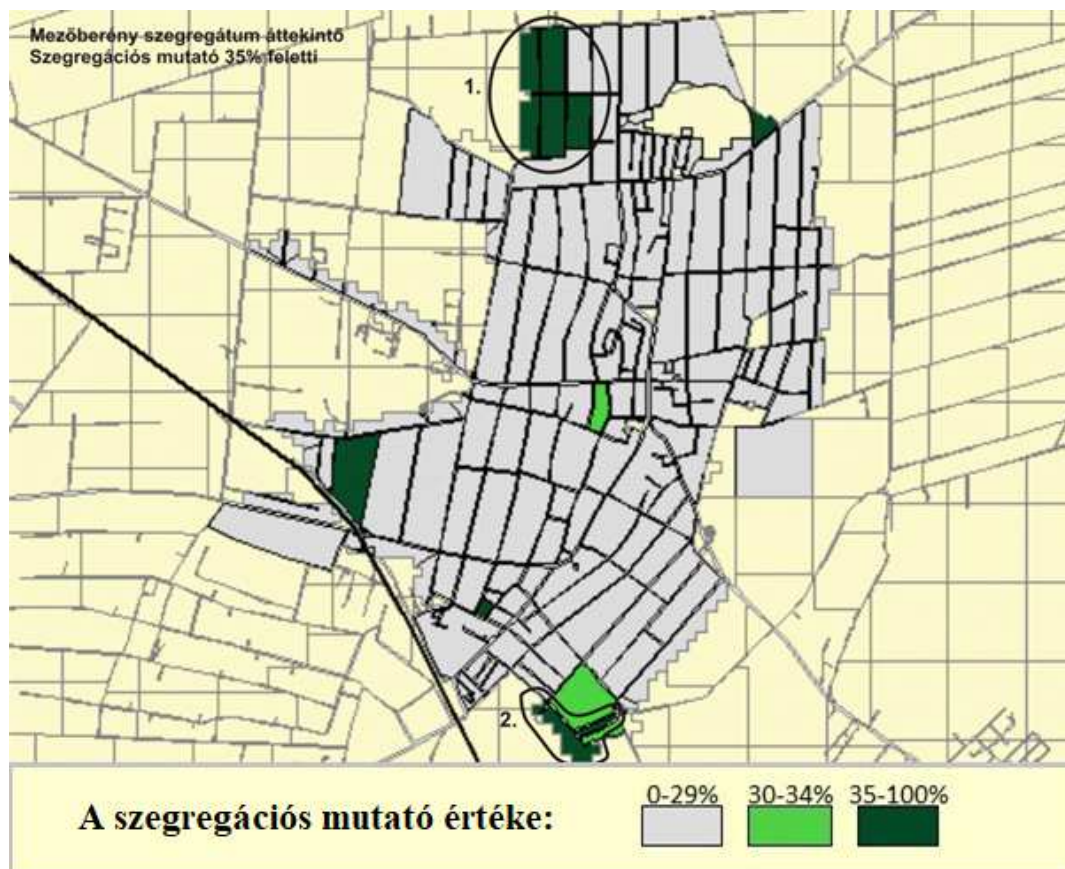
Szegregátumnak nevezzük azokat a földrajzilag egybetartozó és elhatárolható területeket, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korú lakosságon (15-64 éves korosztály) belül eléri, illetve meghaladja az 50%-ot.

- a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői)

A 2011-es népszámlálás adatai alapján elvégezték a településen található szegregátumok lehatárolását (KSH). A lehatárolás a 314/2012-es Kormányrendelet 10. mellékletében meghatározott szegregációs mutató alapján történt. Eszerint olyan területileg egybefüggő lakótömbök tekinthetők szegregátumnak, amelyekre együttesen jellemző, hogy a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15–59 év) belül eléri, illetve meghaladja az adott településtípusokra vonatkozó határértéket. A Kormányrendelet alapján a 2000 főnél népesebb városok és községek esetében azokat területeket tekintjük szegregátumnak, ahol szegregációs mutató értéke nagyobb vagy egyenlő, mint 35% és a lakónépességük eléri az 50 főt. A 30-35% közötti szegregációs mutatójú területek szegregáció szempontjából veszélyeztetett területeknek számítanak.

A fentiek alapján a KSH a 2011-es népszámlálási adatok felhasználásával 3 szegregátumot azonosított Mezőberényben (3.5.1. ábra). (A KSH által készített térkép csak a belterületen található szegregátumokat jeleníti meg).

3.5.1. ábra: A szegregációs mutató értéke és KSH által a lehatárolt szegregátumok

Forrás: KSH adatbázis, 2011. évi népszámlálási adatok

A három azonosított szegregátum a következő:

1. szegregátum: Északi kertváros nyugati pereme (Körgát utca- Szent János utca- Malom utca- Kérhalom utca- Nádas utca- Szent János utca- Névtelen utca- Belterületi határ)
2. szegregátum: Magyarvég déli része, volt London (Fürjes utca- Belentai út- Szivárvány utca- Zöldfa utca délnyugati oldala- Belterületi határ)
3. szegregátum: Ókert, külterületi határokon belül

A KSH elkülönítette a szegregátumokkal összefüggő, szegregációval veszélyeztetett területeket is (szegregációs mutató 30-35% közötti). Ez az 1. és a 3. szegregátum területén nem változtat, de a 2. szegregátum esetében a már ténylegesen szegregátumnak tekinthető területekhez (szegregációs mutató értéke 35% fölötti) további szegregációval veszélyeztetett területek kapcsolódnak.

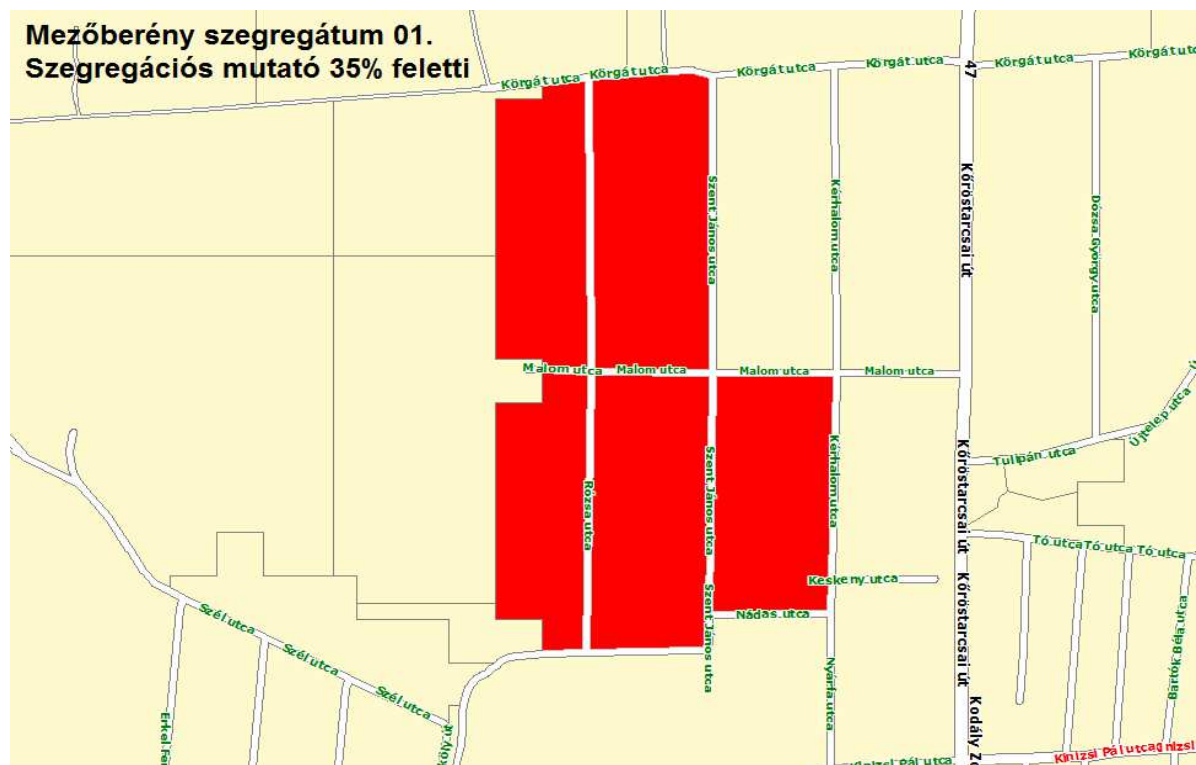
Ezért a szegregátumok és szegregációval veszélyeztetett területek tárgyalásánál az 1. és a 3. szegregátumot (Északi kertváros, Ókert) csak egyszer mutatjuk be, míg a 2. szegregátum esetében a tényleges szegregátum és a szegregációval veszélyeztetett terület jellemzőit is bemutatjuk

3.5.2. táblázat: az azonosított szegregátumok és szegregációval veszélyeztetett területek 314/2012-es Kormányrendelet által meghatározott módszer szerint

Mutató megnevezése	Mezőberény össz.	1. szegr.	2. szegr. 30% felett	2. szegr. 35% felett	3. szegr. Ókert
Lakónépesség száma	10.632	435	150	60	123
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	14,9	30,6	21,3	15,0	11,4
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	61,2	58,4	75,3	80,0	60,2
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	23,9	11,0	3,3	5,0	28,5
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	17,8	68,5	45,1	45,8	52,7
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	11,2	1,4	0,0	0,0	0,0
Lakásállomány (db)	4.519	121	49	24	78
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	14,6	54,5	46,9	50,0	74,4
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	46,1	79,1	66,4	68,8	71,6
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	12,6	57,5	35,4	39,6	44,6
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	50,1	20,3	33,0	30,6	27,4
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	43,7	60,7	40,4	47,8	68,9
Állandó népesség száma (tel.)	10.727				
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	45,6	81,5	78,9	80,0	78,3
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	59,8	77,2	63,3	60,0	71,5
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	15,2	45,5	30,9	37,5	34,3
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	8,6	20,2	9,1	12,5	11,4
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	11,9	55,3	43,5	47,8	73,7
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	7,7	16,7	30,4	39,1	43,9

Forrás: KSH adatbázis, 2011.évi népszámlálási adatok

3.5.3. ábra: Mezőberény 1. számú szegregátuma az Északi kertváros városrészben

Forrás: KSH adatbázis, 2011. évi népszámlálási adatok

Az 1. szegregátum társadalmi mutatószámai a 2011-es népszámlálás adatainak tükrében:

A szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) értéke az érintett területen 35% feletti és a területen élő népesség száma eléri az 50 főt:

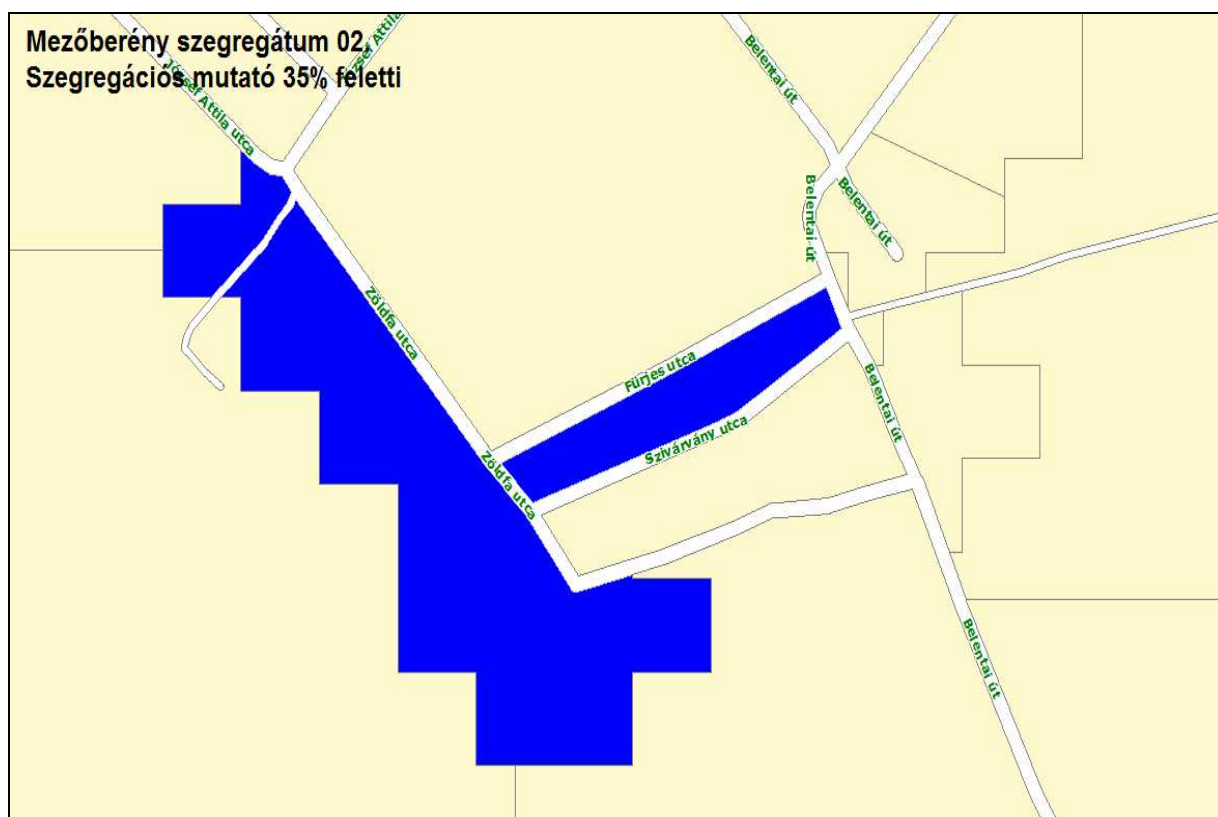
- A mezőberényi teljes lakónépesség 4 %-a él a Körgát utca - Szent János utca - Malom utca - Kérhalom utca - Nádás utca - Szent János utca - Névtelen utca - Belterületi határokon belül (56. ábra). Ez 435 főt jelent, ahol 30,6%-a 14 évnél fiatalabb, 11%-uk 60 évnél idősebb.
- A 8 osztályt vagy kevesebbet végzettek aránya az aktív korúak körében 68,5%. Felsőfokú végzettséggel a 25 évesnél idősebbek 1,4%-a rendelkezik.
- Ez összesen 121 darab lakást jelent, ennek több, mint a fele 54,5%-a alacsony komfort fokozatú lakást jelent.
- A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 79,1%. Legfeljebb általános iskolai végzettséggel és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 57,5%. A foglalkoztatottak aránya az aktív korúakon belül minden 5. ember, vagyis 20,3%.
- Az alacsony presztízsű foglalkozást végzők aránya 81,5%, míg a gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül 77,2%.
- A munkanélküliségi ráta nagyon magas: 45,5%, melyből a tartós munkanélküliek aránya, vagyis legalább 360 napos munkanélküliség jellemzi: 20,2%.
- Az olyan háztartások aránya, ahol nincs foglalkoztatott: 60,7%.
- A komfortnélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya 55,3%. A lakások zöme túlszűfolt, és jelentős infrastrukturális hiányok is vannak. Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül: 16,7%.

A szegregátum esetében fennáll – az eddigi önkormányzati erőfeszítések ellenére – a térbeli növekedés veszélye. Az elmúlt évtizedek tapasztalatai szerint az alacsony státuszú, túlsúlyolt utcákban lévő épületekből kimozduló népesség – elsősorban pénzügyi okok miatt – előnyben részesítette a környező utcákban, főleg a Szent János és a Kérhalom utcákban megüresedett telkeket, rosszabb állagú lakóépületeket. A folyamatot csak aktív önkormányzati politikával lehet megállítani.

Mezőberény szegregátum 02.
Szegregációs mutató 30% feletti

The map displays the geographical layout of Mezőberény szegregátum 02. A large, irregularly shaped area in the center and left is filled with solid blue, indicating a segregation index above 30%. This blue area is bounded by several streets: József Attila utca to the west, Yonás Attila utca to the north, and Zoltán utca to the south. To the east of the blue area, there are several smaller blue patches, including one along Fűzős utca and another along Széchenyi utca. The surrounding area is yellow, representing a segregation index below 30%. The map includes a network of streets with labels: József Attila utca, Kőrösi József utca, Yonás Attila utca, Zoltán utca, Fűzős utca, Széchenyi utca, and Béni utca. A legend in the top left corner identifies the blue color as 'Szegregációs mutató 30% feletti'.

3.5.4. ábra: Mezőberény 2.-es számú szegregációval veszélyeztetett területe (fent) és szegregátuma (lent) Magyarvég városrészben

Forrás: KSH adatbázis, 2011.évi népszámlálási adatok

A 2. szegregátum és szegregációval veszélyeztetett terület társadalmi mutatószámai a 2011-es népszámlálás adatainak tükrében: (30%)

A szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) értéke az érintett területen 30% feletti és a területen élő népesség száma eléri az 50 főt:

- A mezőberényi teljes lakónépesség 1,4%-a él a József Attila utca - Belentai út - Névtelen utca - Zöldfa utca - mindkét oldala határokon belül. Ez 150 főt jelent, ahol 21,3%-a 14 évnél fiatalabb, 3,3%-uk 60 évnél idősebb.
- A 8 osztályt vagy kevesebbet végzettek aránya az aktív korúak körében 45,1%. Felsőfokú végzettséggel a 25 évesnél idősebbek közül senki nem rendelkezik.
- Ez összesen 49 darab lakást jelent, ennek közel a fele 46,9%-a alacsony komfort fokozatú lakást jelent.
- A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 66,4%. Legfeljebb általános iskolai végzettséggel és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 35,4%. A foglalkoztatottak aránya az aktív korúakon belül minden 3. ember, vagyis 33,0%.
- Az alacsony presztízsű foglalkozást végzők aránya 78,9%, míg a gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül 63,3%.
- A munkanélküliségi ráta magas: 30,9 %, melyből a tartós munkanélküliek aránya, vagyis legalább 360 napos munkanélküliség jellemzi: 9,1%.
- Az olyan háztartások aránya, ahol nincs foglalkoztatott: 40,4%.

- A komfortnélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya 43,5%. A lakások zöme túlszűfolt, és jelentős infrastrukturális hiányok is vannak. Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül: 30,4%.

A 2. szegregátum társadalmi mutatószámai a 2011-es népszámlálás adatainak tükrében (35 %)

A szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) értéke az érintett területen 35% feletti és a területen élő népesség száma eléri az 50 főt:

- A mezőberényi teljes lakónépesség 0,56%-a él a Fürjes utca- Belentai út- Szivárvány utca- Zöldfa utca délnyugati oldala- Belterületi határon belül. Ez 60 főt jelent, ahol 15,0%-a 14 évnél fiatalabb, 5%-uk 60 évnél idősebb.
- A 8 osztályt vagy kevesebbet végzettek aránya az aktív korúak körében 45,8%. Felsőfokú végzettséggel a 25 évesnél idősebbek közül senki nem rendelkezik.
- Ez összesen 24 darab lakást jelent, ennek közel a fele 50%-a alacsony komfort fokozatú lakást jelent.
- A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 68,8%. Legfeljebb általános iskolai végzettséggel és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 39,6%. A foglalkoztatottak aránya az aktív korúakon belül minden 3. ember, vagyis 30,6%.
- Az alacsony presztízsű foglalkozást végzők aránya 80,0%, míg a gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül 60,0%.
- A munkanélküliségi ráta magas: 37,5%, melyből a tartós munkanélküliek aránya, vagyis legalább 360 napos munkanélküliség jellemzi: 12,5%.
- Az olyan háztartások aránya, ahol nincs foglalkoztatott: 47,8%.
- A komfortnélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya 47,8%. A lakások zöme túlszűfolt, és jelentős infrastrukturális hiányok is vannak. Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül: 39,1%.

A Magyarvég déli peremén található szegregátum a hajdani Londonnak nevezett telep területén található, amit a vegyes etnikai összetételű, de zömmel nehéz élethelyzetű berényiek lakhelyéül szolgált. A hatvanas-hetvenes években a telep házainak többségét újraépítették, illetve a korábbi lakók egy részének más városrészekben biztosítottak kedvezőbb szállást. Mint azonban láttuk, a hátrányos helyzetű lakosság a korábbi erőfeszítések dacára a rendszerváltás negatív folyamatainak következményeként újratermelődött a területen. Ennek is köszönhető, hogy a szegregátumban és szegregációval veszélyeztetett területen vegyesen találunk (egymás tözsomszédságában) jobb és rosszabb állapotú ingatlanokat. A terület legnagyobb problémáját azok a 30-40 m²-es, részben életveszélyes állapotú házikók jelentik, amelyek emberi lakhatásra alkalmatlanok, mégis gyakran fiatal családok laknak bennük gyermekeikkel. Az épületek alapvetően nem hozhatók rendbe, bár a benne lakók időszakosan igyekeznek alapvető felújításokat elvégezni rajtuk (tapasztás, festés stb.). A szegregátum infrastruktúrája hiányos, a belterület kettőből az egyik burkolatlan útja is itt van (Fürjes utca), mert a helyiek nem tudtak még jelképes hozzájárulást sem vállalni az aszfaltozáshoz.

A terület vegyes lakossága esélyt jelenthet a hátrányos helyzetből való kitörésre: a három szegregátum közül itt látszik a legnagyobb esély arra, hogy egy vállalkozóvá válást segítő pilot program megvalósuljon, ami siker esetén adaptálható lehet a másik két szegregátumban is. A Magyarvég déli részén megvalósuló, illetve tervezett ipari terület bővülése szintén pozitív hatással lehet a szegregátumra, oldhatja közúti elzártságát, illetve közeli munkalehetőségeket jelentene.

Pozitív fejleményt jelent, hogy a közeli, a 2001-es népszámlálás alapján szegregátumok közé tartozó Csabai út-Nyárfa utca és Frey Ádám utca által határolt tömbök (volt Párizs-rész) a 2011-es népszámlálás adatai alapján már nem minősültek szegregátumnak.

A 3. szegregátum társadalmi mutatószámai a 2011-es népszámlálás adatainak tükrében:

A szegregációs munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) értéke az érintett mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres területen 35% feletti és a területen élő népesség száma eléri az 50 főt:

- A mezőberényi teljes lakónépesség 1,15%-a él az Ókerti, külterületi határokon belül. Ez 123 főt jelent, ahol 11,4%-a 14 évnél fiatalabb, 28,5%-uk 60 évnél idősebb.
- A 8 osztályt vagy kevesebbet végzettek aránya az aktív korúak körében 52,7%. Felsőfokú végzettséggel a 25 évesnél idősebbek közül senki nem rendelkezik.
- Ez összesen 78 darab lakást jelent, ennek közel a 2/3-a, 74,4%-a alacsony komfort fokozatú lakást jelent.
- A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 71,6%. Legfeljebb általános iskolai végzettséggel és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 44,6%. A foglalkoztatottak aránya az aktív korúakon belül minden 3. ember, vagyis 27,3%.
- Az alacsony presztízsű foglalkozást végzők aránya 78,3%, míg a gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül 71,5%.
- A munkanélküliségi ráta magas: 34,3%, melyből a tartós munkanélküliek aránya, vagyis legalább 360 napos munkanélküliség jellemzi: 11,4%.
- Az olyan háztartások aránya, ahol nincs foglalkoztatott: 68,9%.
- A komfortnélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya 73,7%. A lakások zöme túlszűfolt, és jelentős infrastrukturális hiányok is vannak. Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül: 43,9%.

Az Ókert külterület a város belterületét nyugatról határolja, a Szarvasi út és a Csabai út között található, Mezőberény legnépesebb külterülete. Az Ókerti tanyák korábban részben önellátók voltak, tanyasi iskola is épült, amelyek a rendezvények színterei is voltak, de a II. világháború utáni változások hatására számuk folyamatosan csökkent, nagy részüket lebontották, lakóik nagy része belterületre költözött. A terület infrastrukturális hátránya igen nagy, ma is előfordulnak tanyák, amelyek nem rendelkeznek elektromos hálózati bekötéssel, az infrastrukturális hálózat többi eleme (pl. külterületi utak) is fejleszthető lenne. Az önkormányzatnak az a hosszú távú célja, hogy az Ókert településrészt belterületbe vonja, és az itt található bányatavak körül kialakított zöldövezetekkel tarkított falusias beépítésű lakókörnyezetet hozna létre, az itt élő eredeti lakosság helyzetében is javulást hozhatna.

Összességében mindhárom szegregátumban a hosszú távú stratégiai cél a növekvő generációk jelenleginél erőteljesebb integrálása a többségi társadalomba. Ennek egyik legfontosabb területe az oktatási és képzési szint, a tudás presztízsének emelése.

- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat és a Polgármesteri Hivatal adatai alapján a

szegregátumban élő gyermekek többsége hátrányos HH, illetve halmozottan hátrányos (HHH) helyzetű, a tanulás iránt kevésbé fogékony, közülük kerül ki a legtöbbet hiányzó tanuló. Az iskolai és társadalmi normák követése sok esetben problémát jelent számukra. Rendszeresen tapasztalható, hogy a tanulás, a tudás számukra nem érték, a fiatalok gyakran nem fejezik be iskolai tanulmányaikat. Jobb esetben a szülei példáját követve alkalmi vagy közmunkát vállalnak, rosszabb esetben csavarognak, tétlenül, hasznos elfoglaltság nélkül töltik napjaikat. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül a családok gyermekeinek többsége és az óvodáztatási támogatást is nagy számban veszik igénybe.

Az önkormányzat és intézményei mellett a Mezőberényi Cigány Nemzetiségi Önkormányzat és több civil szervezet is segíti a telepen/szegregátumban élőket. A Magyar Pünkösdi Egyház Országos Cigánymissziója Mezőberény Delhiként ismert városrészében, az I. számú szegregátumban, a Malom utca végén egy közel ezer négyzetméteres telken gyülekezete részére templom építését kezdte meg, mely a felzárkóztatást, a szegregátumban élők helyzetének megoldását tartja szem előtt.

- c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

Mezőberény Város elkészítette a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződése folyamatainak áttekintésére Mezőberény Város Integrált Településfejlesztési Stratégiáját és összehangolta a Helyi Esélyegyenlőségi Programmal.

A 2011-es adatok alapján a szegregációs területeket vizsgálva elmondható, hogy az elmúlt években történtek átrendeződések, hiszen vannak területek, utcák, melyek kikerültek egy szegregátumból és vannak területek, ahol egy szegregátumon belül történik átrendeződés. Mindez a célcsoportra jellemző erős családi kötelékkel magyarázható, a közeli területeken való letelepedéssel. A jelenség jól érzékelhető az 1 szegregátum területén és környékén.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Mezőberény Város Önkormányzata az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 5.§ (1) bekezdése szerint biztosítja az egészségügyi alapellátásokat:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) otthoni szakápolásról
- c) a fogorvosi alapellátásról,
- d) az alapellátáshoz kapcsolódó központi ügyeleti ellátásról,
- e) a területi és iskolavédőnői ellátásról,
- f) az iskola-egészségügyi ellátásról.

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény előírja, hogy:

153. § (1) A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében

- a) gondoskodik a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
- b) biztosítja a 73.§ (1) bekezdése szerinti külön jogszabályban meghatározott rovarok és rácsálók irtását,
- c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén - lehetőségeihez képest - saját hatáskörben

intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát.

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják.

A Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat fenntartásával a szociális alapszolgáltatásokat (falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, nappali ellátás) és szakosított ellátásokat (az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény) biztosít.

A Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat tevékenységi körével vertikálisan és horizontálisan integrált intézményként felöleli a város gyermekjóléti alapellátásainak egészét, a szociális alapszolgáltatások és szakosított ellátások nagy részét, valamint az egészségügyi alap- és szakosított ellátásainak egy szeletét.

A szociális és gyermekjóléti ellátás területén Mezőberény Város Önkormányzata teljesíti a Szociális, és Gyermekvédelmi Törvényben meghatározott ellátási kötelezettségét, s a hátrányos helyzetű csoportokra irányuló szolgáltatásai elősegítik az esélyegyenlőség gyakorlatban történő érvényesülését.

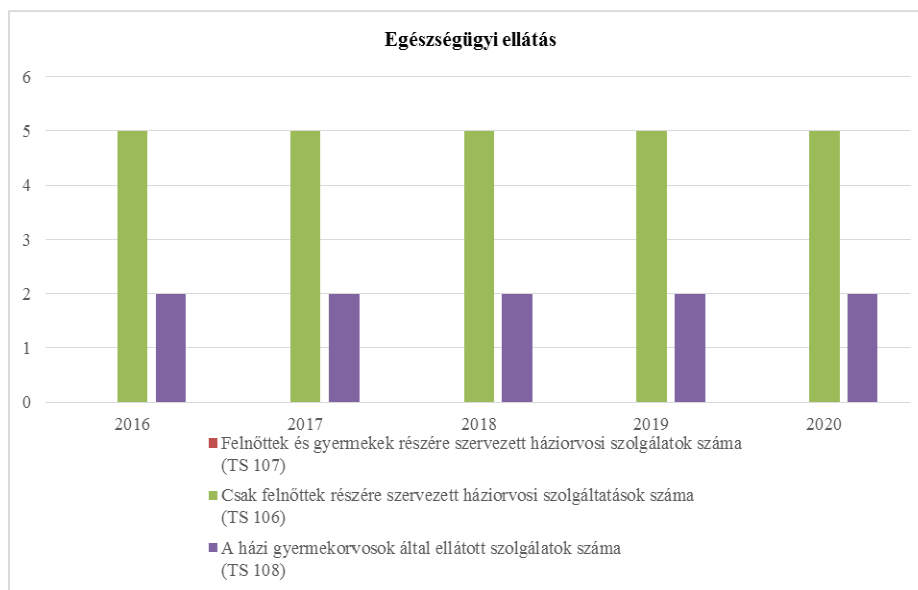
Emellett a település több civil szervezete biztosít szociális területhez való hozzáférés lehetőségét, elsősorban fogyatékkal élő személyek ellátása területén (pl. Mécses Szolgáló Közösség, „Fogjunk Össze” Közhasznú Egyesület).

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Mezőberény Város Önkormányzati Képviselő-testülete megállapította és kialakította az egészségügyi alapellátások körzeteit, a területi ellátási kötelezettségre a szerződést az alapellátásban résztvevő orvosokkal megkötötte, így biztosítva a lakosság részére az egészségügyi ellátáshoz a hozzáférést.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma
	db	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	5	2	3	336	n.a.
2017	0	5	2	3	n.a.	58
2018	0	5	2	3	n.a.	57
2019	0	5	2	3	n.a.	38
2020	0	5	2	3	n.a.	43

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Mezőberény felnőtt lakosságának ellátása 5 háziorvosi körzetre bontva történik, így egy-egy orvosra átlagosan 1.500-2.000 személy jut. Az ellátássűrűség megfelel a Békés megyei városok átlagának. A gyermekorvosi körzetek száma 2, a fogorvosi körzetek száma 3. Mindhárom ellátási típus esetében a szomszédos Csárdaszállás lakosságának ellátását is mezőberényi szakember végzi. Az alapellátást végző orvosok mindegyike saját rendelőben végzi a gyógyítást, amelyek modernizáltak és jól felszereltek.

Az orvosok széles körű szakképesítéssel (üzemorvos, belgyógyász, gasztroenterológus) rendelkeznek, és részt vesznek a különböző prevenciós és szűrőprogramokban.

A berényi szakorvosok több közeli és távolabbi településről (Csárdaszállás, Köröstarcsa, Körösladány, Gyomaendrőd, Dévaványa, Szeghalom, Kamut, Murony, Bélmegyer) is fogadnak betegeket.

Az orvosi ügyeletet a Békés-Medical Egészségügyi Szolgáltató Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság látja el. A társaság által üzemeltetett Mezőberény Központi Orvosi Ügyelet (2019. június 1. óta a Gyomaendrőd Központi Ügyelethez melléktelphelyként csatlakozva) Mezőberényen túl hat további település ügyeletét látja el (Bélmegyer, Csárdaszállás, Kamut, Köröstarcsa, Murony, Ecsegfalva). Az ügyelet 2020. évi betegforgalma 1068 fő volt. Ambuláns ellátást 555 fő, tanácsadásra 171 fő szorult, 271 fő esetében érkezett hívás, valamint 71 fő esetében történt folyamatos ellátás az orvosi ügyeleten. Az ügyelet betegforgalmának orozslánrészét a mezőberényi lakosok adják.

A Mezőberény Mentőállomás 2015. óta hajtja végre a térség településeinek – Mezőberény, Köröstarcsa, Csárdaszállás, Kamut – mentési feladatait. Az ellátott terület lakossága 13.741 fő. 2020-ban összesen 2.157 mentési feladatot végeztek el, 117.961 km megtételével a mentőegységek. A Mezőberény Mentőállomáson 13 fő teljesít szolgálatot, szervezeten 1 db 24 órás és 1 db munkanapi 12 órában működő mentőgépkocsi látja el a feladatokat. Mindkét jármű új típusú VW Crafter, átlagos életkoruk 4,5 év.

A Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat háromféle egészségügyi tevékenységet lát el:

- A védőnői szolgálat munkatársai főként a kisgyermekes családokat és a gyermekintézményeket keresik fel rendszeresen. A városban négy területi védőnői

körzetet alakítottak ki, továbbá egy vegyes és egy iskolavédőnői körzetet működtetnek. A védőnői szolgálat Csárdaszállás ellátását is biztosítja.

- 1984 óta működik a településen laboratórium, ami jelenleg a Békés Megyei Központi Kórház Dr. Réthy Pál Tagkórházzal együttműködve végzi egyebek mellett a kvalitatív és kvantitatív vérvizsgálatát. A mintavétel helyben történik, a laborvizsgálat pedig Békéscsabán, és az érintettek szintén helyben (vagy az ügyfélfelkapu használatával elektronikusan) kapják meg vizsgálati eredményeiket.
- Az otthoni betegápolás is az intézmény tevékenységi körébe tartozik. Az éves vizitek száma meghaladja az ezret.
- A városban 1989 és 2020 között fizioterápiás ellátást is igénybe lehetett venni, azonban a helyi ellátást, gyakorlatilag magyarázat nélkül, a szolgáltatás biztosítására működési engedéllyel rendelkező Békési Gyógyászati Központ és Gyógyfürdő 2020. június hónapjában megszüntette, ezért a továbbiakban a szolgáltatásért a betegeknek Békésre kell utazniuk.

A gyógyszerellátást három helyi patika biztosítja, mindegyik az egészségügyi intézmények közelében, a városközpontban található.

2017. március 27-i testületi ülésen Mezőberény Város Önkormányzati Képviselő-testülete döntött arról, hogy Mezőberényben az egészségügyi szolgáltatást nyújtók részére évente maximum két beszerzési cél támogatására 1.300.000 Ft támogatást nyújt. A támogatás célja a lakosság minél magasabb szintű orvosi ellátásának és az orvosi géppark műszerezettségének javítása. A támogatási döntés meghozatalának hatásköre átruházásra került a Humánügyi Bizottság részére, utólagos beszámolóval.

Egészségügyi szolgáltatást nyújtók részére támogatás biztosítása /650.000 Ft – 650.000 Ft/				
2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Dr. Oláh Erzsébet házi orvos	Dr. Sziráczki és Társas Bt.	Dr. Csók László házi orvos	Dr. Dóczy Balázs és Társas BT.	Dr. Patzer Tímea Mária fogorvos
Dr. Adamik és Társas Bt.	Dr. Hegyi és Társas Bt.	EME-DENT BT.	Dr. Zuberecz és Társas BT.	Dr. M és T Paradigma Bt.

Forrás: Önkormányzati adat

A betegek szakápolásáról az otthoni szakápolási szolgálat gondoskodik. A családok egészségének megőrzésére, segítségére irányuló megelőző tevékenységet, egészségfejlesztést az önkormányzat által fenntartott öt területi védőnői szolgálat, egy iskolavédőnői szolgálat, és két iskolaorvosi szolgálat végez. A fogorvosi ellátásról három vállalkozó fogorvos gondoskodik.

A szemészeti szakrendelés az orvosi ügyelettel közös épületben helyezkedik el, nem saját tulajdonú ingatlanban, a fül-orr-gégészet korszerű, saját tulajdonú rendelőben látja el a betegeket.

Emellett Mezőberényben több szakorvosi ellátás is elérhető, bár egyes ellátások igénybevétele időben erőteljesen korlátozott, illetve magánrendelésben elérhetőek:

- fül-orr-gégészet
- allergiavizsgálat
- szemészet
- bőrgyógyászat (magánrendelés)
- nőgyógyászat (magánrendelés, hetente vagy ritkábban)
- ortopédia (magánrendelés, hetente vagy ritkábban)

A helyben nem elérhető szolgáltatások közül a berényi lakosok és az egészségügyi szakemberek leginkább az onkológus, reumatológiai és neurológiai szakemberek hiányát érzékelik. A további szakorvosi ellátást a berényiek a Békési Gyógyászati Központ és Gyógyfürdőben, illetve a békéscsabai vagy a gyulai kórházban kaphatják meg.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A koragyermekkori szűrések kötelezőek, ezen vizsgálatokat a védőnő és/vagy a házi orvos végzi. A felnőtt lakosság önkéntes alapon vehet részt szűrővizsgálatokon – értesítés alapján – az ő esetükben nincs megjelenési kötelezettség.

A prevenció megelőzést jelent és az elsődleges megelőzés (primer prevenció) középpontjában az egészség általános védelme és támogatása áll, a betegségek kialakulásának megelőzése, csökkentése vagy felszámolása (védőoltások, egészségfejlesztés)

A másodlagos megelőzés (szekunder prevenció) a betegségek korai felismerése, melyek szűrővizsgálatok által lehetséges.

A harmadlagos megelőzésre (tercier prevenció) akkor kerül sor, ha a gyógykezelés késett és szövődmény alakult ki. Gondozást, krónikus gyógykezelést, rehabilitációt jelent.

A prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférést az egészségfejlesztés nemzeti eszköze a Népegészségügyi Program is kiemelten kezeli. A kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított, egészségügyi szűrések térítésmentesen és önkéntes bejelentkezés alapján mindenki számára hozzáférhető. A rendszeres szűrések körébe tartozó nőgyógyászati vizsgálatok köre (mammográfia, UH) Békésen, Gyulán vagy Békéscsabán biztosított. Helyben laboratórium is elérhető.

A házi orvosok statisztikai adatai szerint a felnőtt lakosság megbetegedései között a magas vérnyomás, a keringési zavar okozta szívbetegségek állnak az első helyen, ezt követik a mozgásszervi betegségek. Magas arányt képvisel a kor specifikus cukorbetegség, és a különböző légúti megbetegedések is. Fontos, hogy a nőgyógyászati daganatos megbetegedések megelőzésében nagy szerepet játszó méhnyakrákszűrések folytatásához a városban továbbra is megfelelő szakrendelő álljon rendelkezésre, mely előfeltétele a nők minél szélesebb körű bevonásának is.

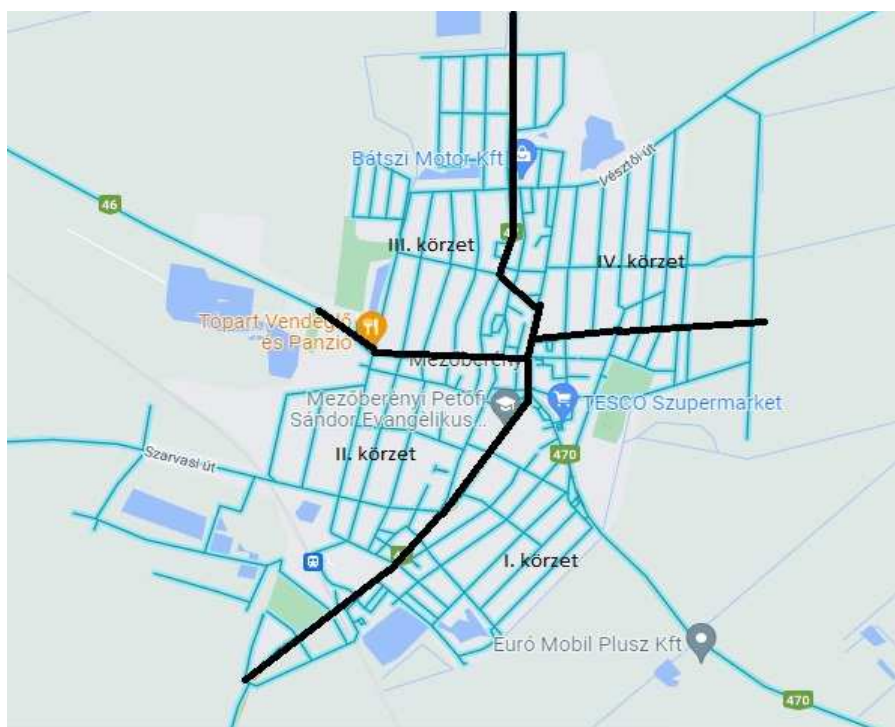
A házi orvosok jelentős prevenció munkát végeznek, a városban egyre nagyobb szerep jut a megelőzésnek. Többek között hipertóniaszűrés, az anyagcsere betegségek feltérképezése, az egészségre ártalmas rizikófaktorokra (dohányzás, alkohol...) való felhívás a leggyakoribb.

Az elmúlt években emelkedett az onkológiai szűréseken résztvevők száma.

A prevenció, a megelőzés területén is jelentősége van az intézmények mellett a civil szervezeteknek és a különböző területekre benyújtott nyertes pályázatoknak. (Magyar Rákellenes Liga helyi szervezete, Vöröskereszt helyi szervezete, Vakok és Gyengénlátók Egyesülete, OPSKMM egészségnapok.)

A Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat Védőnői Szolgálatának ellátási területe Mezőberény és Csárdaszállás 0-18 éves korú lakosságára, valamint a felnőtt lakosság azon rétegére terjed ki, akik szoros kapcsolatban állnak ezzel a korosztállyal, illetve valamilyen lakossági szűrésben érintettek.

Az összesen hat védőnői körzetből négy területi védőnői körzetként, egy vegyes körzetként és egy iskolavédőnői körzetként működik.

Mezőberény területi felosztása védőnői körzetekre

A Védőnői Szolgálat munkáját az iskola-egészségügyi ellátásról szóló 26/1997.(IX.03.)NM rendelet, valamint a területi védőnői ellátásról szóló 49/2004.(V.21.)ESzCsM rendelet alapján végzi.

Az iskola egészségügyi tevékenység keretén belül a gyermekeknél, tanulóknál egészségügyi szűrővizsgálatok, tisztasági vizsgálatok, fejtetvességi vizsgálatok, szomatikus fejlettségi vizsgálatok, fogászati vizsgálatok és beavatkozások, csoportos egészségnevelés és egyéni mentális gondozás történik.

A Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola, az V. védőnői körzet részeként, vegyes körzetben, a Mezőberényi Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium önálló iskolavédőnői körzetként működik.

Emellett gondozást végeznek a Városi Bölcsőde és Mezőberény Város Óvodai Intézménye óvodáiban is.

Védőnői körzetekhez tartozó iskolák, 2021. szeptember 30.

Védőnői körzet	Iskola megnevezése	Gyermekek száma (fő)	
V. körzet	Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola	Általános iskola	252
		Gimnázium	455
Iskolavédőnői körzet	Mezőberényi Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium	Alsó tagozat	213
		Felső tagozat	294
Összesen			1214

A gyermekek több alkalommal vettek részt az iskolák által szervezett egészségnapokon, elsősegélypontot biztosítottak, részt vettek osztályfőnöki órákon, egészséges táplálkozásról tartottak egészségórákat, személyes konzultációkat biztosítottak tinédzserkorú lányoknak,

szűrővizsgálatokhoz kapcsolódóan segítették a vizsgálatokra eljuttatni a problémás diákokat. Rendszeresen visszatérő fejtetvességi problémák esetén a rendszeres kontrollvizsgálatokkal, illetve a rászoruló családoknak irtószert beszerzésében segítettek. Az elmúlt két év során a vírushelyzet miatt az oktatási intézmények több alkalommal is digitális oktatásra tértek át, ezért kevesebb lehetősége volt a védőnőknek a szokásos felvilágosító, egészségnevelő programok megtartására. Amikor lehetőség adódott rá, a tanórákon belül kisebb osztálylétszámoknál voltak egészségnevelési órák, kifejezetten a Covid elleni védekezés, a személyi higiénia betartása került ismertetésre. Jelenlét hiányában a védőnői szűrések, és védőoltások beadása is későbbi időpontban történt meg. Nővédelem területén a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat által megvásárolt fogamzásgátló eszközökhöz való hozzáférést oldották meg Dr. Csiby Miklós segítségével, ezeknek a nőknek a kontrollvizsgálatokon való részvételét figyelemmel kísérik. Emellett szükség szerint a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat is bekapcsolódik preventív munkába.

Az egészségügyi szűrővizsgálatok ugyanúgy az óvodákban is kötelezőek évente és meg is valósulnak Mezőberény Város Óvodai Intézményében és a városban működő további óvodai intézményekben is: fogászati és hallás szűrővizsgálatok, szinte heti rendszerességgel jönnek az óvodákba a védőnők fejtetvesség vizsgálatra. Minden óvoda különösen nagy hangsúlyt fektet az egészség megőrzésére.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A településen működik a Békés Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Békési Tagintézmény mezőberényi telephelye, mely a gyermekek fejlesztését oldja meg, a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat biztosítja a fejlesztő és rehabilitációs, alapvető ellátáshoz való hozzáférést. Emellett fontos szerepet töltenek be egyéb intézmények és civil szervezetek is a teljesség igénye nélkül:

- „Fogjunk Össze” Közhasznú Egyesület (fejlesztés, rehabilitáció)
- Mécses Szolgáló Közösség Egyesülete
- Mezőberényi Talentum Református Óvoda (pl. mozgásfejlesztés)
- Mezőberény Város Óvodai Intézményében sajátos nevelési igényű és beilleszkedési tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek szakértői véleményben javasolt fejlesztését is biztosítjuk. Az SNI feladatellátásra megbízási szerződéssel alkalmazunk, a szakértői véleményben előírt, megfelelő végzettségű szakembereket (logopédus, TSM terapeuta gyógypedagógus, szomatopedagógus, logopédus és szurdopedagógus), akik az óvodákban vagy a telephelyükön látják el a gyermekek fejlesztését. Szakmai együttműködésünk rendszeres, heti szintű, kölcsönös a tájékoztatás és a segítségnyújtás.
- gyógytestnevelés biztosítása az oktató-nevelő intézményekben

A gyógytestnevelés, felismerve annak fejlesztő és rehabilitációs jelentőségét részben megoldott városunkban. Sajnos az egész ország gyógypedagógus – többek között szomatopedagógus és konduktor - hiánnyal küzd.

A rehabilitáció egyik legfontosabb eszköze az úszás és ennek érdekében további feladat a strand fejlesztése. Fontos lenne kihasználni a gyógyvizes kút adottságait, elsősorban gyógyászati fejlesztéssel, ami a gyógyturizmus fellendülését is eredményezheti. A téli időszakban az óvodák, iskolák a környező települések uszodáiban oldják meg az úszás oktatását.

Előrelépést jelent, hogy 2021-ben átadásra került a Nefelejcs Óvoda tornaterme, mely rendszeres mozgásfejlesztést tesz lehetővé megfelelő környezet és eszközök biztosításával nemcsak az óvodáskorú gyermekek részére.

A lakosság 10-12 %-a küzd valamilyen mozgásszervi, érzékszervi vagy mentális problémával, részükre az intézményesített ellátáson kívül alapítványok és egyesületek is segítséget nyújtanak.

A statisztika szerint magas a mozgásszervi, kardiovasculáris (szív és érrendszeri), pulmonológiai (légúti) betegek száma és emiatt ortopéd, reumatológus, kardiológus, pulmonológus, bőrgyógyász szakrendelés bevezetésére, valamint röntgenbázis kialakítására is szükség lenne.

Civil szervezetek közül a „Fogjunk Össze” KH Egyesület eszközeinek bővítésével biztosítja a fejlesztőeszközök minőségének fejlesztését. Emellett alkalmanként két helyen ortopédus is segíti a helyi lakosság szűrővizsgálathoz jutását.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az önkormányzat biztosítja a közétkeztetést a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat feladatellátásával. A Közétkeztetési Központ napi rendszerességgel biztosítja a városunkban működő nevelési-oktatási intézményekbe beíratott gyermekek, tanulók számára a gyermekétkeztetést, valamint a Humánsegítő Szolgálat ellátottai számára az életkoruknak és a szükségleteiknek megfelelő minőségű és tápértékű étkezést.

Az étkeztetéssel, étrendkészítéssel, nyersanyag felhasználással kapcsolatban a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendeletben foglalt követelmények az irányadóak.

A Közétkeztetési Központ 1200 adagszám előállítására alkalmas főzőkonyha, mely 2015. évtől a normál étkezés mellett szakorvosi javaslatra speciális étkezést is biztosít. Jelenleg kilencféle diétás étkezést állít elő. Leggyakrabban előforduló diagnózis a diabetes, ezen kívül készít laktózmentes, purinszegény, epekímélő, pépes, gluténmentes és különböző táplálék érzékenységre összeállított diétás étrendet.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Mezőberény Város Önkormányzati Képviselő-testülete kiemelt figyelmet szentel a városban folyó sporttevékenységekre és a sportolás által a testmozgás, az egészséges életmódra nevelés, a személyiség és közösségfejlesztés, az önismeret, az akaraterő fejlesztése, szabadidő hasznos eltöltése tevékenységekre. Az önkormányzat sportpályákat, sportcsarnokot, tornatermet, sporttelepet, tenispályát tart fenn és biztosítja a sportoláshoz való hozzáférést és évente 6,9 millió Ft biztosít sportszervezetek működésére, sportrendezvények szervezésére, mely pályázat útján segíti munkájukat. A civil szervezetek között több mint 20 sportegyesület működik. A sporttevékenység magában foglalja a sport valamennyi formáját, beleértve a szabadidős tevékenységet, és az egészségmegőrzést is.

Szabadidő eltöltését szolgálja nyáron a Kálmán Fürdő (strand), aminek fejlesztése kiemelt érdeke a városnak. Az úszásoktatást, a gyermekek mozgásfejlesztését segítené egy tanuszoda megvalósulása. Ennek megoldására pályázatok benyújtására kerül sor.

Körösök egyik holtága - a Boldishát – horgász- és pihenőhely, a kerékpáros turizmus és a vízi sportok színtere. A 2012-ben történt erdősítés a terület mikroflóráját (növényzet) jelentősen javítja, pár éven belül vonzó környezetet jelenthet a kirándulóknak.

A horgászat feltételeinek javulását eredményezheti a Hosszú-tó életre keltése, s a horgász egyesület kezelésében lévő vízfelület.

A Városi Liget szabad bejárással áll a lakosság rendelkezésére, azt civil szervezetek és családok is igénybe veszik. A jól karbantartott zöld terület kihasználtsága érdekében is fontos lenne a Madarak Háza programmal való megtöltése. Folyamatos karbantartást igényel a ligetben létrehozott felnőtt fitness-park, mely népszerű a mozgást szeretők körében.

A Molnár Miklós Sportcsarnok kosárlabda, kézilabda, tömegsport, karate stb. sportágakban a diákok és az egyesületek számára nyitott. Maximális kihasználtsággal működik. A csarnokban 2017. óta több felújítás, így a sportparketta és a világítás korszerűsítés szolgálja a sportolás biztosításának minőségét.

A Petőfi utcai és a Martinovics utcai tornatermek, pályák szintén diák-, szabadidős- és versenysport tevékenységekre használhatók az iskolai testnevelés biztosításán túl.

A Martinovics utcai kosárlabdapálya elsősorban a fiatalok számára nyújt kikapcsolódási lehetőséget.

A városi sporttelepen találhatóak a labdarúgó-, valamint a salakos teniszpályák, öltözővel. A 2013-ban elkészült műfüves kispálya tovább bővíti, javítja a sportolási lehetőségeket és megnyújtja a szabadtéri sportolásra rendelkezésre álló időkeretet.

Alkalmanként sportrendezvények megrendezésére is kiválóan alkalmas a Piknik Park pályái, ahol kispályás labdarúgótornák, strandröplabda is szervezhető.

A Thököly úttal párhuzamos, hajdani vályogvető gödrökből képződött Hosszú-tó sport és idegenforgalmi célú hasznosítását megkezdte az önkormányzat. Pályázat útján 2020-ban megvalósult sport-park népszerű a sportolni szerető városlakók körében.

A Hosszú-tó másik oldalán a Tópart Vendéglő területén civil kezdeményezésre, pályázat útján készült el egy nagy területű játszótér a gyermekek örömeire és ide sorolható a Medvefejes játszótér is, hiszen a gyermekek, fiatalok mozgásigénye, sportolása itt is megoldható.

Kezdeményezés történt az önkormányzat részéről az 1 szegregátum környékén, a Gárdonyi utca végében egy sportpálya és játszótér kialakítására, mely az ott élők számára nyújthat megvalósulása esetén, hosszú távon sportolási lehetőséget.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat tevékenységi köreivel felöleli az egészségügyi alap- és szakosított ellátásainak egy szelete mellett a város gyermekjóléti alapellátásainak egészét, a szociális alapszolgáltatások és szakosított ellátások nagy részét.

- 1) Szociális alapszolgáltatások
 - 1.1) Tanyagondnoki szolgálat
 - 1.2) Étkeztetés
 - 1.3) Házi segítségnyújtás
 - 1.4) Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
 - 1.5) Támogató szolgáltatás
 - 1.6) Idősek nappali ellátása
- 2.) Szociális szakosított ellátások
Idősek bentlakásos intézménye – Idősek otthona
- 3.) Egészségügyi alapellátások
 - 3.1) Védőnői szolgálat
 - 3.2) Otthoni szakápolás
- 4) Egészségügyi szakellátások
 - 4.1) Laboratórium

A gyermekek napközbeni ellátásáról az 56 férőhelyes bölcsőde gondoskodik, mely Mezőberény Város Önkormányzata TOP-1.4.1-19-BS1-2019-00011 nyertes pályázatának köszönhetően 2022-ben 70 férőhelyesre bővül. A lakosság szükségleteit elégíti ki a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat megelőző, korrekciós és kríziskezelő tevékenysége is. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás 11 településre kiterjedően látja el feladatait, 2018. január 1-től a házi segítségnyújtást és az idősok nappali ellátását Kamut és BÉlmegyer településeken is biztosítja.

A lefedetlen szolgáltatási területeket, a kielégítetlen szükségleteket célozták meg a civil szervezetek, egyházi fenntartók.

A Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat mellett két egyházi intézmény, a II. kerületi Evangélikus Egyházközség és a Mezőberényi Református Egyházközség mellett a Községi Misszió Humán Központja is ellát bizonyos szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat, illetve a „Fogjunk Össze” Közhasznú Egyesület és a Mécses Szolgáló Község Egyesület.

A II. kerületi Evangélikus Egyházközség idősok nappali ellátását, étkezést és házi segítségnyújtást végez.

A Mezőberényi Református Egyházközség által fenntartott Mezőberényi Református Szeretetotthon és Idősok Klubja, mint integrált intézmény 2003-as alapítása óta az idősok otthona szakellátási feladatok mellett szociális alapellátások közül az étkeztetés, házi segítségnyújtás, nappali ellátás feladatokat látja el.

A „Fogjunk Össze” Közhasznú Egyesület a fogyatékkal élők fiatalok nappali ellátását végzi.

A Mécses Szolgáló Község Egyesülete támogató szolgálatot, lakóotthont, szociális étkezést, otthonsegítés szolgálatot működtet fogyatékkal élők fiataloknak, foglalkoztatót a megváltozott munkaképességük számára és a pszichiátriai betegek és fogyatékkal élők nappali ellátását szervezi.

Az Ösvény Esélynövelő Alapítvány rehabilitációs támogatásban részesülők megváltozott munkaképességük foglalkoztat.

g) drogprevenciós szolgáltatások;

Mezőberény településen az érintett szakmai szervezetek által megvalósított programok által érhető el a drogprevenció. Békési Rendőrkapitányság kábítószer prevenciós tevékenységei közé tartozik a DADA program. A kábítószer prevenció érdekében a DADA, valamint „az iskola rendőre” programokba bekapcsolódott a Mezőberényi Általános Iskola is.

A DADA oktatás kiemelten a következő témakörökre terjedt ki.

- kábítószer, dohányzás, alkohol,
- az internet veszélyei, a szórakozás, a bulizás,
- iskolai erőszak, iskolai lopások, rongálások, besurranások,
- a vízi közlekedés, fürdőzés veszélyei és strandon történő lopások,
- „törvények és jogszabályok”, „biztonságban otthon és az iskolában”,
- családon belüli erőszak.

Az előadásokon 2019-ben Mezőberény városban, 1 iskolában 4 osztály és 64 gyermek vett részt. 2020. évben 1 iskolában 4 osztály és 62 gyermek vett részt.

Az ELLEN-SZER programot a 2019/2020. tanévben 2020. március 16-ig (oktatási intézmények bezárásáig) a Békés Megyei Rendőrfő-kapitányság Bűnmegelőzési Osztálya végezte.

„A szülők és a családok a Rendőrség kiemelt partnerei a kábítószer-bűnözés megelőzésében” elnevezésű bűnmegelőzési programban a meghatározottaknak megfelelően havonta két alkalommal telefonos ügyeletet tartanak, mely Mezőberény város lakói számára is igénybe vehető. Mezőberényben a TÍZVÁROS Alapítvány évekig feladatának, küldetésének tekintette a drogrepreveníciót, mely érdekében programokat, eseményeket szervezett.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Az önkormányzati intézmények az ügyintézés és a foglalkoztatás során is megelőzik és megakadályozzák a hátrányos megkülönböztetést, mindent megtesznek az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosítása érdekében.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

Az önkormányzat intézkedései és a civilek törekvései mellett a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat tevékenységét kell kiemelni. Az intézmény az alaptevékenysége mellett számos speciális szolgáltatás biztosításával is foglalkozik annak érdekében, hogy többek között a célcsoport helyzetét segítse. A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat a korábbi évekhez hasonlóan különböző, többnyire egyénre szabott, beilleszkedést segítő programot is szervezett és a munkába való visszailleszkedés segítésére folyamatos családgondozást, segítő tevékenységet folytat.

Mezőberény Város Önkormányzata strandbérletet biztosít a 60 év feletti nehéz anyagi helyzetben élő városlakók számára, mely lehetővé teszi számukra az egészségmegőrzés biztosítását. Mezőberény Város polgármestere átruházott hatáskörben kérelem és rászorultság esetén felsőoktatásban tanulók részére nyújt támogatást.

A Mezőberényi Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium, Mezőberény Város Óvodai Intézménye és a Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola is jelentős lépéseket tesz az intézményen belül az érintett célcsoport esélyeinek javítására, pályázatok és saját lehetőségeiken belül nyújtanak támogatást a célcsoportok tagja számára.

Az „Erős Vár Alapítvány” rendszeres anyagi támogatást is tud nyújtani a gyülekezethez tartozó rászoruló gyermekek családjának és a tovább tanuló diákoknak.

A Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola Sztehlo Gábor és Schedius Lajos ösztöndíjjal, valamint Útravaló Ösztöndíjprogrammal támogat hátrányos helyzetű diákot. Az „Út az érettségihez” ösztöndíjprogram célja a résztvevő tanulók támogatása, a középiskola sikeres befejezése, a felsőoktatásba való bejutás elősegítése érdekében. Az Arany János Tehetséggondozó Program keretében lehetőség nyílik arra, hogy a hátrányos helyzetű tehetséges gyerekek olyan középiskolákban, kollégiumokban tanuljanak, nevelődjenek, amelyek célul tűzték ki a tehetséggondozást és a felsőfokú tanulmányokra való eredményes felkészítést.

A városban működő Spektrum Alapítvány ösztöndíjjal segíti a rászoruló, továbbtanuló diákokat. A Vöröskereszt Mezőberényi Alapszervezete folyamatos ruhaosztással részesíti előnyben a hátrányos helyzetű csoportot.

Az I. kerületi Evangélikus Egyházközség több civil szervezettel összefogva, valamint az önkormányzat civilekkel összefogva évente több alkalommal meleg ételosztásokat szervez.

A Mezőberényi Orlai Népfőiskola Egyesület és a Mezőberényi Népfőiskola Alapítvány programjai szintén hozzájárulnak a gyermekek, fiatalok, szülők megszólításával a problémamegoldó képességek erősítéséhez. (Pályázataik, programjaik pl. Roma Nap programjaik, táboraik.)

A Nagycsaládosok Mezőberényi Egyesülete évente szervezi meg adományosztását, a napi „élelmiszermentést” a Magyar Élelmiszerbank Egyesülettel együttműködve, a Tesco jóvoltából, de évente táborokat, kirándulásokat szervez nagycsaládos, hátrányos helyzetű családok számára. Több civil szervezet összefogásával minden évben megvalósul a „Legyél Te is karácsonyi Angyalka” adományozás, mely során közel 500 gyermek kap meglepetés csomagot és az ételosztáson közel 600 fő nehéz szociális helyzetű személy részesül meleg ételben.

A Nagycsaládosok Egyesülete mellett a Vöröskereszt helyi alapszervezete a lakosság által felajánlott ruhaneműkből rendszeresen ruhaosztást szervez, valamint bútorok, háztartási gépek (pl.: televízió, mosógép, hűtőszekrény stb.) felajánlása esetén közvetítőként nyújt segítséget abban, hogy a felajánlás eljusson a rászoruló családokhoz.

A Nyeregben Alapítvány figyelembe véve a lovaglás pedagógiai hatását, testi-lelki, magatartásbeli fejlesztésre vállalkozott és biztosít lehetőséget, hogy hátrányos helyzetű gyermekek ismerkedhessenek meg ezzel a módszerrel.

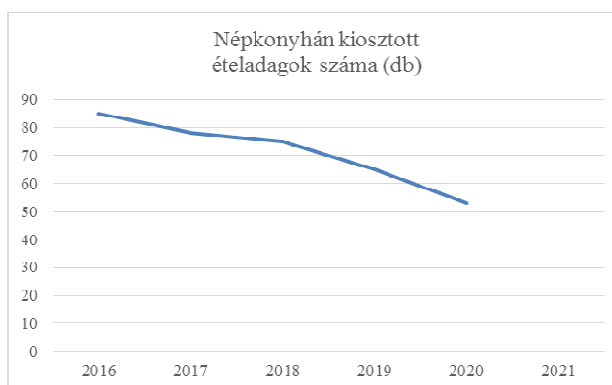
Hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások közé sorolható a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat Közétkeztetési Központ szolgáltatása, ahol étkeztetés keretében napi egyszeri meleg ételt biztosítanak azoknak a szociálisan rászorultaknak, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai, vagy szenvedélybetegségük, hajléktalanságuk miatt. Az étkeztetés szolgáltatási formája szociális konyha.

Ha az étkezésben részesülő személy egészségi állapota indokolja, a szakorvos javaslatára az ellátást igénybe vevő részére diétás étkeztetést biztosítanak, ezzel is segítve a mindennapok nehézségeinek megküzdésében a beteg, idős lakosokat.

Az étkeztetés biztosításának módja az étel: kiszolgálással egyidejű helyben fogyasztással, elvitelének lehetővé tételével, lakásra szállításával.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2016	85
2017	78
2018	75
2019	65
2020	53
2021.09.30-ig	53

Forrás: Önkormányzati adat

A fenti táblázatból kitűnik, hogy a 2020-as évben csökkent az étkeztetést igénybevevők száma, mely a koronavírus terjedésével magyarázható, ugyanis az igénybevevők egy része a

kontaktusok csökkentése érdekében mondta le az ebédet. 2021-ben már szeptember végére elérte az igénybevevők létszáma a tavalyi éves értéket. Kiemelendő fontosságú, hogy az utóbbi néhány hónapban megemelkedett a diétás étkezést igénybevevők száma.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet szinterei, fórumai;

A városban a közösségi élet szinterei sokrétűek, az intézményesített közösségek, a lakóközösségek, a munkahelyek, intézmények, a templomok, a civil szervezetek szinterei is megtalálhatók.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2018)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint)	Sportcsarnok, sportpálya léte	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma	Közművelődési intézmények száma
db	van/nincs	db	db
6	1	12091	15

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Mezőberény Város Önkormányzati Képviselő-testülete 1999. évben alkotta meg a közművelődésről szóló rendeletét. E rendelet tartalmazza a közművelődési feladatellátás elvi és intézményi kereteit és évente pályázati keretet biztosít olyan rendezvények támogatására, melyek szervesen kapcsolódnak a város kulturális életéhez, hagyományaihoz.

A kultúra és a közművelődés központja az Orlai Petrics Soma Könyvtár, Muzeális Gyűjtemény és Művelődési Központ, amely többcélú kulturális intézmény. Magába foglalja az Orlai Petrics Soma Muzeális Gyűjteményt, a Művelődési Központot, a „Madarak Háza” Ökoturisztikai Látogatóközpontot, a Városi Könyvtárat és a Civil Fejlesztő Központ helyszíneit. Az intézmény adja ki a város ingyenes, havonta megjelenő újságját a Mezőberényi Hírmondót és egyik felelőse a városi honlap kezelésének is. Emellett a Mezőberényi Polgármesteri Hivatal munkatársa kulturális referens munkakörben városi, testvérvárosok rendezvényeit szervezi, koordinálja. A Városháza helyet ad országos, megyei rendezvényeknek és önkormányzatot érintő eseményeknek.

Az önkormányzati intézmények mellett a civil szervezetek, egyházak is szerepet vállalnak a város kulturális életében.

Településünkön 2022. január 1-i bíróság civil szervezetek nyilvántartása szerint 58 civil szervezet (42 egyesület és 16 alapítvány) működik, melyek kulturális, szociális, sport, egészségügyi és egyéb szabadidős tevékenységi területet fognak össze. Az önkormányzat és a civil szervezetek között az együttműködés jónak mondható. A civil szervezetek feladatok vállalásával, véleményezéssel segítik az önkormányzat munkáját, az önkormányzat pedig lehetőségéhez mért anyagi támogatást biztosít számukra feladataik ellátásához, működésükhöz. Ma már több - a város határain túl is népszerű - rendezvény fémjelzi tevékenységüket. Rendezvényeik többsége ingyenes (néhány esetben önkormányzat által támogatott) mindenki számára elérhető esemény (pl. Töltött Káposzta Fesztivál, Streetfighter Nap, Kacagó Liget, Street 14-es Street Jam Fest).

Hiányként jelentkezik a városban az ifjúsági tér megléte, fiatalok számára elérhető hely, mely közösségi életük színtere lehetne. Ennek hiányában közösségi térként a település szórakozóhelyeit lehet nevesíteni, ahol programjaikat meg tudják valósítani. Tervek szerint a GYIÖK megalakításával ennek megoldásához is közelebb kerülhet a fiatal - gimnáziumban tanuló diákok - korosztály.

A célcsoport esetében kiemelendő, különösen a roma fiatalokat említve, hogy számukra még szűkösebb az általuk is elfogadott közösségi helyek lehetősége. A szegregátumokban egyáltalán nem található számukra megfelelő, kultúrát közvetítő közösségi tér. Pályázatok útján cél ennek a célcsoportnak a közösségi tér kialakítása.

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

Mezőberényben jellemzően három nemzetiség él és elsősorban a kulturális életben meghatározó a szerepük. Mezőberényre elmondható, hogy a közösségi együttélés zökkenőmentes, nem beszélhetünk etnikai konfliktusokról, nemzetiségek közötti problémáról. Számtalan közös program, esemény fémjelzi a szlovákok, németek, romák kapcsolatát. Egy más munkáját elismerve, tervezik, szervezik közösségi tevékenységüket.

Nemzetiségi választópolgárként történő nyilvántartás statisztikája 2022:

- roma nemzetiség száma a népszámlálási adatok alapján 347 fő
önkormányzati képviselő választáson szavazóként megjelent választópolgár 118 fő
- német nemzetiség száma népszámlálási adatok alapján 148 fő
önkormányzati képviselő választáson szavazóként megjelent választópolgár 104 fő
- szlovák nemzetiség száma népszámlálási adatok alapján 173 fő
önkormányzati képviselő választáson szavazóként megjelent választópolgár 134 fő

A roma nemzetiség érdekképviselőt a Mezőberényi Cigány Nemzetiségi Önkormányzat látja el. A helyi cigányság tényleges számáról csak becsült adataink lehetnek, annak ellenére, hogy nyomon követhető származásuk, a közösségükhöz való tartozásuk, a fizikai megjelenésük és a lakóhelyük szerint is. A cigányok/romák nem alakítottak kulturális-művészeti csoportokat, a hagyományápoló tevékenységük minimálisra csökkent.

2021. október 1-én került bejegyzésre a Mezőberényi Roma Családbarát Egyesület.

A Német Nemzetiségi Önkormányzat, Mezőberény nemzetiség kultúrájának, hagyományainak, nyelvének ápolására alakult. Támogatják a német nemzetiségi óvodai és általános iskolai oktatást. Kapcsolatot ápolnak az I. Kerületi (német) Evangélikus Egyházzal. A Német Közösségi Ház vásárlását az Orlai u. 3 sz. alatt az Emberi Erőforrás Minisztériuma és Mezőberény Város Önkormányzata támogatta 2016-ban. A Német Hagyományápoló Egyesülettel közösen pályázati segítséggel szervezik programjaikat.

A Mezőberényi Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat és a Mezőberényi Szlovákok Szervezete fogja össze a szlovák nemzetiségű lakosságot, célja a kultúra, nyelv- és hagyományápolás. Támogatják a szlovák nemzetiségi óvodai oktatást. Fontosnak tartják, hogy megőrizték szlovák identitásukat. A Gyomai út 21. szám alatt található Szlovák Közösségi Házat 2016. október 1-jén adták át. A ház vásárlását az Emberi Erőforrás Minisztériuma és Mezőberény Város Önkormányzata támogatta, kialakításában számtalan vállalkozó, magánszemély segítette.

A helyi németek és szlovákok származási helye ismert, még valamelyest tartják a kapcsolatot őseik lakóhelyével. Ezek megjelennek többek között a testvér-települési kapcsolatokban is.

A nemzetiségek az évek során a város érdekeit figyelembe véve több alkalommal szervezik közösen programjaikat, építik és őrzik kapcsolataikat. A város legfőbb intézményein szlovák és német nyelvű tábla is jelzi az intézmények nevét.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

Mezőberény lakóira jellemző az adományozás, az önkéntes munka jelenléte. Vélhetően összefüggésben van ez azzal, hogy erősek a közösségek és a közösségi, kapcsolati hálók fontos szerepet játszanak az adományozóvá és önkéntes segítővé válásban. A civil szervezetekhez, egyesületekhez, klubokhoz való tartozás erősíti az ilyen jellegű tevékenységeket. A városban működik Kapu program a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat koordináló munkája mellett, mely az önkéntes segítőket fogja össze és elsősorban az idősgondozásban nyújtanak segítséget, de fiatalokat, középiskolásokat is bevonnak ebbe a munkába.

Jellemzően az önkormányzat is kezdeményez pl. ételosztást, melyen önkéntesek segítik a megvalósítást. A programhoz magánszemélyek és vállalkozók is csatlakoznak. Hasonló keretek között szerveződik a SEGÍTSÜNK EGY KABÁTTAL! VEDD, HORDD, hogy ne FÁZZ! kabátakció, mely a téli időszakban jelent megoldást számtalan család esetében.

A városban több civil szervezet hirdet évente adománygyűjtő akciót és szervezi a rászorulóknak részére azok kiosztását. Jelentős munkát végeznek a területen az önkormányzat, a hivatal mellett egész évben pl. a Nagycsaládosok Mezőberényi Egyesülete, a Vöröskereszt helyi szervezetei, a Mezőberényi Szlovákok Szervezete, a Német Nemzetiségi Önkormányzat.

A TÍZVÁROS Alapítvány Adományboltját működteti. Az adományozók magánemberek, gyülekezetek, civil szervezetek. Az áraikat úgy alakítják ki, hogy az a legszegényebb réteg számára is elérhető legyen.

A helyi közösségek jelenlétét, támogatását a 2020. évben megjelent Covid járványügyi helyzet és 2022. évben az ukrán helyzet miatt kell kiemelni. A járványügyi helyzetben a karantén alatt nyújtott segítség volt pótolhatatlan, míg az ukrán helyzetben az adományozás.

Az elmúlt évek példaértékű összefogásában résztvevők felsorolása nem lehet teljes, hiszen szervezetek, egyházak, csoportok, önkéntesek segítettek.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

A háromnemzetiségű Mezőberény őrzi értékeit, programokat szervez kulturális sokszínűségének bemutatására és kulturális identitásának megőrzésére.

A Mezőberényi Cigány Nemzetiségi Önkormányzat a Mezőberényi Roma Családbarát Egyesülettel közösen tesz, pályázik a roma nemzetiségi kultúra és hagyományok ápolásáért, őrzéséért, továbbadásáért, a roma zenekultúra és néptánc hagyományainak ápolásáért. Közösségi programokat szervez, hagyományaikat újraéleszti, nemzetiségi táborokat szervez, hogy a helyi roma nemzetiség közösségi életet segítse. Az 1. sz. szegregátumban található Közösségi Házuk nyitott a közösségük felé és Mezőberény Város Önkormányzata, intézmények és együttműködő civil szervezet támogatásával igyekeznek megtölteni. Az ugyanitt épülő templom segítséget jelenthet a közösség identitásának megőrzésében.

A szlovákok közössége a város legaktívabb közössége, mely pályázatok útján programokat, Tájház felújítást, beruházást és számtalan eseményt, táborot szervez, melyre a város lakóit is megszólítja. Őrzi hagyományait, gasztronómiáját és nyelvét. A Szlovák Nemzetiségi Önkormányzattal szorosan összedolgozva a város határain kívül is ismert, elismert identitásuk megőrzésére szervezett tevékenységük. Példaértékű a határon túli szlováksággal fenntartott kapcsolata és a szlováksághoz kötődő Nefelejcs Óvodával való partnersége. Közösségi Házuk a nemzetiségi teremmel is jó példája a nyitott, sokszínű tevékenységük megvalósításának lehetőségére. Programjaik a hagyományörzés mellett hagyományteremtő szándékkal szerveződnek.

A német nemzetiség, a Német Nemzetiségi Önkormányzat, Mezőberény és a Mezőberényi Német Hagyományápoló Egyesület tagjai közösen szervezik német hagyományaikat őrző programjaikat. A Közösségi Házuk alkalmas közösségi rendezvényekre, kiállítások megrendezésére. Táboraik, előadásaik szervezése a németiség identitásának megőrzésére irányulnak.

e) helyi lakossági önszerveződések.

Mezőberényben 58 civil szervezet mellett és ezen túl a helyi lakossági önszerveződések is kiemelendők. A civil szerveződések mellett elsősorban a sport, a mozgás területen alakulnak csoportok, közös cél, közös érdeklődés köré épülő önszerveződések. Évek óta működik a Berényi Futókör, mely a futást kedvelőket fogja össze, de a labdarúgás, a kosárlabda sportágak is létrehozzák ezeket a csoportokat.

Évek óta a szemétszedés, a hulladékgyűjtés köré is szerveződnek különböző csoportok, akik szintén lakossági vagy civil szervezet kezdeményezéseként jönnek létre. (Horgászok, MEPEE)

Cél, hogy a roma lakosság, illetve a szegregátumban élők ösztönzésével a területen is elinduljanak hasonló lakossági önszerveződések.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A Mezőberényben élő roma nemzetiség érdekképviselőt a Mezőberényi Cigány Nemzetiségi Önkormányzat látja el és végez koordináló tevékenységet, illetve látja el az összekötő szerepet a romák és a települési önkormányzat között. Kölcsönösen együttműködve valósítják meg a célkitűzéseket. Bekapcsolódik a város sport és kulturális életébe, pályázatokon vesz részt. Önálló programok szervezésével közösségüket építve fogja össze a célcsoportot. Kezdeményezésükre emléktáblák kerültek átadásra, Roma nap, sportnap szerveződött. Figyelemmel kísérik Mezőberény Város Önkormányzata munkáját, véleményezési jogukkal élnek. Az együttműködésnek köszönhetően a Közösségi Házat programjaik számára használhatják, rendezvényeket szervezhetnek. Az Önkormányzat a roma közösség felzárkóztatása, elsősorban az 1. szegregátumban élők megsegítése érdekében pályázatot nyújtott be 2022 tavaszán Mezőberény TOP Plusz Szociális Város rehabilitációs pályázatra. A pályázat elsődleges célja a felzárkóztatás elősegítése, az esélyegyenlőség javítása.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Családok létfenntartásának veszélye, munkavállalások nehézsége	Családi gazdálkodásra motiválás - Községi kert, Községi kert alapismereti képzés, Jövőtervező képzés, Önismereti képzés: TOP_Plusz-3.1.2-21 kódszámú, Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat
Célzott kulturális, közösségi programok hiánya, sport lehetőség, egészségfejlesztés hiánya	Táborok, közösségi programok, sportrendezvények szervezése, szűrőbusz, Községi ház működtetése: TOP_Plusz-3.1.2-21 kódszámú, Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat
Munkalehetőségek hiánya és a munkakeresés módszertanának hiánya	„Életre való program”, foglalkoztatottság mértékének javítása, munkaerő toborzó rendezvények és workshopok, pályaaorientációs tanulmányutak: TOP_Plusz-3.1.2-21 kódszámú, Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

A demográfiai adatok a gyermekek és fiatalok arányának csökkenését mutatják ma Magyarországon. Ezen általános megállapítás Mezőberényre is jellemző, csökkenés figyelhető meg a gyermekek létszámát tekintve. Vissza kell utalni a település demográfiai mutatói körében tárgyalt természetes szaporodás adataira. A vizsgált években (2016-2020) a halálozások száma jóval meghaladta a születések számát. Az élve születések és a halálozások különbözete 2020-ban kiugróan magas volt, a 204 fő elhunyttal szemben mindössze 100 fő született. A gyermekek védelmében, esélyegyenlőségük biztosítása érdekében Magyarország 1991-ben aláírta a nemzetközi Gyermekjogi Egyezményt, mely 3 fontos pillérre épül:

- a gondoskodás-ellátás,
- a védelem és
- a részvétel joga.

A gyerekek **ellátása, táplálása, tanítása, testi-lelki védelme** minden társadalom kiemelt feladata. A gondozás és ellátás azt is jelenti, hogy a gyerekek is hozzáférhetnek különféle erőforrásokhoz, de olyanokat is megkaphatnak általa, mint a szeretet, az önbecsülés, a tudás, és a bennük rejlő képességek kibontakoztatása.

A **védelem** nemcsak a szülők dolga, hanem mindenki másé is, aki a gyerekekkel kapcsolatba kerül, így a családnak, a kisközösségnek, az intézményeknek és szakembereknek, de a törvényt alkotóknak is figyelnie és védenie kell a gyerekeket.

A **részvétel** aktív cselekvésen (hogy például részt vegyél a téged érintő döntések meghozatalában) túl azt is jelenti, hogy a gyerekek megnyilvánulhatnak, egyénenként és csoportban is, elmondhatják véleményüket, kifejezhetik érzéseiket. Alapvető jogok minden gyermeket azonos módon illetnek meg, arra való tekintet nélkül, hogy hol és milyen körülmények között él, milyen nemzetiségű, milyen nyelven beszél, milyen a bőrszíne vagy a vallása, hogy fiú-e vagy lány, vagy esetleg valamilyen fogyatékkal él.

Mezőberényben mindezt biztosítva és betartva a gyermekek számára 1 bölcsődefenntartó, 3 óvodafenntartó és 3 iskolafenntartó biztosítja az oktató-nevelő munkát.

- Az önkormányzat alapellátási kötelezettségei és önként vállalt feladatai ellátása értelmében gondoskodik oktatási-nevelési intézménye, a Mezőberény Város Óvodai Intézménye és annak 4 óvoda egységéről és a Városi Bölcsőde működtetéséről.
- A Mezőberényi Református Egyházközség működteti a Mezőberényi Talantum Református Óvodát.
- A Gyulai Tankerületi Központ a Mezőberényi Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégiumot.
- A Magyarországi Evangélikus Egyház tartja fenn a Katicabogár Evangélikus Óvodát és a Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium, Kollégium és Általános Iskolát.
- A „Művészet az Oktatásban Alapítvány” a „Leg a láb” Alapfokú Művészeti Iskolát.

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

Mezőberényben az állandó népesség száma 2020-ban: 10.128 fő, ebből a

0 - 2 évesek száma	273 fő,
3 - 5 évesek száma	320 fő,
6-14 évesek száma	896 fő,
15-18 évesek száma	376 fő.

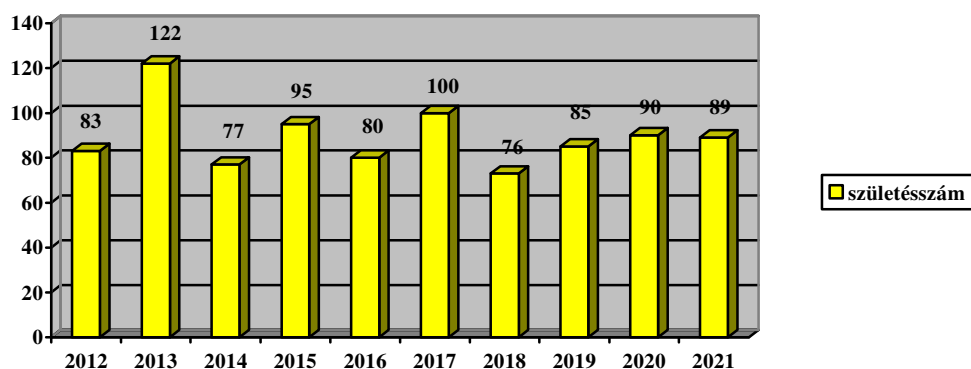
A gyermekek számát vizsgálva is megállapítható, hogy Mezőberény lakossága előregedő és több évet összehasonlítva inkább csökkenő a gyermekszületések száma.

		2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021
Állandó bejelentett lakosok száma:		10424	10354	10280	10254	10128	10032
Születések száma:		78	100	73	85	90	83
0-18 éves	fiú:	992	975	961	953	936	927
korig:	lány:	970	961	953	946	929	942
Elhunytak száma:		151	171	153	139	201	221

4.1. számú táblázat - Gyermekekori népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint 2020.					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen	Férfiak	Nők
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma	4 869	5 259	10128	48,07%	51,93%
0-2 évesek			273	2,70%	
0-14 éves	750	739	1489	7,41%	7,30%
15-17 éves	132	149	281	1,30%	1,47%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az elmúlt 10 évben a következő volt a gyermekszületések alakulása Mezőberényben:

Mezőberényben 2021-ben 89 gyermek született, egy csecsemőhalálozás történt. A városban élő 0-3 éves korúak létszáma 2021. december 31-i nyilvántartás szerint 258 fő.

A családok gyermekvállalását támogatásokkal, a szolgáltatások fejlesztésével, a fiatalok helyben tartásának segítségével (támogatott lakhatás, bölcsőde, óvoda) igyekszik ösztönözni. A településen a gyermekvédelmi alapellátások jól működnek, a gyermek- és ifjúságvédelem a

gyermekkel foglalkozó intézményekben jelen van. A gyermekek, az iskoláskorúak ellátása, esélyegyenlősége az egyenlő bánásmód szerint jól működik.

A Képviselő-testület minden évben átfogó értékelést fogad el a városban jelentkező gyermekvédelmi és gyermekjóléti feladatok ellátásáról.

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

A veszélyeztetettség olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont).

A védelembe vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a Békés Megyei Kormányhivatal Békési Járási Hivatala Hatósági és Gyámügyi Osztálya a gyermeket védelembe veszi (Gyvt. 68. § (1) bekezdés).

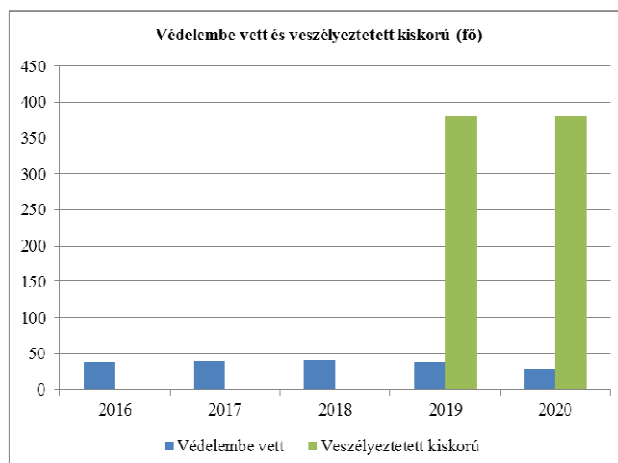
A 4.1.1. számú táblázatból jól látható, hogy a védelembe vett gyermekek száma csökkenést mutat a korábbi évekhez viszonyítva, a veszélyeztetett gyermekek száma változatlan maradt.

A védelembe vétel okai sokrétűek, gyakori az összetett okok megléte. Ilyen a szülők magatartása, az elhanyagolás, de a problémák eredője sok esetben a munkanélküliség.

Több esetben a gyermek magatartása az ok, mely kialakulhat az ingerszegény környezet, a kiutkeresés buktatói miatt és az iskolai hiányzások miatt. A Család- és Gyermekjóléti Szolgálatnak köszönhetően ideiglenes hatályú elhelyezés, átmeneti nevelésbe vétel, családból való kiemelés nem jellemző a településre. Megállapítható az is, hogy az ellátásokkal érintettek többségében a szegregátumokban lakó gyermekek, fiatalok. Ott élnek, laknak többgyermekes családokban, jellemzően szegénységben. A szegénység pedig ez által a generációknál sok esetben újratermelődik.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett gyermekek száma	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
	Fő	Fő
2016	39	n.a
2017	40	n.a
2018	41	n.a
2019	37	381
2020	29	381

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A település a szociális ellátások hozzáférését, támogatások biztosítását teszi lehetővé a rászoruló, érintett családok számára. Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében a törvény által meghatározott három feltétel közül egy fennáll. (A három feltétel a szülők iskolai végzettségére, a szülő alacsony foglalkoztatottságára, valamint a lakáskörülményekre vonatkozik.)

Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, aki esetében legalább két feltétel érvényesül. A gyermekek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják. Településünkön biztosított ellátások:

- Pénzügyi és természetbeni ellátások:
 - a) rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
 - b) kiegészítő gyermekvédelmi támogatás.
- A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:
 - a. gyermekjóléti szolgáltatás,
 - b. gyermekek napközbeni ellátása,
 - c. gyermekek átmeneti gondozása.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők valamint

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása 2006. január 1. napjától jegyzői hatáskör. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a törvényben meghatározott normatív kedvezményekre.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek		
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma	
	Fő	
2016	563	
2017	468	
2018	392	
2019	343	
2020	314	
2021	317	

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Jogosultak továbbá Gyvt. 20/A. §-ában meghatározott egyszeri támogatásra, akinek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel, tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel alapösszegű pénzbeli támogatást folyósít, ha a gyermek, fiatal felnőtt nem minősül hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűnek. Az a gyermek, fiatal felnőtt, aki hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű és rendszeres gyermekvédelmi kedvezménye fennáll emelt összegű pénzbeli támogatásra jogosult.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény eseti támogatás összege 6.000.- Ft, illetve 6.500.- Ft volt gyermekenként. Az állam 100 %-ban biztosította a támogatást. Emellett ingyenes tankönyvellátásban és étkezésben is részesülnek a rászoruló gyermekek.

Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások (2021):

Ellátás megnevezése	Támogatásban részesültek száma 2021. december 31-i állapot szerint (fő)	Állami támogatás (Ft)	Önkormányzatot terhelő kiadás (Ft)
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők 2021. év során (tájékoztató jellegű)	317	0	0
Ebből: Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény egyszeri támogatása (augusztus, pénzbeli támogatás, alap összegű 6.000.-Ft/fő)	174	1.044.000	0
Ebből: Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény egyszeri támogatása (augusztus, pénzbeli támogatás, emelt összegű 6.500.- Ft/fő)	143	929.500	0
Ebből: Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény egyszeri támogatása (november, pénzbeli támogatás, alap összegű 6.000.-Ft/fő)	175	1.050.000	0
Ebből: Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény egyszeri támogatása (november, pénzbeli támogatás, emelt összegű 6.500.- Ft/fő)	142	923.000	0
Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás: (augusztus, november)	0	0	0
Szüneti gyermekétkeztetés			
- tavaszi:	77	79.003	0
- nyári:	66	1.828.335	0
- őszi:	70	179.551	0
- téli:	67	255.323	0
Rendkívüli települési támogatás: 2021. évi			
Felsőoktatási támogatás (önkorm. rendelet egyéb szociális támogatás)	19	0	570.000
Iskolakezdési támogatás (önkorm. rendelet egyéb szociális támogatás)	170	0	2.550.000
Gyermekétkeztetés (önkorm. rendelet) 2021. évi	50	0	68.170
Autóbusz (vásárolt bérletek) 2021. évi	1.500	0	892.500
Összesen:	2.970	6.288.712	4.080.670

Készítette a Mezőberényi Polgármesteri Hivatal szociális ügyintézője.

2021. évben 317 fő gyermek részére került megállapításra a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény.

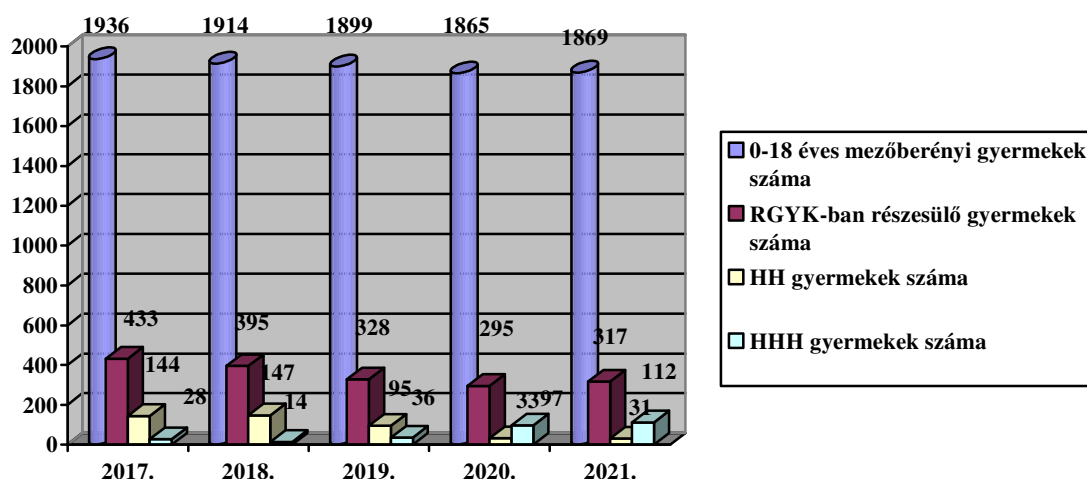
A kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra való jogosultságot a családba fogadó gyám lakcíme szerint illetékes települési önkormányzat jegyzője - határozatlan időre - állapítja meg. A kiegészítő gyermekvédelmi támogatás havi összege - gyermekenként - az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 22 százaléka.

A települési önkormányzat jegyzője annak a gyámul kirendelt hozzátartozónak, akinek kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra való jogosultsága

- a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjában - az augusztus hónapra járó kiegészítő gyermekvédelmi támogatás összege mellett -,
- a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjában - a november hónapra járó kiegészítő gyermekvédelmi támogatás összege mellett - pótlékot folyósít.

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatásban részesülő egyszeri támogatás összege 8.400.-Ft gyermekenként (jelenleg ebben a támogatásban senki nem részesül).

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben (RGYK) részesülő, hátrányos helyzetű (HH) és halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyermekek számának változása:

Forrás: Beszámoló a 2021. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról

A Mezőberényben élő 0-18 éves gyermekek közel 16,96 %-a jogosult a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre. A megelőző évhez képest emelkedett a 0-18 éves korú gyermekek létszáma (1869 fő) és a támogatásban részesülők száma (317 fő) is.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők közül hátrányos helyzetű 31 fő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek 112 fő, amely a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők 9,77 % illetve 35,33 %-a. Ez az arány 2020. évben a hátrányos helyzetű gyermekek százalékos aránya (11,18) magasabb volt, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek százalékos aránya (32,88) viszont alacsonyabb volt.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

Rendkívüli települési támogatás:

A létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére az önkormányzat rendeletében meghatározottak szerint 2015. március hó 01. napjától rendkívüli települési támogatást nyújt.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.) 45. § (4) bekezdése alapján rendkívüli települési támogatásban elsősorban azokat a személyeket indokolt részesíteni, akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások - így különösen betegséghez, halálesethez, elemi kár elhárításához, a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartásához, iskoláztatáshoz, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartásához, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások - vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorulnak.

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokról szóló 4/2015.(II.24.) önkormányzati rendelet (továbbiakban: R.) 15. § (1) bekezdése értelmében rendkívüli települési támogatás állapítható meg az Szt. 45. § (4) bekezdésében meghatározott, anyagi segítségre szoruló személyek részére.

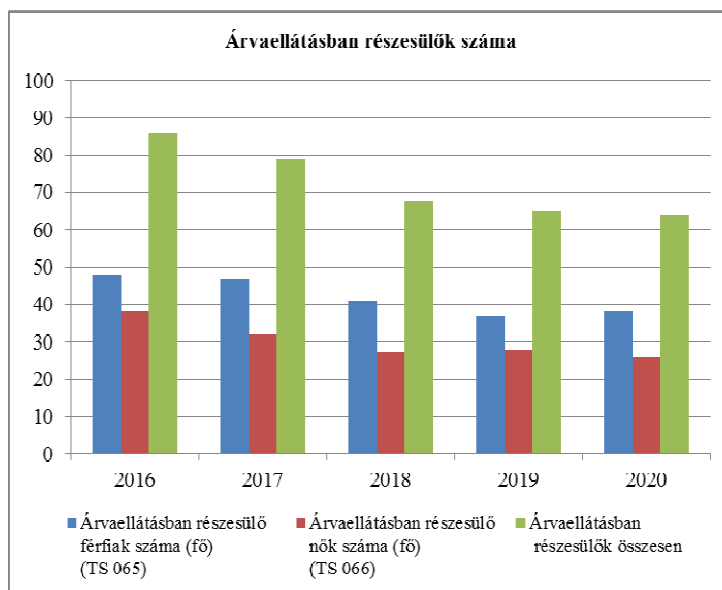
Az R. 16. § (2) bekezdése alapján a rendkívüli települési támogatás eseti jellegű támogatás, melynek legkisebb összege 5.000.- Ft.

Rendkívüli települési támogatásban 2021. évben 201 család (215 támogatási eset) részesült, összesen 5.555.300.- Ft összegben. Elutasított kérelem nem volt, 3 esetben az eljárás megszüntetésre került, oka hiánypótlást kérelméhez nem csatolt. A rendkívüli települési támogatás keret terhére természetbeni ellátásként 350 család részesült tűzifában összesen 13.482.700.- Ft, valamint 1232 gyermek (2464 támogatási eset) strandbérletben összesen 13.552.002.- Ft összegben. 2021. évben felhasznált keret összesen 32.590.002.- Ft volt.

A 4.1.3. sz. táblázat az árvaellátásban részesülők településre vonatkozó adatait mutatja.

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2016	48	38	86
2017	47	32	79
2018	41	27	68
2019	37	28	65
2020	38	26	64

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Felsőoktatási intézményben tanulók támogatása:

Mezőberény Város Önkormányzata az Szt. 26. §-a alapján a szociálisan rászorultak részére, egyéb szociális támogatást nyújt, ilyen a felsőoktatási intézményben tanulók támogatása, majd a 2020. évtől az iskolakezdési támogatás.

Felsőoktatási intézményben tanulók támogatása címen egyéb szociális támogatás állapítható meg annak a létfenntartási gondokkal küzdő személynek, akinek háztartásában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 250 %-át, egyedülálló esetén a 300 %-át – és önmaga vagy háztartása létfenntartásáról más módon gondoskodni nem tud, mert felsőoktatási intézményben aktív hallgatói jogviszonnyal rendelkező gyermeke taníttatásának elősegítéséhez kapcsolódó kiadásai keletkeztek.

A felsőoktatási intézményben tanulók támogatása címen nyújtott támogatás eseti támogatás, melyben 2021. évben 19 gyermek részesült összesen 570.000.- Ft összegben. 2020. évben felsőoktatási támogatásban 15 gyermek részesült összesen 450.000.- Ft összegben.

Az önkormányzat nyújtotta lehetőségek mellett többek között a Spektrum Alapítvány és az „Erős Vár Alapítvány” is nyújt támogatást továbbtanuló fiataloknak. Az előző évhez képest ez emelkedést mutat.

Iskolakezdési támogatás:

Iskolakezdési támogatás címen egyéb szociális támogatás állapítható meg Mezőberény Város Önkormányzati Képviselő-testülete által a költségvetési rendeletben meghatározott keretösszeg erejéig az általános iskolába járó, mezőberényi lakóhellyel, vagy tartózkodási hellyel rendelkező tanulónak. Az iskolakezdési támogatás címen nyújtott támogatás eseti, 15.000 Ft összegű, pénzbeli támogatás.

Az iskolakezdési támogatás 2021. évben 98 család igényelt, 170 gyermek részesült támogatásban, összesen 2.550.000.- Ft összegben. 2020. évben az iskolakezdési támogatást 145 család igényelt, 248 gyermek részesült támogatásban. Az előző évhez képest ez csökkenést mutat.

Intézményi étkeztetés támogatása:

A Humánügyi Bizottság az oktatási intézmények (általános iskola és az óvodák) részére a gyermekek étkeztetéséhez támogatást nyújt. Ilyen étkezési támogatásban 2020. évben 24 gyermek részesült 33.550.- Ft összegben, 2021. évben 10 gyermek részesült (50 támogatási eset) 68.170.- Ft összegben.

Autóbusz havi bérlettámogatás:

A Humánügyi Bizottság átruházott hatáskörében eljárva a Mezőberényben lakó, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, általános és középiskolai tanulók részére kérelemre, valamint a mezőberényi iskolák javaslata alapján elsősorban hátrányos helyzetű családoknak természetbeni juttatásként támogatást nyújt a helyi járatú autóbusz havi bérletéhez.

A Bizottság a Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium, nem mezőberényi lakóhelyű tanulói részére is - az iskola javaslata alapján - támogatást nyújthat.

2020-ban a vírushelyzet miatt kevesebb, egész évben mindössze 1050 autóbuszbérlet lett vásárolva. Havonta 150 fő kapott bérletet.

2021-ben 1500 autóbuszbérlet lett vásárolva. 6 hónapon keresztül havonta átlagosan 150 fő, majd szeptembertől 4 hónapon keresztül havonta átlagosan 150 fő kapott bérletet.

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

Ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés:

Az intézményi gyermekétkeztetést 2015. szeptember hó 01. napjától ingyenesen kell biztosítani:

a bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
- a tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
- olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
- olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkel csökkentett összegének 130%-át vagy
- nevelésbe vették;

az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy
- nevelésbe vették;
- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében helyeztek el;

az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha

- nevelésbe vették, vagy
- utógondozói ellátásban részesül.

Szünidei gyermekétkeztetés:

A gyermekvédelmi törvény 2016. január 1. napjától kiegészítésre került a szünidei gyermekétkeztetés szabályaival. Az intézményi gyermekétkeztetési feladatok kiegészültek a szünidei gyermekétkeztetési feladatokkal a Gyt. 21/C. § (1) bekezdése értelmében:

(1) A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést

a) a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja, és

b) az a) pontban foglalt gyermekeken kívül további gyermekek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosíthatja.

(2) A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést az (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben

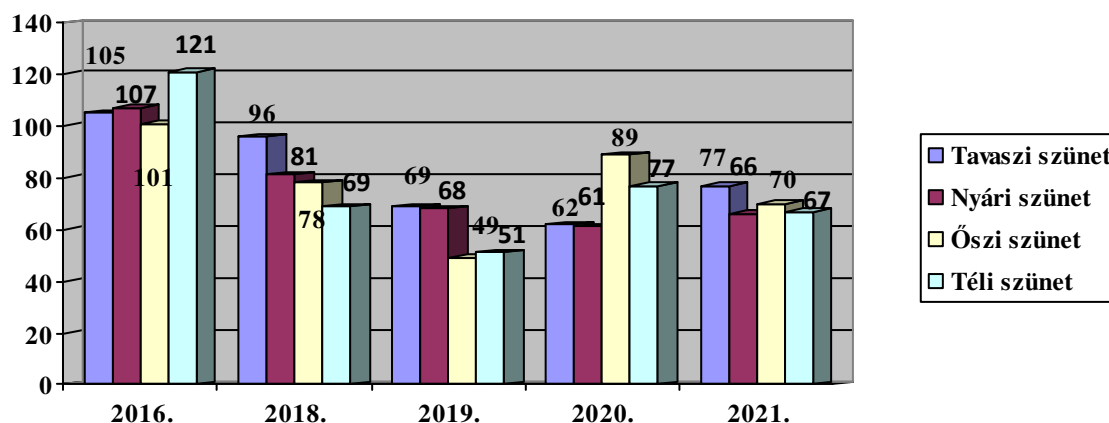
a) a bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon,

b) az a) pont alá nem tartozó gyermekek számára

ba) a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon,

bb) az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon köteles megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.

Szünidei gyermekétkeztetésben részesülő gyermekek számának változása

Forrás: Beszámoló a 2021. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról

Az önkormányzat eleget téve kötelezettségének 2021. évben a tavaszi szünetben 77 fő, a nyári szünetben 66 fő, őszi szünetben 70 fő és a téli szünetben 67 fő gyermek vette igénybe a szünidei gyermekétkeztetést. A tavaszi, a nyári, az őszi és a téli szünidei gyermekétkeztetésre 2.342.212.- Ft állami támogatás érkezett.

2020. évben a tavaszi szünetben 62 fő, a nyári szünetben 61 fő, őszi szünetben 89 fő és a téli szünetben 77 fő gyermek vette igénybe a szünidei gyermekétkeztetést. A tavaszi, a nyári, az őszi és a téli szünidei gyermekétkeztetésre 2.428.245.- Ft állami támogatás érkezett.

A 2019. évhez képest a szünidei gyermekétkeztetésben résztvevő gyermekek száma az őszi szünetben 40 fővel, míg a téli szünetben 26 fővel emelkedett.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Mezőberényben az önkormányzat hivatalos adatai alapján 2022. március 21-től tartózkodik magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermek. A menedékjogot kérő 2 ukrán családban 6 hónapos, 1,5 éves és 3,5 éves gyermekek érintettek. A mindennapi ellátásuk támogatása megoldott a települési önkormányzat részéről. Az önkormányzat mellett a Védőnői Szolgálat, a gyermekorvos, a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat is figyelemmel van irántuk.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Mezőberénybe Kárpátaljáról érkezett családban élő 5 éves gyermek támogatása megoldott. A kettős állampolgársággal rendelkező család letelepedni kíván a városban. Az önkormányzat mellett a Védőnői Szolgálat, a gyermekorvos, a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat is figyelemmel van irántuk. További családokról az önkormányzat hivatalos információval nem rendelkezik.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek területi megoszlását tekintve szembeűnő, hogy a gyermekek több mint fele (63%) az Északi kertváros szegregált területén lakik, azaz a város összesen 115 fő gyermekéből 73 fő (1. szegregátum). A hátrányos helyzetű gyermekek vonatkozásában 43% ez az arány.

A szegregátumban élő gyermekek anyagi okokból és a környezeti hatások miatt is veszélyeztetettek. A higiénés viszonyok erősen kifogásolhatóak a lakásba be nem vezetett víz, illetve a kikötött vízórák miatt. A vezetékes gáz hiánya miatt a családok szénnel, fával, sok esetben rongyokkal, szeméttel fűtenek, ezért magas a gyermekek körében a légúti megbetegedéssel küzdők aránya is.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat adatai alapján a védelembe vett gyermekek száma 2021. évben 4 fő volt, míg alapellátás keretében 48 gyermeket gondoztak és érintettek a szegregátumban élők.

A Gyvt. gyermeki jogokat szabályozó 6. §-a szerint minden gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a társadalomba való beilleszkedéséhez, önálló életvitelének megteremtéséhez. Joga van arra, hogy a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, az egészségére káros szerek elleni védelemben részesüljön. A gyermekvédelemben dolgozó szakemberek megállapításai alapján a veszélyeztetettség okai között elsődleges a szociális helyzet elégtelensége és ennek elsődleges közege a szegregált, telepszerű lakókörnyezet. Ugyanakkor a területen élők esetében érezhető a jövőkép hiánya, a szülők általi negatív minta átörökítése, a szocializációs hiányok. Mindebből következtethető az egészségtudatos életvitel hiánya is, a megelőzésre vonatkozó ismeretek hiánya.

Mezőberény Város Önkormányzata a TOP_Plusz-3.1.2-21 kódszámú, Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c. felhívásra benyújtott pályázatában ezek enyhítésére dolgozott ki programokat, hogy elérhetővé váljanak a foglalkoztatást, társadalmi integrációt, közösségfejlesztést, oktatást, iskolai felzárkózást, családsegítést, gyermekjóléti szolgáltatást, életvezetési tanácsadást, egyéni fejlesztést és szociális munkát biztosító programok.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A település intézményei, szervezetei biztosítják a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférését.

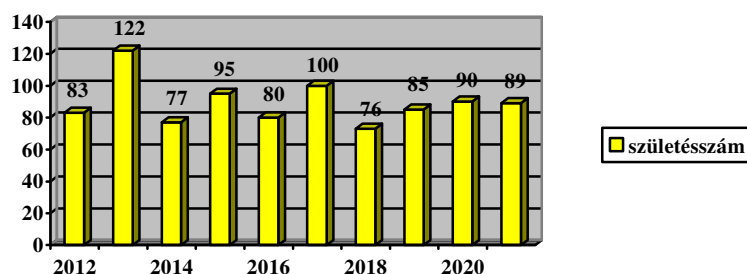
A fogyatékos gyermeket nevelő családok helyzete az átlagosnál is sokkal nehezebb, különösen a halmozottan fogyatékos gyermeket nevelő családok esetében. A velük való foglalkozást helyben a „Fogjunk Össze” Közhasznú Egyesület, valamint a Mécses Szolgáló Közösség Egyesülete segíti, de lehetőségeik végesek. A fogyatékossgal élő gyermekek családjának nagy támogatást jelent a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat és a Mécses Szolgáló Közösség Egyesület által működtetett támogató szolgáltatás, mely a gyermekek szállítását végzi a környező települések speciális iskoláiba, óvodáiba, valamint egészségügyi intézményekbe. Pályázatok útján a fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatáshoz való hozzáférése bővült a „Fogjunk Össze” Kh Egyesület CogniPlus fejlesztőeszköze és a korábban megnyitott érzékszerveket fejlesztő fejlesztőszoba által.

- a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A Védőnői Szolgálat ellátási területe Mezőberény és Csárdaszállás 0-18 éves korú lakosságára, valamint a felnőtt lakosság azon rétegére terjed ki, akik szoros kapcsolatban állnak ezzel a korosztállyal, illetve valamilyen lakossági szűrésben érintettek.

Mezőberényben 2021-ben 89 gyermek született, egy csecsemőhalálozás történt. A városban élő 0-3 éves korúak létszáma 2021. december 31-i nyilvántartás szerint 258 fő.

A következő táblázat az elmúlt 10 év gyermekszületések alakulását mutatja be Mezőberényben:

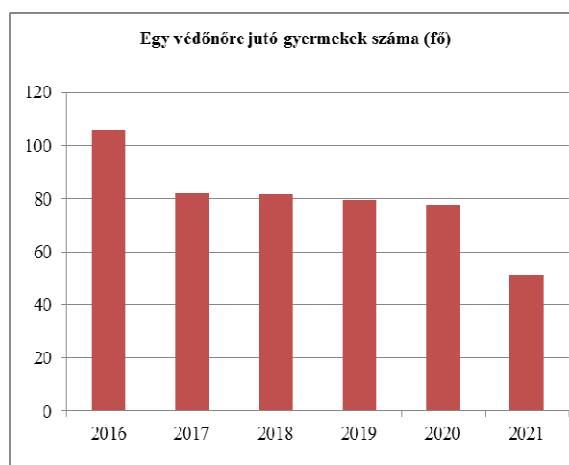
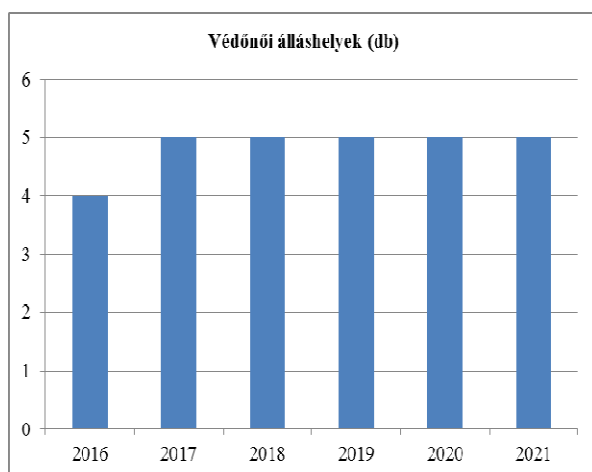
Nyitott tanácsadóként működik, vagyis, ha valaki megkeresi a szolgálatot bármilyen problémával, a védőnők tudásuk és lehetőségük szerint igyekeznek a gondozottakat kiszolgálni. Az összesen hat védőnői körzetből négy területi védőnői körzetként, egy vegyes körzetként és egy iskolavédőnői körzetként működik. A területi védőnő feladatait a területi

védőnői ellátásról szóló 49/2004.(V.21.)ESzCsM rendelet alapján látja el. Gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandós, gyermekágyas anya, 0-6 éves korú gyermek, illetve olyan 6-16 éves korú gyermek él, aki nem jár semmilyen közösségbe, intézménybe.

A 4.3.1. számú táblázat a védőnői álláshelyek számának alakulását jelzi és az egy főre jutó gyermek létszámot, mely csökkenő tendenciát mutat.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2016	4	424	106
2017	5	410	82
2018	5	409	82
2019	5	398	80
2020	5	390	78
2021	5	258	52

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A 2021-es évben Mezőberény és Csárdaszállás területén összesen 84 gyermek jött világra, közülük 3 fő koraszülött és 1 csecsemőhalott volt. Halva születés nem volt. 2021-ben összesen 500 családot gondoztak a védőnői körzetekben.

A védőnői körzetek gondozotti létszáma, 2021.

Gondozottak megnevezése	létszáma					
	Összesen	I. körzet	II. körzet	III. körzet	IV. körzet	V. körzet, Csárdaszállás
Csecsemő	93	20	16	31	25	1
1-3 évesek	174	34	51	38	43	8
3-7 évesek	331	75	81	62	100	13
Várandósok	153	39	35	42	37	0
	751	168	183	173	205	22

A védőnői tevékenység helyszínei: a Tanácsadóban önálló fogadóóra, illetve Várados és Csecsemő Tanácsadás keretein belül; a család otthonában családlátogatások során; nevelési-oktatási intézményekben történő tisztasági vizsgálatok és egészségnevelés alkalmával; valamint közösségi programokra alkalmas helyszíneken.

Önálló tanácsadás keretében körzetenként heti 2 óra csecsemő és heti 2 óra várados tanácsadás van meghirdetve. Valójában ezen felül a gondozottak igényeinek megfelelően alakítják a tanácsadásokat, a fent említett időintervallumon felül.

Havonta egy alkalommal Dr. Csiby Miklós Mozgó Szakorvosi Szolgálat keretében biztosítja a várados tanácsadásokat a városban.

Tanácsadások forgalma védőnői körzetek szerint

Gondozottak megnevezése	I. körzet	II. körzet	III. körzet	IV. körzet	V. körzet Csárdaszállás	Összesen
Csecsemő	109	140	201	127	8	585
1-3 évesek	87	114	108	104	16	429
3-6 évesek	74	84	82	87	14	341
váradosok	120	106	100	152	7	485
MSZSZ	32	11	25	23	0	91
Mindösszesen	422	455	516	493	45	1931

Az egészségnevelő, prevenciós és gyermekvédelmi munka elsődleges színtere a család saját élettere, melyre családlátogatások során kerül sor. A látogatások számszerűen az alábbiak szerint alakultak 2021-ben:

Családlátogatások száma, 2021.

Gondozottak megnevezése	I. körzet	II. körzet	III. körzet	IV. körzet	V. körzet Csárdaszállás	összes
csecsemő	243	352	327	244	41	1207
1-3 évesek	149	235	274	118	63	839
3-6 évesek	129	186	164	107	48	634
váradosok	144	124	71	102	20	461
nővédelem	25	17	7	21	11	81
Összes szaklátogatások száma	690	914	843	592	183	3222

A területi védőnői ellátás feladatai közé tartozik az óvodák ellátása is, ahol minimum negyedévente egyszer tisztasági és fejtevésség vizsgálatot végeznek, de ezt általában ezen az időintervallumon kívül is az óvodák kérésének megfelelően is, illetve nyomon követik a kiszűrt gyerekek kezelését.

- b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 5-6.§-a értelmében a települési önkormányzat feladatai az egészségügyi alapellátás körében:

„5. § (1) A települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- a fogorvosi alapellátásról,
- az alapellátáshoz kapcsolódó háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi ügyeleti ellátásról,

- d) a védőnői ellátásról, és
e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

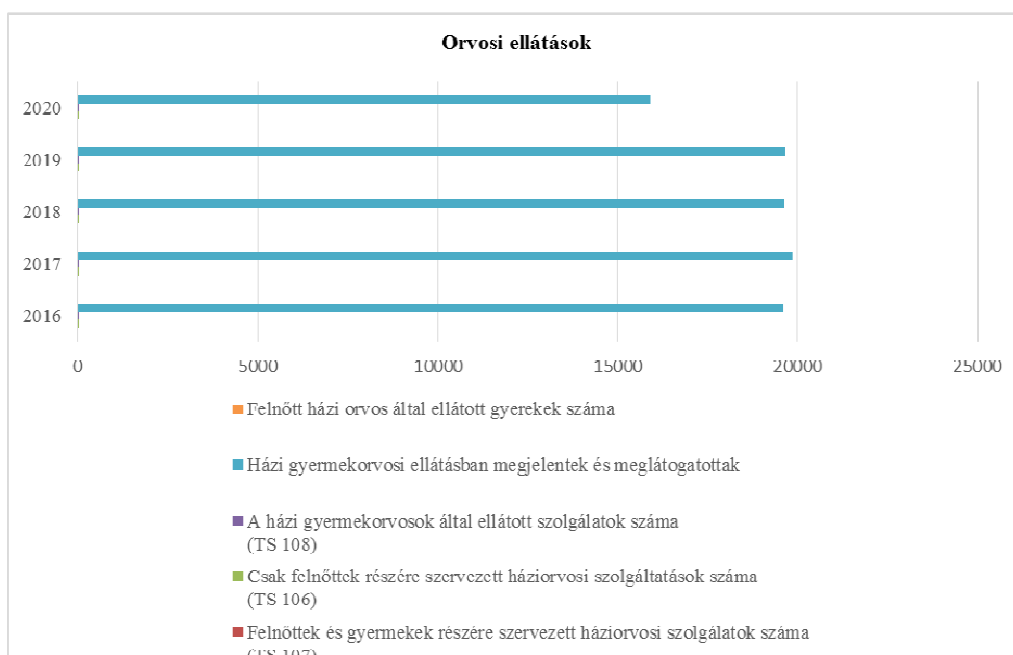
6. § (1) A települési önkormányzat képviselő-testülete – a Kormány által kijelölt praxiskezelő által megadott szempontokat figyelembe véve – rendeletben megállapítja és kialakítja az egészségügyi alapellátások körzeteit. Több településre is kiterjedő ellátás esetén a körzet székhelyét az érintett települési önkormányzatok erre irányuló megállapodásban határozzák meg. ...”

Mezőberényben 2 gyermekorvosi körzet működik saját tulajdonú rendelőt biztosítva. Betöltetlen házi gyermekorvosi praxis nincsen.

Kórházi háttérrel Békéscsaba és Gyula biztosít. A szükséges szakellátások Mezőberényben, Békésen, Békéscsabán és Gyulán érhetők el.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma	Házi gyermekorvosi ellátásban megjelentek és meglátogatottak	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Eset	Fő
2016	0	5	2	19611	n.a.
2017	0	5	2	19856	n.a.
2018	0	5	2	19615	n.a.
2019	0	5	2	19655	n.a.
2020	0	5	2	15905	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

- c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A 0-7 éves korú gyermekek egészségügyi ellátását a védőnő, illetve a házi orvos végzi és a kötelező szűrővizsgálatokon való megjelenés biztosítja a korai felismerést. A kisgyermekkorú nevelés helyzetének elemzése során problémákat okoz, hogy nincs pontos helyi nyilvántartás a 3 éven aluli óvodáskorú gyermekek korai fejlesztéséről, rehabilitációjáról. Látókörbe a védőnő, a házi gyermekorvos, illetve a bölcsődei ellátás igénybe vétele esetén kerül az érintett gyermek. Az óvodai ellátásban, tagóvodákban történő fejlesztést, szakképzett óvónők végzik, illetve speciális igény esetén szakszolgálat nyújtotta lehetőség igénybe vételére van mód.

A mezőberényi gyermekek korai fejlesztést vehetnek igénybe Békéscsabán a Napraforgó Gyógypedagógiai Központban is.

A városban 2 helyen is elérhető a gyermekek részére a sószoza, mely egészségügyi problémák megoldását szolgálja (Városi Bölcsőde, Magyarvégesi Óvoda).

- d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

Járási szintre, Békés város településéhez kerültek a hatósági feladatokhoz kapcsolódó, gyermekek védelmére irányuló tevékenységek, valamint a speciális szolgáltatások biztosítása, mivel 2016. január 1. napjától a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) rendelkezései szerint a gyermekjóléti szolgáltatás és a családsegítés teljes integrációja valósult meg, az ellátandó terület nagysága szerint differenciált szolgáltatástartalommal. A feladatok megosztásra kerültek a települések és a járások között. A települési önkormányzatok feladatkörében maradtak a lakóhely szintű minimumszolgáltatások, az általános segítő feladatok.

Mezőberény Város Önkormányzata kötelezően ellátandó feladatoként a család- és gyermekjóléti szolgáltatást integrált intézményén, a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálaton keresztül biztosítja illetve Békés Járás ellátási területén a Család- és Gyermekjóléti Központ, a Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ keretein belül. A két szint számos együttműködési területen kapcsolódik egymáshoz.

A gyermekjóléti szolgálat feladatellátása rendkívül összetett - összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel, illetve szolgálatokkal -, szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. A családok komplex segítségét célozza meg, ahol a különböző segítő foglalkozású szakemberek team munkában dolgoznak együtt.

A Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat Család- és Gyermekjóléti Szolgálata a gyermekek érdekeit szem előtt tartva látja el feladatát, végzik a segítő munkát. A város intézményeit lefedve tartják a kapcsolatot az érintett gyermekekkel kapcsolatban, illetve jelzőrendszeri tanácskozásokat szervezve vannak figyelemmel a célcsoportra. Jelentős problémaként jegyzi a gyermekszegénységet, mely elsősorban a szegregátumokban élők jelensége, de egyre magasabb számban jelenik meg a nem szegregátumban élő családok körében is.

A gyermekszegénységet csökkentő szolgáltatások biztosítása érdekében Mezőberény Város Önkormányzata pályázatot nyújtott be 2022. évben TOP_Plusz-3.1.2-21 kódszámú, Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c. felhívásra. A város adottságai nem tették lehetővé a Biztos Kezdet Gyerekház és a Tanoda létrehozását, viszont ugyanolyan elemekkel, tartalommal komplex programot dolgozott ki. A pályázat a szegregátumban élők társadalmi részvételének

és együttműködésének érdekében közösségi tervezőalkalmakat és fórumokat, a gyermekek fejlesztése érdekében gyermekpszichológus, logopédus és gyógytornász, művészeti szakemberek elérését tenné lehetővé. A gyermekek fejlesztése érdekében a közösségi házban folyamatosan elérhetők lesznek a beszerezni kívánt eszközök: sporteszközök, kreativitást segítő eszközök stb. A gyermekek és fiatalok számára nyári fejlesztő szabadidős táborokat biztosítva. A közösségi ház helyszínt biztosít a nyári napközi jellegű programoknak is, amelyek minden nyáron két héten át biztosítják a gyermekek biztonságos elfoglaltságát. Az egészségfejlesztési és egészségmegőrző programok célcsoportja gyermek, fiatal, felnőtt és idős egyaránt. Az egészségfejlesztési programok mellett számos sportprogram is elérhető lesz a helyiek számára. A helyi lakosság egészségmegőrzése érdekében a Mezőberényben már jól beváltak számító szűrőbusz program is elérhetővé válik a szegregátum területén. A családi életre való felkészítés képzés megoldás lehet a korai gyermekvállalás megelőzésére. Sajnos, a droghasználat Mezőberény szegregátumaiban is elterjedt, ezért nagy hangsúlyt kap a drogprevenció. A drogprevención túl bűnmegelőzési és közbiztonságot javító programok kerülnek megvalósításra. A közösségi házhoz kapcsolódó telek mérete lehetőséget ad sátras és szabadtéri rendezvények megtartására. A foglalkoztatottság növelésére többféle képzést tervezünk, köztük munkaerő-piaci alapkompenciákat fejlesztő felnőttképzési programokat. Évente egy alkalommal toborzó program keretében mutatkoznak be a helyi vállalkozások. A fiatalok munkavállalását pályaaorientációhoz kapcsolódó tanulmányutak segítik. A közösség együttműködése, a kapcsolatok megerősítése érdekében évente 4 kirándulási programra lesz lehetőségük a helyieknek. A fiatalok és fiatal felnőttek önálló életre való felkészítését az Életrevaló program keretében megbízott szakember biztosítja. A tervezett közösségi kert szakmai vezetését kertész végzettségű szakember látja el. A társadalmi integráció nem megy inklúzió (befogadási hajlandóság) nélkül, ezért olyan programokat is terveztünk, amelyek segítik az inklúziós folyamatokat. A program elemei között szerepel „életrevaló „program, táborok, egészségügyi szűrőbusz, drogprevenció, sport és hozzá kapcsolódó egészségfejlesztési, bűnmegelőzés program, hitéleti, munkaerő toborzó.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

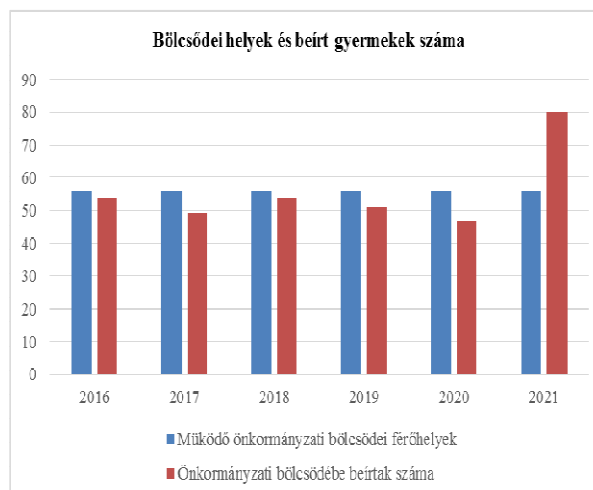
A gyermekek napközbeni ellátását a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat működtetésében lévő Városi Bölcsőde 56 férőhelyen biztosítja (2022-től 70 fővel). Két gondozási egységben összesen négy csoportban történik a gyermekek nevelése, gondozása. A gyermekek napközbeni felügyeletét jól felkészült, megfelelő tudással rendelkező, elhivatott kisgyermeknevelők végzik.

Szolgáltatási területe Mezőberényen kívül Bélmegyer, Kamut, Köröstarcsa, Murony településekre terjed ki, 2020-ban a szülők részéről csak Mezőberényből érkezett felvételre vonatkozó igény, 2021. évben 1 fő kamuti kisgyermek vette igénybe a szolgáltatást.

A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig vagy külön jogszabályban meghatározott feltételek fennállása esetén 6 éves koráig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

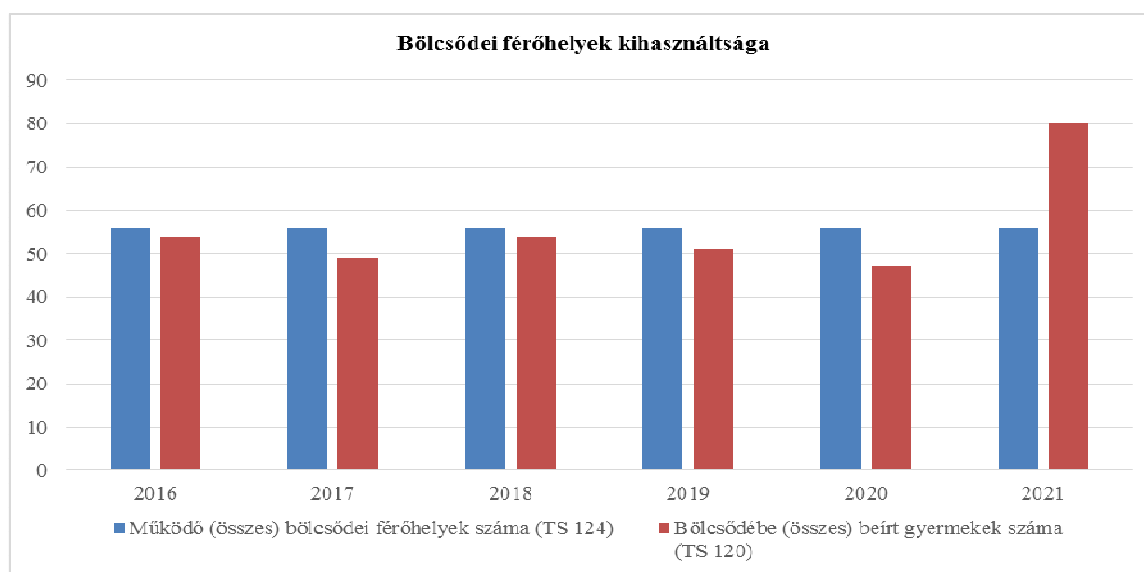
4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyermekek száma
	db	Fő
2016	56	54
2017	56	49
2018	56	54
2019	56	51
2020	56	47
2021	56	80

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyermekek száma	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma	Családi bölcsődébe beírt gyermekek száma	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma	Mini bölcsődébe beírt gyermekek száma	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	0	0	0	0	0	0	56	54
2017	0	0	0	0	0	0	56	49
2018	0	0	0	0	0	0	56	54
2019	0	0	0	0	0	0	56	51
2020	0	0	0	0	0	0	56	47
2021	0	0	0	0	0	0	56	80

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Kihasznátlásági mutató a beíratott gyermekek arányában 80 %-os volt, míg a jelenlévő gyermekek száma alapján 57 %-ra volt tehető. A 2 év alatti gyermekek magas létszáma miatt nem tudták betölteni az összes férőhelyszámot. Év közben 38 gyermek hagyta el az intézményt: 32 főt óvodába írtak, 1 fő betegség miatt, 5 gyermek egyéb okok miatt (pl.: költözés, kistestvér születése).

Óvodai napközbeni ellátást a városban a Mezőberény Város Óvodai Intézménye 4 óvodaegysége, a Mezőberényi Talentum Református Óvoda és a Katicabogár Evangélikus Óvoda biztosítja.

Iskolai feladatellátást a Mezőberényi Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium, a Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola végzi a városban, illetve további művészeti oktatást a „Leg a láb” Alapfokú Iskola.

f) gyermekvédelem;

A városban működő gyermekvédelmi rendszer jónak mondható, összefogásban, egymás munkáját segítve végzik a feladatokat. Mindehhez elengedhetetlen a jelzőrendszeri kapcsolattartás, az információk áramlása, a tájékoztatás és a családlátogatás. A problémák minél gyorsabb felszínre kerülése megelőzheti a súlyosabb gyermekvédelmi intézkedéseket.

A gyermekvédelmi beszámoló évente a képviselő-testület előtt történő tárgyalása kompenzálja az önkormányzatoktól kiesett területekre való rálátást.

Figyelembe kell venni a gyermekvédelem elemzésénél, hogy jelzőrendszeri tagok nem azonos súllyal, gyakorisággal és mélységben vesznek részt a családok életében, így míg a személyes szolgáltatást nyújtó intézmények, hivatalok, védőnők, gyermekorvosok és pedagógusok a gyermek mindennapjainak részét képezik, a pártfogó felügyelő már csak bűnelkövetői múlttal rendelkező gyermek életébe lép be, az ügyészség, bíróság pedig még ritkábban, inkább csak áttételesen értesülhetnek gyermek veszélyeztetettségéről.

A Szolgálat elsődleges szakmai célja, hogy a szociális és gyermekvédelmi segítséget, vagy támogatást igénylő személyek, családok és gyermekek helyzetének pozitív irányú megváltoztatása érdekében létrejövő észlelő- és jelzőrendszer szereplőivel érdemi és hatékony együttműködést tudjon kialakítani és működtetni. A jelzési vagy együttműködési kötelezettség elmulasztása esetén fegyelmi felelősségre vonásra is sor kerülhet.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat feladatai:

- a) Tájékoztatás, információnyújtás, különösen azokról a gyermeki jogokról, támogatásokról és ellátásokról, amelyek összefüggésben állnak a gyermek testi, lelki, szellemi egészségének biztosításával, családban történő nevelkedésének vagy a gyermek számára szükséges védelem biztosításának elősegítésével. Célja az ellátórendszeri szinteken történő eligazodás segítése, s annak megtanítása, hogy az ügyfél önmaga is képes legyen önállóan ügyei vitelére.
- b) Szociális segítőmunka keretében részt vesz a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozásában. Az igénybevevő szükségleteinek kielégítése, problémájának megoldása, céljai elérése érdekében számba veszi és mozgósítja az igénybevevő saját környezetének erőforrásait „természetes támaszait”, továbbá azokat a szolgáltatásokat, melyek bevonhatók a célok elérésébe, újabb problémák megelőzésébe. Koordinálja az esetkezelésben közreműködő szakemberek, valamint a közvetített ellátásban, szolgáltatásban dolgozók együttműködését. Egyfajta „mesterséges támaszként” jelenik meg a család életében az átmeneti működési zavar idejére.

- c) Családban jelentkező nevelési problémák, hiányosságok káros hatásainak enyhítése céljából szabadidős és közösségi programokat szervez, illetve kezdeményezi azok szervezését.
- d) Ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz való hozzájutás segítése.
- e) Hivatalos ügyek intézésében való közreműködés.
- f) Segíti a nevelési-oktatási intézmény gyermekvédelmi feladatának ellátását.
- g) Közösségfejlesztő programok szervezése, valamint egyéni és csoportos készségfejlesztés.
- h) Munkanélküliek, adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, fogyatékkal élő, krónikus, pszichiátriai és szenvedélybetegek, kábítószer-problémával küzdők, egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás biztosítása.
- i) Kríziskezelés, valamint nehéz élethelyzetben élő családokat segítő azonnali szolgáltatások biztosítása.
- j) Veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer működtetése, a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslatok készítése, a szakemberek közötti együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

A krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások településünkön korlátozottak. Az önkormányzat lehetőségeihez mérten támogató segítséget nyújt, ám a településen pl. nincs hajléktalanszálló, melegedő. Az észlelő- és jelzőrendszer tagjaival való szakmai együttműködés a krízishelyzetek megoldásának egyik elengedhetetlen feltétele.

Az anyagi okok miatt keletkezett krízishelyzet megoldására a szociális támogatás lehetőségeivel él a támogató rendszer. A családi, pszichés, párkapcsolati krízishelyzetek megoldására a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat szolgáltatásait lehet igénybe venni. A szolgáltatások között mentálhigiénés szakember, pszichológus, párterapeuta, szociális munkás áll rendelkezésre. Mindkét általános iskolában a gyermekek részére érhető el a pszichológus szakember igénybevétele.

A járványügyi helyzetben családok kerültek nehéz helyzetbe, mely oka szintén elsősorban anyagi jellegű volt. Az önkormányzat a Spektrum Alapítvánnyal együttműködve szervezett adománygyűjtést, melyet kérelem alapján támogatásként juttattak el az érintett, krízishelyzetben élő családokhoz. Emellett az önkormányzat - a rendkívüli helyzetre való tekintettel - adománycsomagokkal segítette a rászorulókat.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

A városban működő gyermekekkel foglalkozó intézmények biztosítják elsősorban a gyermekek számára az egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférést. Tehetséggondozás körében, alapfokú művészetoktatás kapcsán is lehetőség van ismeretekre szert tenni. Emellett az önkormányzat intézménye, az OPSKMM és a városban működő civil szervezetek is szerveznek, nyújtanak lehetőséget egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz.

A város kulturális intézménye minden évben számtalan tábor, szabadidős és szünidős programot szervez. A táborok az intézményben működő szakköreinek, csoportjainak is biztosítja a hozzáférést. 2020. évben EFOP pályázatból, míg 2021-ben Erzsébet program keretében, pályázatból szervezte meg nyári napközis táborát, mely felüdülést, emocionális,

közösségi élményeket, kapcsolatteremtési lehetőséget nyújt a gyermekek számára. Játékos foglalkozásokon keresztül történik meg az egészséges életmódra nevelés, az együttműködési szabályok elsajátítása, a társas készségek fejlesztése.

A civil szervezetek, egyházközségek, nemzeti önkormányzatok évente több alkalommal szerveznek a látókörükben élő, hátrányos helyzetű gyermekeknek további táborokat és tartalmas programokat ingyenes, kedvezményes részvétellel. (OPSKMM, Mezőberényi Szlovákok Szervezete, Nagycsaládosok Mezőberényi Egyesülete, Kutya barátok Egyesülete, Nyeregben Alapítvány...)

Kiemelendők minden évben a szünetekben, a sportszervezetek által meghirdetett sport- és egészségfejlesztő táborok programjai, mely a mozgást, a rendszeres sportolást, az egészséges életmód és az adott sportág népszerűsítését vállalták fel (pl. Mezőberényi Kosárlabda Klub, Gyermek FC, Malom Fitness SE).

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfégi, szünidei);

Az oktatási intézmények a tanév során, közétkeztetés keretén belül tudják biztosítani a gyermekétkeztetést. Sajnálatos módon egyre több a szűkös anyagi körülmények között élő gyermekek száma, akik számára nem természetes, hogy naponta egyszer meleg ételt kapnak az iskolai szünet időszakában.

Mezőberény Város Önkormányzata – már a 2016. évi kötelező feladattá minősítés előtt is - minden alkalommal élt a NEFMI által kiírt pályázati lehetőséggel, így minden évben 150-200 gyermek juthatott napi egyszeri ételhez 54 napon keresztül a nyári szünet időszakában a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat közreműködésével.

Család gondozók részt vettek a szünidei gyermekétkeztetés lebonyolításában, melynek keretében Mezőberény Város Önkormányzata állami támogatás igénybevételével 2021. évben is tudott napi egyszeri meleg étkezést biztosítani a rászoruló gyermekek számára. A meleg étkezést a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat Közétkeztetési Központja biztosítja.

Szünidei gyermekétkeztetésben résztvevő hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek száma (2016-2020):						
Szünidő típusa	Gyermekek száma (2016)	Gyermekek száma (2017)	Gyermekek száma (2018)	Gyermekek száma (2019)	Gyermekek száma (2020)	Gyermekek száma (2021)
Tavaszi	105 fő	138 fő	96 fő	69 fő	62 fő	77 fő
Nyári	109 fő	134 fő	81 fő	68 fő	61 fő	66 fő
Őszi	121 fő	86 fő	78 fő	49 fő	89 fő	70 fő
Téli	101 fő	103 fő	69 fő	51 fő	77 fő	67 fő

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Településünkön az eltérő kultúrájú gyermekcsoportok egyenlő lehetőségekhez jutnak. A városban meghirdetett programok, civilek, intézmények táborai, eseményei, rendezvényei nyitottak és hozzáférhetőek. A hátrányos helyzetű gyermekcsoportok esetében vannak táborok, ahol biztosított az ingyenes részvétel pl. Erzsébet tábor, napközis vagy pályázatok által finanszírozott táborok.

- k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Hátrányos megkülönböztetés nem történt, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt eljárásra nem került sor, jelzés nem érkezett.

- l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

Mezőberény Város Önkormányzata intézményei által egyenlő hozzáférés lehetőségével biztosítja minden gyermek számára szolgáltatásait. A hátrányt kompenzáló juttatások, támogatások egyenlő feltételekkel érhetők el a törvény által szabályozott keretek között.

Az OPSKMM és a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat mellett a civil szervezetek, egyházak is pályázataival és programjaival segítik a hátrányban lévők kompenzálását.

Iskolák, de már az óvodák is kiemelten foglalkoznak különböző hátrányokkal küzdő gyermekek felzárkóztatásával. Az SNI gyermekek számára már óvodában elérhető a gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, az iskolában pedig már az integrált nevelés.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

A gyermekvédelemben elsődlegesen a prevenció, a gyermekek problémáinak felismerése, kezelése, az eseteket feldolgozása, a gondok orvoslása.

A gyermekvédelmi munka valamennyi pedagógus feladatkörébe beletartozik, de az intézményekben szociális segítő munkatárs is dolgozik, a Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ Család és Gyermekjóléti Központ alkalmazásában. Csoportos, illetve közösségi szociális munkát végeznek, valamint gyermekvédelmi feladatokat látnak el, kiemelt figyelmet fordítva a hátrányos, halmozottan hátrányos, sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek óvodai és iskolai ellátására.

Békés Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Békési Tagintézmény mezőberényi telephelyén az ellátott szakszolgálati feladatok:

- szakértői bizottsági tevékenység
- nevelési tanácsadás
- logopédiai ellátás
- gyógytestnevelés
- kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása.

A szakértői bizottság véleményének figyelembe vételével az oktatási intézmények biztosítják a fejlesztést az érintett gyermekek esetében.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók:

- a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
 - aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
 - ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
 - ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló
- b) hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló

Mezőberény Város Önkormányzata lehetőségeihez mérten igyekszik megoldani a fogyatékossgal élő gyermekek közoktatási lehetőségeinek biztosítását. A városban működő (2) Támogató Szolgálat napi szinten szállítja Békéscsabára az igénybevevőket.

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

Mezőberényben a köznevelési intézményekben megoldott a hátrányos és halmozottan hátrányos, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók fejlesztő programhoz jutása. A bölcsődében, óvodában és iskolában is elérhetők a megfelelő szakemberek.

Mezőberényben működő óvodák:

1. Mosolygó Központi Óvoda (önkormányzati fenntartású),
2. Csiribiri Óvoda (önkormányzati fenntartású),
3. Magyarvégesi Óvoda (önkormányzati fenntartású),
4. Nefelejcs Óvoda (önkormányzati fenntartású),
5. Katicabogár Evangélikus Óvoda (egyházi fenntartású),
6. Mezőberényi Talentum Református Óvoda (egyházi fenntartású).

Mezőberényben működő iskolák:

1. Mezőberényi Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium,
2. Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola.

A Városi Bölcsődei adatai a 4.3. fejezetben kerültek vizsgálatra, ám az megállapítható, hogy már ebben a korosztályban is megjelenik a kiemelt figyelmet igénylő gyermek és szakember segítségét is igénybe kell venni. A bölcsődében is megjelenik a szakemberek által javasolt, hátrányos helyzet, halmozottan hátrányos helyzet miatt felvett gyermek.

A bölcsődei, óvodai, iskolai szociális segítő szolgáltatás célja a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a szociális segítő munka eszközeivel támogatást nyújtani a köznevelési intézménybe járó gyermekeknek, a gyermek családjának a köznevelési intézmény pedagógusainak, valamint az intézményben megjelenő egyéb szakembereknek.

A következő táblázat a szolgáltatásokat igénybe vevő óvodás gyermekek számát mutatja.

4.4. a) 1. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül
	Fő	Fő	%
2015	0	50	13,74%
2016	0	41	11,20%
2017	49	26	7,37%
2018	54	35	9,83%
2019	51	20	5,36%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Mezőberény Város Óvodai Intézménye a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek foglalkoztatására, nevelésére hangsúlyt fektet. Az Oktatási Hivatal - EFOP-3.1.3-16 Társadalmi felzárkózási és integrációs köznevelési intézkedések támogatása – Esélyteremtő óvoda projektben éveken keresztül részt vett az intézmény Nefelejcs Óvodája. A program elemei módszertani segítséget nyújtanak a hátrányos helyzetű gyermekek óvodai neveléséhez, és támogatják későbbi iskolai sikerességüket. A projekt ennek alapján egyéni és csoportos fejlesztő eszközökkel, speciális képzettségű szakemberek biztosításával és értékközvetítő, kulturális programokkal járulnak hozzá a gyermekek egyéni fejlesztéséhez. Cél: az óvodák esélyteremtő képességének növelése és a társadalmi helyzetből fakadó hátrányok kompenzálása.

Hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma:

2016-ban: **41** fő,
 2017-ben: **26** fő
 2018-ban: **35** fő
 2019-ben: **20** fő

Intézményi összesítő	férőhely	Beírt gyermek létszám		SNI (2 fő)	Számított létszám	BTMN	Napközis	HH	HHH
		Okt. 1.	Okt. 1. után						
Csiribiri	68	63	65	2	67	15	65	0	4
Magyarvégesi	69	61	64	8+1+1	74	4	64	3	1
Mosolygó	48	43	43	2	45	1	41	0	0
Nefelejcs	62	41	42	5	47	8	42	3	9
Összesen:	247	208	214	19	233	28	212	6	14

(2021. december 31-i állapot szerint)

Katicabogár Evangélikus Óvoda óvodapedagógusai a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek sorsának alakulását folyamatosan figyelemmel kísérik és napi szinten jelzéssel élnek a szülők felé. Fontosnak tartják az egyéni bánásmód elvének érvényesítését, a szülőkkel való személyes kapcsolattartást, a rászoruló

gyermek hatékony megsegítését, minden esetben a gyermek mindenekfelett álló érdekeit szem előtt tartva. Mindenkor biztosítják az esélyegyenlőséget, a gyermek jogainak biztosítását minden megkülönböztetés nélkül. Folyamatosan kapcsolatot tartanak a megfelelő szakemberekkel, intézményekkel (Családsegítő Szolgálat, Pedagógiai Szakszolgálat, Szakértői Bizottság, bölcsőde, védőnők, gyermekorvos, fejlesztőpedagógus, logopédus).

Gyermeklétszám (2021): 88

Étkező gyermekek száma összesen: 88

Kedvezményesen, ingyen étkezők száma: 79

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül: 7
- tartósan beteg: 8
- családjában tartósan beteg gyermeket nevelnek: 3
- 3 vagy többgyermekes családban nevelkedik: 17
- nevelésbe vett: 0
- jövedelem alapján: 44

Gyermekvédelmi kedvezményben részesülők:

- alapellátottak: 0
- védelembe vett gyermekek száma: 1
- hátrányos helyzetű gyermek: 0
- halmozottan hátrányos helyzetű gyermek: 1

A Katicabogár Evangélikus Óvodába járó gyerekek jelentős százalékánál megállapítható, hogy szüleik dolgoznak, illetve legalább az egyik szülőnek van állandó bejelentett munkahelye, szociális helyzetük néhány kivételtől eltekintve megfelelő, átlagos. Az óvodában sok gyermek az egy főre eső nettó jövedelem alapján jogosult az ingyenes étkeztetésre. Jelentős a három vagy többgyermekes családok száma is. Ennek ellenére a gyermekek rendezett körülmények között élnek, nincsen elhanyagolt vagy perifériára szorult gyermek.

Az óvodában gyermekvédelmi felelős látja el feladatát, havi rendszerességgel jár a megbeszélésekre, témafelvetéseire, javaslatai vannak. Külön figyelmet fordítanak a védelembe vett, illetve alapellátásban részesülő gyermekekre és a védőnő is havi rendszerességgel kijár az óvodába.

Mezőberényi Talantum Református Óvoda – a Mezőberényi Református Egyházközség fenntartásában – 2015. szeptember elsejétől fogadja az óvodáskorú gyermekeket.

A gyermekvédelem fontos alapelve a gyermeket érő különböző nevelési hatások összehangolása. Céljuk a megelőzés, továbbá segítségnyújtás, a gyermek testi, érzelmi, erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez. Feladatuk az egészséges személyiségfejlődést hátráltató okok feltárása, intézkedések megtétele, a gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, szociális hátrányaik csökkentése, a veszélyeztetettség felderítése és figyelemmel kísérése, a prevenció, a folyamatos együttműködés, kapcsolattartás gyermekvédelmi társszervekkel.

Az óvodába járó gyermekek száma (2021): 47 fő.

Rendszeres gyermekvédelmi támogatást kap: 2 fő.

Alapellátásban lévő gyermek: 2 fő.

Védelembe vett gyermek: 1 fő.

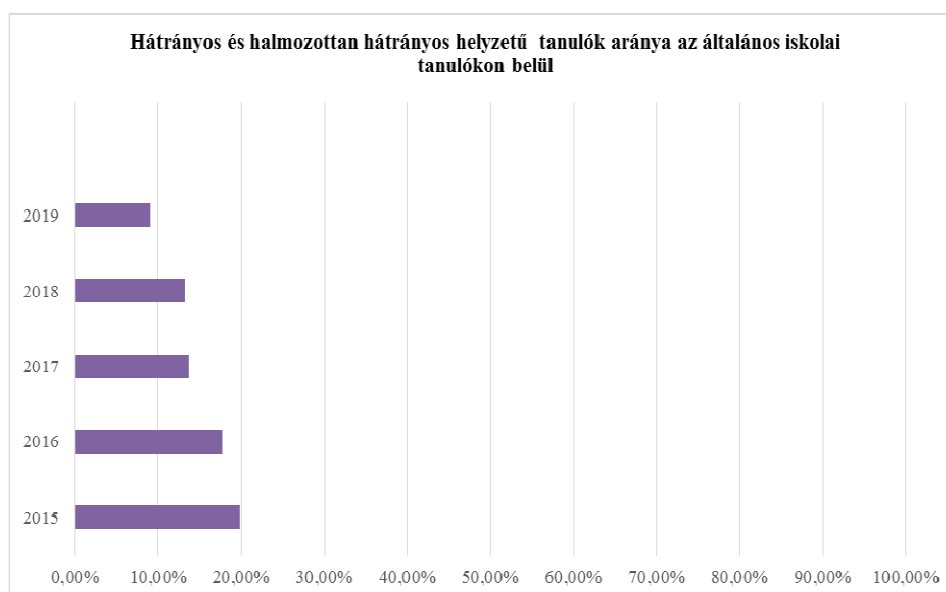
A kijelölt gyermekvédelmi felelős folyamatosan szemmel követi a gyermekeket, és szükség esetén a gyermekjóléti szolgálattal felveszi a kapcsolatot, de folyamatos kapcsolatban állnak a

Védőnői Szolgálattal, a gyermekorvosokkal is. Intézményük szerencsés helyzetben van, mivel az ellátott gyermekek száma igen alacsony.

A következő, 4.4.a) 2. számú táblázat a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók adatait tartalmazza.

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül
	Fő	Fő	%
2015	757	150	19,82%
2016	749	133	17,76%
2017	716	98	13,69%
2018	697	92	13,20%
2019	708	64	9,04%

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A **Mezőberényi Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium** 2013. január 1-től az állam fenntartásában működik, 2017-től pedig a Gyulai Tankerületi Központhoz – mint fenntartóhoz és működtetőhöz - tartozva végzi oktató-nevelő munkáját. Tevékenysége Mezőberény, Bélmegyer, Murony települések közigazgatási területére vonatkozik. Jelenleg a székhelyen és hat telephelyen látja el feladatait.

Köznevelési alapfeladataik többek között:

- sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése-oktatása (mozgásszervi fogyatékos, beszéd-fogyatékos, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők, értelmi fogyatékos - enyhe értelmi fogyatékos, érzékszervi fogyatékos - hallási fogyatékos),
- a hátrányos helyzetű tanulók kollégiumi ellátása is.

Tanórán és tanórán kívül is megpróbálják segíteni a nehéz körülmények között élő, hátránnyal induló tanulók felzárkóztatását, ugyanakkor kiemelt feladatnak tekintik a tehetséges, jó képességű gyerekek fejlesztését is. Az iskolához tartozó kollégium elsősorban a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű családok gyermekeit fogadja be. Biztosított a tanulókkal való egyéni törődés, tehetség kibontakoztatás, felzárkóztatás és a helyes szabadidő eltöltés.

Az Intézményben 2009 óta működik az integrációs és képesség kibontakoztató (IPR) program, mely a hátrányos helyzetű tanulóknak a többi tanulóval egy csoportban történő nevelését, oktatását célozza meg, a tanulók szociális helyzetéből és fejlettségéből eredő hátrányok csökkentése érdekében.

Az iskolában a Mezőberényi Általános Iskolás Tanulókért Alapítvány segíti az oktató-nevelő munkát.

Általános iskolai tanulók száma (2020/2021): 564 fő

Alapfokú művészetoktatás: 190 fő

Általános iskolai feladatellátási helyek tanulócsoportjai összesen: 28

Egész napos és napközis csoportok száma: 15

Kollégiumi csoport száma: 1

A sajátos nevelési igényű tanulók (SNI) és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók (BTMN) fejlesztő foglalkozásai a jogszabályban meghatározottaknak megfelelően lettek kialakítva. A különleges bánásmódot igénylő tanulók megsegítése, fejlesztése a tanórákon is kiemelt feladat. Az SNI tanulók közül a logopédiai ellátásra szorulókat a Békés Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Békési Tagintézmény mezőberényi telephelye látja el.

2021-2022. tanév I. félév zárásának adatai alapján (2022.01.21.) a gyermekvédelmi kedvezményes (GYVK), hátrányos helyzetű (HH), halmozottan hátrányos helyzetű (HHH), veszélyeztetett (V) tanulók száma az intézményben:

Gyermekvédelmi kedvezményezett	172
Hátrányos helyzetű	24
Halmozottan hátrányos helyzetű	74
Veszélyeztetett	39
Sajátos nevelési igényű	107
Beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő	69

A Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola
2012 szeptemberétől egyházi fenntartású intézménnyé vált, fenntartója a Magyarországi Evangélikus Egyház lett. Az Iskola mögött helyi szinten Mezőberény két evangélikus gyülekezete áll: a Mezőberényi I. kerületi (német) Evangélikus Egyházközség és a Mezőberényi II. kerületi (szlovák) Evangélikus Egyházközség. Az iskola munkáját segíti a Petőfi és Goethe Alapítvány.

Az iskola Akkreditált Kiváló Tehetségpont, emellett Arany János Tehetséggondozó Program 5 évfolyamos gimnáziumi képzését végzi, melynek célja, hogy segítse a hátrányos helyzetű, tehetséges diákok továbbtanulását.

Az év végi tanulói létszám (2020/2021): 671 fő.

A gimnázium tanulói létszáma 2020. október 1-jén: 466 fő, 2021. július 1-jén: 466 fő.

A kollégium tanulói létszáma 2020. október 1-jén: 249 fő, 2021. július 1-jén: 246 fő.

Általános iskolai tanuló létszám 2020. október 1-jén: 209 fő, 2021. július 1-jén: 208 fő.

SNI, HH, HHH, BTM számának alakulása

	Általános iskola	Gimnázium
SNI tanuló	22 fő (10,7%)	2 fő (0,4%),
BTMN	13 fő (6,3%)	15 fő (3,2%)
HH	1 fő	20 fő
HHH	0 fő	24 fő

Egyéni tanrendű tanuló a 2020/2021-es tanévben nem volt az intézményben. A Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola általános iskolai részébe - öt - évfolyamba - 206 gyermek járt, még 2 gyermeknek van jogviszonya, de ők szüneteltetik, valamint egy kislány életét vesztette. Közülük 22 tanuló (10,7 %) sajátos nevelési igénye, 13 kislány (6,3 %) beilleszkedési, tanulási magatartási nehézsége miatt igényel fokozott figyelmet. A megsegítésre szoruló gyermek az általános iskolások 17 %-a. Minden osztályukban vannak szociális hátránnyal, családi problémákkal küzdő gyermekek, rájuk fokozottan figyelnek, segítik őket. Közülük 1 kisfiú hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek nincs az alsó tagozaton.

A megkülönböztetett figyelmet igénylő gyermekek száma az alsó tagozaton:

SNI - 16 fő, BTMN - 9 diák

A megkülönböztetett figyelmet igénylő gyermekek száma az általános iskolai képzés felső tagozatán:

SNI - 6 fő, BTMN - 4 diák

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium Kollégium és Általános Iskola - gimnáziumi képzésben - 466 tanuló és 1 fő jogviszonyt szüneteltető diák van, közülük:

SNI - 2 fő (0,4%), BTMN - 15 (3,2 %)

Az iskola egészére vonatkozó adatok

SNI - 23 fő (számolt létszám: két tanuló) SNI - 1 fő (számolt létszám: három tanuló)

BTMN - 28 diák

Hátrányos helyzet 45 tanulót érint: HH - 21 diák HHH - 24 diák

Korábban a gyermekvédelmi feladatokat az osztályfőnökök és az iskolatitkár látta el, a 2018/2019-es tanévtől a Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ szociális segítő munkatársa is bekapcsolódott a feladatellátásba.

A „**Leg a láb**”**Alapfokú Művészeti Iskola** a néptánc elemeire oktatja a fiatalokat, ahol a hátrányos helyzetű fiatalok a tandíjból kedvezményeket kapnak, hogy részesülhessenek az intézmény nyújtotta szolgáltatásokból.

Településünknek pontos adatai nincsenek a középszintű oktatásban tanuló diákokról, a megye középiskolaiban tanulókról.

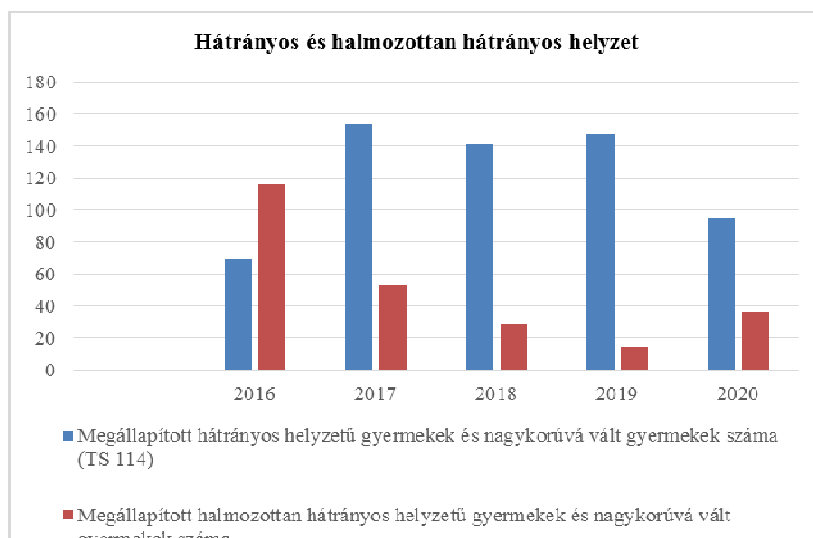
A 4.4.a) 3.számú táblázat a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók adatait tartalmazza a középszintű oktatásban

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban						
Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2015	44	7,37%	n.a.	-	n.a.	-
2016	31	5,73%	n.a.	-	n.a.	-
2017	41	7,90%	n.a.	-	n.a.	-
2018	34	6,67%	n.a.	-	n.a.	-
2019	10	2,00%	n.a.	-	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma
	fő	fő
2016	69	116
2017	154	53
2018	141	28
2019	147	14
2020	95	36

Forrás: TeIR, KSH Tstar

- b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Az gyermekek fejlesztésére irányuló munkát az intézmények pedagógusai mellett fejlesztőpedagógusok, gyógypedagógusok, pszichológusok végzik a Békés Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Békési Tagintézmény mezőberényi telephely keretein belül. A gyógypedagógusok, a pszichológusok kellő érzékenysége, szakmai tudása, a fogadó pedagógus szemlélete, nyitottsága, segítőkészsége, kreativitása, megfelelően alkalmazott pedagógiai módszerei, elengedhetetlen feltételei az eredményes munkának.

Az ellátott szakszolgálati feladatok a tagintézményi telephelyen:

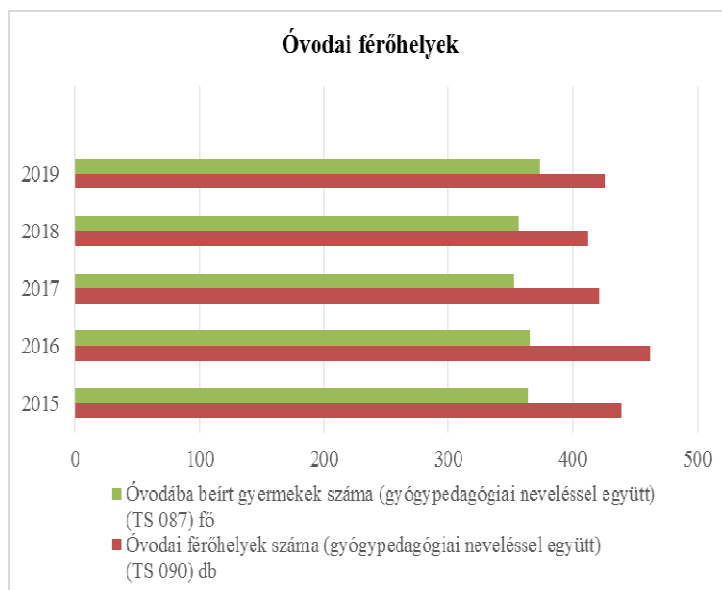
- szakértői bizottsági tevékenység
- nevelési tanácsadás
- logopédiai ellátás
- gyógytestnevelés
- kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása

Pedagógiai munkakörben foglalkoztatott munkatársak:

- gyógypedagógus – logopédus, magyar nyelv és irodalom szakos tanár
- gyógypedagógus, pszichopedagógia szakos tanár
- tanító, szakvizsgázott pedagógus gyógytestnevelés szakirányon
- tanító, szakvizsgázott pedagógus, tehetségfejlesztési szakértő, tanfelügyelő
- tanácsadó szakpszichológus, óvodapedagógus

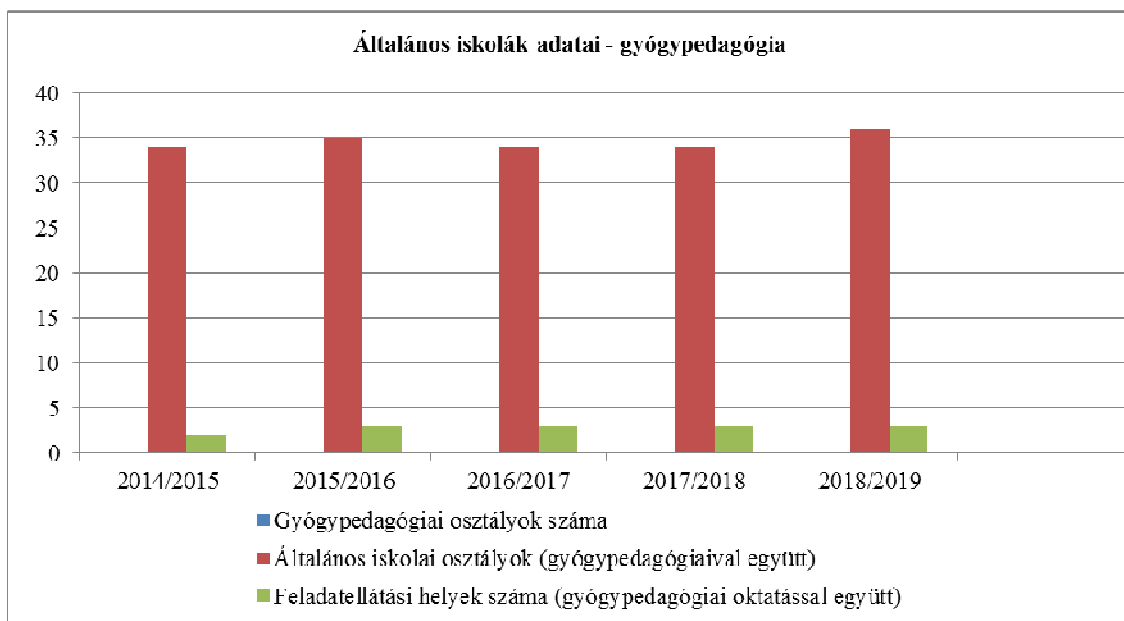
4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2015	393	20	439	7	364	n.a.	n.a.	18
2016	412	21	462	7	366	n.a.	n.a.	17
2017	399	19	421	6	353	n.a.	n.a.	19
2018	418	18	412	6	356	n.a.	n.a.	20
2019	414	19	426	6	373	n.a.	n.a.	20

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban
	db	db	db	fő	%
2014/2015	n.a.	34	2	22	-
2015/2016	n.a.	35	3	21	4,23%
2016/2017	n.a.	34	3	21	3,60%
2017/2018	n.a.	34	3	21	2,93%
2018/2019	n.a.	36	3	20	3,44%

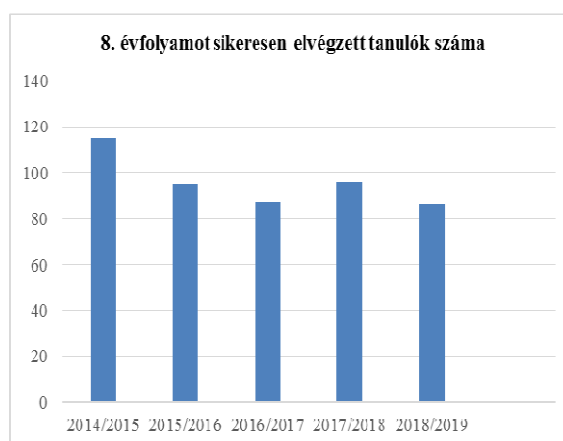
Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban
	Fő
2014/2015	115
2015/2016	95
2016/2017	87
2017/2018	96
2018/2019	86

Forrás: TeIR, KSH Tstar

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

A jogellenes elkülönítés (szegregáció) leggyakrabban az oktatásban tapasztalható. Éppen ezért a törvény szerint hátrányos megkülönböztetésnek minősül a bármely csoporthoz tartozó személyek elkülönítése egy oktatási, nevelési intézményben, illetve az azon belül létrehozott tagozatban, osztályban, csoportban, beleértve azt is, ha az elkülönítés számarányukhoz viszonyítva lényegesen nagyobb arányban érinti a csoport tagjait, mint a többi tanulót.

Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti valamely személy vagy csoport olyan nevelésre, oktatásra való korlátozása, olyan nevelési, oktatási rendszer vagy intézmény létesítése, fenntartása, amelynek színvonala nem éri el a kiadott szakmai követelményekben meghatározottakat.

Mezőberényben az oktatás, képzés területén hátrányos megkülönböztetés nem történt, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt eljárásra nem került sor.

- d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

Mezőberényben 1 1-8 osztályos általános iskolai oktató-nevelő intézmény és 1 általános iskolai és gimnáziumi oktató-nevelő intézmény érhető el. A két intézmény alapfeladatain túl más-más oktató- nevelő célkitűzésekkel végzi munkáját. A két intézmény összehasonlítása ennek okán nem releváns.

Néhány tanulói eredmény a 2020/2021 tanévből:

Mezőberényi Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium

Magatartás

Az iskola tanulóinak magatartási átlaga: **4,22**.

- 1-4. évfolyamokon: **4,28**,
- 5-8. évfolyamokon: **4,38**.

Szorgalom

Az iskola tanulóinak szorgalom átlaga: **4,07**.

- 1-4. évfolyamokon: **4,36**,
- 5-8. évfolyamokon: **3,86**.

Alapfokú Művészeti Tagintézmény tanulmányi átlaga: **4,86**.

Zeneművészeti ág: 4,78; Képző- és iparművészeti ág: 5.

Tanulmányi teljesítmény

Az 1. évfolyamon szövegesen értékelik a pedagógusok a tanulók teljesítményét. Az első tanulói 56,06 %-a kiválóan teljesített, 37,88 %-a jól teljesített, 3,03 %-a megfelelően teljesített, 3,03 %-a felzárkóztatásra szoruló végminősítést kapott.

A 2-8. évfolyam tanulmányi átlaga mutatja az iskolai átlagot: **4,2**.

- 2-4. évfolyam: 4,45
- 5-8. évfolyam: 4,06

6 tanuló javítóvizsgát tehet 1-1 tantárgyból. Évismétlésre bukott tanulójuk nincs.

Az iskola adatai alapján 16 tanulónak lett 3 alatti a tanulmányi átlaga (4,75 %) az 5-8. évfolyamon, akikről adatot szolgáltatott az iskolai lemorzsolódás megelőzését szolgáló korai jelző- és pedagógiai támogató rendszeren keresztül.

Kiváló tanulmányi előmenetelű tanulóink száma:

- 1 évfolyamon: 24

Kitűnő tanulók száma:

- 2-8. évfolyamon: 77 (101 fő – 17,91 %)

Jeles tanulók száma: 41 fő (7,27 %).

Tantárgyi dicséretben 212 tanuló (37,59 %) részesült, összesen 557 dicséretet kaptak.

Egyéb dicséret: 257 db 152 tanuló.

197 tanuló 696 figyelmeztetésben vagy intésben részesült.

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola ó

Az első évfolyamon szöveges értékelés van. A 42 elsőből 16 fő (38 %) kiváló minősítésű, amely kitűnőnek felel meg, 12 (29 %) gyermek tanulmányi eredménye jelesnek minősül, a többi gyermek jól megfelelt és megfelelt minősítésű. Gyengén teljesítő nincs az évfolyamon.

A második évfolyamon év végén már érdemjeggyel értékelték a tanulókat: 29 tanuló közül 13 kitűnő (45%) és 7 jeles (24%) tanuló van. A többiek teljesítménye jó és közepes szintű.

A harmadik évfolyamon érdemjegyekkel értékelik a gyermekeket. A 45 osztályozott tanuló közül 16 kitűnő (36 %) és 10 (22 %) jeles tanuló van. Két gyengébben teljesítő gyermek van ezen az évfolyamon.

A negyedik évfolyamon érdemjegyekkel értékelik a gyermekeket. A 45 osztályozott tanuló közül 12 kitűnő (27 %) és 17 jeles (38 %) tanuló van.

Ezen eredmények alapján alsó tagozatos tanítványaik 28 %-a kitűnő (57 tanuló) tanulmányi eredményt ért el, 22 %-a pedig jeles (46 tanuló) tanulmányi eredménnyel zárta a tanévet.

Az alsó tagozaton tanuló gyermekek hasonlóan szép eredményt értek el, mint az előző tanévekben.

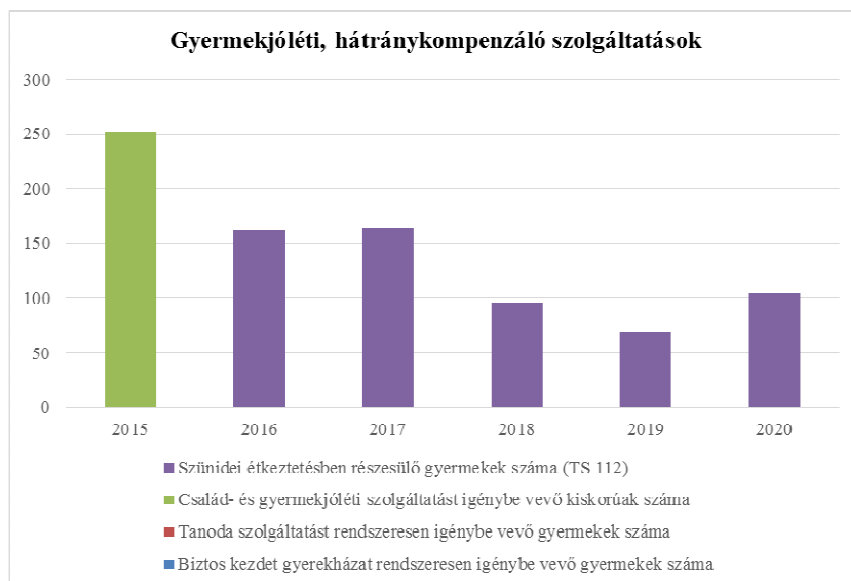
Az ötödik évfolyamon 44 osztályozott tanuló közül 7 kitűnő (16 %) és 2 jeles (5 %) tanuló van. Az ötödikesek az alsó-felső közötti átmenetet a tanulmányi eredmények minimális szintű gyengülése mellett szépen „meglépték”.

Az intézménybe járó sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók hátrányaikhoz/képességeikhez mérten jól teljesítettek

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünnidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma
	Fő	Fő	Fő	Fő
2015	0	0	252	n.a.
2016	0.	0	n.a.	163
2017	0	0	n.a.	164
2018	0	0.	n.a.	96
2019	0	0	n.a.	69
2020	0	0	n.a.	104

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

Mezőberényi Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium

Az intézmény pedagógusai az osztályközösségek alakítása, az egyes diákok személyiségfejlesztése során személyes példamutatással, tudatos neveléssel arra törekcsenek, hogy a tanulókat ne érje közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetés, zaklatás, jogellenes elkülönítés, megtorlás.

Az egyenlő bánásmód alapvető, a pedagógus egyformán viszonyul valamennyi tanítványához. Az esélyegyenlőség biztosítása azt kívánja meg, hogy a pedagógusok felismerjék ki az, aki valamilyen oknál fogva hátrányosabb helyzetű, és ezt a hátrányt, pedagógusként hogyan lehet kiküszöbölni.

Pedagógiai munkájukon belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják az esélyteremtés és gyermekvédelem céljainak megvalósítását:

- Felzárkóztató foglalkozások,
- Tehetséggondozó foglalkozások,
- Indulási hátrányok csökkentése,
- Differenciált oktatás és képességfejlesztés,
- Szegregációmentes, együttnevelési környezet kialakítása tanórán és azon kívül,
- Különböző tanulásszervezési eljárások alkalmazása (projekt, témahét, moduláris oktatás),
- A tanulók személyiségének megismerése, az ahhoz illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazása,
- Kulcskompetenciák megalapozása,
- Digitális technikák széles körű alkalmazása,
- Fejlesztő és rehabilitációs foglalkozások (SNI, BTMN tanulók esetében),
- Képesség kibontakoztató, iskolai integrációs program (IPR) működtetése a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számára,
- Pályaválasztás segítése,
- Személyes, egyéni tanácsadás (tanulóknak, szülőknek),
- Egészségvédő és mentálhigiéniai programok szervezése,
- Családi életre történő nevelés,
- Napközis foglalkozások,

- Egész napos iskola,
- Szakköri, sportközi lehetőségek közül történő szabad választás lehetőségének biztosítása,
- Versenyekre felkészítés,
- Művészeti oktatás,
- Egészségügyi szűrővizsgálatok,
- A tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek),
- Szülőkkal való együttműködés,
- Fogadóórák biztosítása heti rendszerességgel,
- Szülői értekezletek,
- Az iskolai lemorzsolódás megelőzését szolgáló korai jelző- és pedagógiai támogató rendszer működtetése,
- Tájékoztató a pedagógiai szakszolgálat, a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról,
- Veszélyeztetettség észlelése, jelzése,
- Szükség esetén kollégiumi elhelyezés biztosítása.

A hátrányos helyzetű tanulókat a középiskolára való felkészítésben is segítik. A számukra kiírt pályázatokban aktívan részt vesznek.

2021. évben az „Útravaló Ösztöndíjprogram – Út a középiskolába” pályázatban 21 tanuló 7 mentorálásával vesz részt.

Az Arany János Tehetséggondozó Programba 2021. évben nem történt jelentkezés.

A 2009/2010. tanévben vezették be a képesség kibontakoztató, iskolai integrációs programot (IPR), amely a szociális helyzetből és a képességek fejlettségéből eredő hátrányok ellensúlyozását célozza meg a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esetében.

Pályázati források, állami támogatások segítik az iskola és a pedagógusai digitális eszköztárának bővülését, módszertani megújulását, a tanulók pályaaorientációját, sporttevékenységét, művészeti tevékenységét, szabadidő eltöltését.

Mezőberényi Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium szakmai elismerései sorát gyarapítva Boldog Iskola, DSD I. nyelvvizsgaközpont cím mellett Akkreditált Kiváló Tehetségpont, az Oktatási Hivatal Bázisintézménye és Ökoiskola is lett.

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola

Az iskola munkáját segíti a Petőfi és Goethe Alapítvány. A közhasznú szervezet, melynek célja a mezőberényi Petőfi Sándor Gimnázium tehetséges tanulóinak, közösségi csoportjainak és nevelőinek olyan lehetőségeket biztosítani, melyek közvetlenül vagy közvetve a tanulók személyiségét fejlesztik, majdani életük érvényesülési esélyét növelik. Az alapítvány támogatja az idegen nyelvi képzést – elsősorban a német nyelvtanulás fejlesztését, cserekapcsolatok szervezését – olyan kiemelkedő tanulmányi programok fejlesztését, melyek hozzájárulnak a tanulók szakmai képzéséhez, valamint a tanulmányi, kulturális és sportprogramokat, versenyeket, rendezvényeket, amelyek a tehetség kibontakozását szolgálják, hozzájárul ezek anyagi elismeréséhez. 2011. október 15-én az iskola Akkreditált Kiváló Tehetségpont is lett. Az Intézmény a tehetséggondozás öt kiemelt területén végez rendkívül eredményes munkát: idegen nyelv, dráma, természetismeret, matematika, intraperszonális terület, azaz önismeret és tanulásmódszertan. A Gimnázium kiemelten foglalkozik a tehetséges általános iskolásokkal is, akik számára rendszeresen szerveznek

versenyeket, illetve bemutatkozási lehetőségeket (pl.: iskolakóstolgot, német nap). Emellett Arany János Tehetséggondozó Program 5 évfolyamos gimnáziumi képzését is végzi, melynek célja, hogy segítse a hátrányos helyzetű, tehetséges diákok továbbtanulását. Emellett programokkal, pályázatokkal biztosítják az esélyteremtés és gyermekvédelem céljainak megvalósítását.

Magyarország egyik legfontosabb nemzetstratégiai célja a kulturális alapellátás kiszélesítése és ennek segítségével a nemzeti identitás megerősítése a tanulóknál. E célok megvalósítása érdekében indult útjára az európai viszonylatban is egyedülálló Lázár Ervin Program.

A program egyedülállósága, hogy szociális helyzetű és lakóhelytől függetlenül minden, az 1-8. évfolyamon tanuló általános iskolai diáknak évente egy alkalommal ingyenesen biztosítja a színházi, tánc, és cirkuszi előadások, komolyzenei hangversenyek, muzeális intézmények, illetve az őshonos állatok bemutatóhelyei látogatásának élményét.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Magas a HH és a HHH gyermekek száma. Jövőkép hiánya elsősorban a célcsoport esetében	kortárs csoport, deviancia kezelése „Másképpen is lehet” program - TOP_Plusz-3.1.2-21 kódszámú, Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat
A szülők általi negatív minta átöröklése - szocializációs hiányok. Ismeretek hiánya, a motiválatlanság, kiűtkeresés kiemelten a szegregátumban	komplex foglalkozások a szülők és gyermekek bevonásával- TOP_Plusz-3.1.2-21 kódszámú, Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat
Az egészségvédelem, egészségtudatos életvitel hiánya, a megelőzésre vonatkozó ismeretek hiánya	az oktatás-nevelés minden szintjén, óvodától a középiskoláig egészségvédelmi programok megvalósításának ösztönzése- Egészségügyi szolgáltatás elérése: szűrőbusz (szegregátum) Egészségfejlesztési és egészségmegtartási programok (sport, életvezetés, táplálkozás stb.) DADA program - TOP_Plusz-3.1.2-21 kódszámú, Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nemek közötti esélyegyenlőséget Európai Uniósi irányelvek és további törvények is biztosítják. Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében azonos jogok illetik meg. A nőket és férfiakat egyenlő bánásmód illeti meg a munkavállalás, a szakképzés, az előmenetel, a szociális biztonság stb. területén.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A nők gazdasági, munkaerő-piaci speciális helyzetét többek között az adja, hogy egyszerre több szerepet töltenek be a mindennapi életben, egyszerre kell helytállniuk a munkahelyen és a családjukban. A kettős szerep miatt sokszor plusz terhek nehezednek rájuk, s ez a szerepek összehangolása néha nehézséget jelenthet mindkét fél számára. A visszatérni szándékozó, illetve a kisgyermeket nevelő nők számára a korábbi munkahelyükre való visszatérés több szempontból is nehéz feladatot jelent. Munkától való tartós távollétük alatt készségeik, ismereteik elavulnak, megkopnak, amely alkalmazásukban hátráltathatja őket (főleg, ha több gyermek születése miatt hosszabb időt töltöttek távol). Még nagyobb hátrányban vannak azok, akik gyermeküket, vagy gyermekeiket egyedülállóként nevelik, és/vagy esetleg pályakezdőként kevés munkatapasztalattal rendelkeznek. Az OECD-országokban a diplomás nők átlagosan csupán a férfi diplomás átlagbér 76 százalékát keresik, miközben ez az arány Magyarországon kiemelkedően alacsony. Az OECD Education at a Glance 2021 szeptemberében megjelent kiadványából kiderül, hogy a nők és a férfiak közti kereseti különbségek jelentősek, sőt, minél képzetesebb társadalmi réteget vizsgálunk, annál jelentősebbek.

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. Az Ebtv. pedig megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is. Az esélyegyenlőség megteremtése érdekében a nőket kiemelt célcsoportként kell kezelni.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A nők munkaerő-piaci hátránya összetett, nehezen vizsgálható jelenség, kedvezőtlen munkaerő-piaci helyzetük számos okra vezethető vissza. Ilyen többek között az anyaság, az iskolázottság, az életkor. A településen a nők körében magas munkanélküliséghez hozzájárulhat ezen túl a részmunkaidős, rugalmas munkahelyek hiánya, hogy a nők a férfiaknál gyakrabban vállalják magukra a tartós ápolásra szoruló idősebb vagy eltartott családtagokkal kapcsolatos gondozási feladatokat. Tanulmányok alapján a nők munkaerő-piaci részvétele minden uniós országban alacsonyabb a férfiakénál. A dolgozó nők a férfiakhoz képest általában alacsonyabb óraszámban, kevésbé jól fizetett ágazatokban és kevésbé fontos pozíciókban végzik munkájukat. Az Európai Unió jogszabályokkal,

szakpolitikai iránymutatásokkal és pénzügyi támogatással segíti elő a nemek közötti nagyobb mértékű egyenlőséget a munkaerőpiacon.

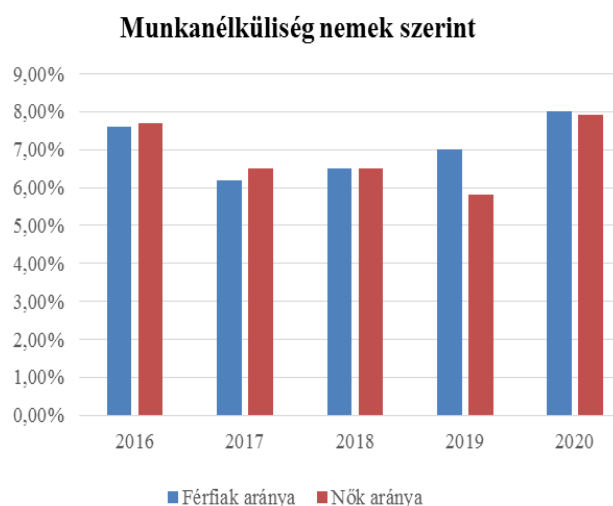
A foglalkoztatás és a munkanélküliség alakulásának a nők körében a településen nem lehet okozati tényezője a bölcsődei, óvodai férőhelyek száma, hiánya, hiszen az településünkön, mindenki számára elérhető szolgáltatás.

A HEP táblázataiban a nők-férfiak adatait vizsgálva is megállapíthatóak, hogy magasabb a nők száma, az FHT, a tartósan munkanélküliek esetében pedig számuk hasonló a férfiakéhoz.

Az 5.1.1 számú táblázat adatai a nyilvántartott állás keresők esetében a férfiak magasabb arányát mutatja szemben az 5.1.2 táblázat adataival, ahol a 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott állás keresők esetében a nők aránya mutat magasabb százalékat. Ez az adat azzal is magyarázható, hogy a nők esetében hosszabb kiesés után nehezebben találnak vissza a munkaerőpiacra.

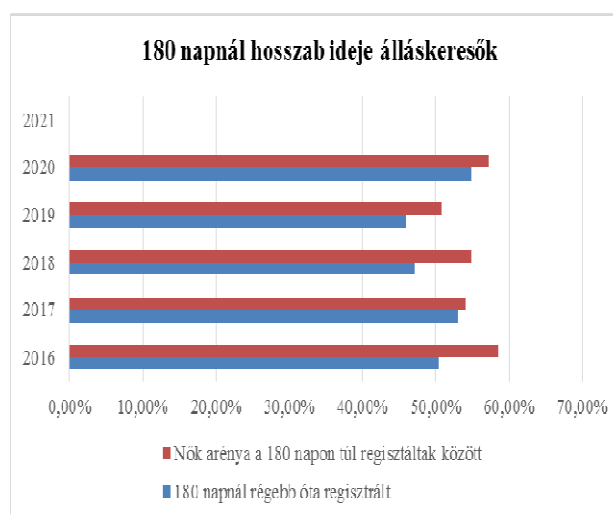
5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott állás keresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya	Nők aránya	Összesen
	%	%	%
2016	7,60%	7,70%	7,65%
2017	6,20%	6,50%	6,35%
2018	6,50%	6,50%	6,50%
2019	7,00%	5,80%	6,40%
2020	8,00%	7,90%	7,95%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

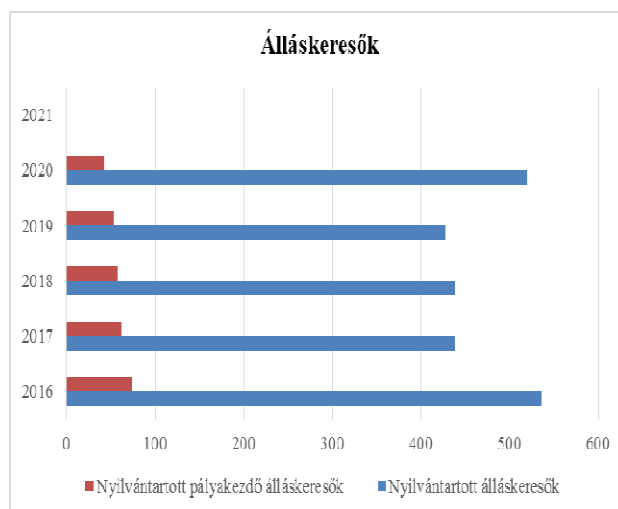
5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott állás keresők		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott állás keresőkön belül
	%	%
2016	50,40%	58,60%
2017	53,00%	54,10%
2018	47,10%	54,80%
2019	46,00%	50,80%
2020	54,80%	57,20%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma
	fő	Fő
2016	536	74
2017	439	62
2018	438	57
2019	428	53
2020	520	43

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A település nagyobb foglalkoztatói elsősorban férfi munkaerőt keresnek és a foglalkoztatást segítő és képzési programok esetében is figyelembe kell venni, hogy megnőtt a szakmunka iránti igény, amely elsősorban a férfi munkaerőt érinti (nehéz fizikai munka: pl. kőműves, lakatos...). A nők fizikai erejükénél fogva kevésbé vonhatók be ezekre a területekre. Kifejezetten csak nőknek meghirdetett foglalkoztatást segítő képzési programok kis számban indulnak, de jellegükénél fogva jellemzően pl. a dada, szövő, kertész, szociális ápoló, takarító képzések. Ezeket a Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya indítja, ők jelentkeznek, őket vonják be. Az elmúlt évek járványügyi helyzete nehezítette azonban a képzések indítását. Az önkormányzat közfoglalkoztatási programjában a nők száma jelentősen magasabb és a nők részéről keresettebb.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A nők elhelyezkedési esélyeit csökkenti az alacsony iskolai végzettség, a származás, etnikai hovatartozás, vagy ha hátrányos helyzetű kistérségekben élnek. Különösen nehéz helyzetben vannak azok, akiknél ezek a tényezők együttesen jelentkeznek.

Az alacsony iskolai végzettségűek elhelyezkedési lehetősége a település és agglomerációja kínálja munkahelyeken alacsony. Elsősorban az önkormányzat és intézményeinek közfoglalkoztatási programjaiban kapnak feladatot és az indított képzéseken, programokban vesznek részt. A környező települések nagyobb munkáltatói elsősorban betanított munkásokat alkalmaznak, jellemzően alacsony iskolai végzettségűeket és közülük jelentős számú nőt (pl. Körösladány Henkel-csomagoló, Bonduelle-csomagoló, HIRSCHMANN-összeszerelés...). Alkalmi jelleggel, nyári időszakban ideiglenes munkán jelentős számú alacsony végzettségű nő helyezkedik el és ez jelent jövedelmet számukra.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők munkaerő-piaci hátránya összetett, nehezen vizsgálható jelenség. Hivatalos észrevétellel nem éltek a foglalkoztatás területén jelentkező hátrányos megkülönböztetésről. Az önkormányzatnál foglalkoztatott nők a köztisztviselők besorolás szerinti bérezéséért, az

óvodában közalkalmazotti bérért, a közfoglalkoztatásban a közfoglalkoztatási bérért végzik munkájukat. Valamennyi esetében a törvény szerint előírt bér kerül alkalmazásra, tehát nem merül fel hátrányos megkülönböztetés.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A településen biztosított az óvodai és iskolai ellátás is. A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés, mert esélyeit a szolgáltatási hiányosságok alapvetően rontják. A kisgyermekesek munkaerő-piaci esélyeinek tekintetében elsődleges a bölcsődei férőhelyek száma. A gyermekek napközbeni ellátását biztosító 56 férőhelyes intézmény a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek szakszerű gondozását – nevelését végzi. Ezen túlmenően a gyermekek életkorának és egészségi állapotának megfelelő, foglalkoztatást és étkeztetést biztosít azon gyermekek számára, akiknek szülei munkavégzésük, betegségük, szociális helyzetük, vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni.

Az önkormányzati intézmények saját hatáskörön belül oldják meg a nők rugalmas foglalkoztatását, összeegyeztetve a munka, a család, a gyermeknevelés feladatát. A település munkáltatóira nem jellemző a rugalmas munkaidő, részmunkaidő alkalmazása, ezért a nők többsége vállalja a család- és munkaszemléletet.

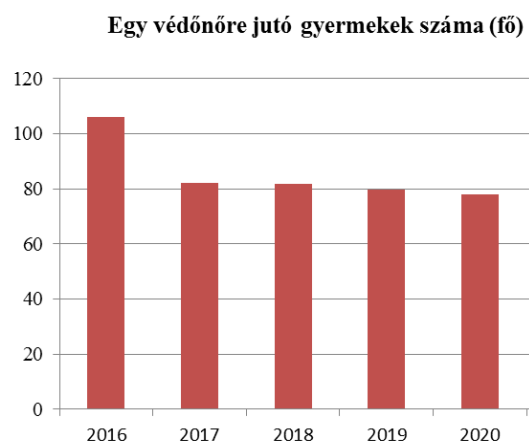
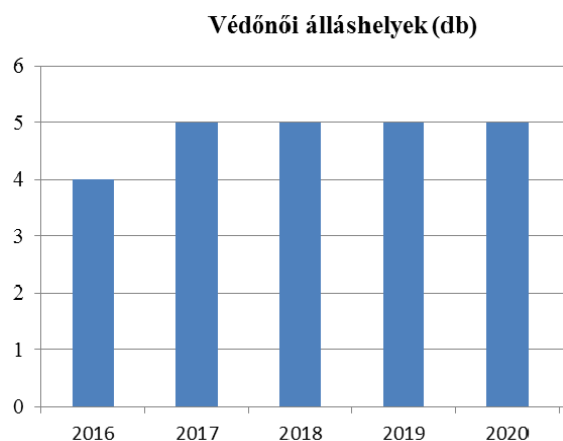
Az óvodák a nyári szünetben felváltva vannak nyitva, a gyermekek ellátása megoldott. Az intézmények nyitvatartási ideje illeszkedik a munkában álló szülők munkaidejéhez.

Minden gyermek számára biztosított a bölcsődei, óvodai férőhely és a képzett szakemberek közössége.

Az 5.2.1 számú táblázat a védőnői álláshelyek bemutatásával egyben a 0-3 év közötti gyermekek számát is mutatja. A gyermekek száma csökkenést mutat a változatlan védőnői állás helyek mellett.

5.2.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2016	4	424	106
2017	5	410	82
2018	5	409	82
2019	5	398	79,6
2020	5	390	78

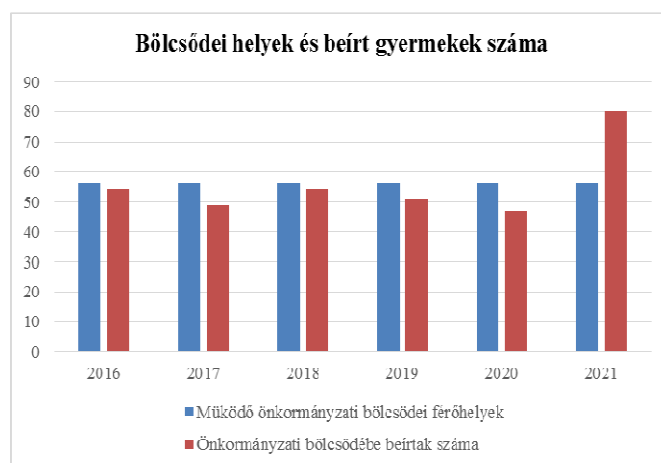
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az 5.2.2. a) számú táblázat a bölcsődei beíratott gyermekek számát mutatja.

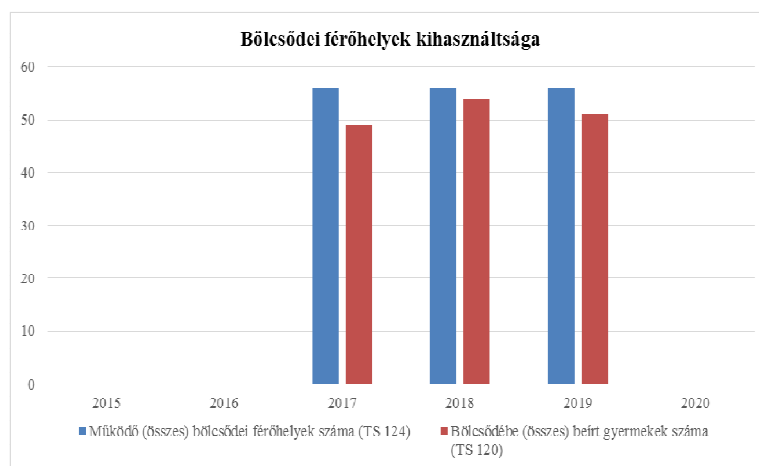
5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	56	54
2017	56	49
2018	56	54
2019	56	51
2020	56	47
2021	56	80

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek szám	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2015	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	14	8	n.a.	n.a.	56	49
2018	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	56	54
2019	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	56	51
2020	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	56	47

Forrás: TeIR, KSH Tstar

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A védőnői szolgáltatás feladata az anya- és gyermekgondozás valamint nyilvántartja a körzetében bejelentett lakcímmel rendelkező/életvitelszerűen élő várandós anyákat és tanácsadást végez. Célzott és szükséglet szerinti gondozást végez családlátogatás és védőnői tanácsadás keretén belül. Írásban értesíti a gyermekvédelmi szolgálatot, ha észleli a várandós anya válsághelyzetét.

Mezőberény ellátási terület szerint a békéscsabai és gyulai szülészeti osztályhoz tartozik.

A védőnői körzetek gondozotti létszáma várandósok tekintetében, 2021.

megnevezése	létszáma					
	Összesen	I. körzet	II. körzet	III. körzet	IV. körzet	V. körzet, Csárdaszállás
Várandósok	153	39	35	42	37	0

A védőnői tevékenység helyszínei többek között: a Tanácsadóban önálló fogadóóra, illetve Várandós és Csecsemő Tanácsadás. Önálló tanácsadás keretében körzetenként heti 2 óra csecsemő és heti 2 óra várandós tanácsadás van meghirdetve. Havonta egy alkalommal Dr. Csiby Miklós Mozgó Szakorvosi Szolgálat keretében biztosítja a várandós tanácsadásokat a városban.

Tanácsadások forgalma védőnői körzetek szerint

Gondozottak megnevezése	I. körzet	II. körzet	III. körzet	IV. körzet	V. körzet Csárdaszállás	Összesen
Csecsemő	109	140	201	127	8	585
várandósok	120	106	100	152	7	485

Családlátogatások száma, 2021

Gondozottak megnevezése	I. körzet	II. körzet	III. körzet	IV. körzet	V. körzet Csárdaszállás	összes
csecsemő	243	352	327	244	41	1207
várandósok	144	124	71	102	20	461
nővédelem	25	17	7	21	11	81

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A célcsoport vizsgálatánál említeni kell, hogy jelentős probléma a családon belüli erőszak, a kapcsolati erőszak, azonban ezekről helyi szinten nincsenek adatok. A családon belüli erőszak megelőzésénél fontos a probléma korai feltárása. A veszélyeztetett populáció elsősorban a nők és a gyerekek, ezért fontos, hogy tisztában legyenek azzal, hogy a sérelmükre elkövetett erőszakos cselekmények esetén kihez fordulhatnak segítségért. Statisztikai adatok alapján elmondható, hogy a kapcsolati erőszak esetében 95 %-ban a férfi az elkövető és a nő az áldozat.

Az önkormányzat szociális ellátó rendszere a háziorvosi szolgálat, a védőnő, a családsegítő szolgálat, óvoda és iskola, a szomszédok sokat tehetnek az észlelés érdekében. A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak összefüggésben van a gyermekbántalmazással és ezzel párhuzamosan az elhanyagolás is jelen van a gyermekek életében. Az érintett gyermekek családjaira jellemző, hogy többségük szociálisan hátrányos helyzetű és rendszeresek a szülők közötti konfliktusok. A bántalmazások hátterében főként anyagi, párkapcsolati, pszichés problémák és szenvedélybetegség állt.

Ma Magyarországon a NANE Egyesület a legismertebb szervezet, mely felvállalta a társadalmi jelenségről szóló ismeretek terjesztését. Mezőberényben elsősorban a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat intézményei azok, akikhez a nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak esetén támogató segítségért fordulhatnak.

Bántalmazott gyermekek száma	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Fizikai	2	-	-	n.a.	n.a.	2	0
Lelki	9	4	3	n.a.	n.a.	1	0
Szexuális	-	-	-	n.a.	n.a.	0	0
Elhanyagolt gyermekek száma							
Fizikai	13	1	17	n.a.	n.a.	15	25
Lelki	17	-	27	n.a.	n.a.	18	3

Forrás: Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Helyi adat

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

A krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások településünkön korlátozottak. Nincs anyaoththon, családok átmeneti otthona. Az ismeretek szerint krízishelyzet esetén, Orosházán a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Családok Átmeneti Otthona tud segítséget nyújtani lehetőségük szerint.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat tud segítséget nyújtani családsegítés keretében. A helyettes szülői ellátás a gyermekjóléti szolgálat koordinálásával működő szolgáltatás, mely a gyermekek átmeneti gondozását biztosítja. A szülő kérelmére vagy beleegyezésével, ideiglenes jelleggel, teljes körű ellátást biztosít, ha a szülő egészségügyi körülménye, életvezetési problémája, indokolt távolléte, vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban megoldani nem tudja.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A nők közéletben betöltött szerepét vizsgálva nem szabad elfelejteni, hogy az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselet. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket.

A nők szerepe a helyi közéletben

év	Képviselő-testület tagja		Városi bíróság és ítéltáblák vezetői		Községi testület tagjai	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő
2015	7	5	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	6	6	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	6	6	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2018	6	6	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	8	4	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2020	8	4	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	7	5	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2022	7	5	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Mezőberényben a 2014. évi választásokon a képviselő-testületbe a 12 megválasztott képviselőből 5 nő került, azaz 42 % volt az arányuk. 2016-tól a képviselő-testületben 6 nő és 6 férfi dolgozott, az arány 50 %-os. A 2019-es választások alkalmával 8 férfi és 4 nő került a testületbe, mely 33 % 2021-től ez a szám 42 %-ra változott.

A Polgármesteri Hivatal vezető beosztású alkalmazottainak 3/5-e, a Polgármesteri Hivatal jegyzője és aljegyzője is nő.

Mezőberényben az önkormányzati intézmények vezetői között a vizsgált számok tükrében a női vezetők vannak többségben (Mezőberényi Polgármesteri Hivatal, OPSKMM, Mezőberény Város Óvodai Intézménye, Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat), férfivezető a Mezőberény '17 Városüzemeltetési Kft. ügyvezetője.

Érdekes a nők szerepvállalása a civil szférában is, ahol a 2022. évi adatok alapján az 58 vizsgált civil szervezet vezetői közül 26 (44,8%) a nő, ellenben a szervezetek tagságában az aktív tagok közül több a nő.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémákról és felszámolásukra irányuló kezdeményezésekről nehéz beszélnünk. Az önkormányzat intézményei nagyon kevés adattal rendelkeznek a gender szempontok és problémák tekintetében, illetve a nők elleni hátrányos megkülönböztetést nem könnyű objektíven, tényszerűen regisztrálni. A tapasztalatok azonban azt mutatják, hogy a roma nők, a sokgyermekes vagy egyedülálló anyák többszörösen hátrányos helyzetben vannak a munkaerő-piacon. Ennek általános oka részben a klasszikus családmódelben is keresendő, miszerint a nőnek a fő feladata a családban a ház körül van. A gyermek születését követően fontos szerepe van a közművelődésnek, a sport és szabadidő eltöltési lehetőségeknek az érintett célcsoportnál. A nők várható élettartamának

meghosszabbodását nehezíti, hogy a társadalomban betöltött szerepük, ennél fogva munkakörülményeik, életmódjuk egyre hasonlóbba válik a férfiakéhoz, aminek az a velejárója, hogy körükben az egészségkárosító kockázati tényezők közelednek a férfiakéhoz. Problémaként jelentkezik a fiatal nők gyermekvállalása, felkészületlenség az anya szerepre. Ez utóbbi megoldására kezdeményezések indultak, felvilágosítás, családtervezés szükségessége és a megfelelő gyermekvárást segítő családi életre nevelés. A felvetett problémák kiemelten a szegregátumban élő nők esetében jellemző és megoldásra váró feladat.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A nők egészségvédelmére, családtervezésre irányuló ismeretek hiánya. A fiatalabb korosztályban jellemző a korai gyermekvállalás.	A célcsoport számára érdekcsoportok létrehozása, családi életre felkészítő, a koraszülést és megfelelő gyermekvárást segítő családi életre nevelés programok: TOP_Plusz-3.1.2-21 kódszámú, Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat
A nők családon belül vállalt sokoldalú szerepe, teherviselése, a feladatmegosztás hiánya. Nők családszervezési gyengesége. Alacsony közéletben való részvétel, különösen a szegregátumokban.	Pénzügyi, családszervezési és életvezetési tanácsadások, adósságkezelési tanácsadás szolgáltatás biztosítása; problémák feltérképezése. Folyamatos szociális munka elsősorban Mezőberény I. sz. szegregátumában: TOP_Plusz-3.1.2-21 kódszámú, Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A társadalmi előregedés globális problémává lett Magyarországon és ezen belül Mezőberényben is. Magyarországon a 65 éves és idősebbek aránya 18 % körüli a népességben, mely érték a népesség-előreszámítások szerint növekedni is fog – amennyiben a folyamatok nem változnak – és 2060-ra meghaladja a 30 %-ot.

A településen is egyre kevesebb gyermek születik, az idősök száma növekszik. Az utóbbi évek munkanélkülisége, közfoglalkoztatott viszony gyakorisága sok időskorú esetében kisnyugdíjat, minimális jövedelmet eredményezett. Ennek következményeként a megélhetés gondja jelen van életükben. Mindez maga után vonja az alacsony életszínvonalat, az életminőségük romlását, azaz az időskori elszegényesedést, a mélyszegénység megjelenését.

Gondként jelentkezik a gyógyszerkiváltás, a rezsiköltségek kifizetése is, vagy akár az élelmiszerek beszerzése. Az időskorra jellemző a szellemi és fizikai aktivitás csökkenése, önellátó képességük beszűkülése, a betegségek megjelenése. Az egyedüllét miatt gyakori a depresszió kialakulása, a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott demencia.

Mindezt felgyorsította az elmúlt évek járványügyi helyzete, hiszen jelentősen érintette az idős korosztályt. Szűkült az egészségügyhöz való hozzáférés, csökkent, illetve szinte teljesen megszűnt a közösségi élet.

Az idősök szociális helyzetét azonban az is befolyásolja, hogy milyen típusú családban él. Az egyedül élő szociálisan, egészségügyileg rászorult idős emberek a város két (három telephely szerinti) idősek otthonában vehetnek igénybe szolgáltatást. Ugyanakkor elmondható, hogy Mezőberényben még mindig erősnek mondhatók az időseket támogató családi kapcsolati rendszerek hálózata. Generációk élnek együtt és segítik egymást.

Mezőberényre jellemző időskori adatok:

Állandó lakosok száma 2018. január 1-jén: 10 354 fő

Ebből: 61- 70 évesek száma: 1391 fő

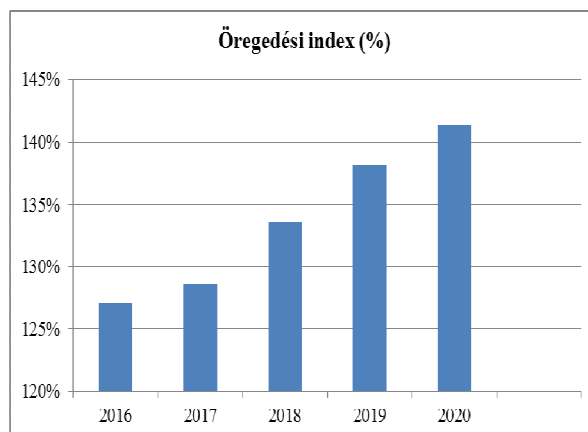
71- 80 évesek száma: 754 fő

81- 90 évesek száma: 443 fő

91-100 évesek száma: 66 fő (ebből a 96 éves 4 fő és 100 éves 2 fő)

6.1. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index %
2016	1 912	1 504	127,13%
2017	1 950	1 516	128,63%
2018	2 007	1 503	133,53%
2019	2 091	1 513	138,20%
2020	2 105	1 489	141,37%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

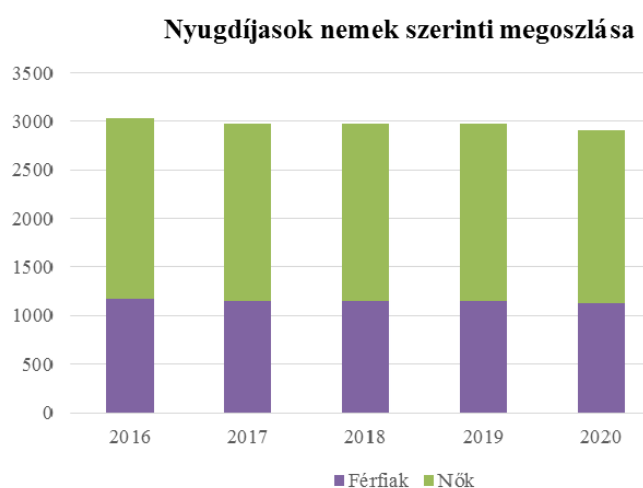
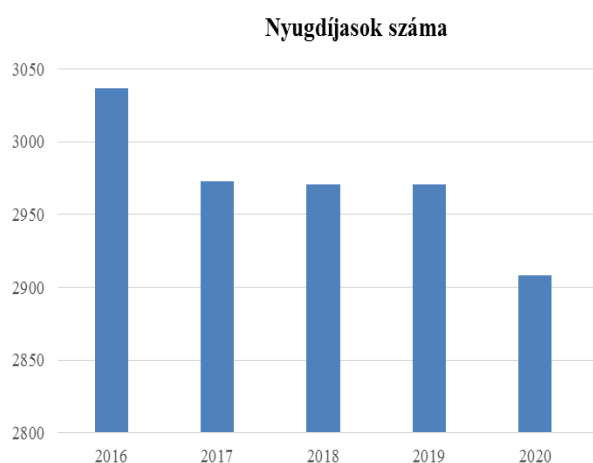

Az idősök nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülnek, a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer saját jogú, és hozzátartozói nyugellátásokat biztosít számukra. A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátás az özvegyi nyugdíj; az árvaellátás; a szülői nyugdíj; a baleseti hozzátartozói nyugellátások, valamint az özvegyi járadék. A megváltozott munkaképességű nyugdíjasok rokkantsági ellátásban és rehabilitációs ellátásban részesülhetnek.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

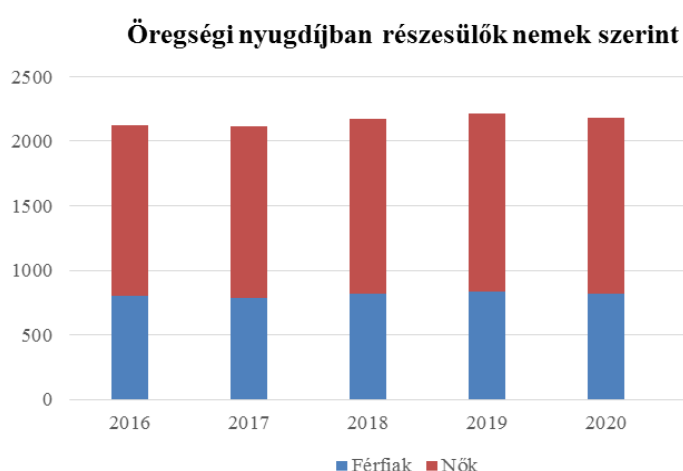
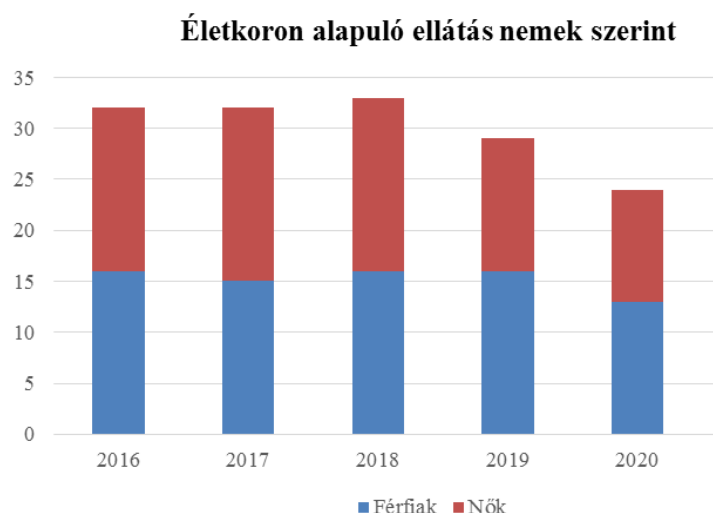
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma	Összes nyugdíjas
2016	1178	1859	3037
2017	1150	1823	2973
2018	1153	1818	2971
2019	1146	1825	2971
2020	1125	1783	2908

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő)
2016	16	16	802	1323	6	102	n.a.
2017	15	17	790	1329	4	88	1
2018	16	17	820	1355	n.a.	83	1
2019	16	13	833	1381	1	79	1
2020	13	11	821	1364	5	65	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A 6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások adatait áttekintve megállapítható, hogy a vizsgált években a nyugdíjasok száma változó számokat mutatva, összesítve a csökkenés állapítható meg. A demográfiai trendek jól tükröződnek a táblázat adataiban, a nyugdíjas nők száma lényegesen meghaladja a nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak számát.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

Ma Mezőberényben az önkormányzati intézmények nem foglalkoztatnak nyugdíjas korúakat és a város munkáltatóitól jelenleg erre vonatkozóan nincs rendelkezésre álló adat.

A kormány által elfogadott nyugdíj törvényi változásokkal kedvező hatások figyelhetők meg a nyugdíjasok foglalkoztatásában (a nyugdíj melletti munkavállalásnak nincs szociális hozzájárulási adó és járulékmentes). Fontos ez azért is, mert így megéri foglalkoztatni a nyugdíjas szakembereket, hiszen mentesülnek a szociális hozzájárulási adó és a szakképzési hozzájárulás megfizetési kötelezettsége alól.

A nyugdíjas korosztály alkalmazása azonban ellentmondásos is, hiszen csökkentheti a fiatalok munkához jutását.

A célcsoportot érintő másik probléma, ha 60 év felett válik munkanélkülivé, szüntetik meg munkaviszonyát. Statisztikák mutatják, hogy ebben az esetben nehéz a visszakerülés a munkaerő-piacra.

Az 50-60 év feletti munkavállalók alkalmazása ellen megfogalmazott két legerősebb érv az idegen nyelvtudás és a megfelelő számítástechnikai ismeret hiánya. Ugyanakkor számos érv szól az alkalmazásuk mellett is, hiszen a munkában töltött évek alatt komoly szakmai tudásbázist halmoztak fel.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Fő összesen	596	536	439	438	428	0
41-45 év	Fő	57	55	58	49	50	n.a.
	%	9,56%	10,26%	13,21%	11,19%	11,68%	-
46-50 év	Fő	51	58	33	43	31	n.a.
	%	8,56%	10,82%	7,52%	9,82%	7,24%	-
51-55 év	Fő	56	49	39	28	34	n.a.
	%	9,40%	9,14%	8,88%	6,39%	7,94%	-
56-60 év	Fő	66	66	51	45	37	n.a.
	%	11,07%	12,31%	11,62%	10,27%	8,64%	-
61 éves, vagy afeletti	Fő	34	38	48	48	54	n.a.
	%	5,70%	7,09%	10,93%	10,96%	12,62%	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősök, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

Az idősellátás területén egyre jelentősebb szerep jutott a civil szektornak, egyházi, alapítványi és magán szervezeteknek. Mezőberényben több civil szervezet is biztosítja, szervezi az idősök szabadidő eltöltésének sokszínű programját. Pályázatok útján szervezik képzéseiket, bekapcsolódva megyei, térségi rendezvényekbe. Helyi szinten meg kell említeni az OPSKMM Városi Nyugdíjas Klubját, mely évek óta több mint 100 fő időskorúnak az összefogását vállalta fel. Programjaik sokrétűek, egész évet lefedő találkozási alkalmakat teremtenek. Az önkormányzat intézményei, nemzetiségi önkormányzatok, egyházak is kiemelt szerepet fordítanak az idősök programjaira. A városban számtalan területen megjelentek az időskorúak köréből kikerülő önkéntesek, akik a város környezetének rendezésében vesznek részt és aktívan bekapcsolódnak a város közéletébe is.

Emellett számtalan szakkör, foglalkozás, klub is elérhető az érdeklődők számára. Az OPSKMM évente újabb és újabb lehetőséget hirdet a közösségi összejövetelekre, figyelembe véve az idősök által jelzett igényeket.

A helyi önkormányzat kiemelt figyelmet szentel az idősekre, évente megrendezésre kerül az idősök napja, idősök karácsonya. A Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat több területe kiemelten foglalkozik az idősök helyzetével, támogatásával és segítségével. Emellett a Polgármesteri Hivatal szociális ügyintézőjéhez is fordulhatnak információért. Mezőberény Város Polgármestere évek óta felkeresi őket, köszönti a szépkorúakat.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

A diszkrimináció felmérése e célcsoport tekintetében is rendkívül nehéz. A szakirodalomból is tudható, hogy az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltatott a munkaerő-piaci diszkriminációnak, tehát nehezebben helyezkednek el, és a munkahelyi leépítések is előbb érik el őket. A Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya és a közmunkaprogram lehetőséget biztosít a nyugdíj előtt álló idősebb korosztály munkavállalásában (képzések, új szakmákban való elhelyezkedés) és igyekeznek ellensúlyozni a hátrányos megkülönböztetést a foglalkoztatás területén. A Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya lehetőséget biztosít a nyugdíj előtt álló idősebb korosztály nyugdíj előtti segély megállapítására (NYES). Így van ellátása a nyugdíj előtt álló munkanélküli idős embereknek. Esetleg részt vehetnek képzésekben, új szakmákban elsajátításában.

A célcsoport vizsgálatánál itt is megállapítható, hogy közülük is a legnehezebb helyzetben a romák és a nők vannak és ez elsősorban képzettségbeli hiányosságokra vezethetők vissza.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Mezőberényben a helyi közszolgáltatások terén az idősekkel való foglalkozás magas színvonalú. Az önkormányzat és intézményei, civil szervezetei önállóan és együttműködve is törekednek az érintett célcsoport közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés biztosítására. Információáramláshoz a város honlapot, közösségi oldalt üzemeltet, amelyet jelentős számú időskorú látogatja. A DJP szolgáltatás kapcsán internethasználat, levelezés, közösségi oldal létrehozása szerepelt a képzéseken és elsődleges célcsoportnak számítottak. Mindez a járványügyi helyzetben kiemelt kapcsolattartási lehetőséget jelentett számukra a külvilággal, a közösség tagjaival.

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

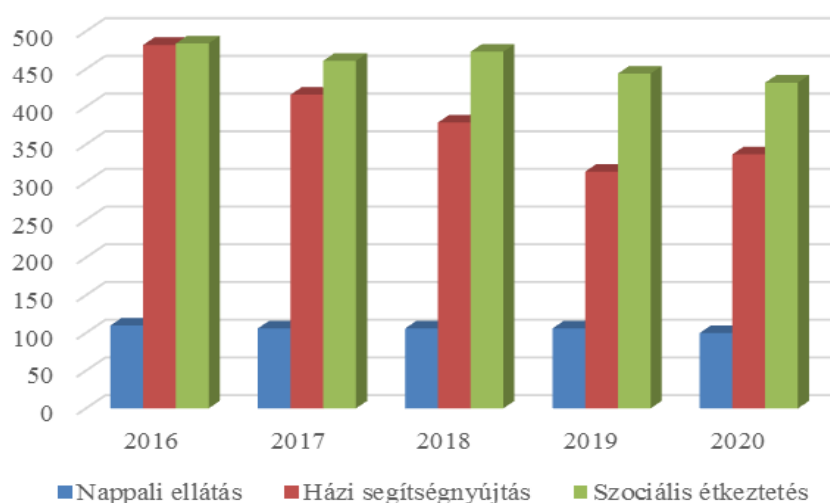
A személyes gondoskodást nyújtó, időseket érintő szociális ellátásokat az önkormányzat a kötelezően ellátandó feladatai között biztosítja. A szociális alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában. Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászoruló személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában gondozza. Önként vállalt feladataival pedig ellátotti csoportok sajátosságaihoz kapcsolódó szükségletekhez alkalmazkodik.

A szociális alapszolgáltatások körébe tartozik a tanyagondnoki szolgáltatás, étkezés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgálat és nappali ellátás is.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	Házi segítségnyújtásban részesülők száma	Szociális étkeztetésben részesülők száma
	Fő	Fő	fő	fő
2016	1 912	110	482	484
2017	1 950	106	416	461
2018	2 007	106	379	473
2019	2 091	106	314	444
2020	2 105	100	337	432

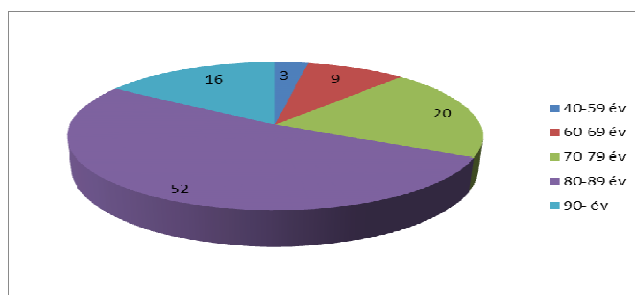
Forrás: TeIR, KSH Tstar

Ellátások

Az idősök ellátásában fontos szerepet vállaló intézmények, civil szervezetek: Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat, Mécses Szolgáló Közösség Egyesülete, Mezőberényi Református Egyházközség, Mezőberényi II. kerületi Evangélikus Egyház szolgáltatásai. Mezőberény viszonylatában az ellátottak korcsoportonkénti megoszlását mutatja az alábbi diagram. Az idősök magas ápolási-gondozási igényét valószínűsíti, hogy az ellátottak döntő többsége, 61,2 %-a a 80-89 év közötti korosztály tagja, s csaknem valamennyien (93 %) betöltötték a 70. életévüket. A nemek közötti arány a nők javára tolódik el, mely 76 %.

Ezt támasztja alá a Puskin utcai Idősök Otthonában és a Juhász Gyula utcai Idősök Otthonában élők életkor szerinti megoszlását bemutató diagram 2021 évben. 40-59 év 3 fő, 60-69 év 9 fő, 70-79 év 20 fő, 80-89 év 52 fő, 90- év 16 fő.

Forrás: Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat

A városban az idősök nappali ellátását három szolgáltató három telephelyen biztosítja. Ellátási területeik a város három nemzetiségi történelmi hagyományainak megfelelően, település-földrajzi tekintetben érzékelhetően elkülönülnek egymástól, ezáltal biztosítva van, hogy az ellátást az idősök a lakókörnyezetük közelében tudják igénybe venni.

A nappali szolgáltatás célja, hogy lehetőséget biztosítson az idős ellátottak számára otthonuk fenntartása mellett napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére és napközbeni étkezésre. Jelen ellátás lehetőséget nyújt új ismeretek kialakítására, a régi kapcsolatok felerősítésére, közösségi együttlétre, szabadidős programokban való részvételre, a közös névnapok, születésnapok, jeles ünnepek megünneplésére. A szolgáltatások körébe tartoznak többek között a szabadidős programok szervezése, szükség szerint az egészségügyi alapellátáshoz és a szakellátásokhoz való hozzájutás segítése, segítség hivatalos ügyek intézésében, munkavégzés szervezése, életvitelre vonatkozó tanácsadás, életvezetés segítése.

Az idősök átmeneti elhelyezésének szüksége elenyésző esetben merült föl. A tartós férőhelyekre átmeneti időszakra felvett idősök a végleges elhelyezés igényével lépnek fel szinte valamennyi esetben. A hosszabbéletűségből adódóan a tartós bentlakásos elhelyezésre jelentkezik markáns szükséglet.

A harmadik szektorhoz tartozó egyházi szervezetek kötelező önkormányzati feladatok felvállalásával lehetővé teszik az időskorúak számára, hogy a szolgáltatásokat lakóhelyeikhez közel vehessék igénybe. Az önként vállalt feladatok pedig elébe mennek a speciális lakossági szükségleteknek.

Támogató szolgáltatás

A szolgáltatás célja, a különböző fogyatékosági csoportokba tartozó személyek társadalmi beilleszkedésének elősegítése, annak érdekében, hogy megszokott környezetükben élhessenek önálló, önrendelkező életet. Ennek elősegítéseként feladata a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, szállító szolgáltatással a lakáson kívüli (köz)szolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli komplex és speciális segítségnyújtás biztosítása, valamint az információnyújtás.

Támogató szolgáltatást Mezőberényben két szervezet, a Városi Humánsegítő Szolgálat és a Mécses Szolgáló Közösség Egyesület biztosít. Az önkormányzati fenntartású Humánsegítő Szolgálat 2020-ban egy új 9 személyes Ford Transit típusú kisbuszt vásárolt, így két korszerű, biztonságos, a jogszabályi előírásoknak megfelelően akadálymentesített gépjárművel történik a szállító szolgáltatás biztosítása.

Házi segítségnyújtás

A házi segítségnyújtás célja, a szolgáltatást igénybe vevő személy önálló életvitelének fenntartása a saját lakókörnyezetében. Városunkban a házi segítségnyújtást az önkormányzat intézményén kívül a Református Egyház, a II. kerületi Evangélikus Egyház, valamint a Községi Misszió Humán Szolgáltató Központja biztosítja.

A Humánsegítő Szolgálat engedélyezett férőhelyszáma 60 fő, mely maximálisan kihasználásra kerül. Az ellátást igénylőkre jellemző, hogy fokozottabb gondozási szükséglettel rendelkeznek, gyakran naponta szükséges biztosítani számukra a gondozási tevékenységet. A 2019-ben bevezetésre kerülő gondozási díj miatt sem csökkent a

szolgáltatás iránti érdeklődés, mely alátámasztja, hogy magas szintű szakmai munkát végeznek az intézmény házi gondozói, melyre Mezőberényben igény van.

A Községi Misszió Humán Szolgáltató Központja ellátottainak száma kiemelkedően magas, 360 fő. Gondozási szükségletük 96 %-ban 1 órát tesz ki.

Házi segítségnyújtásban részesülők száma (fő):

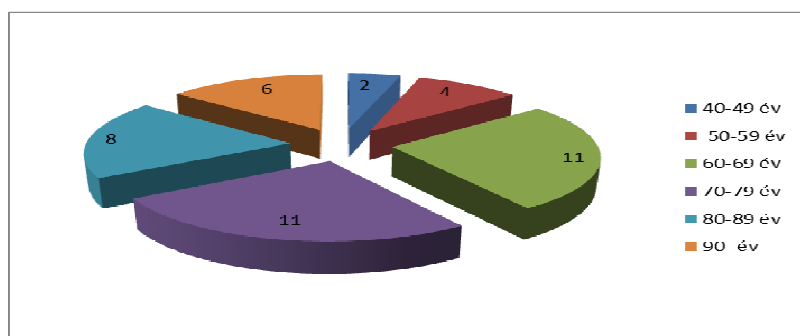
Szolgáltató megnevezése	Engedélyezett férőhely (fő) az előző adat százalékában					Betöltött férőhely (fő) az előző adat százalékában				
	2006.	2010.		2014.		2006.	2010.		2014.	
		fő	%	fő	%		fő	%	fő	%
Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat	35	60	171	60	100	36	97	275	80	81
Férőhely kihasználtság:						103 %	165%		133%	
Várakozók száma:							0		0	
II. kerületi Evangélikus Egyház	10	10	100	10	100	30	4	14	4	100
Férőhely kihasználtság:						300 %	43%		43%	
Várakozók száma:							0		0	
Mezőberényi Református Idősek Klubja										
Férőhely kihasználtság:										
Várakozók száma:										
Községi Misszió Humán Szolgáltató Központja				2628 fő/nap az egészségügyi területen					átlagosan 225 fő/nap	

Forrás: Szolgáltatók statisztikái

Otthoni betegápolás

Mezőberényben a feladatot a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat végzi. Amennyiben a házi segítségnyújtás során szakápolási feladatok ellátása válik szükségessé, azt az otthonápolási szolgálat keretein belül látják el. A kórházi kezelést kiváltó, illetve lerövidítő egészségügyi alapellátás a háziorvos elrendelése alapján saját otthonában látja el a betegeket. A vizitszámokat a szerződésben meghatározott kereteken belül a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő finanszírozza. A szakápoláson kívül biztosított a szakirányú terápiás szolgáltatáson belül a gyógytorna is.

Az otthoni szakápolást igénybe vevők korcsoportonként, 2021

Forrás: Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat adatai

2021. évi adat alapján az ellátást igénybevevők az alábbi korosztályból kerülnek ki: 40-49 év 2 fő, 50-59 év 4 fő, 60-69 év 11 fő, 70-79 év 11 fő, 80-89 év 8 fő, 90- év 6 fő. A számok alapján több mint 85 %-a 60 év feletti, legnagyobb arányt a 60-69 év és 70-79 év közötti korosztály képviseli. Az igénybevevők között 69 %-ban a nők, 31 %-ban a férfiak vannak jelen.

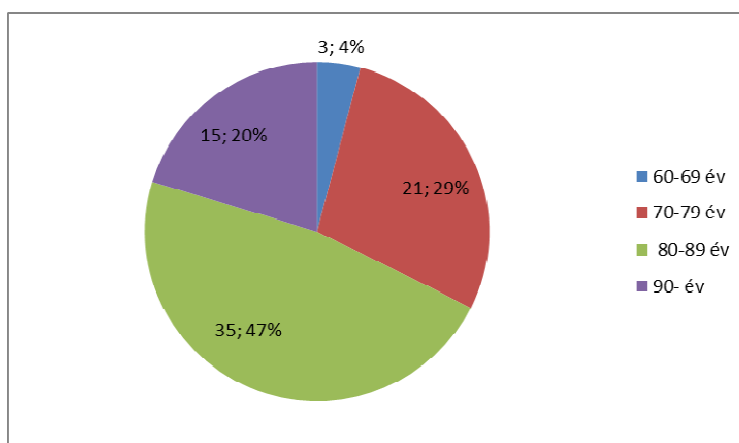
Hospice Otthoni Szakápolás lehetősége a településen egyéni vállalkozás keretében érhető el.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időszerű vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítását célzó ellátás. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtást 2004. évtől működteti az önkormányzat integrált intézményén, a Humánsegítő Szolgálaton keresztül.

Az ellátást igénybevevők közel ¾-e 80 év feletti. A 90 évet betöltött idősök is 21 %-os arányt képviselnek. Az emelkedett életkor ismeretében nem meglepő, hogy a nők jelenléte meghatározó, 84 %-ban vannak jelen. (60-69 év 3 fő (4 %), 70-79 év 21 fő (28 %), 80-89 év 35 fő (47 %), 90- év 15 fő (21 %) összesen: 74 fő férfi: 12 16 % nő: 62 84 %).

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtást igénybe vevők korcsoportonként, 2021

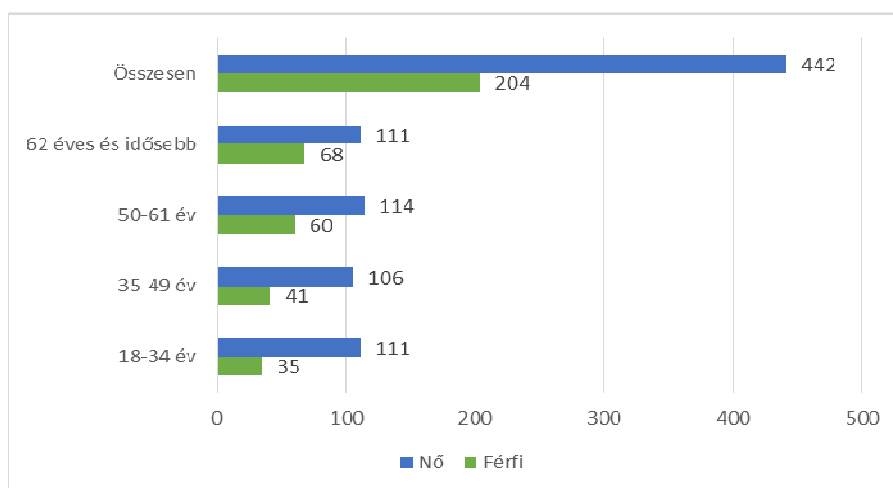

Forrás: Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat adatai

Családsegítő szolgáltatás

A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok, idősök számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás. Jellemzően az időszerű lakosság a nyugdíj ügyintézés (emelés, kérelem, támogatási formák igénybevétele esetén keresi fel.

A családsegítő szolgáltatást igénybevevők száma nem és korcsoport szerint 2014

Forrás: Humánsegítő Szolgálat adatai

A családsegítő szolgáltatást igénybevevők több mint fele inaktív, azaz transzfer jövedelemből él, akik közül minden harmadik személy nyugdíjas.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

A kulturális programokhoz való hozzáférés feltételei városunkban megfelelőek az idős korosztály igényeinek. A városban kulturális programok, események, intézmények biztosítják az idősebb korosztály szabadidő eltöltéséhez való jogának érvényesülését, továbbá segítik a szolgáltatások megközelítésének közlekedési lehetőségét, akadálymentességét, a kedvezményes igénybevétel lehetőségeit. A szervezők munkájának köszönhetően az idősök rendszeres látogatói a színházi előadásoknak, koncerteknek, múzeumoknak, városi rendezvényeknek, báloknak, sporteseményeknek. A programok szervezői az OPSKMM munkatársai, a klubok vezetői, egyházak, egyéb intézmények, de az időseket ellátó, Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat is lehetőséget nyújt közösségi együttlétre, kulturális foglalkozásokon való részvételre, foglalkoztatásra.

A Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat többek között a házi segítségnyújtásban részesülő időseket az elmagányosodás megelőzése érdekében bevonja az Idősek Klubja foglalkoztatásaiba. A Városi Könyvtár a fogyatékkal élők, nehezen mozgó, akadályoztatás esetén biztosítják a könyvek házhoz szállítását önkéntesek segítségével.

Emellett számtalan program, esemény szerveződik az időskorú célcsoport számára, bevonásával: egészségügyi előadások, a mentősek gyakorlati bemutatója, és prevenciós előadások, szűrések.

Civil kezdeményezésre rendszeres gyógyászati kezelés szervezése történik Gyulára (balneo terápia) és gyógyászati kezelések elérhetőségének biztosítása. Intézményekben több helyen van ortopédiai szűrés és gyógyászati segédeszközök beszerzésére lehetőség és a gyógycipőhöz való helyben hozzájutás lehetősége.

A városban a nemzetiségi házak akadálymentesek lettek, így a mozgásukban korlátozottak is részt tudnak venni közösségi programokon.

c) idősek informatikai jártassága;

Az idősök informatikai képességeinek fejlesztése ma már elengedhetetlen. Ezzel nemcsak a munkaerőpiacon való elhelyezkedési esélyeik nőnek, de általában véve is több információhoz juthatnak rövid időn belül és hatékony módon. Folyamatosak az idős korosztály részére meghirdetett képzések és a tudás megszerzésére irányuló programok. Ilyen példaértékű program volt a „Kattints rá, Nagyi!” és a „60 fölött az informatika világában” elnevezésű. Sok esetben az idősöknek abban kell segítséget nyújtani, hogy leküzdjék az újdonságtól, és a modern eszközök felhasználásától való félelmüket, és hogy képet kapjanak az internet széles körű felhasználásának lehetőségeiről. Emellett az is elengedhetetlen, hogy a számítógép vásárlásban segítséget kapjon ez a korosztály. Városunkban több csoportban szerveztek képzést, mely hasznos volt az idősödő korosztály számára. Az önkormányzat intézményei biztosítják az idősök számára az internetszolgáltatás elérhetőségét. A városban eMagyarország Pont is megtalálható és a Városi Könyvtár is biztosítja az ingyenes hozzáférést és van az ingyenes WIFI elérés. Az igény a célcsoport részéről egyre nagyobb, mely betudható az internet elterjedésének, de megemlítené a családtagok elköltözésének, munkavállalás miatti távolság esetén a kapcsolattartás egyik módjának is. A Szlovák Községi Házban a DJP adta lehetőséget veheti igénybe az idős korosztály, illetve a község tagja. A további képzéseket, ismeretek átadását folytatni érdemes és az érdeklődő idős korosztályt bevonni.

d) a generációk közötti programok.

A város intézményei, civil szervezetei is egyre nagyobb hangsúlyt fektet a generációk közötti programok szervezésére. Kiemelendő a nemzetiségi szervezetek törekvései, melyek a község építése, az utánpótlás érdekében is szerveződnek. Családi napokat, nemzetiségi alkalmakat szerveznek, ahol a több generáció is megjelenik. A Nagycsaládosok Mezőberényi Egyesülete programjai is erre épülnek, a családok, nagyszülők, gyermekek, unokák együtt töltött idejére. A generációk közötti programokra a szervezetek, intézmények pályázatokat nyújtanak be és törekszenek a minden korosztályt érintő, sokszínű esemény szervezésére (pl. Mezőberényi Szlovákok Szervezete, OPSKMM, Spektrum Alapítvány).

6.4 Az idősöket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az idősödő társadalom helyzete felhívja a figyelmet, hogy az idősök ellátására fokozottan figyelni kell, nem lehet figyelmen kívül hagyni és a településen az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok szervezésére hangsúlyt kell fektetni.

A célcsoporttal kapcsolatos sajátos igények kielégítését célzó programok felsorolásánál meg kell említeni az önkormányzat, valamint a református és az evangélikus egyház által fenntartott összességében 120 férőhelyet számláló idősök klubjainak szolgáltatásait, mely biztosítja az idősök nappali ellátását, és lehetőség nyílik a közösségi együttlétre, szabadidős programokban való részvételre. Minden évben megszervezésre kerül a városban több helyen az orvos-betegtalálkozó, ahol gyógyászati segédeszközöket lehet felírni. (Éves szinten több intézmény, több civil szervezet is.)

Az elmúlt évek során a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat pályázati támogatásnak köszönhetően olyan programokat tudott megvalósítani, mely többek között az idősügyi cselekvési terv célkitűzéseivel volt összhangban. A programsorozat magába foglalta egészségnap szervezését, szakemberek által megtartott előadásokat az egészséges életmódról, az időskor pszichés változásaival foglalkozó csoportos beszélgetést, az időskor

jellegzetességeihez alkalmazkodó tanácsokat, gyakorlatokat a megfelelő testmozgáshoz, továbbá kulturális rendezvényeket, amelyek során az egészséges táplálkozás jegyében vendégül látták a jelenlévőket.

Kulturális tevékenység körében az aktuális ünnepek, hagyományok felidézésére a népi szokások megismerésére nyílik lehetőség. A régi mesterségek tiszteletére kézműves foglalkozások során felelevenítik a fazekasság, szőnyegszövés elfeledett fortélyait.

A tanyagondnoki szolgálat, a rendőrség munkájának eredménye a tanyaprogram, a magányos, a várostól távol élő idős emberek segítése, figyelemmel követése.

Az időseket megcélzó rendezvények sorát bővítik az OPSKMM, egyházak, civil szervezetek által meghirdetett események (előadások, kirándulások).

A város érintett korosztálya élt az Erzsébet programban való részvétel lehetőségével, az igénylések beadásával.

Célzott előadásokkal kifejezetten a célcsoport számára szerveződik a rendőrség, katasztrófavédelmi és tűzoltók előadása és felhívja a figyelmet a veszélyekre /szénmonoxid mérgezés, kémények ellenőrzése/.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Jelentős az idősek körében az alacsony jövedelemmel rendelkezők száma	Tájékoztatás az igénybe vehető támogatásokról
Az idősek, elsősorban az egyedül élők elmagányosodása, a közösséghez tartozástól való elzárkózás	Az érintett réteg közösségi életbe való bevonása
Informatikai jártasság hiánya, a technikai újdonságoktól való idegenkedés	Képzések szervezése, informatikai képzés

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A fogyatékos emberek a társadalom egyenlő méltóságú, egyenrangú tagjai, akik a mindenkit megillető jogokkal és lehetőségekkel csak jelentős nehézségek árán vagy egyáltalán nem képesek élni. A fogyatékos emberek hátrányainak enyhítése, esélyegyenlőségük megalapozása, illetve a társadalom szemléletmódjának alakítása érdekében az Országgyűlés megalkotta a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvényt. (Részlet a Tájékoztató fogyatékosághoz és egészségkárosodáshoz kötődő ellátásokról és szolgáltatásokról 2022 kiadványból EMMI.)

Fogyatékos személy az, aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A Fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

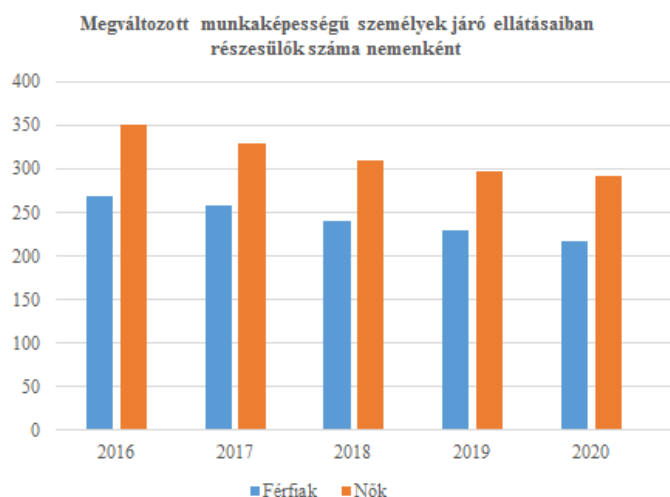
Magyarországon a 2001. évi népszámlálás adatai alapján 577 ezer fogyatékkal élő ember él, mely a népesség 5,7 %-a. A 2011. évi népszámláláskor az egészségi állapotra vonatkozóan a kitöltők 89 %-a válaszolt és ennek alapján a fogyatékkal élők száma 457 ezer fő volt, a népesség 4,6 %-a. A fogyatékkal élők több mint 70 %-a 50 évnél idősebb, a fogyatékkal élők 53 %-a nő. A legnagyobb csoport, a 232 ezer főt számláló mozgássérültek többsége az idősebbek közé tartozik, több mint 80 %-uk 50 évnél idősebb.

A fogyatékkal élők esetében a munkaképesség csökkenésének mértékét a Családtámogatási és Társadalombiztosítási Főosztály Rehabilitációs Ellátási és Szakértői Osztálya állapítja meg szakértői vizsgálat során.

7.1 A településen fogyatékosággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők	Összesen
2016	268	351	619
2017	258	330	588
2018	241	309	550
2019	229	297	526
2020	217	292	509

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A településen több civil szervezet foglalkozik a célcsoport érdekképviselésével, foglalkoznak a fogyatékkal élők egy-egy közösségével, de teljes átfogó képet ez sem mutat. Az oktatási intézményekben, egészségügyi ellátásban találhatók rész adatok, de ezek sem fedik le a teljes településen fogyatékossgal élő személyek egészét.

Tapasztalataik szerint elhelyezkedésük során számos akadállyal kell megküzdeniük és ennek is köszönhetően a fogyatékos személyek gyakran elszigeteltebben élnek a társadalomban, így családjaik is jobban elkülönülnek a környezetüktől, ami értelmi fogyatékossgág esetén még jelentősebb.

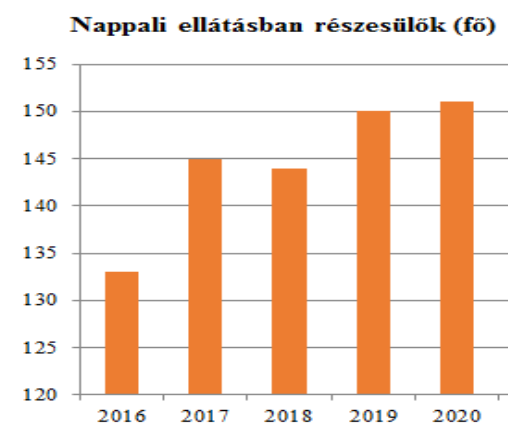
A szociális ellátórendszer a fogyatékossgal élők számára a városban jól kiépítettnek mondható, elérhető számukra a nappali ellátás, a támogató szolgáltatás, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás.

A fogyatékkal élők tekintetében a város intézményei mellett a civil szervezetek szerepe igen jelentős. Mezőberényben a teljesség igénye nélkül a Mécses Szolgáló Közösség Egyesülete és a „Fogjunk Össze” Közhasznú Egyesület, valamint Mezőberény és Város Környéke Mozgáskorlátozottainak Egyesülete, a Vakok és Gyengénlátók Egyesületének munkája kiemelendő. Meg kell említeni a Nyeregben Alapítvány tevékenységét is, mely a lovaglás lehetőségét kínálja a célcsoport számára.

A „Fogjunk Össze” Közhasznú Egyesület fenntart egy fogyatékkal élők nappali ellátását biztosító intézményt, míg a Mécses Szolgáló Közösség Egyesülete két lakóotthont működtet fogyatékkal élő fiatalok részére, foglalkoztatót megváltozott munkaképességűek számára, valamint pszichiátria betegek és fogyatékkal élők részére nappali ellátást.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma
2016	133
2017	145
2018	144
2019	150
2020	151

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

A munkavállalásuk, munkavégzésük akadályoztatása miatt a munkáltató előítélete megjelenik és emellett még a közlekedési eszközök használata is nehezíti helyzetüket.

A közszolgáltatások esetében a fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés még nem megoldott mindenhol, annak ellenére, hogy a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. tv. 7/B. §-a alapján az állam által fenntartott közszolgáltatásokhoz való hozzáférést 2010. december 31-ig kellett volna teljesíteni.

Azon közszolgáltatást nyújtó épületekben, ahol még nincs meg, szükséges mind a fizikai, mind az infokommunikációs akadálymentesítés megvalósítása.

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

A Fot. 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult. A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető. Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

Településünkön sajnos nem jellemző az integrált, és a védett foglalkoztatás. Az önkormányzat intézményei leginkább a törvényi előírásnak megfelelően foglalkoztatnak megváltozott munkaképességű személyeket (többször a rehabilitációs hozzájárulás fizetési kötelezettség miatt). A fogyatékos munkavállalókkal kapcsolatos probléma oka elsősorban az, hogy a teljesítménykényszer miatt nincs lehetősége a szervezeteknek a fogyatékos személy speciális munkavégzési körülményeit, igényeit figyelembe venni, emiatt sokszor alkalmazásuk is meghiúsul.

- b) munkavállalást segítő lehetőségek;

A településen a Mécses Szolgáló Közösség Egyesülete és az Ösvény Esélynövelő Alapítvány, illetve az önkormányzati intézmények meghatározott létszámú megváltozott munkaképességű személyeket alkalmaznak.

Az értelmi fogyatékosok halmozott hátrányokkal terheltek és az alacsony iskolai végzettség jellemző rájuk, nehezebb a munkához jutásuk. Ezeket a hátrányokat felépített és összehangolt támogatással lehet csökkenteni. Ugyanakkor elmondható, hogy képesek tanulni, motiválhatóak, vállalt munkájukat jól végzik.

- c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Gyakran előforduló probléma, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen. (Pl.: felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb végzettséggel is betölthető foglalkoztatást ajánlanak neki.)

A fogyatékos személyek foglalkoztatása akkor is meghiúsulhat, ha a fogyatékos személy nem tudja megközelíteni a munkahelyet, a településen belüli közlekedési akadályok miatt, és

különösen, ha a támogató szolgálattól sem kap segítséget. Ilyen információk beszerzése rendkívül nehéz, hiszen az érintettek nem hozzák a hátrányos megkülönböztetést nyilvánosságra, mert ezzel a jövőbeni alkalmaztatási kilátásaik is csökkennek. Mezőberényben jelzés ilyen jellegű problémáról nem érkezett.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

A fogyatékkal élő emberek és családjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Feladat olyan környezet teremtése, működtetése, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életük során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

A támogató szolgálat a saját lakókörnyezetben, lakóotthonban élő fogyatékos személyeknek nyújt alapszolgáltatást, amely a közösségi és szabadidős szolgáltatások elérésben (szállítási, kommunikáció) ad támogatást, emellett az igénybevevő saját környezetében, lakásán nyújt fejlesztést, gondozást, segíti az önálló életvitelt, támogatja az önérdek-érvényesítést.

A saját lakókörnyezetben élő fogyatékos személyeknek a nappali ellátás is fejlesztési, étkezési lehetőséget nyújt, segíti az önálló életvitelt, a társadalmi szerepek gyakorlását.

A gondozást igénylő fogyatékos személyek átmeneti elhelyezést, tartós bentlakásos szociális intézményi ellátást (rehabilitációs, ápoló-gondozó) is igénybe vehetnek.

Fogyatékos személyek lakóotthona

A lakóotthon olyan nyolc-tizenkettő fogyatékos személyt, vagy pszichiátriai beteget, illetőleg szenvedélybeteget befogadó intézmény, amely az ellátást igénybevevő részére életkorának, egészségi állapotának és önellátása mértékének megfelelő ellátást biztosít.

Mezőberényben a Mécses Szolgáló Közösség Egyesülete két telephelyen, 8 és 12 férőhellyel tart fenn fogyatékos személyek számára ápoló-gondozó célú lakóotthoni ellátást. Az Egyesület külső foglalkoztató bevonásával biztosítja a lakóotthonban élők fejlesztő-felkészítő foglalkoztatását, melyen belül szövést, kosárfonást, kreatív tevékenységeket végeznek.

A fogyatékkal élők 58 %-a férfi. Korcsoportos megoszlásukat tekintve, az ellátottak 63 %-a tartozik a 19-39 éves, míg 37 %-uk a 40-59 éves korosztályba.

Az ellátottak főként állami gondoskodásból kikerült fiatalok, akik önálló életvitelre képtelenek. A szolgáltatás számára jelenleg 20 férőhely biztosított.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élők pénzügyi, természetbeni ellátása a jogosultság alapján történik, nincs nyilvántartott adat, mivel szociális rászorultság az elsődleges.

A fogyatékkal élő személyek számára igénybe vehető ellátási, támogatási formákról a különböző szintű jogszabályok rendelkeznek (pl. Fot., Szt., Cst.).

A fogyatékkal élő felnőttek legnagyobb részének sokszor egyetlen megélhetési forrása az általában alacsony összegű rokkantsági nyugdíj, rokkantsági járadék, rehabilitációs ellátás, illetve plusz juttatásként a feltételek fennállása esetén a fogyatékosági támogatás. A gyermekeket tartós betegségük okán magasabb összegű családi pótlék illeti meg.

Az ügyintézés, a támogatásokban való eligazodásban az érdekvédelmi szervezetek nyújtanak segítséget és a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat. Előnyt jelent a városban elérhető Kormányablak, ahol a kérelmek és juttatások kérelmezhetők, elintézhethők.

Magasabb összegű családi pótlék

Magasabb összegű családi pótlékot nem csak a tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermek után folyósítanak, hanem részesülhet ellátásban nagykorú személy is.

Fogyatékosági támogatás

A fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére járó pénzbeli juttatás.

A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

Vakok személyi járadéka

2001. július 1-jétől a vakok személyi járadékát nem lehet megállapítani. A vakok személyi járadékában részesülő személy a járadék helyett állapotának vizsgálata nélkül kérheti a fogyatékosági támogatás megállapítását.

Rokkantsági járadék

Rokkantsági járadékra jogosult az a személy, akinek a 25. életéve betöltése előtt keletkezett egészségkárosodása legalább 70 %-os mértékű, és nyugellátásban, baleseti nyugellátásban vagy megváltozott munkaképességű személyek ellátásában nem részesül. A rokkantsági járadékra jogosult személy egészségi állapotát a döntésben meghatározott időpontban felül kell vizsgálni.

Közigyógyellátás

A szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapot megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentésére közgyógyellátási igazolvány adható ki. A közgyógyellátás megállapítása iránti kérelmet a lakóhely szerint illetékes járási hivatalhoz kell benyújtani. Az önkormányzat méltányosságból közgyógyellátást nem állapít meg. A helyi önkormányzat képviselő-testülete a rendeletében meghatározott feltételek alapján települési támogatást nyújt. Települési támogatás keretében nyújtható támogatás a gyógyszerkiadások viseléséhez.

Gyermekek otthongondozási díja

A gyermekek otthongondozás díja (GYOD) az önmagukat ellátni képtelen gyermeküket ápoló vér szerinti és örökbefogadó szülők számára biztosít támogatást. A GYOD az ápoló gyermek életkorától függetlenül megállapítható.

Ápolási díj

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását, gondozását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás.

- *Alapösszegű ápolási díj*

A hozzátartozó, ha állandó és tartós gondozásra szoruló súlyosan fogyatékos (életkorra tekintet nélkül), vagy tartósan beteg 18 év alatti gyermek gondozását, ápolását végzi.

- *Emelt összegű ápolási díj*

Annak a hozzátartozónak, aki a fokozott ápolást igénylő súlyosan fogyatékos személy gondozását, ápolását végzi, de a kiemelt ápolási díjra való jogosultság feltételeinek nem felel meg.

- *Kiemelt ápolási díj*

Annak a hozzátartozónak, aki a komplex minősítés alapján a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény szerinti „E” minősítési kategóriába sorolt (akinek egészségi állapota 1-30 % között van és önellátásra nem vagy csak segítséggel képes) hozzátartozójának gondozását, ápolását végzi, vagy olyan hozzátartozójának gondozását, ápolását végzi, aki után a magasabb összegű családi pótlékot miniszteri rendeletben meghatározott súlyosságú betegsége vagy fogyatékosagra tekintettel folyósítják.

Tartós ápolást végzők időskori támogatása

Tartós ápolást végzők időskori támogatására jogosult az a szülő, akinek az öregségi nyugdíjra való jogosultságát megállapították, ha azon napot megelőzően, amelytől kezdődően az öregségi nyugdíját megállapítják - ide nem értve az öregségi nyugdíj folyósítás nélküli megállapítását -, összeszámítva legalább 20 éven át saját háztartásában súlyosan fogyatékos, illetve tartósan beteg gyermekét ápolta, gondozta, és ezalatt legfeljebb napi 4 órában végzett otthonán kívül keresőtevékenységet, vagy a keresőtevékenységet az otthonában végezte.

Étkeztetés

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen

- koruk,
- egészségi állapotuk,
- fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségeik,
- szenvedélybetegségük vagy
- hajléktalanságuk miatt.

A jogosultsági feltételek részletes szabályait a települési önkormányzat rendeletben határozza meg.

Házi segítségnyújtás

Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást.

A házi segítségnyújtás keretében szociális segítséget vagy – a szociális segítséget is magába foglaló – személyi gondozást nyújtanak.

Családsegítés

A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes

időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

Támogató szolgáltatás

A támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.

Támogató szolgálat, segédeszköz

A fogyatékos személy részére biztosítani kell a fogyatékosága által indokolt szükségleteinek megfelelő támogató szolgálat igénybevételét, továbbá gyógyászati és életvitelt könnyítő segédeszközt.

Személyi kedvezmény

A súlyosan fogyatékos magánszemély az összevont adóalapját személyi kedvezménnyel csökkenti.

Gépjárműadó fizetése alóli mentesség

Mentes az adó alól a súlyos mozgáskorlátozott vagy egyéb fogyatékossgal élő adóalany, valamint a súlyos mozgáskorlátozott vagy egyéb fogyatékossgal élő személyt rendszeresen szállító, vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozó adóalany (a továbbiakban együtt: mentességre jogosult adóalany) egy darab - 100 kW teljesítményt meg nem haladó, nem a külön jogszabály szerinti személytaxi-szolgáltatásra és személygépkocsi személyszállító szolgáltatásra használt - személygépkocsija után legfeljebb 13 000 forint/adóév erejéig. Ha a mentességre jogosult adóalany adóalanyisága és adókötelezettsége az adóévben több személygépkocsi után is fennáll, akkor a mentesség kizárólag egy, a legkisebb teljesítményű személygépkocsi után jár.

Utazási kedvezmény

Utazási kedvezmény igénybevételére jogosult:

- korlátlan számban megváltható kedvezményes menetjeggyel, vagy bármely viszonylatban megváltható, viszonylathoz kötött kedvezményes bérlettel az a vak személy, aki vakok személyi járadékában részesül, az erről szóló igazolás alapján, vagy a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének érvényes arcképes igazolványával rendelkezik;
- korlátlan számban megváltható kedvezményes menetjeggyel, vagy bármely viszonylatban megváltható, viszonylathoz kötött kedvezményes bérlettel a Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének érvényes arcképes igazolványával utazó hallássérült személy;
- korlátlan számban megváltható kedvezményes menetjeggyel, vagy bármely viszonylatban megváltható, viszonylathoz kötött kedvezményes bérlettel az a személy, aki, vagy aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül, a fogyatékosági támogatási szerv által kiállított hatósági bizonyítvány alapján,
- korlátlan számban megváltható kedvezményes menetjeggyel, vagy bármely viszonylatban megváltható, viszonylathoz kötött kedvezményes bérlettel a fogyatékosági támogatásban részesülő személy, fogyatékosági támogatási szerv által kiállított hatósági bizonyítvány alapján,
- korlátlan számban megváltható kedvezményes menetjeggyel a fenti személyekkel együtt utazó személy.

Utazási költségtérítés

A korai fejlesztést és gondozást, illetve a nem önkéntes pedagógiai szakszolgálati feladatellátást nyújtó intézmény igénybevételével kapcsolatban felmerült utazási költségekhez támogatás jár.

Személygépkocsi szerzési támogatás

- a súlyos mozgáskorlátozott, illetve egyéb fogyatékossgal élő személy esetén a közúti járművek műszaki megvizsgálásáról szóló rendelet értelmében új járműnek minősülő személygépkocsit, vagy
- a súlyos mozgáskorlátozott, illetve egyéb fogyatékossgal élő személy esetén újnak nem minősülő, de legfeljebb öt éve forgalomba helyezett személygépkocsit, vagy
- a súlyos mozgáskorlátozott személy esetén segédmotoros kerékpárnak minősülő, három- vagy négykerekű járművet, kivéve a quadot, vagy
- a súlyos mozgáskorlátozott személy esetén járműnek nem minősülő, sík úton önerejéből 10 km/óra sebességnél gyorsabban haladni nem képes gépi meghajtású kerekesszéket.

Személygépkocsi átalakítás

Személygépkocsi átalakítási támogatás a személygépkocsinak

- a vezetés feltételeként külön jogszabály alapján előírt automata sebességváltóval, vagy más segédberendezéssel történő felszereléséhez, átalakításához, vagy
- a súlyos mozgáskorlátozott személy szállítását lehetővé tevő átalakításához, vagy a biztonságos szállítását szolgáló eszközzel való ellátásához nyújt hozzájárulást.

Parkolási Igazolvány

- aki a súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011.(VI.29.) Kormányrendelet értelmében közlekedőképességében súlyosan akadályozott,
- aki a súlyos fogyatékossga minősítésének és felülvizsgálatának, valamint a fogyatékossgai támogatás folyósításának szabályairól szóló 141/2000.(VIII. 9.) Korm. rendelet értelmében látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; illetve mozgásszervi fogyatékosnak minősül,
- akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló 1032/1971. (VII. 14.) Korm. határozat végrehajtásáról szóló 6/1971. (XI. 30.) EüM rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy
- aki a magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékossgokról szóló 5/2003.(II.19.)ESzCsM rendelet 1. számú melléklete szerint vaknak vagy gyengénlátónak (K betűjel, 1 számjel), mozgásszervi fogyatékosnak („L” betűjel), értelmi fogyatékosnak („M” betűjel) vagy autistának (N betűjel) minősül.

Akadálymentesítési támogatás

Az akadálymentesítési támogatás

- akadálymentes új lakás építéséhez, lakás vásárlásához legfeljebb háromszázezer forint, ha az építtető vagy a vásárló, illetve az építtetővel vagy a vásárlóval együtt költöző - a Ptk. szerinti - közeli hozzátartozó vagy élettárs a mozgáskorlátozott személy,
- meglévő lakáson, lakóépületen végzett akadálymentesítéshez legfeljebb háromszázezer forint, ha a lakás tulajdonosa, illetve a tulajdonossal közös háztartásban élő - a Ptk. szerinti - közeli hozzátartozó vagy élettárs a mozgáskorlátozott személy, ha az önkormányzati lakásra határozatlan idejű bérleti jogviszonnyal rendelkező személy

vagy vele közös háztartásban élő - a Ptk. szerinti - közeli hozzátartozó vagy élettárs a mozgáskorlátozott személy.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre. A törvény szerint a fogyatékos személy számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak. A kommunikációban jelentősen gátolt személy számára a közszolgáltatások igénybevételekor lehetővé kell tenni a tájékozódás és a személyi segítség feltételeit. Az információs társadalom nyújtotta lehetőségek erősítik az esélyegyenlőséget a fogyatékos személyek számára. A fogyatékos személyt az információs esélyegyenlőség megilleti az információs társadalmi szolgáltatások igénybevételekor.

Közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés

A fogyatékos személy számára - figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit - biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést. A közszolgáltatások engedélyezésére vonatkozó külön jogszabályok szerinti hatósági eljárás során az egyenlő esélyű hozzáférés szempontjának érvényesülését biztosítani kell.

A közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása érdekében a fogyatékos személy az önálló életvitelét segítő kutyáját - külön jogszabályban meghatározottak szerint - beviheti a közszolgáltatást nyújtó szerv, intézmény, szolgáltató mindenki számára nyitva álló területére.

Közlekedés

A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is - alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevitelre.

A közlekedésben jelentősen akadályozott fogyatékos személy közlekedését – az indulási helytől a célállomásig történő – szállítást végző hálózat működtetésével is lehet biztosítani.

Közhasználatú parkolóban a közlekedésben akadályozott fogyatékos személyek számára - a külön jogszabály szerint - megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni.

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során figyelemmel kell lenni a fogyatékoságából adódó szükségleteire. A fogyatékos személy számára biztosítani kell - a fogyatékoságával összefüggésben - az állapota javításához, az állapotromlása megelőzéséhez szükséges rendszeres és hatékony egészségügyi ellátást.

A fogyatékos személynek joga van a rehabilitációra. E jog érvényesítését rehabilitációs szolgáltatások, ellátások biztosítják.

A Kormány által létrehozott szervezet a fogyatékos személyek rehabilitációjának megvalósulása érdekében az alábbi szolgáltatásokat nyújtja:

- a fogyatékos személy meglévő, illetve fejleszthető képességeinek megfelelő programtervezetek kidolgozásához olyan szempontrendszer kiadása, amely magában foglalja a rehabilitációs folyamat során elért képességfejlődés rendszeres felmérését, és lehetővé teszi a rehabilitációs program szükség szerinti módosítását, továbbfejlesztését;
- a rehabilitációs programban megjelölt szolgáltatásokhoz, ellátásokhoz való hozzáférés megszervezése;
- a rehabilitáció folyamatában közreműködő szervezetekkel, személyekkel való együttműködés, a rehabilitációs tevékenységük figyelemmel kísérése;
- a segédeszköz, valamint a segédeszköz-ellátás fejlesztés irányainak kidolgozása;
- a segítő szolgálatok, illetve azok hálózatának kialakításánál figyelembe veendő szempontok kidolgozása;
- a rehabilitációs folyamatban összegyűjtött tapasztalatok alapján szakmai-módszertani ajánlások kidolgozása;
- a szolgáltatást nyújtó szervezetekkel és az általuk nyújtott rehabilitációs szolgáltatásokkal kapcsolatos adatok, információk gyűjtése a fogyatékos személyek, családtagjaik, segítők tájékoztatása érdekében.

A látássérült személy a látássérüléséhez kapcsolódó rehabilitációs folyamat során jogszabályban meghatározott éves időkeret erejéig - az elemi rehabilitációs tervben foglaltak szerint - térítésmentesen jogosult az egyéni képességeihez mért legmagasabb szintű önállóság eléréséhez és a társadalmi életbe való visszailleszkedéséhez szükséges alapvető készségek elsajátításához és alkalmazásához szükséges elemi rehabilitációs szolgáltatások igénybevitelére.

A térítésmentes elemi rehabilitációs szolgáltatás igénybe vehető elemi rehabilitációs szerződés alapján.

A településen tanyagondnoki szolgálat és a támogató szolgálatok is biztosítani tudják a fogyatékkal élők számára az egészségügyi és rehabilitáció elérhetőségéhez való hozzáférést.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

Városunkban az intézmények többsége részben akadálymentesített, megközelíthető. Ez azért is fontos, mert elsődlegesen az akadálymentesítés hiánya az, ami miatt a fogyatékos emberek inkább otthon dolgoznak, vagy olyan munkahelyet próbálnak választani, melyet jól megközelíthetnek. A közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése folyamatos. Az egészségügyi, szociális szolgáltatások, a kulturális programokhoz történő fizikai akadálymentesített helyszínen érhetőek el. A hatályos jogszabályoknak megfelelően új beruházás, felújítás akadálymentesített környezet biztosításával történik. Ma már kötelezően, jogszabályban előírt az akadálymentesítettség, amelynek betartatása az építésügyi hatóság feladata. Alapelv, hogy a településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési dokumentációkban általános elvárásként jelenik meg az egyenlő esélyű hozzáférés szempontrendszere.

Mezőberény város közintézményeinek akadálymentesítési kimutatása mozgáskorlátozottak vonatkozásában

Általános Iskola:

Petőfi Sándor u. 17-19.	részleges
Luther tér 3.	részleges

Városháza

részleges

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola

Petőfi utca 13-15.	teljes
Kollégium	teljes

OPSKMM

Könyvtár	részleges
Civil Fejlesztő Központ	részleges
Liget (Madarak Háza)	részleges
Muzeális Gyűjtemény	részleges

Orvosi rendelők

részleges (kivétel: Széchenyi úti szemészet megoldatlan)

Óvodák

Mosolygó Óvoda	teljes
Nefelejcs Óvoda	teljes
Magyarvégesi Óvoda	megoldatlan
Csiribiri Óvoda	megoldatlan

Mezőberény '17 Városüzemeltetési Kft.

Sporttelep	teljes
Piacsarnok	részleges
Kálmán Fürdő épülete	részleges
medencék	teljes
Martinovics u. tornacsarnok	megoldatlan
Molnár Miklós Sportsarnok	megoldatlan
	részleges

Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat

Család- és Gyermekegészségügyi Szolgálat	komplex
Védőnői Szolgálat	részleges
Idősek Klubja	teljes
Városi Bölcsőde	komplex
Labor	teljes
Juhász Gy. u. Idősek Otthona	részleges
Puskin u. Idősek Otthona	részleges

Közüintézmények egyes belső tereit, emeleiteit szinte sehol nem tudják használni a fogyatékkal élők, mozgásukban korlátozottak. Elsődlegesen a liftek hiánya jelent gondot az emelettel rendelkező intézményekben. A jelen követelmények alapján saját forrásból szinte lehetetlenség megvalósítani bármilyen további akadálymentesítést, melynek kivitelezhetősége csak pályázati források megléte esetében lehetséges.

- c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

A helyi önkormányzat számos alkalommal kinyilvánítja, hogy számára fontosak a településen élő fogyatékos személyek. Támogatja a rendezvényeiket, pl. a „Fogjunk Össze” Közhazsnú Egyesület által a Fogyatékkal élők Világnapján megrendezett eseményt. Szervezetek, egyesületek partnereként támogatását adja pályázatok beadásához. Fontos ez azért, mert a szakemberek elmondása alapján az elszigetelten élő, fogyatékkal élő vagy fogyatékkal élő gyermeket nevelő szülők vagy fogyatékoszt ápoló családtag nehezen nyit a kapcsolatteremtésre, a közösségi programokra. Nem szívesen vesznek részt nyitott rendezvényeken. Ezt a tendenciát igyekeznek megtörni – sikerrel – a célcsoporttal foglalkozó civil szervezetek. Többek között a Mezőberényi Malom-Fitness Diák-sportegyesület, a Nyeregben Alapítvány, a Mezőberényi Iskolatenisz SE nyitott a fogyatékkal élőkkel való közös munkára, sportolásra, sportlehetőség biztosítására. Közös programjaik a fogyatékkal élők szervezeteivel példaértékűek. A helyi média, a Mezőberényi Hírmondó, a városi honlap is nyitott a célcsoportot érintő cikkek, rendezvények eseményeinek megjelentetésére. A fogyatékos ember alapvető joga, hogy hozzájusson a közérdekű, valamint a jogai gyakorlásához szükséges információhoz. Ez a hozzáférés jelenti egyrészt azt, hogy a fogyatékos személy érzékelje az információkat másrészt azt, hogy biztosított legyen számára a megfelelő értelmezés lehetősége. Ennek érdekében továbbfejlesztésre vár a honlap, hiszen hiányzik a hangos verzió, de elérhető látássérültek számára a hozzáférés.

Az önkormányzat lehetővé tette a lakosság által igénybe vehető elektronikus kapcsolatot, vagyis az ügyintézéshez szükséges adatlapok, űrlapok, nyomtatványok letölthetőségét. Az e-közigazgatás elérhető. A településen a helyi kábel TV által megoldott a testületi ülések élő televíziós közvetítése is, mely nemcsak a fogyatékkal élők esélyegyenlőségét segíti elő, hanem a kábelszolgáltatást igénybe vevő lakosság információhoz jutását is.

- d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Mezőberényben a munkahelyek többségénél, illetve bizonyos telephelyeken nem megoldott az akadálymentesítés és az egyéb intézmények esetében is fejlesztésre vár. Akadálymentesnek csak az az épület tekinthető, amelyben minden szerkezet, berendezési tárgy minden ember számára – beleértve az átmenetileg vagy tartósan fizikai, érzékszervi, értelmi fogyatékossgal élő embereket is – önállóan használható. Az épületben lévő munkahelyek önállóan, külső segítség nélkül, korlátlanul és biztonságosan igénybe vehetők, mert az ehhez szükséges megfelelő méretű hely, információ, jelzésrendszer és műszaki háttér adott. Az elmúlt években akadálymentesítés történt egyes autóbusz megállóknál, a vasútállomáson. Nem biztosított egyelőre a Rendőrség épületében és a templomok akadálymentesítése sem. Részben megoldott a gyógyszerárak, vendéglátóhelyek (étterem), nagyobb kereskedelmi és gazdasági egységek elérhetősége. Az uniós pályázatok előírásai szerint a Mezőberényben az infrastrukturális fejlesztésben részesült vállalkozások és civil szervezetek esetében viszont követelményként írták elő a részbeni akadálymentesítést, melyek már megvalósultak, illetve folyamatban vannak. Az érintett civil szervezetek székhelyeinek akadálymentesítése többnyire megoldott, mindennapi munkájukhoz, a foglalkoztatáshoz, alapszabályukban rögzítetteknek megfelelően. A háziorvosi rendelők teljesen, a védőnői szolgálat részlegesen megoldott, a bejutás biztosított a mozgáskorlátozottak részére.

- e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

Mezőberényben a mozgássérültek számára parkolóhelyek megoldottak az egyenletes, síkfelületű járdák kialakítása folyamatos, felmérések megtörténtek, felújítások tervezve vannak. A gyalogos átkelőhelyek süllyesztett járdaszegéllyel történő ellátása Mezőberényben nagyrészt megoldott, de fejlesztése és a meglévők karbantartása szükséges. A központi autóbusz megállónál fejlesztések történtek az utóbbi időben és a vasútállomás fejlesztése is megoldást jelentett a mozgásukban korlátozottak közlekedésében. A 2021 év végén átadott Tópart Vendéglő melletti játszótér, park már akadálymentes, és játékelemek is rendelkezésre állnak a fogyatékkal élők számára. Elérhető a célcsoport számára a Hosszú-tó partján kiépített fitnesz park is.

- f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye, stb.);

Fogyatékosok nappali ellátása Mezőberényben a Mécses Szolgáló Közösség Egyesülete és a „Fogjunk Össze” Közhasznú Egyesület fenntartásában érhető el. A Mécses Szolgáló Közösség Egyesülete lakóotthont és támogatott lakhatást is biztosít ellátottjainak. A településen kívül, a megyében további fogyatékossgal élő személyek számára áll rendelkezésre nappali ellátás, ellátó intézmény.

Nappali ellátás

A nappali ellátás hajléktalan személyek és elsősorban a saját otthonukban élő,

- tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek,
- tizennyolcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek,
- harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek

részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak napközbeni étkeztetését.

Rendkívül indokolt esetben nappali ellátás olyan fogyatékos személyek részére is biztosítható, akire nézve szülője vagy más hozzátartozója gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban, gyermekek otthongondozási díjában vagy ápolási díjban részesül.

Fogyatékos személyeket ellátó intézmények

Az a fogyatékos személy, akinek oktatására, képzésére, gondozására csak intézményi keretek között van lehetőség. Enyhe értelmi fogyatékos kiskorú csak kivételes esetben helyezhető el fogyatékosok otthonában.

Lakóotthon – fogyatékkal élő személyek számára

A lakóotthon olyan nyolc-tizenkettő, illetve tizennégy fogyatékos személyt - ideértve az autista személyeket is - befogadó intézmény, amely az ellátást igénybevevő részére életkorának, egészségi állapotának és önellátása mértékének megfelelő ellátást biztosít.

Támogatott lakhatás

Fogyatékkal élő személyek számára a támogatott lakhatás az életkornak, egészségi állapotnak és önellátási képességnek megfelelően, az ellátott önálló életvitelének fenntartása, illetve elősegítése érdekében:

- lakhatási szolgáltatást,
- önálló életvitel fenntartása, segítése érdekében mentálhigiénés, szociális munka körébe tartozó és egyéb támogató technikák alkalmazásával végzett esetvitelt,
- közszolgáltatások és a társadalmi életben való részvételt segítő más szolgáltatások igénybevételeiben való segítségnyújtást biztosít, továbbá az
- ellátott komplex szükségletfelmérése alapján, erre vonatkozó igény esetén
 - a. felügyeletet,
 - b. étkeztetést,
 - c. gondozást,
 - d. készségfejlesztést,
 - e. tanácsadást,
 - f. pedagógiai segítségnyújtást,
 - g. gyógypedagógiai segítségnyújtást,
 - h. szállítást,
 - i. háztartási vagy háztartást pótló segítségnyújtást biztosít.

2016. évtől az Ösvény Esélynövelő Alapítvány foglalkoztat csökkent munkaképességűeket. A mezőberényi telephelyen 2018-ban a foglalkoztatottak száma meghaladta a 60 főt, így az emelkedő létszám foglalkoztatásával biztosítanak többlet jövedelmet a foglalkoztatottaknak.

A célcsoport közlekedése szempontjából a támogató szolgáltatást kell kiemelni, mely a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálatnál és a Mécses Szolgáló Közösség Egyesületnél igényelhető. Célja a fogyatékos személyek önálló életvitelének megkönnyítése, önrendelkezési jogának biztosítása, elsődlegesen a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítségével, valamint önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosításával. A vizsgálatok alapján támogató szolgáltatást legnagyobb százalékban a 70-79 éves fogyatékos személyek veszik igénybe.

Mezőberényben a Mécses Szolgáló Közösség Egyesülete által nyújtott ellátások a támogató szolgálat, pszichiátriai betegek közösségi ellátása, fogyatékosok nappali ellátása 50 fő részére, fogyatékos személyek lakóotthonai 18 fő részre, pszichiátria betegek nappali otthona 60 fő részére, valamint szociális étkeztetés és az akkreditált és szociális foglalkoztatás. A két nappali otthonban összesen 110 ellátott van, akik valamilyen fogyatékkal élnek, pszichiátriai betegek is vannak köztük.

A „Fogjunk Össze” Közhasznú Egyesület az Önkormányzattól kapott iskolaépületben foglalkozik az értelmi fogyatékos emberekkel nappali ellátásban.

A Mezőberény Város és Környéke Mozgáskorlátozottainak Egyesülete (MVKME), több, városi szinten megtartott rendezvényen megtalálható, programokat szerveznek, sorstársi segítő szolgáltatást működtetnek a város lakosainak (nemcsak a tagjaik részére), ügyintézésben nyújtanak segítséget (pl. gépjárműszerzési támogatás, fogyatékosági támogatás, méltányossági nyugdíj...).

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

Mezőberény Város Önkormányzata a Civil Fejlesztő Központban biztosít helyet a Mezőberény Város és Környéke Mozgáskorlátozottainak Egyesülete helyi szervezetének és működésüket segítő infrastrukturális háttérrel is biztosítja. Az épületben - illetve az irodahelyiség megközelíthető - megoldott az akadálymentesítettség.

A Városi Könyvtárban lehetőség van hangos könyvek használatára és kölcsönzésére, felolvasó szoftver, felolvasó gép és öregbetűs könyvek kölcsönzése.

7.4. Fogyatékkal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

A településen az egyesületek célcsoportjaik számára szervezik programjaikat. Az önkormányzat évente több alkalommal a fogyatékkal élőket is megcélzó országos eseményekhez is kapcsolódik. A helyi szervezetek aktívan vesznek részt ezeken, partnerként együttműködnek. Hagyománynak számít már a „Lélekmozgató” program, ahol az érzékenyítés a fő cél. Helyi fővédnökkel megszervezett eseményen az érintett civil szervezetek mellett magánszemélyek, intézmények képviselői is jelen vannak. Elmondható, hogy például az önkormányzat, civilek, intézmények együttműködése ezen a területen és elfogadók a település lakói.

7.5 A fogyatékkal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A fogyatékkal élők helyzetét vizsgálva a kettősség állapítható meg. A településen a támogató háló jelen van, megoldhatók a fogyatékkal élők felmerülő problémái, azonban nagyon sok területen további szolgáltatások kiépítésére, a meglévők fejlesztésére lenne szükség.

A fogyatékkal élő gyerekeknek és fiataloknak olyan komoly nehézségekkel kell szembenéznük, mint az iskolaépületek megközelíthetlensége, az akadálymentes tananyagok és a sajátos nevelési igényű tanulókkal végzett munkára képzett szakpedagógusok hiánya és mindez csak részben megoldott. A fogyatékkal élő gyerekek és fiatalok részére lehetőséget kellene biztosítani arra, hogy az iskolában – legyen az integrált vagy speciális – elsajátítsák azokat az életvezetési és szociális készségeket, amelyek az oktatásban és a közösségben való teljes és egyenrangú részvételükhöz szükségesek, ehhez kortársi támogatást és mentorálást kapjanak, továbbá hozzáférhessenek a szükséges technológiákhoz és akadálymentes módszertani eszközökhöz. Problémaként van jelen a fogyatékkal élőket is érintő szegénység megjelenése. A célcsoport a szegregátumokban pedig a leghátrányosabb helyzetű csoportnak tekinthető. Az önkormányzat törekszik arra, hogy támogatásokkal segítse az arra rászoruló fogyatékkal élőket és családjaikat.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nem teljes körű, illetve elsősorban az önkormányzatnál és intézményeinél akadálymentesítés hiánya, teljes akadálymentes honlap hiánya	Pályázatok figyelése, akadálymentesítés megoldása, teljes akadálymentes honlap
A fogyatékkal élők alacsony foglalkoztatottsága, munkahelyek hiánya, állásinterjúkra való felkészítés hiánya	Képzések, munkahely keresési technikák elsajátítása - TOP_Plusz-3.1.2-21 kódszámú, Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c. „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat
Egészségügyi prevenciók szolgáltatások hiánya, kiemelten a szegregációban élő fogyatékkal élőkre Egészségmegőrzés és egészségfejlesztés hiánya	Egészségügyi programok szervezése a célcsoport számára - TOP_Plusz-3.1.2-21 kódszámú, Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c. „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Egészségügyi szolgáltatások hiánya, rendszeres szűrések lehetősége	Szakorvos elérhetőségének lehetősége: nőgyógyász, reumatológus, bőrgyógyász
A célcsoportok esetében hiányos adatok állnak rendelkezésre és ezek gátolják a pontos probléma feltárását, elemzést	Adatok gyűjtésére egységesebb rendszer kidolgozása
Önálló, az egyéni, a családi, kapcsolati problémák kezelését segítő: pl. családközpont hiánya	Pszichológus, családterápia, mentálhigiénés szakember elérhetősége

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

A településünkön jellemző a szolgáltatásokra, hogy egymásra épülnek, egymást kiegészítik. A személyre szabott szolgáltatások biztosítását a helyi ellátórendszeren belüli koordináció, együttműködés biztosítja. Ezek pontos számáról, szervezettségéről nem állnak adatok rendelkezésünkre. A kapcsolódó feladatok ellátásába egyre gyakrabban vesznek részt önkéntesek, közösségi szolgálatos középiskolások, akik aktívan veszik ki részüket. Az önkormányzat pályázatok, program megvalósítás kapcsán partnerségi, együttműködési megállapodásokat köt intézményeivel, civil szervezeteivel. Egyéb megállapodások számáról nincs információnk.

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

Az önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati együttműködést kétoldalú megállapodás szabályozza. Az együttműködés pénzügyekhez kapcsolódó adminisztrációs feladatok ellátására, rendezvények lebonyolítására is kiterjed. Biztosítja a működési feltételeit, a városban elérhető közszolgáltatásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférést és támogatja a szellemi és tárgyi örökségük védelmét. Nemzetiségi önkormányzatok, egyházi és civil szektor rendezvényeit, programjaikat lehetőségeikhez mérten anyagilag is támogatják.

A német és szlovák nemzetiségi önkormányzat közösségi házhoz jutását anyagi forrásokkal támogatta az önkormányzat.

A civil szervezetek esetében a Humánügyi Bizottság átruházott hatáskörben szakmai munkájuk függvényében pályázati úton támogatja rendezvényeiket (sporttámogatás, városi rendezvények, nemzetközi kapcsolatok). Nagyrendezvényeiket a képviselő-testület külön kérelem alapján lehetőségéhez mérten támogatja. A cigány, szlovák és német nemzetiségi önkormányzatok munkáját a törvényi előírás függvényében segíti, bevonja a véleménynyilvánítás, a települést érintő ügyek döntés előkészítésébe. Mindhárom önkormányzat munkájukat segítő civil szervezettel is kapcsolatban áll és elsősorban kulturális területen kapcsolódnak a város életébe, és hagyományápoló tevékenységükkel gazdagítják a helyi civil életet (pl. Mezőberényi Német Hagyományápoló Egyesület és a Mezőberényi Szlovákok Szervezete, TÍZVÁROS Alapítvány).

Az egyházi szervezetek jelentős szerepet töltenek be a város életében az óvodai, általános iskolai, gimnáziumi intézményeik által is. Részt vesznek a városi pályázatokon és nyitott rendezvényeikkel várják az érdeklődőket.

Emellett erősnek mondható az önkormányzat - civil szervezetek - egyház - önkormányzati intézmények közötti együttműködés is, mely megnyilvánul a városban megvalósuló sikeres rendezvényekben.

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Az önkormányzat a város érdekeit szem előtt tartva több területen is együttműködik a térség településeivel. Elsősorban szociális területen erős az együttműködés, de a kultúra területén is partneri viszony alakult ki több településsel.

- d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A városban működő cigány, német és szlovák nemzetiségi önkormányzat között jónak mondható a kapcsolat. A nemzetiségi önkormányzatok programjaik szervezése és a hagyományápolás mellett érdekképviselőt is ellátnak, képviselik a nemzetiségük érdekeit, törekednek az esélyegyenlőség megtartására. Évente megrendezik a Nemzetiségi Napot, melyen vendégül látják egymást, megosztják eredményeiket.

- e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

A városban működő civil szervezetek többsége kapcsolódik, illetve részt vesz a közfeladatok ellátásában. Az 58 civil szervezet az érintett célcsoportokkal kapcsolatosan is az esélyegyenlőség elérésére törekszik. A szervezetek alapszabályukban meghatározott módon képviselik tagságukat, társadalmi párbeszédet kezdeményeznek szükség esetén, lehetőségükhöz mértén támogatják a látókörükben élő rászoruló célcsoport tagjait. Pályázatok benyújtása alkalmával megjelölt célokat fogalmazzák meg az esélyegyenlőség javítására egy-egy célcsoporttal kapcsolatban.

- f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

Az önkormányzat számára fontos a helyi vállalkozások szerepvállalása, a város érdekeit figyelembe vevő intézkedéseik megtétele. Törekednek a jó partneri kapcsolat kialakítására, mely eredményeként közös akarattal tudnak lépéseket tenni az esélyegyenlőség megteremtéséért. A vállalkozások támogatóként jelen vannak a város rendezvényein, kezdeményezések mellé állnak és anyagilag is támogatják azokat. Az önkormányzat több éve a befizetett helyi iparüzési adó 1+1 %-nak rendelkezését teszi lehetővé a helyi vállalkozók számára és adja meg a lehetőséget ilyen módon is anyagilag támogatni munkájuk elismeréseként egy-egy civil szervezetet.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

Mezőberény Város Önkormányzata rendelkezik önálló honlappal, a www.mezobereny.hu oldallal, melyen a várost érintő információk megtalálhatók. A honlapon elérhető, olvasható a HEP 2013-2018. (és annak felülvizsgálatai), valamint a HEP 2018-2023. és a 2020. évi felülvizsgálata. A dokumentumok alapján az esélyegyenlőség folyamatokat, intézkedéseket megismerhetik és így biztosított a megvalósítás folyamatos ellenőrzése. Emellett az TEF oldalon a Helyi Esélyegyenlőségi Programok oldalra is feltöltésre került. (<https://hep.tef.gov.hu/Public/PublishedProgramSearch.aspx>)

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

A dokumentumok elkészítését megelőzte az adatgyűjtés, mely kiterjedt az önkormányzat intézményei, vezetői felé, megfogalmazódtak a településen élők problémái, esélyegyenlőség biztosítása kapcsán felszínre kerülő akadályok. Az adatgyűjtés kiterjedt a kistérségi és helyi dokumentumokra, a Mezőberényt érintő területekre. Az adatgyűjtés folyamán mód lett megismerni a megkérdezett szervezetek jellemzőit, lehetőségeit, szabályozásukat és mindazt, amit eddig tettek és tesznek a saját területükön az esélyegyenlőség biztosítása érdekében. Levélben, e-mailen kerültek kiküldésre a szempontok. A jogszabályi előírás szerint elküldtük a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság Dél-Alföldi Társadalom Esélyteremtési Igazgatóságához javaslatlételre, a Humánügyi Bizottság és az Ügyrendi, Jogi, Közbiztonsági és Esélyegyenlőségi Bizottság tagjainak, a dokumentumban résztvevőknek és észrevételeik beépítésre kerültek a dokumentumba.

- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

A szervezeteknek és a lakosság számára is elérhetővé válik az elfogadott, városi honlapon közzétett esélyegyenlőségi program. A határidőket figyelembe véve, az intézkedések eredményeiről nyílt bizottsági és képviselő-testületi üléseken történik beszámolás és ilyen módon biztosított lesz a megvalósítás ellenőrzése. A hatékony, a tervezett intézkedések érvényesülését korábban megválasztott HEP Fórum vezetője és a munkacsoport tagjai biztosítják és a törvényi előírás szerint kétfévente beszámolnak a képviselő-testületnek.

- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települési önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.

Mezőberény Város Önkormányzata a Helyi Esélyegyenlőségi Programot a képviselő-testület által elfogadva 2013. évtől teszi közzé. A dokumentumok a következő határozatokkal kerültek elfogadásra:

- HEP 2013-2018. 272/2013.(VI.24)
 2015. évi felülvizsgálata 195/2015.(V.26)
 2017. évi áttekintés 165/2017.(IV.24)
- HEP 2018-2023. 170/2018.(IV:23)
 2020. évi felülvizsgálata 43/2020.(V.07.)

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Családok létfenntartásának veszélye, önellátás képességének hiánya, munkavállalások nehézsége	Családi gazdálkodásra motiválás - Községi kert, Községi kert alapismereti képzés, Jövőtervező képzés, Önismereti képzés: <i>TOP_Plus-3.1.2-21</i> kódszámú, <i>Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c. „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat</i>
	Célzott kulturális, közösségi programok hiánya, sport lehetőség, egészségfejlesztés hiánya, egészségtelen életmód	Táborok, közösségi programok, sportrendezvények szervezése, szűrőbusz, Községi ház működtetése: <i>TOP_Plus-3.1.2-21</i> kódszámú, <i>Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c. „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat</i>
	Munkalehetőségek hiánya és a munkakeresés módszertanának hiánya Motiválatlanság. Kiemelten érintett terület az 1. szegregációban élő roma lakosok.	„Életre való program”, foglalkoztatottság mértékének javítása, munkaerő toborzó rendezvények és workshopok, pályaaorientációs tanulmányutak: <i>TOP_Plus-3.1.2-21</i> kódszámú, <i>Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c. „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat</i>

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Gyermekek	Magas a HH és a HHH gyermekek száma. Jövőkép hiánya elsősorban a célcsoport esetében	Kortárs csoport, deviencia kezelése „Másképpen is lehet” program- <i>TOP_Plusz-3.1.2-21</i> kódszámú, Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c. „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat
	A szülők általi negatív minta átöröklése - szocializációs hiányok. Ismeretek hiánya, a motivátlanság, kiűtkeresés kiemelten a szegregátumban	Komplex foglalkozások a szülők és gyermekek bevonásával- <i>TOP_Plusz-3.1.2-21</i> kódszámú, Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c. „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat
	Az egészségvédelem, egészségtudatos életvitel hiánya, a megelőzésre vonatkozó ismeretek hiánya	A szegregációban élők számára szűrőbusz biztosítása, egészségi állapot javítása gyermekkortól, a megelőzés ismerete, tudatosítása már a gyermekeknél, tudatos életmód ismeretének átadása. Az oktatás-nevelés minden szintjén, óvodától a középiskoláig egészségvédelmi programok megvalósításának ösztönzése - Egészségügyi szolgáltatás elérése: szűrőbusz (szegregátum) Egészségfejlesztési és egészségmegtartási programok (sport, életvezetés, táplálkozás stb.) DADA program - <i>TOP_Plusz-3.1.2-21</i> kódszámú, Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c. „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Idősek	Jelentős az idősek körében az alacsony jövedelemmel rendelkezők száma	Tájékoztatás az igénybe vehető támogatásokról
	Az idősek, elsősorban az egyedül élők elmagányosodása, a közösséghez tartozástól való elzárkózás	Az érintett réteg közösségi életbe való bevonása
	Informatikai jártasság hiánya, a technikai újdonságoktól való idegenkedés	Képzések szervezése, informatikai képzés
Nők	A nők egészségvédelmére, családtervezésre irányuló ismeretek hiánya. A fiatalabb korosztályban jellemző a korai gyermekvállalás.	A célcsoport számára érdekcsoportok létrehozása, családi életre felkészítő, a koraszülést és megfelelő gyermekvårást segítő családi életre nevelés programok: <i>TOP_Plusz-3.1.2-21 kódszámú, Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c. „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat</i>
	A nők családon belül vállalt sokoldalú szerepe, teherviselése, a feladatmegosztás hiánya. Nők családszervezési gyengesége. Alacsony közéletben való részvétel, különösen a szegregátumokban.	Pénzügyi, családszervezési és életvezetési tanácsadások, adósságkezelési tanácsadás szolgáltatás biztosítása; problémák feltérképezése. Folyamatos szociális munka elsősorban Mezőberény I. sz. szegregátumában: <i>TOP_Plusz-3.1.2-21 kódszámú, Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c. „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat</i>

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
fogyatékkal élők	Nem teljes körű, illetve elsősorban az önkormányzatnál és intézményeinél akadálymentesítés hiánya, teljes akadálymentes honlap hiánya	Pályázatok figyelése, akadálymentesítés megoldása, honlap akadálymentesítése
	A fogyatékkal élők alacsony foglalkoztatottsága, munkahelyek hiánya, állásinterjúkra való felkészülés ismereteinek hiánya	képzések, munkahely keresési technikák elsajátítása - <i>TOP_Plus-3.1.2-21</i> kódszámú, <i>Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c. „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat</i>
	Egészségügyi prevenciók szolgáltatások hiánya, kiemelten a szegregációban élő fogyatékkal élőkre egészségmegőrzés és egészségfejlesztés hiánya	egészségügyi programok szervezése a célcsoport számára - <i>TOP_Plus-3.1.2-21</i> kódszámú, <i>Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c. „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat</i>
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	egészségügyi szolgáltatások hiánya, kiemelten a szegregációban élő fogyatékkal élőkre	szakorvos elérhetőségének lehetősége: nőgyógyász, reumatológus, bőrgyógyász
	a célcsoportok esetében hiányos adatok állnak rendelkezésre és ezek gátolják a pontos probléma feltárást, elemzést	országos adatok gyűjtésére egységesebb rendszer kidolgozása
	Önálló, az egyéni, a családi, kapcsolati problémák kezelését segítő: pl. családközpont hiánya	pszichológus, családterápia, mentálhigiénés szakember elérhetősége

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol *megvalósul a romák társadalomba történő integrálása.* Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők *lehetőséget kapjanak a kitörésre, munkát tudjanak vállalni.*

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek *előremutató, stabil, megnyugtató környezet biztosítását.* Folyamatosan odafigyelünk az idősök *támogató hálójának fenntartására, az állandó segítségnyújtás biztosítására.*

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén az *családot összetartó szerep erősítését és a közéletben vállalt szerepük erősítését.*

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők *akadálymentes hozzáférések biztosítására, a fogyatékkal élők elfogadására, befogadására.*

Az intézkedési területek részletes kifejtése

A	Intézkedés címe:	Önellátással a családok létfenntartásáért
B	Feltárt probléma megnevezése	családok létfenntartásának veszélye, önellátás képességének hiánya, munkavállalások nehézsége
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Önellátásra, önfenntartásra való motiválás, Családi gazdálkodásra motiválás - Közösségi kert, Közösségi kert alapismereti képzés, Jövőtervező képzés, Önismereti képzés Rövid távú cél: szemléletváltás, lehetőségre való figyelem felhívás Középtávú cél: önellátás kezdése, csatlakozók számának növelése Hosszú távú cél: célcsoport önellátása
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió ITS
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia Új Roma Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Családok bevonása Szakemberek bevonása Feltételek megteremtése
G	Az intézkedés felelőse	polgármester, megvalósításba bevont partnerek: Mezőberény Város Önkormányzata, HEP Fórum, Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, Mezőberényi Cigány Nemzetiségi Önkormányzat
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2026. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Elsősorban az 1 szegregátumban élő 10 család bevonása
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Önkormányzat, magánszemélyek felajánlás által eszközök biztosítása, Mezőberény Város Önkormányzata és a Mezőberényi Cigány Nemzetiségi Önkormányzat együttműködésében a Közösségi Ház használata <i>TOP Plusz-3.1.2-21 kódszámú, Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c. „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat</i>
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A szakmai segítség biztosítása, támogatás, Közösségi Ház biztosítása
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Kultúrával, sporttal egészségesen
B	Feltárt probléma megnevezése	Célzott kulturális, közösségi programok hiánya, sportlehetőség, egészségfejlesztés hiánya, egészségtelen életmód
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Szervezett programok, különösen a szegregátumban élőknek. Kulturális programok, sportesemények és az egészséges életmód népszerűsítése. Táborok, közösségi programok, sportrendezvények szervezése. Községi ház működtetése
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Mezőberény Város Kulturális Konceptiója Mezőberény Város Sportkonceptiója Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Új Roma Stratégia Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Források keresése Célcsoport megszólítása Megfelelő környezet kialakítása, (sportpálya...) Programok szervezése, táborok, szűrőbusz
G	Az intézkedés felelőse	polgármester, megvalósításba bevont partnerek: Mezőberény Város Önkormányzata - HEP Fórum, Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat Család- és Gyermekejölési Szolgálat, Mezőberényi Cigány Nemzetiségi Önkormányzat, OPSKMM, civil szervezetek
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2026. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Résztvevők száma, jelenléti ív, fotók
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Kulturális, egészségügyi és sportterületen dolgozó szakemberek bevonása, pénzügyi feltételek biztosítása <i>TOP_Plus-3.1.2-21 kódszámú, Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c. „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat</i>
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	közösség, érdeklődés fenntartása
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Életre való program
B	Feltárt probléma megnevezése	Munkalehetőségek hiánya és a munkakeresés módszertanának hiánya. Motiválatlanság. Kiemelten érintett terület az 1. szegregációban élő roma lakosok.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A munkahelykeresés, foglalkoztatás növelése, érdeklődés felkeltés. „Életre való program”, foglalkoztatottság mértékének javítása, munkaerő toborzó rendezvények és workshopok, pályorientációs tanulmányutak
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Mezőberény Város 2019-2024. évekre szóló gazdasági programja ITS
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Új Roma Stratégia Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	munkaerő toborzás, szervezés workshopok szervezése pályorientációs tanulmányutak elsősorban fiatal felnőttek részére
G	Az intézkedés felelőse	polgármester, megvalósításba bevont partnerek: Mezőberény Város Önkormányzata- HEP Fórum Békés Járási Hivatal
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2026. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Munkaszerződések, tartós munkavállalás
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Foglalkoztatásban dolgozó szakemberek, pénzügyi feltételek biztosítása, Partnercégek - cégek, vállalkozások bevonása <i>TOP_Plusz-3.1.2-21 kódszámú, Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c. „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat</i>
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Segítőbeszélgetések, önismereti tréningek, önbizalom erősítő tréningek folyamatos biztosítása az intézményben
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Jövőkép a jövőért
B	Feltárt probléma megnevezése	Magas a HH és a HHH gyermekek száma. Jövőkép hiánya elsősorban a célcsoport esetében
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Kortárs csoport létrehozása, motiválás, programokba való bevonás, továbbtanulásra ösztönzés, hátrányos helyzetből való kilépés. Kortárs csoport, deviancia kezelése „Másképpen is lehet” program megvalósítása
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Mezőberény Város Ifjúsági Koncepciója
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032) Új Roma Stratégia Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Programok szervezése, megvalósítása Előadások, jó gyakorlatok bemutatása
G	Az intézkedés felelőse	polgármester megvalósításba bevont partnerek: Mezőberény Város Önkormányzata - HEP Fórum Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat Család- és Gyermekjóléti Szolgálat Mezőberényi Cigány Nemzetiségi Önkormányzat OPSKMM, civil szervezetek
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2026. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Továbbtanulók száma, programok jelenléti íve, fotók
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Előadók, közösségi tér, közösségvezető, pénzügyi feltételek biztosítása <i>TOP_Plusz-3.1.2-21 kódszámú, Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c. „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat</i>
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Közösség fenntartása
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Legyen más az életed
B	Feltárt probléma megnevezése	szülők általi negatív minta átöröklése, szocializációs hátrányok, ismeretek hiánya, a motivátlanság, kiútkeresés kiemelten a szegregátumban
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	a hátrányos helyzetből való kilépés, képességfejlesztés a szülői negatív minta felismeréséhez és elengedésére. Komplex foglalkozások a szülők és gyermekek bevonásával
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Mezőberény Város Ifjúsági Konceptiója ITS
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Új Roma Stratégia (2019-2030) Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Családlátogatások, segítő beszélgetések Támogatóprogramok: önismeret, önérvényesítés, jó példák bemutatása
G	Az intézkedés felelőse	polgármester megvalósításba bevont partnerek: Mezőberény Város Önkormányzata - HEP Fórum Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat Család- és Gyermejjóléti Szolgálat Mezőberényi Cigány Nemzetiségi Önkormányzat OPSKMM, civil szervezetek
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2026. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	programok, beszámolók, fotók, jelenléti ívek
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Közösségi Ház, előadók, pénzügyi feltételek biztosítása <i>TOP_Plusz-3.1.2-21 kódszámú, Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c. „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat</i>
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Közösségi Házban szolgáltatások biztosítása: segítő beszélgetések
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Prevenció, megelőzés
B	Feltárt probléma megnevezése	egészségvédelem, egészségtudatos életvitel hiánya, a megelőzésre vonatkozó ismeretek hiánya.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A szegregációban élők számára szűrőbusz biztosítása, egészségi állapot javítása gyermekkortól, a megelőzés ismerete, tudatosítása már a gyermekeknél, tudatos életmód ismeretének átadása. Az oktatás-nevelés minden szintjén, óvodától a középiskoláig egészségvédelmi programok megvalósításának ösztönzése- Egészségügyi szolgáltatás elérése: szűrőbusz (szegregátum) Egészségfejlesztési és egészségmegtartási programok (sport, életvezetés, táplálkozás stb.)
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Új Roma Stratégia (2019-2030) Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	felmérés programok szervezése tábor szervezése gyermekeknek
G	Az intézkedés felelőse	polgármester megvalósításba bevont partnerek: Mezőberény Város Önkormányzata - HEP Fórum Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat Család- és Gyermekjóléti Szolgálat Mezőberényi Cigány Nemzetiségi Önkormányzat OPSKMM, civil szervezetek
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2026. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	beszámolók, fotók
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	pénzügyi feltételek biztosítása, szakemberek bevonása <i>TOP_Plusz-3.1.2-21 kódszámú, Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c. „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat</i>
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	önismereti alkalmak további szervezése
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Nők egészségvédelme
B	Feltárt probléma megnevezése	A nők egészségvédelmére, családtervezésre irányuló ismeretek hiánya. A fiatalabb korosztályban jellemző korai gyermekvállalás, Átlagnál rosszabb egészségi állapot a szegregátumban élők esetében. Szűrőprogramok hiánya.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Gyermekvállalást segítő családi életre nevelés, családtervezés jelentőségére való felhívás. A megelőzésre való figyelemfelhívás. A célcsoport számára érdekcsoportok létrehozása, családi életre felkészítő, a koraszülést és megfelelő gyermekvárást segítő családi életre nevelés programok.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Új Roma Stratégia (2019-2030) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032) Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	
G	Az intézkedés felelőse	polgármester megvalósításba bevont partnerek: Mezőberény Város Önkormányzata - HEP Fórum Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, Védőnői Szolgálat, háziorvosok Mezőberényi Cigány Nemzetiségi Önkormányzat OPSKMM, civil szervezetek
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2026. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Jelenléti ív, fotók
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	pénzügyi feltételek biztosítása, helyi szakemberek bevonása <i>TOP_Plusz-3.1.2-21 kódszámú, Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c. „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat</i>
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A szegregációban élők bevonása a városi programokba. Pályázatok keresése a további fenntartásért.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	A nők szerepei
B	Feltárt probléma megnevezése	A nők családon belül vállalt sokoldalú szerepe, teherviselése, a feladatmegosztás hiánya. Nők családszervezési gyengesége. Alacsony közéletben való részvétel, különösen a szegregátumokban.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Pénzügyi, családszervezési és életvezetési tanácsadások, adósságkezelési tanácsadás szolgáltatások biztosítása; problémák feltérképezése. Folyamatos szociális munka elsősorban az 1. sz. szegregátumában.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia Új Roma Stratégia (2019-2030)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Érdeklődési körök felmérése Szemléletváltást támogató programok szervezése Klubok szervezése, közösségek kialakítása nők számára Szakemberek bevonása - életmód, gazdálkodás - előadások Jó gyakorlatok bemutatása Mentorok – segítők bevonása
G	Az intézkedés felelőse	polgármester megvalósításba bevont partnerek: Mezőberény Város Önkormányzata - HEP Fórum Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat Család- és Gyermekjóléti Szolgálat Mezőberényi Cigány Nemzetiségi Önkormányzat, OPSKMM, civil szervezetek
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2026. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	jelenléti ív, fotó
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Pályázatok, helyi szakemberek bevonása TOP_Plusz-3.1.2-21 kódszámú, Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c. „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Pályázatok útján tovább mentorálás, kapcsolattartás fenntartása
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Az idők helyzetének javítása
B	Feltárt probléma megnevezése	Jelentős az idők körében az egyedülálló, alacsony jövedelemmel rendelkezők száma
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	komplex információnyújtás az igénybe vehető szolgáltatásokról, programok, közösségek kialakítása, ahol a szolgáltatásokról is elérhető információkhoz jutnak
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés az érintett célcsoportról szórólapok készítése információkkal, szolgáltatásokról, támogatásokról Informatikai képzések szervezése Közösségek hirdetése
G	Az intézkedés felelőse	polgármester megvalósításba bevont partnerek: Mezőberény Város Önkormányzata - HEP Fórum Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat Család- és Gyermekjóléti Szolgálat OPSKMM, civil szervezetek, szakkörök
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2026. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	jelenléti ív, fotó
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Közösségek, pályázatok, DJP lehetőségek kihasználása TOP_Plusz-3.1.2-21 kódszámú, Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c. „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	közösségek fenntartása, működtetése
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Az idősök elmagányosodásának megelőzése
B	Feltárt probléma megnevezése	Az idősök, elsősorban az egyedül élők elmagányosodása, a közösséghez tartozástól való elzárkózás
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	igény felkeltése a közösséghez tartozáshoz, a fizikai, mentális egészség fenntartása, nappali ellátásba történő bevonás, lehetőségek széleskörű ismertetése, védőháló kiépítése és önkéntesek bevonása
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Az elmagányosodás okainak feltárása Érdeklődési körnek megfelelő programok szervezése Klubok, közösségek létrehozása
G	Az intézkedés felelőse	polgármester megvalósításba bevont partnerek: Mezőberény Város Önkormányzata - HEP Fórum Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, Idősök Klubja, OPSKMM, civil szervezetek, szakkörök
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2026. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	jelenléti ív, fotó
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Közösségek, pályázatok
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Folyamatos programok, közösségek fenntartása
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Az idősek informatikai fejlesztése
B	Feltárt probléma megnevezése	informatikai jártasság hiánya, a technikai újdonságoktól való idegenkedés
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	felhasználó szintű informatikai jártasság kialakítása, információhoz jutás, életminőség javítása, kapcsolatok kialakítása, fenntartása
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Feltételek megteremtése, számítógépek biztosítása képzések szervezése fiatal önkéntes mentorok bevonása
G	Az intézkedés felelőse	polgármester megvalósításba bevont partnerek: Mezőberény Város Önkormányzata - HEP Fórum Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, Idősek Klubja OPSKMM, civil szervezetek, szakkörök
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2026. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	jelenléti ív, fotó
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Közösségek, pályázatok, DJP lehetőségek kihasználása, DJP pontok
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Folyamatos informatikai képzések, közösségek fenntartása
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Akadálymentesítés
B	Feltárt probléma megnevezése	Nem teljes körű, illetve elsősorban az önkormányzatnál és intézményeinél akadálymentesítés hiánya, teljes akadálymentes honlap hiánya
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	az akadálymentes közlekedés megoldása, a fogyatékkal élők életminőségének javítása, esélyegyenlőség biztosítása, akadálymentes honlap
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió ITS Mezőberény Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája Mezőberény Város Településfejlesztési Konceptiója
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Országos Fogyatékosügy Program (2015-2025)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Feltételek megteremtése Pályázatok figyelése Kivitelezés Honlap kialakítása
G	Az intézkedés felelőse	polgármester, megvalósításba bevont partnerek: Mezőberény Város Önkormányzata - HEP Fórum Intézmények, Civil szervezetek, Érdekvédelmi Szervezetek
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2026. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	kimutatás az intézmények akadálymentes állapotáról, fotók
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	pályázatok, humán erőforrás, szakemberek a honlap működtetéséhez
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Érintett szervezetek, intézmények pályázat figyelése, a meglévő akadálymentes környezet karbantartása, állag megőrzés
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Foglalkoztatás növelése a fogyatékkal élők körében
B	Feltárt probléma megnevezése	A fogyatékkal élők alacsony foglalkoztatottsága, munkahely hiánya, védett munkahelyek hiánya, információhiány, állásinterjúkra való felkészülés ismereteinek hiánya
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	az akadálymentes közlekedés megoldása a munkavállalás feltételeként, a fogyatékkal élők életminőségének javítása, esélyegyenlőség biztosítása, képzések munkahely keresési technikák elsajátítása
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Országos Fogyatékosügy Program (2015-2025)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés Képzések igény szerint Munkahelyek tájékoztatása
G	Az intézkedés felelőse	polgármester megvalósításba bevont partnerek: Mezőberény Város Önkormányzata - HEP Fórum Intézmények, Civil szervezetek, Érdekvédelmi Szervezetek Békés Járás Kormányhivatala - Foglalkoztatási Osztály
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2026. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	jelenléti ívek, foglalkoztatottak számának növekedése
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	pályázatok
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Érdekvédelmi szervezetekkel való folyamatos kapcsolattartás
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Egészségügyi prevenció szolgáltatások növelése
B	Feltárt probléma megnevezése	Egészségügyi prevenciós szolgáltatások hiánya, kiemelten a szegregációban élő fogyatékkal élőkre, egészségmegőrzés és egészségfejlesztés hiánya,
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Figyelemfelhívás a prevencióra, prevenciós szemlélet kialakítása, szűrővizsgálatokon való részvétel növelése
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Igényfelmérés Előadások, szűrővizsgálatok Egészségnapok szervezése
G	Az intézkedés felelőse	polgármester, megvalósításba bevont partnerek: Mezőberény Város Önkormányzata - HEP Fórum Intézmények, Civil szervezetek, Érdekvédelmi Szervezetek Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat, Védőnői Szolgálat
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2026. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	jelenléti ívek
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	pályázatok, helyi szakemberek TOP Plusz-3.1.2-21 kódszámú, Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c. „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Érdekvédelmi szervezetekkel való folyamatos kapcsolattartás, megerősítés
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
Településszintű probléma												
1	Prevenció erősítése	egyes egészségügyi szolgáltatások hiánya, szűrővizsgálatok elérhetőségének hiánya kiemelten a szegregációban élő fogyatékkal élőkre	szakorvos ellátás javítása, szűrővizsgálatok szervezése	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	szűrővizsgálók, szakorvos feltételeinek megteremtése	polgármester, megvalósításba bevont partnerek: Mezőberény Város Képviselő-testülete, HEP Fórum, egészségügyi intézmények, szervezetek	2026. december 31.	résztvevők száma	pályázat a feltételek megteremtéséhez,	egészségügyi szervezetek feladatvállalása	nem releváns
2	Adatbázisok kiépítése	célcsoportok esetében hiányos adatok állnak rendelkezésre, mely segítené a probléma megoldást		ITS	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	célcsoportonként adatgyűjtés, problémát érintő csoportok igényfelmérése	önkormányzat intézményei, helyi érdekvédelmi szervezetek	2026. december 31.	adatbázis	önkéntesek, szervezet humán erőforrásának megteremtése, egységes adatgyűjtés kidolgozása	szervezetek által vállalt adatbázis frissítés	nem releváns
3	Családközpont létrehozása	Önálló, az egyéni, családi kapcsolati problémák kezelését segítő helyszín hiánya	Nyitottság a segítőszakma felé, pszichológus, mentálhigiénés szakember, családterápia elérhetősége	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia,	helyszín biztosítása, pályázati forrás a szakember alkalmazására	polgármester, megvalósításba bevont partnerek: önkormányzat, szervezetek	2026. december 31.	jelenléti ív	pályázati forrás,	önkormányzat, szervezetek további pályázati forrásai	nem releváns

I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	Önellátással a családok létfenntartását ért	családok létfenntartásának veszélye, munkavállalások nehézsége	Önellátás, önfenntartás Rövid távú cél: szemléletváltás, lehetőségre való figyelem felhívás Középtávú cél: önellátás kezdése, csatlakozók számának növelése Hosszú távú cél: célcsoport önellátása	ITS	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia Új Roma Stratégia,	Családok bevonása, Szakemberek bevonása, Feltételek megteremtése,	polgármester, megvalósításba bevont partnerek: Mezőberény Város Önkormányzata, HEP Fórum Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, Mezőberényi Cigány Nemzetiségi Önkormányzat	2026. december 31.	Elsősorban az 1 szegregátumban élő 10 család bevonása	Önkormányzat, magánszemélyek felajánlás által eszközök biztosítása, Mezőberény Város Önkormányzat és a Cigány Nemzetiségi Önkormányzat együttműködésében a Községi Ház használata, <i>TOP_Plusz-3.1.2-21 kódszámú, Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat</i>	A szakmai segítség biztosítása, támogatás	nem releváns
2	Kultúrával, sporttal egészségesen	Célzott kulturális, közösségi programok hiánya, sportlehetőség, egészségfejlesztés hiánya, egészségtelen életmód	Szervezett programok, különösen a szegregátumban élőknek. Kulturális programok, sportesemények és az egészséges életmód	Mezőberény Város Kulturális Konceptiója, Mezőberény Város Sportkonceptiója Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió	Új Roma Stratégia, Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	Források keresése Célcsoport megszólítása Megfelelő környezet kialakítása, (sportpálya...) Programok szervezése, táborok	polgármester, megvalósításba bevont partnerek: Mezőberény Város Önkormányzata - HEP Fórum Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, Mezőberényi Cigány Nemzetiségi Önkormányzat OPSKMM civil szervezetek	2026. december 31.	Résztvevők száma, jelenléti ív, fotók,	Kulturális, egészségügyi és sport területen dolgozó szakemberek bevonása, pénzügyi feltételek biztosítása <i>TOP_Plusz-3.1.2-21 kódszámú, Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat</i>	közösség kialakulása, érdeklődés fenntartása	nem releváns

3	Életre való program	Munkalehetőségek hiánya és a munkakeresés módszertanának hiánya. Motiválatlanság. Kiemelten érintett terület a 1. szegregációban élő roma lakosok	a munkahelykeresés, foglalkoztatás növelése, érdeklődés felkeltés	Mezőberény Város 2019-2024 évekre szóló gazdasági programja ITS	Új Roma Stratégia, Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	munkaerő toborzás, szervezés, workshopok szervezése, pályaaorientációs tanulmányutak elsősorban fiatal felnőttek részére	polgármester, megvalósításba bevont partnerek: Mezőberény Város Önkormányzata - HEP Fórum Békés Járási Hivatal Fogl. Osztály	2026. december 31.	Munkaszerződések, tartós munkavállalás	Foglalkoztatásban dolgozó szakemberek, pénzügyi feltételek biztosítása, Partner cégek- cégek, vállalkozások <i>TOP_Plusz-3.1.2-21 kódszámú, Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat</i>	Segítőbeszélgetések, önismereti tréningek, önbizalom erősítés	nem releváns
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	Jövőkép	magas a HH és a HHH gyermekek száma. Jövőkép hiánya elsősorban a célcsoport esetében	Kortárs csoport létrehozása, motiválás, programokba való bevonás, továbbtanulásra ösztönzés, hátrányos helyzetből való kilépés	Mezőberény Ifjúsági Konceptiója	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032) Új Roma Stratégia, Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	Programok szervezése, megvalósítása Előadások, jó gyakorlatok bemutatása	polgármester, megvalósításba bevont partnerek: Mezőberény Város Önkormányzata - HEP Fórum Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, Mezőberényi Cigány Nemzetiségi Önkormányzat OPSKMM civil szervezetek	2026. december 31.	Továbbtanulók száma, programok jelenléti íve, fotók	Előadók, közösségi tér, közösségvezető, pénzügyi feltételek biztosítása <i>TOP_Plusz-3.1.2-21 kódszámú, Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat</i>	Közösség fenntartása	nem releváns
2	Legyen más az életed	szülők általi negatív minta átöröklése, szocializációs hátrányok, ismeretek hiánya, a motiválatlanság,	a hátrányos helyzetből való kilépés, képességfejlesztés és a szülői minta felismeréséhez	Mezőberény Ifjúsági Konceptiója ITS	Új Roma Stratégia(2019-2030) Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)	Családlátogatások, segítő beszélgetések Támogatóprogramok: önismeret, önérvényesítés,	polgármester, megvalósításba bevont partnerek: Mezőberény Város Önkormányzata - HEP Fórum	2026. december 31.	programok, beszámolók , fotók, jelenléti ívek	Közösségi Ház, előadók, pénzügyi feltételek biztosítása <i>TOP_Plusz-3.1.2-21 kódszámú, Szociális célú</i>	Közösségi Házban szolgáltatások biztosítása: segítőbeszélgetésekPre	nem releváns

		kiútkeresés kiemelten a szegregátumból,	és elengedésére		„Legyen jobb a gyermeknek ” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	jó példák bemutatása	Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálat, Mezőberényi Cigány Nemzetiségi Önkormányzat OPSKMM civil szervezetek			<i>városrehabilitáció (ESZA) c „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat</i>		
3	Prevenció, megelőzés	egészségvédelem, egészségtudatos életvitel hiánya, a megelőzésre vonatkozó ismeretek hiánya.	A szegregációban élők számára szűrőbusz biztosítása, egészségi állapot javítása gyermekkortól, a megelőzés ismerete, tudatosítása már a gyermekeknél, tudatos életmód ismertének átadása	Szociális Szolgáltatást ervezési Koncepció	Új Roma Stratégia(2019 -2030) Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermeknek ” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	felmérés programok szervezése tábor szervezése gyermeknek	polgármester, megvalósításba bevonott partnerek: Mezőberény Város Önkormányzata - HEP Fórum Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, Mezőberényi Cigány Nemzetiségi Önkormányzat OPSKMM civil szervezetek	2026. december 31.	beszámolók , fotók,	pénzügyi feltételek biztosítása, szakemberek bevonása <i>TOP_Plusz-3.1.2- 21 kódszámú, Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat</i>	önismereti alkalmak további szervezése	nem releváns
III. A nők esélyegyenlősége												
1	Nők egészségvé- delme	A nők egészségvédelmére , családtervezésre irányuló ismeretek hiánya. A fiatalabb korosztályban jellemző korai gyermekvállalás, Átlagnál rosszabb egészségi állapot a szegregátumban	Gyermekvállalá- st segítő családi életre nevelés elindulása, családtervezés jelentőségére való felhívás	Szociális Szolgáltatást ervezési Koncepció			polgármester, megvalósításba bevonott partnerek: Mezőberény Város Önkormányzata - HEP Fórum Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat Család-	2026. december 31.	Jelenléti ív, fotók,	pénzügyi feltételek biztosítása, szakemberek bevonása <i>TOP_Plusz-3.1.2- 21 kódszámú, Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c „Leromlott városi területek</i>	A szegregációban élők bevonása a városi programokba. Pályázatok a további fenntartásért.	nem releváns

		élők esetében					és Gyermekjóléti Szolgálat, Mezőberényi Cigány Nemzetiségi Önkormányzat OPSKMM civil szervezetek			<i>rehabilitációja Mezőberényben” pályázat</i>		
2	A nők szerepe	A nők családon belül vállalt sokoldalú szerepe, teherviselés, feladatmegosztás képességének hiánya. Nők családszervezési szerepének gyengesége. Alacsony közéletben való részvétel különösen a szegregátumokban	Pénzügyi, családszervezési és életvezetési tanácsadások, adósságkezelési tanácsadás szolgáltatás biztosítása; problémák feltérképezése. Folyamatos szociális munka elsősorban 1. sz. szegregátumában	Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia Új Roma Stratégia (2019-2030)	Érdeklődési körök felmérése Szemléltetvénytámogató programok szervezése Klubok szervezése, közösségek kialakítása Szakemberek bevonása-életmód, gazdálkodás-előadások, Jó gyakorlatok bemutatása Mentorok – segítők bevonása	polgármester, megvalósításba bevont partnerek: Mezőberény Város Önkormányzata-HEP Fórum Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat Család-és Gyermekjóléti Szolgálat, Mezőberényi Cigány Nemzetiségi Önkormányzat, OPSKMM civil szervezetek	2026. december 31.	jelenléti ív, fotó	Pályázatok, helyi szakemberek bevonása TOP_Plusz-3.1.2-21 kódszámú, Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat	Pályázatok útján tovább mentorálás, kapcsolattartás fenntartása	nem releváns
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	Az idősek helyzetének javítása	Jelentős az idősek körében az egyedülálló, alacsony jövedelemmel rendelkezők száma	komplex információnyújtás az igénybe vehető szolgáltatásokról, programok, közösségek kialakítása, ahol a szolgáltatásokról is elérhető információkhoz jutnak	Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	Adatgyűjtés az érintett célcsoportról szórólapok készítése információkkal, szolgáltatásokról, támogatásokról Informatikai képzések szervezése Községek hirdetése	polgármester, megvalósításba bevont partnerek: Mezőberény Város Önkormányzata - HEP Fórum Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat Család-és Gyermekjóléti Szolgálat, OPSKMM civil szervezetek,	2026. december 31.	jelenléti ív, fotó	Közösségek, pályázatok, DJP lehetőségek kihasználása TOP_Plusz-3.1.2-21 kódszámú, Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat	Folyamatos informatikai képzések, közösségek fenntartása	nem releváns

							szakkörök					
2	Az idősök elmagányosodásának megelőzése	Az idősök elmagányosodása, a közösséghez tartozástól való elzárkózás	igény felkeltése a közösséghez tartozáshoz, a fizikai, mentális egészség fenntartása, nappali ellátásba történő bevonás, lehetőségek széleskörű ismertetése, védőháló kiépítése és önkéntesek bevonása	Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	Az elmagányosodás okainak feltárása Érdeklődési körnek megfelelő programok szervezése Klubok, közösségek létrehozása	polgármester, megvalósításba bevont partnerek: Mezőberény Város Önkormányzata - HEP Fórum Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat Család- és Gyermejjóléti Szolgálat, Idősök Klubja, OPSKMM civil szervezetek, szakkörök	2026. december 31.	jelenléti ív, fotó	Közösségek, pályázatok	Folyamatos programok, közösségek fenntartása	nem releváns
3	Az idősök informatikai fejlesztése	informatikai jártasság hiánya, a technikai újdonságoktól való idegenkedés	felhasználó szintű informatikai jártasság kialakítása, információhoz jutás, életminőség javítása, kapcsolatok kialakítása,	Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	Feltételek megteremtése, számítógépek biztosítása képzések szervezése fiatal önkéntes mentorok bevonása	polgármester, megvalósításba bevont partnerek: Mezőberény Város Önkormányzata - HEP Fórum Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat Család- és Gyermejjóléti Szolgálat, Idősök Klubja OPSKMM civil szervezetek	2026. december 31.	jelenléti ív, fotó	Közösségek, pályázatok, lehetőségek kihasználása, pontok	DJP DJP Folyamatos informatikai képzések, közösségek fenntartása Akadálymentesítés	nem releváns
V. A fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlősége												
1	Akadálymentesítés	Nem teljes körű illetve elsősorban az önkormányzatnál és intézményeinél akadálymentesítés hiánya, akadálymentes honlap kialakítása	az akadálymentes közlekedés megoldása, a fogyatékkal élők életminőségének javítása, esélyegyenlőség	Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció ITS Mezőberény Város Integrált Településfej	Országos Fogyatékossgügyi Program (2015-2025)	Feltételek megteremtése, Pályázatok figyelése Kivitelezés, honlap kialakítás	polgármester, megvalósításba bevont partnerek: Mezőberény Város Önkormányzata - HEP Fórum Intézmények, Civil	2026. december 31.	kimutatás az intézmények akadálymentes állapotáról, fotók	pályázatok, humán erőforrás, szakemberek a honlap működtetéséhez	Érintett szervezetek, intézmények pályázat figyelése, a meglévő akadálymentes környezet karbantartása,	nem releváns

			g biztosítása, akadálymentes honlap,	lesztési Stratégiája Mezőberény Város Településfejlesztési Koncepciója			szervezetek, Érdekvédelmi Szervezetek				állag megőrzés	
2	Foglalkoztatás növelése a fogyatékkal élők körében	A fogyatékkal élők alacsony foglalkoztatottsága, munkahely hiánya, védett munkahelyek hiánya, információhiány	az akadálymentes közlekedés megoldása, a fogyatékkal élők életminőségének javítása, esélyegyenlőség biztosítása,	Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció	Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	Adatgyűjtés, Képzések igény szerint	polgármester, megvalósításba bevont partnerek: Mezőberény Város Önkormányzata - HEP Fórum Intézmények, Civil szervezetek, Érdekvédelmi Szervezetek Békés Járás Kormányhivatala - Foglalkoztatási Osztály	2026. december 31.	jelenléti ívek, foglalkoztatottak számának növekedése	pályázatok	Érdekvédelmi szervezetekkel való folyamatos kapcsolattartás, megerősítés	
3	Egészségügyi prevenció szolgáltatások növelése	Egészségügyi prevenció szolgáltatások hiánya, kiemelten a szegregációban élő fogyatékkal élők, egészségmegőrzés és egészségfejlesztés hiánya,	Figyelemfelhívás a prevencióra, prevenció szemlélet kialakítása, szűrővizsgálathoz való részvétel növelése	Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció	Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	Igényfelmérés Előadások, szűrővizsgálók	polgármester, megvalósításba bevont partnerek: Mezőberény Város Önkormányzata - HEP Fórum Intézmények, Civil szervezetek, Érdekvédelmi Szervezetek Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat, Védőnői Szolgálat	2026. december 31.	jelenléti ívek	pályázatok, helyi szakemberek TOP_Plusz-3.1.2-21 kódszámú, Szociális célú városrehabilitáció (ESZA) c „Leromlott városi területek rehabilitációja Mezőberényben” pályázat	Érdekvédelmi szervezetekkel való folyamatos kapcsolattartás, megerősítés	nem releváns

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

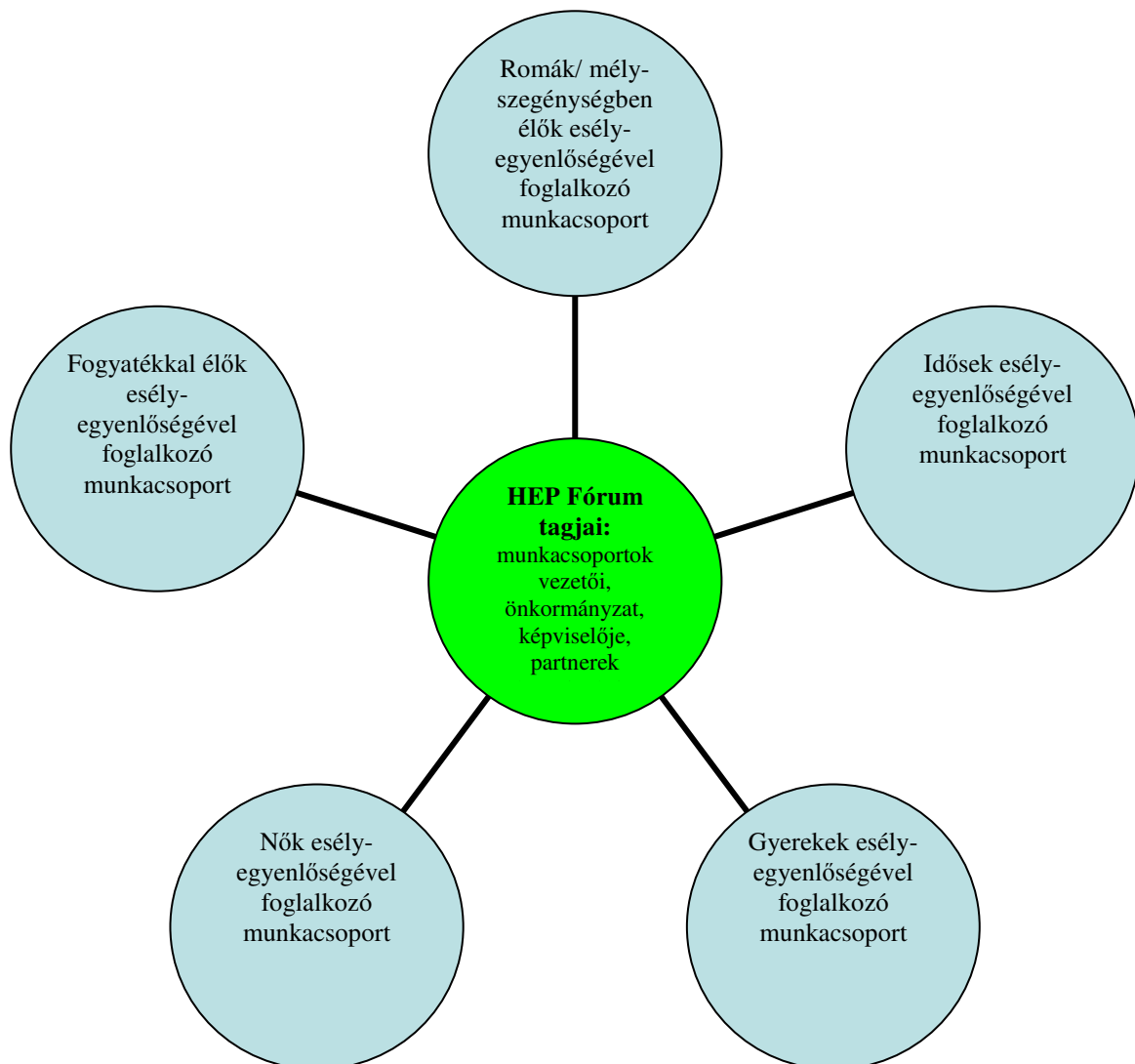
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki, a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, a HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása,
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre,

- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása,
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása.

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább két évente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az

esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.

- Felelőségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a **HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A beavatkozások nagymértékben függenek a település anyagi lehetőségeitől és személyi feltételeitől.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. **Mezőberény Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának** szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően **Mezőberény Város Önkormányzati Képviselő-testülete** a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a ____/2022.(VI.27.) számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Mezőberény, 2022. június ____.

Aláírás

A KÉPVISELŐ TESTÜLET ELFOGADÓ HATÁROZATÁNAK KIVONATA